

सिंघी जैन ग्रन्थ माला

*****[ग्रन्थांक २७]*****

संस्थापक

स्व० श्रीमद् बहादुर सिंहजी सिंघी

संरक्षक

श्री राजेन्द्र सिंह सिंघी तथा श्री नरेन्द्र सिंह सिंघी

प्रधान संपादक तथा संचालक

आचार्य जिन विजय मुनि

(सम्मान्य नियामक-भारतीय विद्याभवन, बंबई)

सुमतिस्सूरिकृत तथा अज्ञातविद्वत्कर्तृक

प्राकृतभाषा ग्रथित

जिन दत्ताख्या न द्वय

*

संपादक

पं० अमृतलाल मोहनलाल, भोजक

*****[प्रकाशक]*****

सिंघी जैन शास्त्र शिक्षा पीठ

भारतीय विद्या भवन

बंबई

वि. सं. २००९]

ॐ

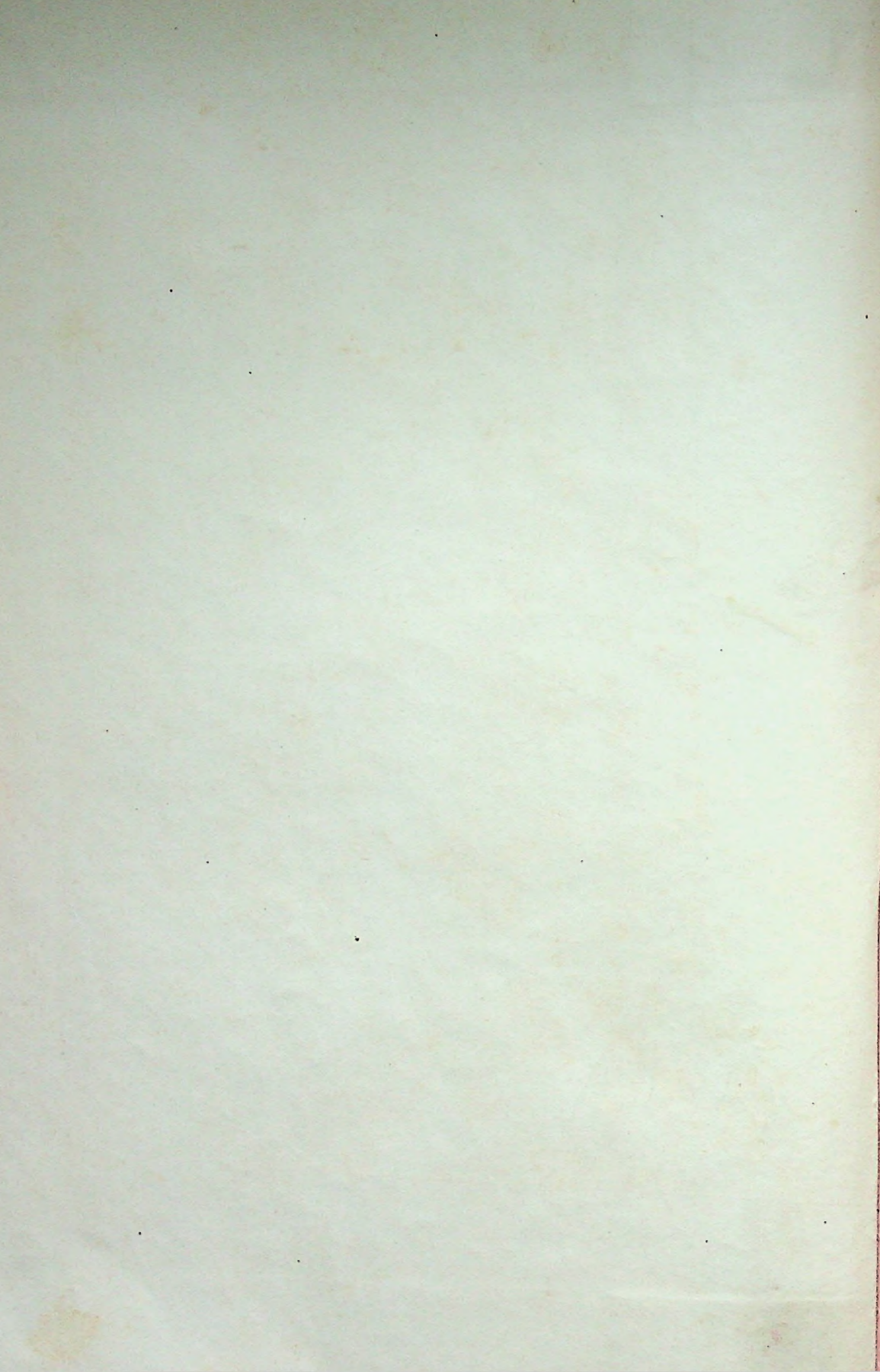
[मूल्य २-८-०

खर्गवासी साधुचरित श्रीमान् डालचन्दजी सिंघी

बाबू श्रीवहादुर सिंहजी सिंघीके पुण्यश्लोक पिता

जन्म-वि. सं. १९२१, मार्ग. वदि ६ 卐 खर्गवास-वि. सं. १९८४, पोष सुदि ६

दानशील-साहित्यरसिक-संस्कृतिप्रिय
स्व. श्रीबाबू बहादुरसिंहजी सिंघी

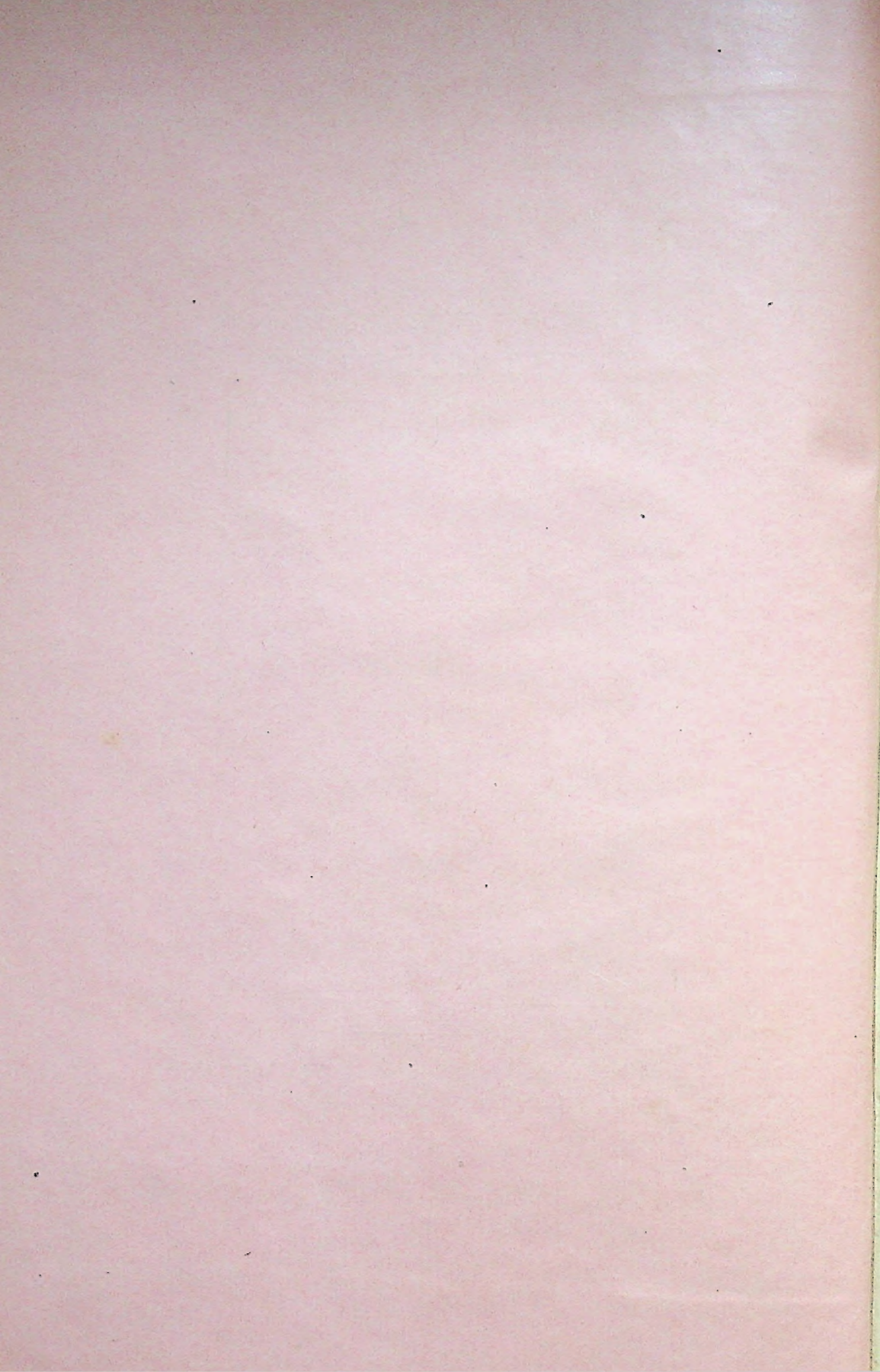

अजीमगंज-कलकत्ता

जन्म ता. २८-६-१८८५]

[मृत्यु ता. ७-७-१९४४

सिंघी जैन ग्रन्थ माला

*****[ग्रन्थांक २७]*****

प्राकृतभाषाप्रथित

जिनदत्ताख्यान द्वय

SINGHI JAIN SERIES

*****[NUMBER 27]*****

TWO JINADATTĀKHYĀNA
IN PRĀKRITA

क ल क त्ता नि वा सी
साधुचरित-श्रेष्ठिवर्य श्रीमद् डालचन्दजी सिंघी पुण्यस्मृतिनिमित्त
प्रतिष्ठापित एवं प्रकाशित

सिंघी जैन ग्रन्थ माला

[जैन आगमिक, दार्शनिक, साहित्यिक, ऐतिहासिक, वैज्ञानिक, कथात्मक—इत्यादि विविधविषयगुम्फित;
प्राकृत, संस्कृत, अपभ्रंश, प्राचीनगूर्जर-राजस्थानी आदि नानाभाषानिबद्ध; सार्वजनीन पुरातन
वाङ्मय तथा नूतन संशोधनात्मक साहित्य प्रकाशिनी सर्वश्रेष्ठ जैन ग्रन्थावलि.]

प्रतिष्ठाता

श्रीमद्-डालचन्दजी-सिंघीसत्पुत्र

स्व० दानशील-साहित्यरसिक-संस्कृतिप्रिय

श्रीमद् बहादुर सिंहजी सिंघी

प्रधान सम्पादक तथा संचालक

आचार्य जिनविजय मुनि

ऑनररी मेंबर, जर्मन ओरिएण्टल सोसाइटी

(सम्मान्य नियामक-भारतीय विद्या भवन)

सर्वप्रकार संरक्षक

श्री राजेन्द्र सिंहजी सिंघी तथा श्री नरेद्र सिंहजी सिंघी

*

प्रकाशक

सिंघी जैन शास्त्र शिक्षा पीठ

भारतीय विद्या भवन, बंबई

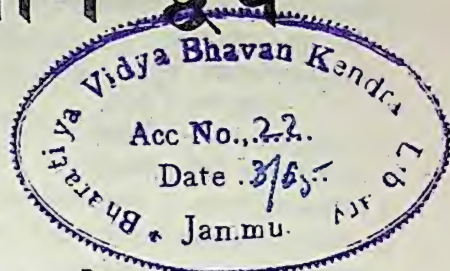
प्रकाशक—जयन्तकृष्ण, ह. दवे, ऑनररी रजिष्ट्रार, भारतीय विद्या भवन, चौपाटी रोड, बंबई. नं. ७
मुद्रक—लक्ष्मीबाई नारायण चौधरी, निर्णयसागर प्रेस, २६-२८ कोलभाट स्ट्रीट, बंबई

सुमतिसूरिकृत तथा अज्ञातविद्वत् कर्तृक
प्राकृतभाषा ग्रथित

जिनदत्ताख्यान द्वय

* *

संपादक

पं. अमृतलाल मोहनलाल, भोजक

G.M. College of Education
Raipur, Bantala
Jammu.

Acc. No. 2855 (D)
Dated 3/3/2016

प्रकाशक

मुंबईनगरस्थ

भारतीय विद्या भवन

प्रतिष्ठित

सिंघी जैन शास्त्र शिक्षा पीठ

विक्रमाब्द २००९]

प्रथमावृत्ति, पंचशत प्रति

[ख्रिस्ताब्द १९५३]

ग्रन्थांक २७]

सर्वाधिकार संरक्षक भा. वि. भ.

[मूल्य रु. २-८-०]

सिंधी जैन ग्रन्थमाला

अद्यावधि मुद्रितग्रन्थनामावलि

- १ मेरुतज्ञाचार्यरचित प्रबन्धचिन्तामणि
मूल संस्कृत ग्रन्थ.
- २ पुरातनप्रबन्धसंग्रह बहुविध ऐतिह्यतथ्यपरिपूर्ण
अनेक निबन्ध संचय.
- ३ राजशेखरसूरिरचित प्रबन्धकोश.
- ४ जिनप्रभसूरिकृत विविधतीर्थकल्प.
- ५ मेघविजयोपाध्यायकृत देवानन्दमहाकाव्य.
- ६ यशोविजयोपाध्यायकृत जैनतर्कभाषा.
- ७ हेमचन्द्राचार्यकृत प्रमाणमीमांसा.
- ८ भट्टाकलङ्कदेवकृत अकलङ्कग्रन्थत्रयी.
- ९ प्रबन्धचिन्तामणि - हिन्दी भाषान्तर.
- १० प्रभाचन्द्रसूरिरचित प्रभावकचरित.
- ११ सिद्धिचन्द्रोपाध्यायरचित भानुचन्द्रगणचरित.
- १२ यशोविजयोपाध्यायविरचित ज्ञानविन्दुप्रकरण.
- १३ हरिषेणाचार्यकृत बृहत्कथाकोश.

- १४ जैनपुस्तकप्रशस्तिसंग्रह, प्रथम भाग.
- १५ हरिभद्रसूरिविरचित धूर्ताख्यान. (प्राकृत)
- १६ दुर्गदेवकृत रिष्टसमुच्चय. ”
- १७ मेघविजयोपाध्यायकृत दिग्विजयमहाकाव्य.
- १८ कवि अब्दुल रहमानकृत सन्देशरासक.
- १९ भर्तृहरिकृत शतकत्रयादि सुभाषितसंग्रह.
- २० शान्त्याचार्यकृत न्यायावतारवार्तिक-वृत्ति.
- २१ कवि धाहिलरचित पउमसिरीचरित. (अप०)
- २२ महेश्वरसूरिकृत नाणपंचमीकहा. (प्राक०)
- २३ भद्रबाहुसंहिता.
- २४ जिनेश्वरसूरिकृत कथाकोषप्रकरण. (प्रा०)
- २५ उदयप्रभसूरिकृत धर्माभ्युदयमहाकाव्य.
- २६ जयसिंहसूरिकृत धर्मापदेशमाला.
- २७ कोऊहलविरचित लीलावती कथा.
- २८ जिनदत्ताख्यानद्वय.

संप्रति मुद्र्यमाणग्रन्थनामावलि

- १ खरतरगच्छवृहदुर्गावलि.
- २ कुमारपालचरित्रसंग्रह.
- ३ विविधगच्छीयपट्टावलिसंग्रह.
- ४ जैनपुस्तक प्रशस्तिसंग्रह, भाग २.
- ५ विज्ञसिसंग्रह - विज्ञप्ति महालेख - विज्ञप्ति त्रिवेणी
आदि अनेक विज्ञप्तिरेख समुच्चय.
- ६ उद्द्योतनसूरिकृत कुवलयमालाकथा.
- ७ कीर्तिकौमुदी आदि वस्तुपालप्रशस्तिसंग्रह.

- ८ दामोदरकृत उक्तिन्यक्ति प्रकरण.
- ९ महामुनिगुणपालविरचित जंबूचरित्र (प्राकृत)
- १० जयपाहुडनाम निमित्तशास्त्र. (प्राकृत)
- ११ गुणचन्द्रविरचित मंत्रीकर्मचन्द्रवंशप्रबन्ध.
- १२ नयचन्द्रविरचित हम्मीरमहाकाव्य.
- १३ महेश्वरसूरिकृत नर्मदासुन्दरीकथा. (प्रा०)
- १४ स्वयंभूविरचित पउमचरित (अपभ्रंश)
- १५ सिद्धिचन्द्रकृत काव्यप्रकाशखण्डन.
- १६ कौटिल्यकृत अर्थशास्त्र - सटीक.

मुद्रणार्थ निर्धारित एवं सज्जीकृतग्रन्थनामावलि

- १ भानुचन्द्रगणिकृत विवेकविलासटीका.
- २ पुरातन राम-भासादिसंग्रह.
- ३ प्रकीर्ण वाङ्मय प्रकाश.
- ४ सिद्धिचन्द्रोपाध्यायविरचित वासवदत्ताटीका.
- ५ देवचन्द्रसूरिकृत मूलशुद्धिप्रकरणवृत्ति.
- ६ रत्नप्रभाचार्यकृत उपदेशमाला टीका.
- ७ यशोविजयोपाध्यायकृत अनेकान्तव्यवस्था.
- ८ जिनेश्वराचार्यकृत प्रमालक्षण.
- ९ महा-निशीथसूत्र.
- १० तरुणप्रभाचार्यकृत आवश्यकवालावबोध.
- ११ राठोडवंशावलि.
- १२ उपदेशगच्छप्रबन्ध.
- १३ वर्द्धमानाचार्यकृत गणरत्नमहोदधि.
- १४ प्रतिष्ठासोमकृत सोमसौभाग्यकाव्य.
- १५ नेमिचन्द्रकृत षष्ठीशतक (पृथक् पृथक् ३ वालावबोधयुक्त).
- १६ शीलकाचार्य विरचित महापुरुषचरित्र (प्राकृत महाग्रन्थ).
- १७ चंदप्पहचरियं (प्राकृत).
- १८ नेमिनाहचरित्र (अपभ्रंशमहाग्रन्थ).
- १९ उपदेशपदीका (वर्द्धमानाचार्यकृत).
- २० निर्वाण-लीलावती कथा (सं. कथा ग्रन्थ).
- २१ सनत्कुमारचरित्र (संस्कृत काव्यग्रन्थ).
- २२ राजवल्लभ पाठककृत भोजचरित्र.
- २३ प्रमोदमाणिक्यकृत वाग्भटालंकारवृत्ति.
- २४ सोमदेवादिकृत विदग्धमुखमण्डनवृत्ति.
- २५ समयसुन्दरादिकृत वृत्तरत्नाकरकृति.
- २६ पाण्डित्यदर्पण.
- २७ पुरातनप्रबन्धसंग्रह - हिन्दी भाषान्तर.
- २८ भुवनभानुचरित्र वालावबोध.
- २९ भुवनसुन्दरी चरित्र (प्राकृतकथा) इत्यादि, इत्यादि.

॥ सिंधीजैनग्रन्थमालासंस्थापकप्रशस्तिः ॥

अस्ति बङ्गाभिधे देशे सुप्रसिद्धा मनोरमा । मुर्शिदाबाद इत्याख्या पुरी वैभवशालिनी ॥	१
बहुवो निवसन्त्यत्र जैना उक्तेशवंशजाः । धनाढ्या नृपसम्मान्या धर्मकर्मपरायणाः ॥	२
श्रीडालचन्द इत्यासीत् तेवेको बहुभाग्यवान् । साधुवत् सचरित्रो यः सिंधीकुलप्रभाकरः ॥	३
बाल्य एवागतो यश्च कर्तुं व्यापारविस्तृतिम् । कलिकातामहापुर्यां धृतधर्मायनिश्चयः ॥	४
कुशाग्रीयस्वदुर्ज्ञैव सद्गुत्या च सुनिष्ठया । उपाज्यं विपुलां लक्ष्मीं कोव्यधिपोऽजनिष्ट सः ॥	५
तस्य मन्त्रकुमारीति सन्नारीकुलमण्डना । अभूत् पतिव्रता पत्नी शीलसौभाग्यभूषणा ॥	६
श्रीबहादुरसिंहाख्यो गुणवींस्तनयस्तयोः । अभवत् सुकृती दानी धर्मप्रियश्च धीनिधिः ॥	७
प्राप्ता पुण्यवता तेन पत्नी तिलकसुन्दरी । यस्याः सौभाग्यचन्द्रेण भासितं तत्कुलाम्बरम् ॥	८
श्रीमान् राजेन्द्रसिंहोऽस्य ज्येष्ठपुत्रः सुशिक्षितः । यः सर्वकार्यदक्षत्वात् दक्षिणवाहुवत् पितुः ॥	९
नरेन्द्रसिंह इत्याख्यस्तेजस्वी मध्यमः सुतः । सूनूर्वीरन्द्रेन्द्रसिंहश्च कनिष्ठः सौम्यदर्शनः ॥	१०
सन्ति त्रयोऽपि सत्पुत्रा भासभक्तिपरायणाः । विनीताः सरला भव्याः पितुर्मागानुगामिनः ॥	११
अन्येऽपि बहवस्तस्याभवन् स्वच्छादिबान्धवाः । धनैर्जनैः समृद्धः सन् स राजेव व्यराजत ॥	१२

अन्यच्च -

सरस्वत्यां सदासक्तो भूत्वा लक्ष्मीप्रियोऽप्ययम् । तत्राप्यासीत् सदाचारी तच्चित्रं विदुषां खलु ॥	१३
नाहंकारो न दुर्भावो न विलासो न दुर्वयः । दृष्टः कदापि तद्गोहे सतां तद् विस्मयास्पदम् ॥	१४
भक्तो गुरुजनानां स विनीतः सज्जनान् प्रति । बन्धुजनेऽनुरक्तोऽभूत् प्रीतः पोष्यगणेऽपि ॥	१५
देश-कालस्थितिज्ञोऽसौ विद्या-विज्ञानपूजकः । इतिहासादि-साहित्य-संस्कृति-सत्कलाप्रियः ॥	१६
समुच्चल्य समाजस्य धर्मस्योत्कर्षहेतवे । प्रचाराय च शिक्षाया दत्तं तेन धनं घनम् ॥	१७
गत्वा सभा-समित्यादौ भूत्वाऽध्यक्षपदान्वितः । दत्त्वा दानं यथायोग्यं प्रोत्साहिताश्च कर्मठाः ॥	१८
एवं धनेन देहेन ज्ञानेन शुभनिष्ठया । अकरोत् स यथाशक्ति सत्कर्माणि सदाशयः ॥	१९
अथान्यदा प्रसङ्गेन स्वपितुः स्मृतिहेतवे । कर्तुं किञ्चिद् विशिष्टं स कार्यं मनस्यचिन्तयत् ॥	२०
पूज्यः पिता सदैवासीत् सम्यग्-ज्ञानरुचिः स्वयम् । तस्मात् तज्ज्ञानवृद्ध्यर्थं यत्नीयं मयऽप्यरम् ॥	२१
विचार्यैवं स्वयं चित्ते पुनः प्राप्य सुसम्मतिम् । श्रद्धास्पदस्वमित्राणां विदुषां चापि तादृशाम् ॥	२२
जैनज्ञानप्रसारार्थं स्थाने शा न्ति निकेतने । सिंधीपदाङ्कितं जैनज्ञानपीठं मतीष्टपत् ॥	२३
श्रीजिनविजयः प्राज्ञो मुनिनाम्ना च विश्रुतः । स्वीकर्तुं प्रार्थितस्तेन तस्याधिष्ठायकं पदम् ॥	२४
तस्य सौजन्य-सौहार्द-स्यैर्यौदार्यादिसद्गुणैः । वशीभूय मुदा येनस्वीकृतं तत्पदं वरम् ॥	२५
कवीन्द्रेण रवीन्द्रेण स्वीयपावनपाणिना । रस-नागाङ्क-चन्द्राब्दे तत्प्रतिष्ठा व्यधीयत ॥	२६
प्रारब्धं मुनिना चापि कार्यं तदुपयोगिकम् । पाठनं ज्ञानलिप्सूनां ग्रन्थानां ग्रथनं तथा ॥	२७
तस्यैव प्रेरणां प्राप्य श्रीसिंधीकुलकेतुना । स्वपितृश्रेयसे चैवा प्रारब्धा ग्रन्थमालिका ॥	२८
उदारचेतसा तेन धर्मशीलेन दानिना । व्ययितं पुष्कलं द्रव्यं तत्तत्कार्यसुसिद्धये ॥	२९
छात्राणां वृत्तिदानेन नैकेषां विदुषां तथा । ज्ञानाभ्यासाय निष्कामसाहाय्यं स प्रदत्तवान् ॥	३०
जलवायवादिकानां तु प्रातिकूल्यादसौ मुनिः । कार्यं त्रिवार्षिकं तत्र समाप्यान्यत्र चास्थितः ॥	३१
तत्रापि सततं सर्वं साहाय्यं तेन यच्छता । ग्रन्थमालाप्रकाशाय महोत्साहः प्रदर्शितः ॥	३२
नन्द-निर्धर्ङ्ग-चन्द्राब्दे जाता पुनः सुयोजना । ग्रन्थावल्याः स्थिरत्वाय विस्तराय च नूतना ॥	३३
ततः सुहृत्परामर्शात् सिंधीवंशनभस्वता । भाविद्याभवना येयं ग्रन्थमाला समर्पिता ॥	३४
आसीत्तस्य मनोवाञ्छाऽपूर्वा ग्रन्थप्रकाशने । तदर्थं व्ययितं तेन लक्षावधि हि रूप्यकम् ॥	३५
दुर्विलासाद् विधेर्हन्त ! दौर्भाग्याच्चात्मबन्धनम् । स्वल्पेनैवाथ कालेन स्वर्गं स सुकृती ययौ ॥	३६
इन्दु-खं-शून्य-नेत्रेब्दे मासे आषाढसञ्ज्ञके । कलिकाताख्यपुर्यां स प्राप्तवान् परमां गतिम् ॥	३७
पितृभक्तेश्च तत्पुत्रैः प्रेयसे पितुरात्मनः । तथैव प्रपितुः स्मृत्यै प्रकाश्यतेऽधुना पुनः ॥	३८
इयं ग्रन्थावलिः श्रेष्ठा प्रेष्ठा प्रज्ञावतां प्रथा । भूयाद् भूत्यै सतां सिंधीकुलकीर्तिप्रकाशिका ॥	३९
विद्वज्जनकृताह्लादा सच्चिदानन्ददा सदा । चिरं नन्दवियं लोके श्रीसिंधी ग्रन्थपद्धतिः ॥	४०

॥ सिंधीजैनग्रन्थमालासम्पादकप्रशस्तिः ॥

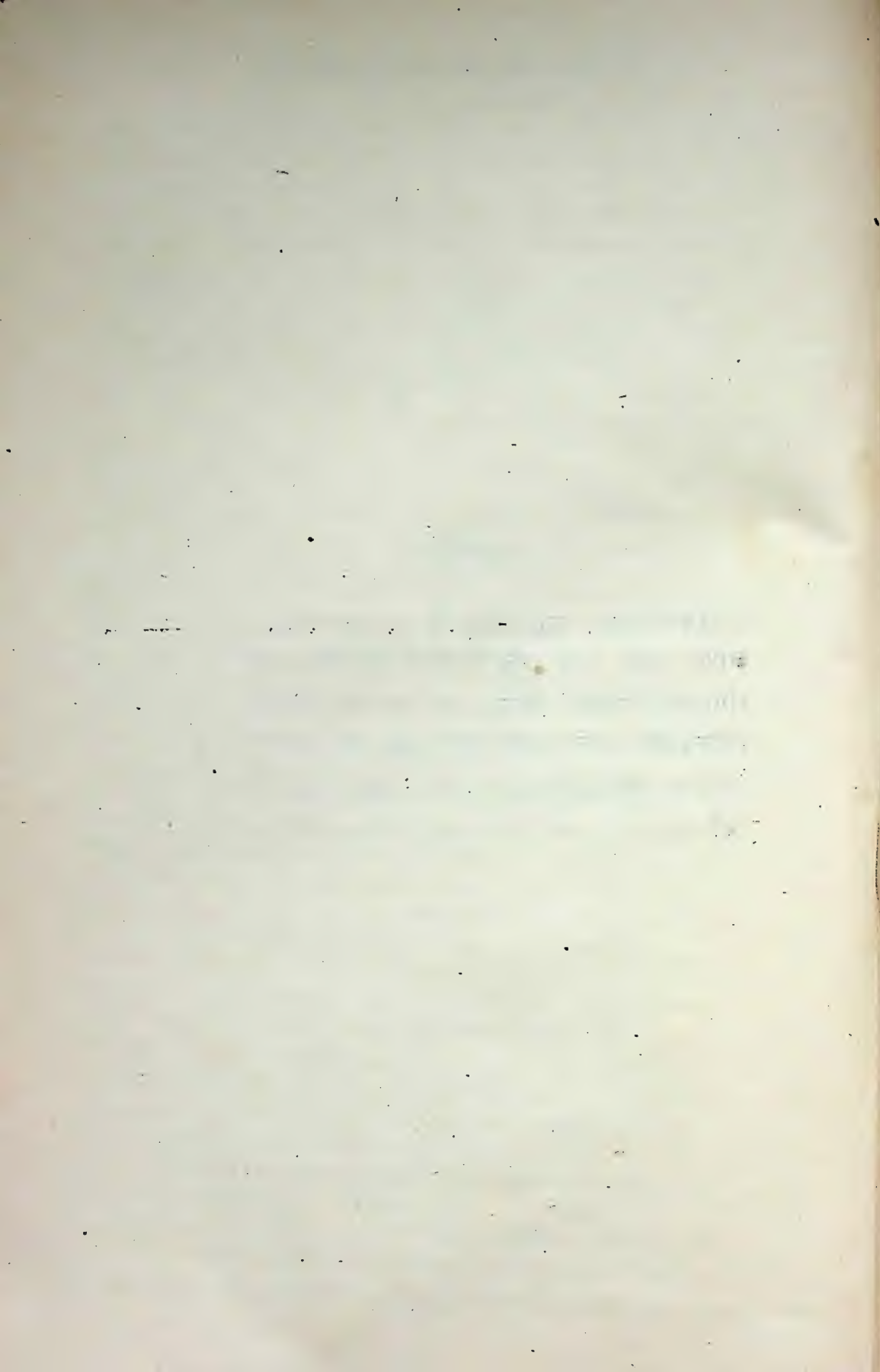
स्वस्ति श्रीमेदपाटाल्यो देशो भारतविश्रुतः । रूपाहेलीति सन्नान्नी पुरिका तत्र सुस्थिता ॥	१
सदाचार-विचाराभ्यां प्राचीननृपतेः समः । श्रीमचतुरसिंहोऽत्र राठोडान्वयभूमिपः ॥	२
तत्र श्रीवृद्धिसिंहोऽभूद् राजपुत्रः प्रसिद्धिभाक् । क्षात्रधर्मधनो यश्च परमारकुलाग्रणीः ॥	३
मुञ्ज-भोजमुखा भूपा जाता यस्मिन् महाकुले । किं वर्ण्यते कुलीनत्वं तत्कुलजातजन्मनः ॥	४
पत्नी राजकुमारीति तस्याभूद् गुणसंहिता । चातुर्य-रूप-लावण्य-सुवाक्-सौजन्यभूयिता ॥	५
क्षत्रियाणीप्रभापूर्णां शौर्योद्दीप्तमुखाकृतिम् । यां दृष्ट्वैव जनो मेने राजन्यकुलजा वियम् ॥	६
पुत्रः किसनसिंहाख्यो जातस्तयोरतिप्रियः । रणमल्ल इति चान्यद् यन्नाम जननीकृतम् ॥	७
श्रीदेवीहंसनामाऽत्र राजपूज्यो यतीश्वरः । ज्योतिर्भैषज्यविद्यानां पारगामी जनप्रियः ॥	८
आगतो मरुदेशाद् यो भ्रमन् जनपदान् बहून् । जातः श्रीवृद्धिसिंहस्य प्रीति-श्रद्धास्पदं परम् ॥	९
तेनाथाप्रतिमप्रेम्णा स तत्सुनुः स्वसन्निधौ । रक्षितः शिक्षितः सम्यक्, कृतो जैनमतानुगः ॥	१०
दौर्भाग्यात् तच्छिशोर्बाल्ये गुरु-तातौ दिवंगतौ । विमूढः स्वगृहात् सोऽथ यदृच्छया विनिर्गतः ॥	११
तथा च-	
आन्त्वा नैकेषु देशेषु सेवित्वा च बहून् नरान् । दीक्षितो मुण्डितो भूत्वा जातो जैनमुनिस्ततः ॥	१२
ज्ञातान्यनेकशास्त्राणि ज्ञानाधर्ममतानि च । मध्यस्थवृत्तिना तेन तत्त्वातत्त्वगवेषिणा ॥	१३
अधीता विविधा भाषा भारतीया युरोपजाः । अनेका लिपयोप्येवं प्रल-नूतनकालिकाः ॥	१४
येन प्रकाशिता नैके ग्रन्था विद्वत्प्रशंसिताः । लिखिता बहवो लेखा ऐतिह्यतथ्यगुम्फिताः ॥	१५
स बहुभिः सुविद्वद्भिस्तन्मण्डलैश्च सत्कृतः । जिनविजयनाम्नाऽसौ ख्यातोऽभवद् मनीषिषु ॥	१६
यस्य तां विश्रुतिं ज्ञात्वा श्रीमद्गान्धीमहात्मना । आहूतः सादरं पुण्यपत्तनात् स्वयमन्यदा ॥	१७
पुरे चाहम्मदावादे राष्ट्रीयः शिक्षणालयः । विद्यापीठ इति ख्यात्या प्रतिष्ठितो यदाऽभवत् ॥	१८
आचार्यत्वेन तत्रोच्चैर्नियुक्तः स महात्मना । रत्न-मुनि-निर्धनद्वन्द्वे पुरा तत्त्वा ख्यमन्दिरे ॥	१९
वर्षाणामष्टकं यावत् सम्भूष्य तत् पदं ततः । गत्वा जर्मनराष्ट्रे स तत्संस्कृतिमधीतवान् ॥	२०
तत आगत्य सैल्लमौ राष्ट्रकार्ये च सक्रियम् । कारावासोऽपि सम्प्राप्तो येन स्वराज्यपर्वणि ॥	२१
क्रमात् ततो विनिर्मुक्तः स्थितः शान्तिनिकेतने । विश्ववन्द्यकवीन्द्रश्रीरवीन्द्रनाथभूषिते ॥	२२
सिंधीपदयुतं जैनज्ञानपीठं तदाश्रितम् । स्थापितं तत्र सिंधीश्रीडालचन्दस्य सूनुना ॥	२३
श्रीवहादुरसिंहेन दानवीरेण धीमता । स्मृत्यर्थं निजतातस्य जैनज्ञानप्रसारकम् ॥	२४
प्रतिष्ठितश्च तस्यासौ पदेऽधिष्ठातृसञ्ज्ञके । अध्यापयन् वरान् शिष्यान् ग्रन्थयन् जैनवाङ्मयम् ॥	२५
तस्यैव प्रेरणां प्राप्य श्रीसिंधीकुलकेतुना । स्वपितृश्रेयसे ह्येषा प्रारब्धा ग्रन्थमालिका ॥	२६
अथैवं विगतं यस्य वर्षाणामष्टकं पुनः । ग्रन्थमालाविकासार्थिप्रवृत्तिषु प्रयस्यतः ॥	२७
बाण-रत्न-नैवेन्द्रद्वन्द्वे मुंबाईनगरीस्थितः । मुंशीति विरुदख्यातः कन्हैयालालधीसखः ॥	२८
प्रवृत्तो भारतीयानां विद्यानां पीठनिर्मितौ । कर्मनिष्ठस्य तस्याभूत् प्रयत्नः सफलोऽचिरात् ॥	२९
विदुषां श्रीमतां योगात् संस्था जाता प्रतिष्ठिता । भारतीय पदोपेत विद्याभवनसञ्ज्ञया ॥	३०
आहूतः सहकार्यार्थं स मुनिस्तेन सुहृदा । ततः प्रभृति तत्रापि सहयोगं प्रदत्तवान् ॥	३१
तद्भवनेऽन्यदा तस्य सेवाऽधिका ह्यपेक्षिता । स्वीकृता नम्रभावेन साऽप्याचार्यपदाश्रिता ॥	३२
नन्द-निर्धय-चन्द्राद्वन्द्वे वैक्रमे विहिता पुनः । एतद्ग्रन्थावलीस्थैर्यकृत् तेन नव्ययोजना ॥	३३
परामर्शात् ततस्तस्य श्रीसिंधीकुलभास्वता । भाविद्याभवनायैयं ग्रन्थमाला समर्पिता ॥	३४
प्रदत्ता दशसाहस्री पुनस्तस्योपदेशतः । स्वपितृस्मृतिमन्दिरकरणाय सुकीर्तिना ॥	३५
दैवादरूपे गते काले सिंधीवर्यो दिवंगतः । यस्तस्य ज्ञानसेवायां साहाय्यमकरोत् महत् ॥	३६
पितृकार्यप्रगत्यर्थं यत्नशीलैस्तदात्मजैः । राजेन्द्रसिंहमुख्यैश्च सत्कृतं तद्वचस्ततः ॥	३७
पुण्यश्लोकपितुर्नाम्ना ग्रन्थागारकृते पुनः । बन्धुज्येष्ठो गुणश्रेष्ठो ह्यर्द्धलक्षं प्रदत्तवान् ॥	३८
ग्रन्थमालाप्रसिद्ध्यर्थं पितृवत् तस्य कांक्षितम् । श्रीसिंधीबन्धुभिः सर्वं तद्गिराऽनुविधीयते ॥	३९
विद्वज्जनकृताह्लादा सच्चिदानन्ददा सदा । चिरं नन्दत्वियं लोके जिनविजयभारती ॥	४०

समर्पण

संसोहणकोसल्लं लद्धं किंचि वि मए विणीएणं ।
जाण सयासे ताणं चारुचरित्ताण ताणाणं ॥ १
संपाययाण सकय-पायय-ऽव्वभंसऽणेयगंथाणं ।
सिरिकंतिविजयसिस्साण पुण्णसिस्साण चउराणं ॥ २
सिरिचतुरविजयवइवरवसहाणं वरयहत्थपोम्मम्मि ।
अप्पिज्जइ पारोक्खं जिणयत्तकहेस अमएणं ॥ ३

किंचित् प्रास्ताविक

*

सिंधी जैन ग्रन्थमालामां गुम्फित करवा माटे पाटणना जैन भण्डारोमांथी जे केटलांक ग्रन्थरूप पुष्पो में सन् १९३२-३३ मां चूटी काढ्यां हतां तेमांनी ज प्रस्तुत ग्रन्थांकमां प्रकट थती 'जिनदत्ताख्यान' नामनी वे पुष्पकलिकाओ पण छे. मात्र पाटण अने जेसलमेरना भण्डारोमां प्राचीन ताडपत्र उपर ज लिखितरूपे उपलब्ध थती आ बच्चे कृतिओनी प्रतिलिपि करवानुं काम भाई अमृतलाल पण्डितने सोंप्युं. ताडपत्रीय लिपिना वाचनमां निष्णात बनेला अने साथे साथे प्राकृत भाषाना अभ्यासमां पण सुप्रविष्ट थएला पं. अमृतलालनी सुवाच्य अने सुपाठ्य प्रतिलिपिओ जोई, प्रस्तुत कृतिओनुं संपादनकार्य पण एमना ज द्वारा कराव-वानो में विचार कर्यो अने प्रेसकोपी प्रेसमां छापवा आपी. परंतु ग्रन्थमालाना बीजा अनेकानेक ग्रन्थोनुं संशोधन-संपादन-मुद्रण कार्य आदि एक साथे चालतुं रहेतुं होवाथी तेम ज विश्वव्यापी द्वितीय महायुद्ध अने भारतव्यापी खराज्य प्राप्तिविषयक आन्तरिक अहिंसक-विग्रह आदिना व्याघातोने लीधे, ग्रन्थमालाना प्रस्तुत ग्रन्थांकनुं मुद्रणकार्य बहु ज अनियमित अने अव्यवस्थित-रूपे चालतुं रहुं. युद्धजन्य परिस्थितिने लईने प्रेसनी कार्यशिथिलता तेम ज कागजोनी दुर्लभताने लीधे ६-८ महिनामां एकाध फार्म छपाईने तैयार थतो. आ रीते सन् १९४० मां प्रारंभेला आ नानकडा ग्रन्थांकनुं मुद्रणकार्य १९५० मां लगभग पूर्ण थयुं अने आजे हवे १९५३ ना जून मासमां आ ग्रन्थ आ रीते पूर्ण थई-मुद्रित थईने, विज्ञ वाचकोना करकमलमां उपस्थित थाय छे.

सिंधी जैन ग्रन्थमालामां प्रकाशित करवा माटे ग्रन्थोनुं चयन अने निर्धारण एक खास आदर्शने लक्ष्यमां राखीने करवामां आवे छे. जे प्रकारना ग्रन्थोना प्रकाशनथी जैन संप्रदाय अने जैन संस्कारनी विद्वत्समाजमां विशेष प्रतिष्ठा थाय अने जैन विद्वानोए भारतीय संस्कृतिना सात्त्विक स्वरूपने सुसंस्कृत, सर्वोपयोगी अने सुसमृद्ध बनाववा माटे केवी जातनी साहित्यिक सुन्दर रचनाओ करी छे अने ए रीते भारतीय वाङ्मयनी केवी आदर्शभूत उपासना करी छे तेनुं उत्तम चित्र, संस्कारप्रिय शिक्षित समाजने दृष्टिगोचर थाय एवा विशिष्ट हेतुने लक्ष्यमां राखीने ग्रन्थोनुं गुम्फन करवामां आवे छे.

प्रस्तुत जिनदत्ताख्यान नामक कृति वे दृष्टिए विशेषत्ववाली छे. एक तो जैनकथानकनी दृष्टिए अने बीजुं प्राकृत भाषा साहित्यनी दृष्टिए.

कथानकगत वस्तुनो संक्षिप्त सार, पं. अमृतलाले पोतानी प्रस्तावनामां आप्यो छे, ते परथी कथा घटनानुं स्वरूप वाचकोना लक्ष्यमां सरलताथी आवी शकशे.

प्राकृत भाषाना अभ्यासिओनी दृष्टिए आ बंने कृतिओ बहु ज सरल अने सुबोध रीते रचाएली छे तेथी ए भाषानो सामान्य परिचय धरावनार व्यक्ति पण, ए कथाओ सारी पेटे समजी शके तेम छे. तुलनात्मक भाषा विज्ञानना अभ्यासिओने पण एमांथी अनेक नवा शब्दो

અને શબ્દપ્રયોગો મળી શકે તેમ છે. સમયાભાવને લીધે એ વિષે વિશેષ વિવેચન કરવાનું મારા માટે શક્ય નથી બન્યું.

આ બંને કૃતિઓની પ્રતિઓ માત્ર તાલપત્ર ઉપર જ લખેલી જોવામાં આવી છે જેનો પરિચય સંપાદક પંડિતે આપેલો છે. પ્રાચીન પ્રતિઓના આકાર-પ્રકારાદિની કલ્પના અને સ્મૃતિ બની રહે તે દૃષ્ટિથી એના અન્તિમ પત્રોનાં હાફટોન બ્લૉક બનાવી તેનાં ચિત્રો પણ આ સાથે આપવામાં આવ્યાં છે.

ભારતીય વિદ્યા ભવન, બંબઈ. }
જ્યેષ્ઠ શુક્લા ૧ સં. ૨૦૦૧. ૧૨, ૬, ૧૯૫૩ }

— મુનિ જિનવિજય

પ્રસ્તાવના

પ્રસ્તુત પ્રકાશનમાં પ્રાકૃત ભાષામાં રચાયેલી જિનદત્તાહ્યાન નામક કથાનકની બે કૃતિઓનો સમાવેશ થાય છે. આ બન્ને કથાઓની પહેલાં પળ જિનદત્તવિષયક અન્ય કૃતિઓ રચાયેલી હતી. આ હકીકત પ્રથમ કથાની ગાથા ૫, ૩૬૪ અને ૩૬૫ તેમ જ વીજી કથાની વીજી ગાથા ઉપરથી જાણી શકાય તેમ છે. તેમ જ આ બન્ને કથાઓ પછી પળ પૂર્ણિમાપક્ષીય શ્રીગુણસાગરજીના શિષ્ય શ્રીમાન્ ગુણસમુદ્ર સૂરિજીએ સંયમસિંહ ગણિના આગ્રહથી સં. ૧૪૭૪ માં જિનદત્તકથા સંસ્કૃતમાં રચી છે. ઉપરાંત ડેક્કનકૉલેજના સંગ્રહમાંની ભદ્રાચાર્યકૃત ‘જિનદત્તકથા-સમુચ્ચય’ નામની ૧૦૩ પાનામાં લખાયેલી પ્રતિ ‘જૈન ગ્રંથાવલી’ના પત્ર ૨૫૨ માં નોંધાઈ છે. તેના નામ ઉપરથી તેમાં વિવિધ જિનદત્તકથાઓ હોય તેમ લાગે છે. તે પ્રતિ મેં જોઈ નથી તેથી વિશેષ માહિતી આપી શકતો નથી.

નામ

પ્રાચીન જૈન કથાગ્રંથોના રચનાર વિદ્વાનોએ આંતરજીવનનો વિકાસ સાધનાર આદર્શજીવી સ્ત્રી કે પુરુષની પ્રધાનતા જણાવવા માટે, તે તે કથાગ્રંથને, તે તે ધર્મપુરુષ કે સ્ત્રીના નામથી પ્રસિદ્ધિ આપી છે. દા. ત. સમરાઈચ્છકહા, અરિદ્વનેમિચરિત, શાંતિનાથચરિત્ર, નમ્મયાકહા, સુરસુંદરિચરિત્ર, પડમસિરિચરિત્ર વિ.તેમ જ ઉપર જણાવ્યા પ્રમાણેની ધર્મકથાઓનો સંગ્રહ જે ગ્રંથોમાં ગૂંથ્યો હોય તેવા ગ્રંથોનો નામમાત્રથી જ ઢ્યાલ આવે તે સારુ ગ્રંથકારોએ તેને અનુરૂપ સંગ્રહસૂચક નામથી અંકિત કર્યા છે. દા. ત. ચંડપ્પન્નમહાપુરિસચરિયં, કહાવલી, ત્રિષષ્ટિશલાકાપુરુષચરિત્ર, કહારયણકોસો વિગેરે. નાળપંચમીકહા, હોલીરજ:પર્વકથા, મૌનૈકાદશીકથા, મેરુત્રયોદશીકથા વિગેરે કથાઓમાં તેના પ્રણેતાઓએ તેના નામાભિધાનદ્વારા સાધક અને સાધનોનું નિરૂપણ કરેલું છે.

પ્રસ્તુત કથામાં મુખ્ય પુરુષ જિનદત્ત હોઈ તેના કર્તાએ તેને ‘જિનદત્તકલાણ’ (જિનદત્તાહ્યાનમ્) ‘જિનયત્તકહા’ (જિનદત્તકથા) વિગેરે નામોથી પ્રસિદ્ધિ આપી છે.

કથાવસ્તુ

ભારતીય કથાસાહિત્યનું આલેખન ધર્મ અને નીતિના શિક્ષણ ઉપરાંત પોતપોતાના સંગ્રદાયની પુષ્ટિ માટે થયું છે. આ કથાઓ પૈકી કેટલીક કથાઓ વાસ્તવિક બનેલી ઘટનારૂપ હોય છે, જ્યારે તેમાંનો મોટો ભાગ આજની નવલકથાઓ જેવો લાગે છે. આ બન્ને ય જાતની

૧ એતાં શ્રીજિનદત્તભૂપતિકથાં શ્રીપૂર્ણિમાપક્ષસન્મુખ્યશ્રીગુણસાગરાખ્યસુગુરોઃ શિષ્યેણ સજ્ઞેપતઃ ।

વેદોર્વોધરવિશ્વ(૧૪૭૪)વર્ષવિહિતાં પુણ્યપ્રમાવાદુતાં શૃણ્વન્તુ શ્રમણામૃતં(તાં) શિવકૃતે ભવ્યા ભવન્તશ્ચિરમ્ ॥

સંયમસિંહગણેરાપ્રહતઃ શ્રીગુણસમુદ્રસૂરિવરૈઃ । મુગ્ધાનુગ્રહબુદ્ધ્યા કૃતા કથેયં ચિરં જીયાત્ ॥

કથાઓના આલેખનમાં તેના લેખકોની પ્રતિભા વાસ્તવદર્શી કે સંપ્રદાયબદ્ધ અમુક પ્રકારના રૂઢ વિચારવશવર્તી અથવા જે જાતના વિચારોને અનુસરતી હોય તે પ્રકારનું એ કથાગ્રંથમાં વસ્તુ-રચનાનું સૌષ્ઠ્ય કે શૈથિલ્ય દૃષ્ટિગોચર થાય છે. આ દૃષ્ટિએ વિચાર કરીએ તો પ્રસ્તુત કથા એ વનેલી હકીકત નહિ પણ તે જમાનાના જૈનસમાજને અનુલક્ષીને રચાયેલી એક નવલિકા જેવી કલ્પિત-કથા લાગે છે. આ કથા કલ્પિત હોવાનું અનુમાન નિમ્નલિખિત હકીકતથી થઈ શકે છે —

કથામાં મુખ્યતઃ સ્ત્રીપ્રાપ્તિને લગતા ચાર પ્રસંગો આ પ્રમાણે છે — જિનદત્ત નામનો વળિક્-પુત્ર (૧) દેવમંદિરમાં પૂતળીને જોઈને મુગ્ધ થતાં વિમલમતિને, (૨) પેટમાં રહેલા સર્પને મારવાથી શ્રીમતિને, (૩) રૂપલાવણ્ય અને સાહસથી આકર્ષી અંગારવતીને, અને (૪) મદોન્મત્ત હસ્તીને વશ કરવાથી રતિસુંદરીને પરણી, અત્યંત વૈભવ મોગવી, અંતે લ્યાગી બની આયુઃક્ષયે મરણ પામી દેવલોકમાં ઉત્પન્ન થાય છે.

(૧) કન્યાલાભના આ ચાર પ્રસંગો પૈકી એક કે તેથી વધુ પ્રસંગ પણ અન્યત્ર બીજી જૈન કથાઓમાં અલ્પાધિક વર્ણનયુક્ત મળી આવે છે, (૨) દ્યૂતનો પ્રસંગ પણ તેવી જ રીતે સમજી શકાય, (૩) પૂર્વભવમાં દરિદ્રાવસ્થામાં મુનિદાનાદિનો પ્રસંગ શાલિભદ્રકથાની સાથે તદ્દન સામ્ય ધરાવે છે. (૪) ઉપરાંત આ આખી કથા શ્રીમદ્રેશ્વરસૂરિકૃત કહાવલીમાંથી લેવામાં આવી હોય તેમ પણ લાગે છે.

ટુંકમાં — આ આખી કથા કહાવલીમાંથી લઈ પાત્રોના નામોમાં ફેરફાર કરી તેને રસમંય બનાવવા તેમાં એકાદ પ્રસંગ વધારી રચાયેલી હોઈ આ કથા કાલ્પનિક છે, એમ કહી શકાય.

રચનાનો હેતુ

સુપાત્રને દાન આપવાથી ऐहिक અને આમુષ્મિક લાભ થાય છે એ બતાવવા માટે આ કથા રચવામાં આવેલી છે. જુઓ પ્રથમ કથાની ગાથા ૧૪ મી અને બીજી કથાની બીજી ગાથા.

કથાની ઉપયોગિતા

ભારતીય પ્રાચીન સંસ્કૃતિના અભ્યાસ માટે સાહિત્ય, સ્થાપત્ય, લિપિકલા, ચિત્રકલા વિગેરેના જે પ્રૌઢ નમૂનાઓ અને અવશેષો મળે છે તેમાં જૈન સંસ્કૃતિનો હિસ્સો ધારવા કરતાં ય ઘણો મોટો છે. અને એ નિર્માણના મૂલ્યમાં નિર્ધિક્ષન અનગારી શ્રમણોનો શ્રમ, રસવૃત્તિ અને ઉપદેશ એ પ્રધાન-વસ્તુ છે. લ્યાગ-તપ-સંયમપ્રધાન જૈન શ્રમણોના પ્રેરણાદાયી ઉપદેશને શીલી તે તે યુગનો જૈન ગૃહસ્થવર્ગ, જે વસ્તુઓ પોતે કરવા જેવી હોય તે પોતે જ કરતો અને જે વસ્તુઓ જૈન શ્રમણો દ્વારા સાધ્ય હોય તેમાં તે તે કાર્યને લગતી દરેક આવશ્યકતાઓને પૂરી પાડતો, જેના પરિણામે

૧. કહાવલીમાં શ્રીશાંતિનાથમહાવાનની કથામાં વીરભદ્રની કથા આવે છે. પૂર્વભવમાં વીરભદ્રનું નામ જિનદત્ત જણાવેલું છે. પ્રસ્તુત કથા અને આ વીરભદ્રની કથાના પ્રસંગોમાં ઘણું સામ્ય છે. આ કથામાં જે કંઈ વધારે જણાય છે તે તેની પશ્ચાદ્ધાવિતા પુરવાર કરવા ઉપયુક્ત થઈ શકે.

જૈન સંસ્કૃતિએ સાહિત્ય, સ્થાપત્ય આદિ કલાનાં વિવિધ ક્ષેત્રોમાં અનેક સિદ્ધિઓ પ્રાપ્ત કરી છે અને પોતાની એ અપૂર્વ સિદ્ધિઓનો લાભ જગતને પણ હૂંટે હાથે આપ્યો છે.

ઉપર જણાવ્યું તેમ શ્રમણોપાસકો શ્રમણોની આવશ્યકતાઓ પૂરી પાડતા તેના મૂલ્યમાં જૈન શ્રમણોના ત્યાગ તપ સંયમ અને વિદ્વત્તાદિ ગુણોનો પ્રભાવ તો હતો જ, પણ તે ઉપરાંત કેટલાક વર્ગને ઓછે વસ્તુ અંશે આવી કથાઓ પણ દાનાદિ કાર્યોમાં પ્રેરણાપ્રદ બનેલી હોવી જોઈએ, એ પણ એક હકીકત છે. ઇટલે પ્રાચીન ભારતીય સંસ્કૃતિના એક પ્રધાન અંગભૂત જૈન-સંસ્કૃતિના નિર્માણ અને વિકાસમાં પ્રેરક બનેલી આવી સુપાત્રદાન આદિનો મહિમા દર્શાવતી અનેક કથાઓ કાલ્પનિક હોવા છતાં નિરર્થક છે, એમ ન જ કહી શકાય. આથી ઉલટું ઘણી વાર તો આવા સાહિત્યની મહત્તા સમજવા માટે તે તે યુગની પરિસ્થિતિ અને જનસમાજની અભિરુચિનો આપણે વિચાર કરવો એ પણ આવશ્યક વસ્તુ છે. આપણા ભારતીય કથાસાહિત્યના નિર્માણમાં માત્ર એક વીજા સંપ્રદાયની જ નહિ પણ દેશ-વિદેશના કથાસાહિત્યની પણ અસરો આવી છે. જો તે તે યુગને લગતી આવી વિવિધ પરિસ્થિતિઓનો આપણે વિચાર કરીશું તો આવી કથાઓનું નિર્માણ શાને આભારી છે અને કેટલું મહત્ત્વનું છે એ આપણા ધ્યાનમાં આવી શકશે.

લોકમાનસ હંમેશાં મોટે ભાગે વિનિમય વૃત્તિવાળું જ હોય છે. અને તેમાં ય વ્યાપારકુશલ વણિકોનું સ્થાન મોઝેરે જ હોય. વણિક્ જેમ વ્યાપારમાં વ્યય કરતાં લાભની માત્રા વિશેષ ઇચ્છે તેમ અહિં પણ વિવિધ પ્રકારના દાનાદિ પ્રસંગે જે કોઈ વદલાવૃત્તિ ધરાવતા હોય તે પણ, આવી કથાઓમાંથી પ્રોત્સાહન મેળવી ધાર્મિક અને સામાજિક જરૂરીયાતો પ્રત્યે વેદરક્ત ન રહે, એ કારણથી પણ કદાચ રચાયેલી આવી કથાઓ જે વર્ગ પારલૌકિક લાભમાં સંદિગ્ધ છે તેને પણ નિઃશંકિત કરવા મદદરૂપ થાય એ સ્વાભાવિક છે.

કથાના સ્વામી જિનદત્તના શૌર્ય, સાહસ, સહિષ્ણુતા, પરગજુપણું, ઔદાર્ય, આયુર્વેદસંગીતાદિ-શાસ્ત્રોમાં નૈપુણ્ય, તેમ જ જૈન જૈનેતર ગ્રંથોનું ઝુંડું જ્ઞાન અને ત્યાગ વિગેરે ગુણો આલેખી ગ્રંથકારે વણિક્ પુત્ર કેવો હોવો જોઈએ તેની હિમાયત કરી છે. હકીકત પણ સાચી છે. જો સંસારવાસ અનિવાર્ય માન્યો તો પછી તેમાં માયકાંગલી મનોદશા રહે તેવું શરીરસ્વાસ્થ્ય તે પણ એક શાપરૂપ છે. જો આમાંથી વણિક્પુત્રોને પ્રેરણા આપવી ન જ હોત અને કેવળ ધર્મકથારૂપે જ આ કથા લખવી હોત તો, ગ્રંથકાર કથાનાયકને ક્ષત્રિય કે એવી વીજી કોઈ લઢાયક જાતનો જ બતાવત.

પ્રાચીન જૈનાચાર્યોએ તે તે યુગને અનુરૂપ વિશાળ અને વિવિધ પ્રકારના કથાસાહિત્યનું સર્જન કરી પ્રજામાનસના વિકાસમાટે જેવો ગૌરવપૂર્ણ પ્રયત્ન કર્યો છે તેવો પ્રયત્ન આજના યુગને લક્ષીને જૈન પ્રજાએ ખાસ કરી જૈનાચાર્યોએ અને જૈન મુનિવર્ગે અવશ્ય કરવો જોઈએ. જો જૈન મુનિવર્ગ આજે આવી નક્કર પ્રવૃત્તિઓમાં પોતાના કીમતી સમયનો સદુપયોગ કરે તો આજના મુનિવર્ગની કેટલીક ક્ષિપ્ર પ્રવૃત્તિઓનો અંત આવવા સાથે જૈનધર્મ અને જૈનપ્રજા ઉન્નતિના માર્ગે અનાવા-ધપણે ગતિ કરે. અને ફલતઃ વિશ્વની સમગ્ર પ્રજાને જૈનસંસ્કૃતિની વાસ્તવિકતાનું દર્શન થાય.

કથાગત ઉપયોગી શબ્દો વિગેરે

આડત્તિગા }
આડત્તિયા } = આડતીયા.

પત્ર ૧૭-૨૪-૫૧-૫૬

સિમ્વલિગા }
સમલિગા } = સુંહી, કરંડિઓ.
સામલિગા }

પત્ર ૨૩-૫૪-૫૫

વક્ત્વરો = વાત્તરો.

પત્ર ૨૪-૫૬

મરં = વેડામૂલ્ય.

પત્ર ૨૬ ટિપ્પણી ત્રીજી.

एकाद प्रसंगे छंदोभंग न थाय ते माटे प्राचीन छान्दसिक नियमने अनुसारे 'वराई = वराकी' ने बदले 'वरई' शब्द मूक्यो छे. जुओ पत्र ८ गाथा ६८ मी.

विदर्भराजे (वीतभयनगरना स्वामीए) दशपुर (आधुनिक मंदसोर) वसान्युं हतुं. जुओ पत्र २ गाथा १८ मी.

बनेय कथाओमां प्राकृत तथा अपभ्रंश सुभाषितोनो संग्रह आकर्षक छे.

ગ્રંથકાર અને સમય

પ્રથમ કથાના પ્રણેતા આચાર્ય શ્રીસુમતિસૂરિ છે. તેમનો વિશિષ્ટ પરિચય કે રચના-સમયને જાણવાનું સાધન કથાના અંતની પ્રશસ્તિ સિવાય બીજું કશું જ જાણવામાં આવ્યું નથી. દશવૈકાલિકટીકાના કર્તા શ્રીસુમતિસૂરિ અને આ સુમતિસૂરિ અભિન્ન નથી. પ્રસ્તુત આખ્યાનના પ્રણેતા આચાર્ય શ્રીસુમતિસૂરિ પાઢિચ્છય ગચ્છીય આચાર્ય શ્રીસર્વદેવસૂરિના શિષ્ય છે. પાઢિચ્છય ગચ્છ વિષેની વિશેષ માહિતી તે અંગેના સાધનના અભાવે આપવી શક્ય નથી. પાઢિચ્છય ગચ્છની ઉત્પત્તિનું કોઈ સ્વતંત્ર મહત્ત્વનું કારણ નથી લાગતું પરંતુ આ ગચ્છના આચાર્યોં જ્ઞાનાદિની વૃદ્ધિનિમિત્તે બીજા ગચ્છના આચાર્યોંનું ગુરુત્વ પ્રતીચ્છેલ = સ્વીકારેલ હોઈ તેમને પાઢિચ્છયગચ્છીય કહેવામાં આવતા હોવા જોઈએ એમ મને લાગે છે. આ સિવાય આ વિષેની બીજી કશી હકીકત મારી સામે હાંજર નથી.

બીજી કથાના ગ્રંથકારનું નામ પ્રશસ્તિ આદિ નહિં હોવાથી જાણી શકાયું નથી. છતાં પ્રથમ કથા કરતાં બીજી કથાની રચના પહેલાં થઈ હોય તેમ લાગે છે. આ કથાની એક પ્રતિ મુદ્રણ થયા પછી પૂજ્યપાદ સાક્ષરવર્ય શ્રીપુણ્યવિજયજી દ્વારા વડોદરાના શ્રીઆત્માનંદ જ્ઞાનમંદિરમાંથી મઠી આવી. જે પ્રતિ ઉપરથી મુદ્રણ થયું છે તે પ્રતિ અશુદ્ધ; ઉપરાંત કેટલેક સ્થળે તાડપત્રો સ્થિત જવાથી ત્રુટિ પાઠવાળી; તેમ જ અંતમાં બે ત્રણ પત્રોના અભાવે અપૂર્ણ હોવાથી વડોદરાવાળી પ્રતિનો ઉપયોગ કરવો આવશ્યક વન્યો. ગ્રંથના અંતે વડોદરાવાળી પ્રતિના પાઠોની નોંધ આપી છે.

૧ નીચા લેખમંભૂયા વિ આણિયા દીહ-વિદુ-દુઝ્માવા । અત્થં ગમેતિ તં ચિય જો તેસિં પુવ્વમેવાસી ॥

પ્રતિપરિચય

પ્રથમ કથાની પ્રતિ જૈસલમેરના મોટા મંડારની છે. શુદ્ધિ ઠીક ઠીક છે. લંબાઈ પહોળાઈ ૩૨ × ૨૩ ઇંચ પ્રમાણ છે. સ્થિતિ સારી છે. આ પ્રતિમાં બે કૃતિઓ લખાયેલી છે. તે આ પ્રમાણે (૧) પત્ર ૧ થી ૨૫૫ સુધીમાં મલધારી હેમચંદ્રવિરચિત ભવભાવનાવૃત્ત્યન્તર્ગત-અરિષ્ટ-નેમિચરિત, (૨) પત્ર ૨૫૬ થી ૨૯૪ સુધીમાં જિનદત્તાલ્યાન. સંવત્ ૧૨૪૬ માં આ પ્રતિ લખાણેલી છે. તેની પુષ્પિકા કથાના અંતમાં સાથે જ પત્ર ૪૦ માં મૂકી છે.

બીજી કથાની પ્રતિ પાટણના શ્રીહેમચંદ્રાચાર્ય જૈન જ્ઞાનમંદિરમાં રહેલા શ્રીસંઘના મંડારની તાલપત્રીય પ્રતિ છે. ઘણે સ્થળે અશુદ્ધિઓ જોવા મળે છે. અંતનું ૩૧ મું પત્ર તથા ૨૭, ૨૮, ૨૯ મઠી ચાર પત્રો નથી. અન્ય પત્ર ન હોવાથી લેખનકાલ વિ. મઠી શક્યું નથી. છતાં અનુમાને વિક્રમના વારમા શતકમાં લખાયેલી નિશ્ચિત લાગે છે. પ્રતિનાં પત્ર ૩૦ છે. લંબાઈ પહોળાઈ ૧૨ $\frac{1}{2}$ × ૧ $\frac{3}{4}$ ઇંચ પ્રમાણ છે. પ્રત્યેક પત્રની પ્રત્યેક પૃષ્ઠિમાં વધુમાં વધુ છ અને ઓછામાં ઓછી ચાર પંક્તિઓ છે. કેટલેક સ્થળે તો પ્રતિ અતિ અશુદ્ધ કહેવાય.

બીજી કથાનું પ્રલંતર, મુદ્રણકાર્ય થયા પછી મળેલું અને તે અતિ ઉપયોગી લાગવાથી પાછલ પરિશિષ્ટમાં તેના પાઠભેદો આપ્યા છે, અને પ્રતિની સંજ્ઞા 'વ' દર્શાવી છે. અન્તમાં પુષ્પિકા આ પ્રમાણે છે—“જિનદત્તાલ્યાનં સમાપ્તમ્ ॥ સંવત્ ૧૧૮૬ અબ્દે શ્રીચિત્રકૂટે ॥ લિખિતેયં માણિભદ્રેણ યતિના યતિહેતવે સાધવે વરનાગાય । સ્વસ્ય ચ શ્રેયકારણમ્ ॥ મંગલમસ્તુ વાચકજનાનામ્ ॥” પ્રતિની લંબાઈ પહોળાઈ ૧૦ × ૧ $\frac{3}{4}$ ઇંચ પ્રમાણ છે. પત્ર સંખ્યા ૬૯ છે. પ્રત્યેક પત્રમાં પાંચ પંક્તિઓ છે, કેટલાંક પત્રોમાં ચાર પણ છે. ઉપર પ્રમાણે પ્રથમ કથાની એક પ્રતિ અને બીજી કથાની બે પ્રતિઓ ઉપરથી આ પ્રકાશન થયું છે.

સંશોધન

પ્રસ્તુત બન્ને ય કથાઓની નકલ માત્ર જ મારે કરવાની છે એમ સમજી મેં કૉપી તૈયાર કરી પૂજ્યપાદ, પુરાતત્ત્વાચાર્ય મુનિશ્રી જિનવિજયજીને સોંપેલી. તેઓશ્રીએ ‘એનું સંપાદન મારે કરવાનું છે’ એ સ્વાલથી કૉપી પ્રેસમાં આપી. હું દૂર પ્રદેશમાં રહેતો હોવાથી મુખો વિગેરે નિયમિત રીતે ન જોઈ શક્યો. તેથી સરવાળે શુદ્ધિપત્રક વધ્યું. વાચકોને શુદ્ધિપત્રકનો ઉપયોગ કરવા ભારપૂર્વક મહામન કહું છું.

સંક્ષિપ્ત કથાસાર

આદિમાં ગ્રન્થકાર ભગવાન મહાવીરને તથા સરસ્વતીને નમસ્કાર કરીને તેમ જ પાઠકગણગત સજ્જન-દુર્જનનું પૃથક્કરણ કરીને મુનિદાનના પ્રભાવથી જિનદત્ત કેવી રીતે સદ્ગતિ પામ્યો તે જણાવે છે.

જિનદત્તનો પૂર્વભવ

વિક્રમવર્મ શાસિત અવંતી દેશમાં *પુરા કાઠમાં પ્રद्यોતરાજવિજેતા વિદર્ભ (વીતભય)ના રાજાએ [ઉદાયને] વસાવેલા* દેશપુર નગરમાં શિવધન નામનો વણિક પોતાની યશોમતી નામક પત્નીની સાથે રહે છે. કાઠક્રમે તેમને પુત્ર થતાં તેનું નામ શિવદેવ પાડે છે.

શિવદેવ આઠ વર્ષનો થતાં શિવધન મરણ પામે છે. તેના મરણ પછી અલ્પ સમયમાં જ સમૃદ્ધિનો પળ નાશ થતાં યશોમતી પોતાની ભૂતકાઠની જાહોજલાલીનું સ્મરણ કરી, ય્યાં પરિચિત માણસો ન હોય ત્યાં દાસકર્મ કરવાનો વિચાર કરી, પુત્રને સાથે લઈ, ઉજ્જયિનીમાં એક કુલીન વણિકને ત્યાં કામ કરવા માટે રહે છે. શિવદેવ રોજ વાછરડાંને જંગલમાં ચરાવવા લઈ જાય છે.

એક દિવસ વાછરડાં ચરાવવા ગયેલા શિવદેવે ધર્મધ્યાનમાં સ્થિત એક તપસ્વીને જોતાં વહુમાન ઝપજવાથી તેમની વંદનાદિપૂર્વક પર્યુપાસના કરી. ઘેર આવી પોતાની માતાને પળ આ વાત કરી. ‘તે તપસ્વી ધન્ય છે, તેમને અન્ન-પાનાદિ આપનાર પળ ધન્ય છે, પુણ્યહીન આપણે તો તપ કે દાન વેમાંથી એક પળ કરી શકતાં નથી, તો ક્ત્સ ! તે તપસ્વીનું રોજ વંદન કરીને પળ તું આત્માને કૃતાર્થ કરજે’ આવી માતાની શીખ મેલવી શિવદેવ તે તપસ્વીની વંદનાદિ ઉપાસના કરે છે, અને વિચારે છે કે—આ મુનિ મ્હારે ઘેર આહાર લે તો ઠીક.

અન્યદા માઘ પૂર્ણિમાના તહેવારને દિવસે, એક બીજાને ત્યાં, શાઘ પદાર્થોની મેટ આપવાની તે કાઠની પ્રથા હોવાથી વિધવા હોવાના કારણે યશોમતીને ત્યાં પળ ખોરાકની વાનીઓ આવે છે. શિવદેવ જમવા બેસે છે તેવામાં જે તપસ્વીની તે નિલ્ય વંદના પર્યુપાસના કરતો હતો તે તપસ્વી ત્યાં આવતાં માવુક શિવદેવ અતિ પ્રસન્ન થઈ અત્યંત ભક્તિભાવપૂર્વક મુનિને આહાર આપે છે. આ સમયે શાઘ વસ્તુઓ આપવા આવેલી ચાર બાલાઓ શિવદેવનો ભક્તિભાવ જોઈ ‘વયસ્ય ! આવા સુપાત્રને દાન આપીને તું ધન્ય થયો છે’ ઇત્યાદિ વચનોથી શિવદેવની પ્રશંસા કરીને સ્વસ્થાને જાય છે. શિવદેવ પળ પ્રસન્ન ચિત્તે ભોજન કરે છે.

ત્યાર પછી શિવદેવ પોતાની જીંદગી સુખે ગાળી આયુષ્ય પૂર્ણ થતાં મરણ પામે છે.

જિનદત્તનો જન્મ અને વાલ્ય-યુવાવસ્થા

મધ્ય દેશમાં વસંતપુર નગરમાં જૈનધર્મમાં સ્થિત જીવદેવ નામે શ્રેષ્ઠી રહે છે. તેમને જીવયશા નામે પત્ની છે. શિવદેવનો જીવ જીવયશાની કુક્ષીએ અવતરે છે. જીવદેવ શેઠ પોતાની સમૃદ્ધિને અનુરૂપ વધામણું સંઘપૂજા તથા મંદિરોમાં ઉત્સવ વિગેરે કરાવી તેનું નામ જિનદત્ત પાડે છે.

૧ બીજી કથામાં વિક્રમવર્મની રાણી પદ્મશ્રી નામની જણાવી છે.

** આ બે ફુલ્લીના મધ્યમાં રહેલી હકીકત બીજી કથામાં નથી.

૨ આ સ્થળે બીજી કથામાં પદ્મપુર પત્તન જણાવી આગળ (સુદ્રિતપત્ર-૭૧ માં) દશપુર નગર જણાવેલું છે. આ ઉપરથી કાં તો પદ્મપુર અને દશપુર અભિન્ન છે અથવા બીજી કથાના કર્તા પ્રથમ પદ્મપુર લખી અંત સુધી તેનો સંબંધ જાલવી શક્યા નથી.

આઠ વર્ષની વયે તેને લેખાચાર્ય પાસે શિક્ષણમાટે મૂકવામાં આવે છે. અનુક્રમે તે ભાષા અને કલામાં પ્રાવીણ્ય મેળવ્યા બાદ પિતાની પ્રેરણાથી નિર્ગ્રન્થ મુનિદ્વારા જૈન ધર્મના સિદ્ધાંતોનો પંખ અભ્યાસ કરે છે.

વિમલમતિપરિણયન

લગ્ન કરવાની પોતાની અનિચ્છાને લીધે અનેક લક્ષ્મીપતિઓની કન્યાઓ મળતી હોવા છતાં જિનદત્ત સર્વથા નિષેધ કરતો હોવાથી, તેના પિતા તે સાંસારિક જીવનમાં ગૂંથાય એ માટે જેમના સહવાસથી વિલાસાદિ તરફ વૃત્તિઓ ઢલે તેવા મિત્રોનો જિનદત્તને સંપર્ક સધાવે છે.

જિનદત્ત તે મિત્રોની સાથે પ્રતિદિન વિલાસજનક સ્થળોએ ફરતાં ફરતાં એક દિવસ એક મંદિરના દ્વારની બાજુમાં બનાવેલા સ્ત્રીના રૂપને જોઈને, બાજુ ઉમેલા મિત્રોનો સ્થાલ પળ ભૂલીને, અત્યંત મુગ્ધ થઈ તણીન બની, દૃષ્ટરૂપના જેવી સહચરી મેલવવાની ચિંતામાં ગરકાવ થઈ ગયો.

ઘેર આવીને ચિંતામગ્ન બની એક બાજુ બેઠેલા જિનદત્તને જોઈ જિનદાસ શેઠે પૂછતાં સંતોષ-કારક પ્રત્યુત્તર ન મળતાં તેના મિત્રો દ્વારા સર્વ હકીકત જાણી, જિનદત્તે જોયેલા તે સ્ત્રીસ્વરૂપના નિર્માતા કલાકાર દ્વારા આલેખિત સ્ત્રીસ્વરૂપ, અનુરૂપ કુમારની અપ્રાપ્તિથી અઘાવધિ કુંવારી રહેલી ચંપા નગરીવાસ્તવ્ય વિમલ શેઠની પુત્રી વિમલમતિનું છે એ જાણી, જિનદત્તની પ્રતિ-કૃતિ કરાવી માણસો મારફતે ચંપા નગરીમાં વિમલશેઠને સ્ત્રી મોકલી વિમલમતિનું માગું કર્યું.

વિમલ શેઠે જિનદત્તનું ચિત્ર જોઈ પ્રસન્ન થઈ આઢકતરી રીતે વિમલમતિનો અભિપ્રાય જાણી સંવંધ કબૂલ કર્યો.

જિનદત્ત શુભ દિવસે સ્વજનો સાથે પ્રયાણ કરી ચંપા નગરીમાં આવે છે. સ્ત્રી મહોત્સવપૂર્વક લગ્ન થયા પછી વિમલમતિની સાથે વસંતપુર આવે છે.

જિનદત્તની દ્યૂતાસક્તિ અને પરદેશગમન

એકદા ઉપચાર કરવા છતાં પોતાની શિરોવેદના ન મટવાથી સમય વીતાવવા માટે, જિનદત્તે દ્યૂત રમવું શરૂ કર્યું. દૈવવશાત્ તે જેમ હારતો ગયો તેમ વધારે રમવા માંડ્યો. ય્યારે વધુ દ્રવ્ય આપ્યા પછી પિતા અને પત્નીના સ્વજનોનીઓએ દ્રવ્ય આપવા નિષેધ કર્યો ત્યારે માન-ભંગથી જિનદત્તને વધુ જ દુઃખ થયું. ઘેર આવીને ઉદાસ રહે છે. જિનદાસ અને વિમલમતિને સ્વજનો પડતાં તેઓ પોતપોતાના સ્વજનોનીઓને ઠપકો આપે છે.

એક દિવસ જિનદાસ શેઠે જિનદત્તને કહ્યું — પુત્ર ! લક્ષ્મીની કંઈ ખોટ નથી, વીજા સારે માર્ગે યથેષ્ટ દ્રવ્ય વ્યય કર, દ્યૂતવ્યસન પુરુષાર્થબાહ્ય કહેવાય છે. જિનદત્ત ‘પિતાજી ! હવે તે માર્ગે નહિં જાઉં’ એમ કહી ગુમાવેલા દ્રવ્યથી વધુ ઉપાર્જન કરવાના વિચારોથી ચિંતાપ્રસ્ત બને છે.

વિમલમતિ પોતાના પતિની સંચિત અવસ્થા જોઈને ‘મારા પિતાને સ્ત્રી યોડો વચ્ચે રહેવાથી તેમની માનસિક પરિસ્થિતિ સુધરશે’ એમ વિચારી જિનદાસ શેઠની રજા લઈ જિનદત્તને વિનંતિ કરીને સાથે લઈ ચંપા નગરી જાય છે. સ્ત્રી જિનદત્તને પ્રસન્ન રાખવા વિમલમતિ પ્રતિદિન પ્રયત્ન કરે છે.

જિનદત્ત પરદેશ જવાની અનુકૂલતા સાધવામાટે જ વિમલમતિની સાથે આવેલો હોઈ પ્રસંગ મેલવવાની પ્રતીક્ષા કરે છે. એક દિવસ જિનદત્ત અને વિમલમતિ ઉદ્યાનમાં ફરવા ગયાં. ત્યાં પ્રસંગ જોઈ જિનદત્તે વિમલમતિની નજર ચૂકવી નજીકમાં જઈ વર્ણપરાવર્તિની ગુટિકાથી પોતાનું રૂપ બદલી દક્ષિણ દિશા તરફ પ્રયાણ કર્યું.

થોડા સમયમાં જ પોતાના પતિને ન જોવાથી વિહ્વલ બનીને મૂર્ચ્છિત થયેલી વિમલમતિને જોઈ, સહીઓ તેને સ્વસ્થ કરે છે, તેમ જ તેનાં માતા-પિતાને સ્વસ્થ આપે છે. બધાં જિનદત્તની શોધ કરે છે પણ ક્યાંઈ પત્તો લાગતો નથી. માતા-પિતાના સાન્નિધ્યથી વિમલમતિ કંઈક દૃઢ થઈ મોજન સિવાયનો પોતાનો સર્વ સમય સાધ્વીઓની વસતિમાં ધર્માનુષ્ઠાનમાં ગાળે છે.

જિનદત્તનું પર્યટન તથા શ્રીમતીપરિણયન

જિનદત્ત ચાલતાં ચાલતાં દધિપુર નગરની બહાર એક દરિદ્ર સાર્થવાહના સુકાયેલા બગીચામાં વેસે છે. વિશિષ્ટ આકૃતિવાળા જિનદત્તને જોઈને દરિદ્ર સાર્થવાહે વિનંતિ કરતાં વનસ્પત્યાયુ-વેદના જ્ઞાનથી જિનદત્તે તે બાગ ફળ-ફૂલયુક્ત-નવપલ્લવિત કર્યો. દરિદ્ર સાર્થવાહ પોતાને પુત્ર ન હોવાથી જિનદત્તને પુત્રવત્ માની સ્વગૃહે લઈ જાય છે. થોડા દિવસ પછી 'તાત ! સમુદ્ર પાસે હોવા છતાં આવી દરિદ્ર અવસ્થા શામાટે મોગવવી ?' વિગેરે જિનદત્તના વચનોથી પ્રેરાઈ દરિદ્ર સાર્થવાહ વ્યાપાર માટે જિનદત્તની સાથે વહાણ ભરી સિંહલદ્વીપ ગયો. ત્યાંના પૃથ્વીશેખર રાજાને મળી તે વચ્ચે એક કુલપુત્રને ત્યાં રહ્યા. તે કુલપુત્રની માતા જિનદત્તને પુત્રની પેઠે જ રાખે છે.

એક દિવસ વૃદ્ધાને રહતી જોઈ જિનદત્તે રોદનનું કારણ પૂછતાં વૃદ્ધાએ કહ્યું—'આ નગરના રાજાની શ્રીમતી નામની કન્યા મહાવ્યાધિથી પીડિત છે. તેની પાસે રાત્રીએ સુનાર માણસનું મરણ થતું હોવાથી રાજાએ નગરમાંથી પ્રતિદિન એક માણસ કુમારી પાસે સુવા માટે મોકલવા આજ્ઞા કરી છે. આજે મારા પુત્રનો વારો આવવાથી હું અસહાય રહું છું.'

વૃદ્ધાની આનાકાની હોવા છતાં તેના પુત્રની રક્ષા કરવા માટે જિનદત્ત સંધ્યાસમયે સ્નાન-વિલેપનાદિ કરી હાથમાં સ્વદ્વગ લઈ રાજા-પ્રજાને વિષાદ પમાડતો વૃદ્ધાપુત્રની બદલીમાં સુવા માટે રાજકુમારીના મહેલે જાય છે.

ક્યાંથી ભય હશે ? એનું અન્વેષણ કરવા માટે ભૌંયતલીયું ચોકસાઈથી તપાસી મેડા ઉપર જઈ ઉદરવ્યાધિથી પીડિત રાજકન્યાને વિશ્વસ્તચિત્તે જોઈ જિનદત્તે મધુરવાણીથી પૂછ્યું—'સુંદરિ ! તને કયા પ્રકારની પીડા છે ?' શ્રીમતીએ પોતાનું ઉદર બતાવી 'મારે આવા તેજસ્વી પુરુષને વચાવવો જોઈએ' એમ વિચારી કહ્યું—'તમે રાજાનો આદેશ પાલ્યો, જરા અંધકાર થાય એટલે આ મહેલની નજીકમાં ક્યાંક સૂઈ રહેજો, કારણ ઊંઘ્યા પછી જ્યારે હું જાગું છું ત્યારે નજીકમાં સુનાર માણસને મરણ પામેલો જોડું છું.' જિનદત્ત તેના સૌમ્ય સ્વભાવથી આકર્ષાઈ 'સુંદરિ ! તને એકાકી છોડીને મારે જીવ વચાવવો નથી' એમ કહી તેની નજીકના પલંગમાં વેસે છે.

પોતાની ચિંતાથી રાજકુમારી ડંઘતી નથી એમ જાણી જિનદત્ત એક વાર્તા કહી પૂર્વે કર્મથી મળતાં સુખ-દુઃખમાં હર્ષ-વિષાદ ન કરવા શ્રીમતીને કહે છે. ‘આવા પ્રતિભાશાળી પુરુષથી મારું દુઃખ દૂર થશે’ એવી શ્રદ્ધાથી શ્રીમતીને નિદ્રા આવે છે.

શ્રીમતીને નિદ્રાઘીન જાણી જિનદત્ત ધીમેથી ઊઠીને એક મોટું લાકડું લાવી પોતાને સુવાના પલંગમાં મૂકી, તેના ઉપર કપડું ઢાંકી, દીવામાં પૂરતું તેલ પૂરી, ખડ્ગ લઈને થાંભલા પાછળ સંતાઈને ઊભો રહે છે. થોડી વાર પછી રાજકન્યાના મોઢામાં વે નાની જીમો જુવે છે. ‘આ શું હશે ?’ એમ વિચાર કરતાં રાજકન્યાના મુખમાંથી કાઠો સર્પ નીકળે છે. ‘આનાથી ભય છે’ એમ જિનદત્ત ચિંતવે છે. ઇટલામાં તે સર્પ શ્રીમતીની પથારીમાંથી જિનદત્તના પલંગમાં જઈને મસ્તકના સ્થળે રહેલા તે કાઠને ડંખ મારે છે. કુમાર પળ સાવધાન થઈ સર્પના સ્વાં જ ટુકડા કરી વાજુમાં પહેલા કરંડીયામાં નાંખે છે.

પેટ નાનું થવાથી સંપૂર્ણ નિદ્રા લઈ પ્રભાતે રાજદ્વારનાં વાજિત્રોના નાદથી જાગેલી શ્રીમતીએ જિનદત્તને તેના પલંગમાં બેઠેલો જોઈ, આશ્ચર્યમુગ્ધ બની, સવિનય પૂછતાં જિનદત્તે સર્પની હકીકત કહી.

પ્રતિદિન પ્રભાતે મૃતક લેત્રા આવનાર માળસો દ્વારા જિનદત્તનું કુશળ સાંભળી રાજા સ્વાં આવી, શ્રીમતીના મુખે રાત્રીની ઘટના જાણી, જિનદત્તને ધન્યવાદ આપી, ઔષધાદિના ઉપચારથી શ્રીમતીને સ્વસ્થ કરી, હાવભાવથી શ્રીમતીનો અભિપ્રાય જાણી ધામધૂમથી જિનદત્ત અને શ્રીમતીનું લગ્ન કરે છે. જિનદત્ત પ્રસંગે પ્રસંગે શ્રીમતીને ચિત્રપટમાં જૈનમંદિર-સાધુ-સાધ્વી વિગેરે આલેખી જૈન ધર્મનાં તત્ત્વો સમજાવી જૈનદર્શનાનુયાયિની બનાવે છે.

અન્યદા પોતાના વ્યાપારને લગતું કાર્ય પૂર્ણ થતાં રાજાની રજા લઈ, શ્રીમતીને સાથે લઈ, જિનદત્ત તથા દરિદ્ર સાર્થવાહે સ્વદેશ જવા વહાણ ભરી પ્રયાણ કર્યું.

ઉપાર્જિત દ્રવ્યમાં અને વિશેષે શ્રીમતીમાં આસક્ત થવાથી દરિદ્ર સાર્થવાહે નોકરોને સંકેત કરી ‘જિનદત્ત જીવતો હશે સ્વાં સુધી શ્રીમતી મને નહિં ઇચ્છે’ એમ વિચારી રાત્રીના સમયમાં અવાજ થાય એવી રીતે દરિયામાં કંઈ વસ્તુ ફેંકી. જ્યારે કહેવા છતાં કોઈ પળ માળસ પહેલી વસ્તુ લેવા માટે પાણીમાં નથી ઊતરતો ત્યારે જિનદત્ત દોરડું વાંધીને સાગરમાં ઊતરે છે. સાર્થવાહ તે દોરડું કપાવી નાંખી વહાણ હંકારી જાય છે.

સાર્થવાહ વિલાપ કરતી શ્રીમતીને પોતાની પત્ની થવા માટે અનેક પ્રકારે સમજાવીને કહે છે—‘જિનદત્ત મારો પુત્ર નથી, વાળીથી જ પુત્ર તરીકે સ્વીકાર્યો હતો.’ સાર્થવાહને ઘણો ઉપદેશ આપવા છતાં નિષ્ફળતા મળતાં, શ્રીમતીએ ‘પોતાને આજીવન વૈધવ્ય નથી’ એવા નૈમિત્તિકના વચનનું સ્મરણ થતાં ફરી જિનદત્તને મળવાની સંભાવનાથી સામનીતિથી શીયલ્લક્ષા કરવા માટે, છ માસની મુદત માગતાં સાર્થવાહ સહર્ષે કબૂલ કરે છે. છ માસ પૂર્ણ થતાં કિનારો પળ આવે છે. અવધિ-પૂર્ણ થયો જાણી શ્રીમતી ‘પોતે રજસ્વલા છે’ એમ જણાવે છે. કાંઠો આવતાં સાર્થવાહ વહાણમાંથી ઊતરી તે નગરના રાજાને મળવા જાય છે.

૧ પ્રથમ કથામાં આ સ્થળે વિજયકુમારની કથા છે (જુઓ પત્ર ૧૯ થી ૨૨). અહિં સંક્ષેપમાં કહેવાનું હોવાથી તે કથા લખી નથી.

સમય જાણી શ્રીમતી પળ નીહાર કરવાને બહાને પોતાની દાસીઓ સાથે જાય છે. આગલ ઉતાવળે ચાલતાં, ચંપાપુરી તરફ જતા સાર્થને જોઈ તે સાર્થના પ્રધાન પુરુષની અનુજ્ઞા લઈ તેની સાથે ચાલતાં, અનુક્રમે ચંપા નગરીનું સામીપ્ય જણાતાં, અનેક વિચારોથી મુંઝાયેલી શ્રીમતીએ વે સાધ્વીઓને જોતાં ‘આર્યપુત્રે ચિત્રપટમાં દર્શાવેલી આ ગુરુણીઓ દયાલુ હોય છે’ એમ વિચારી તેમની પાછલ પાછલ ચાલવા માંડ્યું. ઉપાશ્રય આવતાં ‘નિસિહી’ કથનપૂર્વક પ્રવેશ કરતી શ્રીમતીને જોઈ ત્યાં બેઠેલી વિમલમતિએ અજાણી સમધર્મિણી જાણી પૂછ્યું— ‘ક્યાંથી આવો છો ?’ મનઃસંતાપથી પીડિત શ્રીમતી જ્યારે કશું બોલી શકતી નથી, ત્યારે વિમલમતિએ તેની દાસીઓ દ્વારા સર્વ હકીકત જાણી, શ્રીમતીને આશ્વાસન આપી શાંત કરી વિશેષ હકીકત પૂછી. શ્રીમતીએ પોતાનો સવિસ્તર હેવાલ કહ્યો. વિમલમતિ વર્ણભેદ વિના પોતાના પતિનું સામ્ય જણાતાં ‘બહુરત્ના વસુંધરા’ એ કહેવતથી સમાધાન પામે છે. ત્યાર પછી વન્ને સાથે જ રહે છે.

અંગારવતી પરિણયન

જિનદત્તે સાગરમાં કુતર્યા પછી દોરડું કપાયેલું જાણી અનેક તર્ક વિતર્ક કરી મનને દટ બનાવી સાગરમાં તરવા માંડ્યું. થોડા સમયમાં કોઈ માંગેલા વહાણનું લાકડું તેના હાથમાં આવે છે. પ્રભાત થતાં દિશાવિભાગ જાણી જિનદત્ત ઉત્તર તરફ જવા લાગ્યો.

જિનદત્તને સાગરમાં તરતો જોઈ આકાશમાં જતા વે સ્વેચ્છરોએ તેના ધૈર્યની ધાત્રી થતાં કહ્યું— ‘અમારે આપનું કામ છે, જો અનુજ્ઞા આપો તો આપને સાગરમાંથી બહાર કાઢીને કહીએ.’ જિનદત્તની સમ્મતિ મળતાં તેને બહાર કાઢી, સ્નાન કરાવી, વસ્ત્રો પહેરાવીને સ્વેચ્છરોએ કહ્યું— ‘વૈતાલ્ય પર્વતમાં રથનૂપુરચક્રવાલ નગરના રાજા અશોકશ્રીને વેગવતી રાણીથી થયેલી અંગારવતી નામની કન્યા પૂર્ણ યુવાનીમાં આવવાથી અને વિદ્યાધર કુમારોમાંથી તેને અનુરૂપ વર ન મળવાથી રાજાજ્ઞાથી અમે યોગ્ય વરની શોધ માટે નીકળી ચારે તરફ ફરતાં ફરતાં આપને સમુદ્રમાં તરતા જોયા, તમારાથી અમારા રાંજાની ચિંતા ટલશે, જો આજ્ઞા હોય તો આપને લઈ જઈએ.’

વૈતાલ્ય જોવાના કુતૂહલથી જિનદત્તે સમ્મતિ આપ્યા પછી તરત જ તે વિદ્યાધરો તેને અશોકશ્રી પાસે લઈ ગયા. જિનદત્તને જોઈને રાજા પ્રસન્ન થયો. અંગારવતીના હાવભાવથી તેની સમ્મતિ જાણી શુભ દિવસે અશોકશ્રીએ વન્નેનું લગ્ન કરી, જિનદત્તને અનેક વિદ્યાઓ શિખવાડી.

અહિં જિનદત્ત ચુસ્ત જૈન હોવા છતાં કુતૂહલથી પોતે બૌદ્ધ છે એમ વતાવે છે. અંગારવતી જૈન હોવાથી જિનદત્તને યુક્તિપ્રયુક્તિથી જૈન દર્શનની મહત્તા એવી રીતે સમજાવે છે કે જેથી જિનદત્ત પ્રમુદિત થઈ તેને કહે છે કે— ‘પ્રિયે ! કુલક્રમથી આવતા બૌદ્ધ ધર્મને છોડીને મેં તારો ધર્મ સ્વીકાર્યો છે.’

એક દિવસ જિનદત્ત શ્રીમતીની સ્મૃતિ થતાં દક્ષિણસમુદ્ર તરફ ક્રીડા કરવાને બહાને અંગારવતીને લઈને વિમાનમાં બેસી દધિપુર જવા નીકળે છે. માર્ગમાં ચંપા નગરી આવતાં ઉદ્યાનમાં સાધ્વીપાસે અભ્યાસ કરતી વિમલમતિ અને શ્રીમતીને વિમાનમાં બેઠાં બેઠાં જોઈને જિનદત્તને હર્ષ થયો.

જિનદત્તે અંગારવતીની સાથે સમુદ્રતીરે ક્રીડા કરી વળતાં શેષ રાત્રી તીર્થભૂમિ ચંપા-નગરીમાં ગાલવા માટે અંગારવતીની અનુમતિ મેલવી જે ઉદ્યાનમાં વિમલમતિ અને શ્રીમતી સાધ્વીઓની

સાથે રહે છે તે જ ઉદ્યાનમાં વિમાન ઉતાર્યું. ત્યાં વિશ્વસ્તપને અંગારવતી નિદ્રાધીન થાય છે. જિનદત્ત 'બધી પત્નીઓ એકત્રિત થઈ તે સારું થયું, અંગારવતીને પણ અહિં મૂકી રૂપ વદલી આ નગરીમાં જ રહી પ્રસંગોપાત્ત પ્રકટ થવું ઠીક છે, આ ત્રણ સરખા દુઃખવાળી હોવાથી પરસ્પર પ્રેમપૂર્વક વર્તેતી થશે, એટલે ભવિષ્યમાં ગૃહકલહ નહિં થાય' આમ વિચારી અંગારવતીને છોડી પ્રયોગથી વામનરૂપ ધારણ કરી નજીકમાં સંતાઈ રહે છે.

રાત્રીના અંતભાગમાં જાગૃત થયેલી અંગારવતી જિનદત્તને ન જોવાથી વિલાપ કરે છે. તેનો વિલાપ સાંભળી વિમલમતિ અને શ્રીમતી 'આ કોઈ અમારા જેવી જ દુઃખી છે, તેને શાન્ત કરીએ' એમ વિચારી તેની પાસે જઈને હકીકત પૂછે છે. અંગારવતી સર્વ વીના કહે છે. શ્રીમતીએ કહ્યું— 'મારા પતિની સાથે સર્વ હકીકત મળતી આવે છે, ફક્ત તેઓ જૈન હતા એટલું જ નહિં પણ તેમણે મને જૈનધર્મિણી બનાવી હતી અને આનો પતિ બૌદ્ધ હતો એટલો જ તપાવત છે. 'વિમલમતિએ 'હશે કોઈ' એમ કહી અંગારવતીને કહ્યું—'તું પણ અમારી સાથે જ રહી ધર્માનુષ્ઠાન કર.' 'એકલી કન્યાએ પિતાને ઘેર જવું ઠીક નહિં' એમ વિચારી અંગારવતી ત્યાં જ રહે છે.

જિનદત્ત વામનક વનીને ગીત-વાદના વિનોદથી ચંપા નગરીના માણસોને દિન-પ્રતિદિન મુગ્ધ કરે છે. ત્યાંનો રાજા તેના વિજ્ઞાનથી રંજિત થઈ તેને રોજના સો દ્રમ્મ આપે છે.

એક દિવસ રાજસભામાં 'વિમલમતિ શ્રીમતી અને અંગારવતી આ ત્રણેય મહાસતીવ્રત પાળે છે અને કોઈ પણ પુરુષની સાથે હસતી બોલતી નથી' એવી પ્રશંસા સાંભળી રાજાની આજ્ઞા લઈ વામનક ત્યાં જઈને પહેલે દિવસે પોતાની જ કથા આરંભી વિમલમતિના ત્યાગ પર્યંત, વીજે દિવસે સમુદ્રાવતરણપર્યંત અને ત્રીજે દિવસે અંગારવતીપરિહારપર્યંત કહી, તે ત્રણેની સાથે સહાસ્ય વાર્તાલાપ કરી સર્વને વિશેષ મુગ્ધ કરે છે.

રતિસુંદરી પરિણયન

એકદા રાજાનો હાથી મદોન્મત્ત બની આલાનસ્તંભ તોડીને આંખી ચંપાનગરીને ભયગ્રસ્ત કરે છે. તે હાથીને કોઈ પણ કાબુમાં લઈ શકતું નથી. જ્યારે રાજાએ અર્ધ રાજ્ય અને કન્યા આપવાની જાહેરાત કરવા છતાં તેને વશ કરવા કોઈ તૈયાર ન થયું ત્યારે વામનક રાજાની આજ્ઞા લઈ તેને વશ કરી ફરી તેના સ્થાને બાંધે છે.

આવા ગુણી છતાં કુરૂપને પોતાની પુત્રી આપવા માટે રાજાને ચિંતા થતાં તેણે 'કદાચ મૂલરૂપ છૂપાવનાર કોઈ વિદ્યાસિદ્ધ પુરુષ હોય' એમ ચિંતવી વામનકને કહ્યું—'હું તમારા વડિલના સ્થાને છું, માટે મારી સમક્ષ તમારે સત્ય છૂપાવવું ન જોઈએ, તમે તમારા ચરિત્રથી કોઈ સિદ્ધપુત્ર લાગો છો. તો સાચી હકીકત જણાવો.' વામનકે અવસર જાણી પોતાનું સર્વ ચરિત્ર કહ્યું. પછી રાજાની પ્રેરણાથી વિમલમતિ, શ્રીમતી અને અંગારવતીને બોલાવી તેમ જ અશોકશ્રી અને પૃથ્વી શેખરને તેમના નગરમાંથી લાવી વામનક પોતાનું યથાસ્થિત સ્વરૂપ યથાવિધિ પ્રકટ કરે છે. સ્વાર વાદ જિનદત્ત અને રતિસુંદરીનું ઉત્સવપૂર્વક લગ્ન થાય છે. અશોકશ્રી અને પૃથ્વીશેખરને સ્વસ્થાને પહોંચાડવામાં આવે છે.

અર્ધરાજ્ય અને ચારપત્નીઓનું સુખ ભોગવતાં એક દિવસ જિનદત્ત વસંતપુરમાં પોતાના પિતાજીને ત્યાં માણસો દ્વારા છપ્પન કરોડ દ્રવ્ય મોકલી પોતાની કુશલ્લવાર્તા જણાવે છે. તે માણસોએ પાછા આવીને માતા-પિતાના પુત્રવિયોગના દુઃખની જાણ કરતાં જિનદત્ત ચંપાનગરીના

રાજાની રજા લઈ ચાર પત્ની અને પરિવાર સાથે અતિવૈભવથી વસંતપુર જાય છે. ત્યાં જઈ પિતાજીને પાયવંદન કરી, ચાર પત્નીઓ સાથે હર્ષાશ્રુવાળી માતાને પગે પડી, સ્વજનોને સન્માન આપી, દેવમંદિરોમાં પૂજા કરાવી, કાયમ માટે ત્યાં જ રહે છે. કાઠક્રમે ચારે સ્ત્રીઓને પુત્ર થાય છે.

જિનદત્તનો ત્યાગ અને સદ્ગતિ

અન્યદા વસંતપુર નગરના ઉદ્યાનમાં શુભંકર નામના અતિજ્ઞાની આચાર્ય આવતાં નગરજનોની સાથે જિનદત્ત પળ પોતાની પત્નીઓ અને મિત્રોની સાથે તેમનું વંદન કરવા જાય છે. ત્યાં જઈ વંદન કરી ધર્મકથાં સાંભળી 'મને વૈભવપ્રાપ્તિ કેમ થઈ ?' એમ જિનદત્તે પૂછતાં આચાર્યશ્રીએ તેનો પૂર્વભવ કહી, 'ચાર પત્નીઓ તે, પૂર્વભવમાં તારા દાનની પ્રશંસા કરનાર ચાર કન્યાઓના જીવ છે' એવો નિર્દેશ કર્યો. આ સાંભળી જિનદત્ત અને તેની સ્ત્રીઓને પૂર્વ ભવનું જ્ઞાન થયું. ત્યાંથી ઘેર જઈ માતા-પિતાની રજા લઈ પોતાના મિત્રો અને પત્નીઓ સાથે જિનદત્તે શ્રમણદીક્ષા લીધી.

જિનદત્ત શ્રમણ થયા પછી વિવિધશાસ્ત્રાભ્યાસ કરી અનેક પ્રકારના તપની આરાધના કરી અનુક્રમે આયુષ્ય પૂર્ણ થતાં દેવગતિ પામે છે. ભવિષ્યમાં ત્યાંથી મૃત્યુ પામી મહાવિદેહ ક્ષેત્રમાં સારા કુઠ્ઠમાં જન્મી મોક્ષ પામશે.

ઋણસ્વીકાર

પૂર્વાચાર્યોએ સંક્ષેપ અને વિસ્તારથી જિનદત્ત ચરિત્ર કહ્યું છે તેને મેં મ્હારી બુદ્ધીએ કહ્યું છે. પૂર્વની કથાઓથી મ્હારી કથામાં કંઈ વિશેષ હોય તો તે પ્રાચીન કથાના ભાવને મેં વિસ્તારથી પ્રકાશ્યો છે એમ જાણવું. અથવા અલ્પબુદ્ધિના કારણે કંઈ પળ ઓછું વધતું કહ્યું હોય તો તે નિપુણ જનોએ દરગુજર કરવું જોઈએ.

*

પૂજ્યપાદ મુનિ શ્રીજિનવિજયજીએ સિંધી જૈન ગ્રંથમાલામાં પ્રકાશિત કરવા માટે જે અનેકાનેક સંસ્કૃત પ્રાકૃત અપભ્રંશ ભાષા પ્રથિત પ્રાચીન ગ્રંથરત્નો નિર્ધારિત કર્યાં છે અને જેમાંનાં અનેક અપૂર્વ રત્નોએ અત્યારસુધીમાં પ્રકટ થઈને વિદ્વજગતને આનન્દિત અને અનુપ્રેરિત કર્યું છે, તેમાંનાં કેટલાંક નાનાં મોટાં ગ્રંથરત્નોની પ્રતિલિપિઓ કે પ્રેસકૉપિઓ વિગેરે કરવા રૂપ દ્રવ્ય અને ભાવ વન્ને રીતિએ લાભદાયક એવું સાહિત્યિક પુણ્ય કાર્ય કરવાનું મને પળ સદ્-ભાગ્ય પ્રાપ્ત થતું રહ્યું છે. પરંતુ આ ગ્રંથમાલામાં આ રીતે એક પ્રાચીન સુંદર જૈન કથાનક ગ્રંથનું સ્વતંત્ર સંપાદન કાર્ય કરવાનું અહોભાગ્ય પળ મને ક્યારેક પ્રાપ્ત થશે એની તો કલ્પના પળ ક્યારેય ન હોતી થઈ. ગ્રંથમાલાના પ્રધાન સંપાદક, પ્રતિષ્ઠાપક અને પ્રાણદાયક પૂજ્ય શ્રી જિનવિજયજીએ આ રીતે પોતાની આ વિશ્વવિખ્યાત જૈન ગ્રંથમાલામાં આવા એક સ્વલ્પ શ્રમને સ્થાન આપી મારા જેવા અલ્પજ્ઞ જન ઉપર જે વત્સલભાવ પ્રદર્શિત કર્યો છે તે માટે હું તેમના પ્રત્યે કયા શબ્દોમાં અલ્પ-સ્વલ્પ પળ હૃદયનો આભારભાવ પ્રદર્શિત કરું ?

પ્રસ્તુત સંપાદનકાર્યમાં ઉદ્ભવેલી કેટલીક શંકાઓનું નિરાકરણ કરવા માટે, વિદ્વદ્વિ-ભૂષણ પૂજ્યપાદ **શ્રીપુણ્યવિજયજી** મહારાજે જે અનુગ્રહ વતાવ્યો છે તે બદલ હું અહિં તેઓશ્રીપ્રત્યે પળ મારો વિનમ્ર કૃતજ્ઞભાવ પ્રકટ કરું છું.

વાગોળનો પાઠો-પાટળ, અળહિલપુર
વૈશાખી પૂર્ણિમા વિ. સં. ૨૦૦૯

વિદ્વજ્જનવિનેય
અમૃતલાલ મોહનલાલ

जिनदत्तचरित्रगतप्रसङ्गानुक्रमः ।

- १,४१ मङ्गलम्
- २,४१ जिनदत्तपूर्वजन्मवर्णना । सा चेत्थम्—शिवधनेभ्यपत्नीयशोमल्याः शिवदेवाभिधानपुत्रत्वेन जन्म, शिवधनमरणानन्तरं गृहदारिद्र्यम्, ततः शिवदेवसहिताया यशोमल्या दशपुरा-दुज्जयिणीं गत्वा दासित्वकरणम्, वत्सपालननियुक्तस्य शिवदेवस्य बहिस्तपस्वीदर्शनं वन्दनादिपर्युपासना च, कन्याचतुष्कानुमोदनासहितं तपस्विने आहारदानम्, काल-क्रमेणोपार्जितशुभकर्मणः शिवदेवस्य पञ्चत्वम् ।
- ५,४५ जिनदत्तजन्मवर्णना
- ६,४६ दृष्टपुच्छिकारूपोत्पन्नानुरागस्य जिनदत्तस्य विमलमतिपरिणयनवर्णना ।
- ९,४७ जिनदत्तद्यूतप्रसक्तिवर्णना ।
- १०,४८ द्यूतमग्नस्य प्रभूतद्रव्यहानेरनन्तरं कोशाध्यक्षनिषेधितद्रव्यादानप्रेषितपुरुषस्य जिनदत्तस्य मानहानेरुद्वेगः ।
- ११,४९ जिनदत्तोद्वेगनिवारणार्थं विमलमतिविचारणा, वसन्तपुरे स्वपितृगृहे जिनदत्तसहिताया विमलमल्याः प्रस्थानं, तत्रैवावस्थानं च ।
- १२ जिनदत्तविमलमल्योः प्रहेलिकाविनोदः ।
- १४,४९ द्यूतहारितद्रव्याधिकवित्तोपार्जनचिन्तायुतो जिनदत्तस्य वर्णपरावर्तेन परदेशगमनम्, दधिपुरनिवासिनोऽपुत्रस्य दरिद्रसार्थवाहस्य गृहे पुत्रत्वेनावस्थानं च ।
- १६,५१ दरिद्रसार्थवाहसहितस्य जिनदत्तस्य सिंहलद्वीपं प्रति प्रयाणम्, तत्र सपुत्रवृद्धागृहनिवासश्च
- १७,५३ सिंहलद्वीपस्वामिपृथ्वीशेखरनृपपुत्र्याः श्रीमतीनाम्न्या उदरस्थसर्पमारणोपकाराद् जिनदत्त-स्योपर्यनुरागः, तयोः पाणिग्रहणं च । अन्तरे जिनदत्तकथिता विजयकुमारकथा ।
- २४,५६ श्रीमतीसहितयोजिनदत्त-दरिद्रसार्थवाहयोः सिंहलद्वीपात् प्रतिक्रमणम्, श्रीमत्योपरि-सञ्जातानुरागदरिद्रसार्थवाहरचितछन्नेन जिनदत्तस्य मध्यरात्रौ समुद्रान्तराले पातनम् ।
- २६,५७ श्रीमल्याः कौशल्येन शीलरक्षा, चम्पानगरीस्थविमलमल्या सह वसतं च ।
- २७,५८ उदधिपतितस्य जिनदत्तस्य विद्याधराभ्यां समुद्रान्निष्काशनम्, रथनूपुरनामविद्याधर-नगराधिस्य पुरो नयनम्, तत्कुमार्या अङ्गारवल्याः सहोद्वाहश्च ।
- ३०,६२ श्रीमल्यन्वेषणार्थं जिनदत्तस्याङ्गारवल्याः सार्धं कीलाप्रवासः, मार्गे चम्पायां भार्याद्वय-निरीक्षणात् तत्रैवाङ्गारवतीं छन्नेन त्यक्त्वा वामनकरूपेणावस्थितिः ।
- ३३,६५ मदोन्मत्तराजहस्तिनिग्रहणरञ्जितचम्पानृपाभ्यर्थनानिराकृतवर्णपरावर्त-वामनकत्वस्य जि-नदत्तस्य नृपकुमारीरतिसुन्दरीपरिणयनम् ।
- ३५,६७ भार्याचतुष्कसनाहस्य जिनदत्तस्य पितृगृहे गमनम्, तत्रैव वासश्च ।
- ३७,६८ " " धर्मोपदेशश्रवणम् ।
- ३९,७४ " " दीक्षाग्रहणम् ।

३९, ७४ जिनदत्तस्य स्वर्गमनम् ।

४० ग्रन्थकारप्रशस्तिः ।

४०, ७४ ग्रन्थलेखकप्रशस्तिः ।

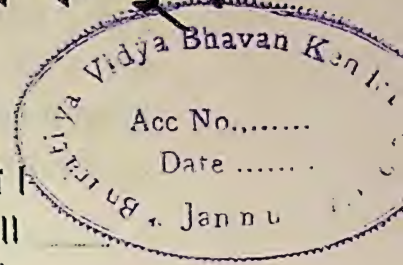
जिनदत्तचरित्रगतविशेषनाम्नामनुक्रमः ।

२, ६, ४१, ४५	जिणयत्तो	श्रेष्ठिपुत्रः	१९	विजओ	राजकुमारः
२	जंबुद्वीवो	द्वीपः	२८	वेयङ्घो	पर्वतः
२, १९, ४१	अवंतिदेसो	देशः	२९	रहनेउरचक्का-	विद्याधरनगरम्
२	वियब्भ (यभय)	विदर्भः= देशः, वीतभयं=नगरम्	२९	लपुरं	
२	पज्जोओ	राजा	२९	असोगसिरी	विद्याधरराजा
२	दसपुर	नगरम्	२९	वेगवई	विद्याधरराज्ञी
२	विक्रमवम्भो	अवंतिराजा	२९	अंगारवई	विद्याधरराजकु- मारी
२, ४१	सिवधणो	श्रेष्ठी	३५	रइसुंदरी	राजकुमारी
२, ४१	जसमई	श्रेष्ठिपत्नी	३७	सुहंको	आचार्यः
२, ४१	सिवदेवो	श्रेष्ठिपुत्रः	४०	नेमिचंदसूरी	॥ (प्रशस्तौ)
३, १९, ४१	उज्जेणी	नगरी	४०	सब्बदेवसूरी	॥ ॥
५, ४५	वसंतउरं	नगरम्	४०	सुमइगणी	मुनिमहत्तमः ॥
॥ ॥	जीवदेवो	श्रेष्ठी	४०	अणहिलपाटक	नगरम् (लेखक- पुष्पिकायाम्)
॥ ॥	जीवजसा	श्रेष्ठिभार्या	४०	रांवदेव	श्रावकः ॥
७, ४६	चंपाउरी	नगरी	४०	अरिष्टनेमिचरित	तन्नामा ग्रन्थः ॥
॥ ॥	विमलसेट्ठी	श्रेष्ठी	४१	पउमसिरी	राज्ञी
७, ४८	विमलमई	श्रेष्ठिपुत्री	४१	पउमपुरं	पत्तनम्
१६, ५०	दहिपुरं	नगरम्	४१	चित्रकूट	दुर्गः (लेखक- पुष्पिकायाम्)
१७, ५१	सिंघलदीवो	द्वीपः	७३	माणिमद्रः	यतिः ॥
१७	पुहईसेहर	राजा	७३	वरनाग	श्रावकः ॥
॥	सिंरिमई	राजकुमारी	७३		
१९	जयतुंग	राजा	७३		
॥	चंदवई	राज्ञी	७३		

जिनदत्ताख्यानकम् ।

नमो वीतरागाय ।

जयउ विणिज्जियदुज्जयदुरंतकंदप्पदप्पमाहप्पो ।
दुड्डकम्मदोवड्डकेसरी जिणवरो वीरो ॥ १ ॥
काऊण पंचपरमेद्धिसंथवं तिविहकरणजोएण ।
अण्णाणतिमिरहरिणिं, नमिऊण सरस्सइं सिरसा ॥ २ ॥
वोच्छं सरिपरंपरसमागयं सुप्पसन्नवन्धेण ।
जिणयत्तचरियभित्तिं, धम्मकहं तं निसामेह ॥ ३ ॥
धम्मो चउप्पयारो, दाणार्इ जिणमयम्मि सुपसिद्धो ।
भन्निही (न्नीहि) जहावसरं, भवियाणुग्गहकए एत्थ ॥ ४ ॥
सुपसिद्धं चरियमिणं, तह वि हु वोच्छामि जेण सुयणाणं ।
चरियाणुकित्तणेणं, सुकयं अणुमोइयं होइ ॥ ५ ॥

भणियं च -

चउसरणगमणदुक्कडगरिहा सुकडाणुमोयणं चेव ।
एस गणो अणवरयं, कायवो कुसलहेउ त्ति ॥ ६ ॥
जी(जा)वीह विरह-संगम-सिंगाराईण वन्नणा का विं ।
तं मोहविलसियं ति य, दुक्कडगरिहा मुणेयवा ॥ ७ ॥

अलं वित्थरेण ।

केसिंचि पियं गज्जं, पज्जं केसिंचि वल्लहं होइ ।
विरएमि गज्ज-पज्जं, तम्हा मज्झत्थवित्तीए ॥ ८ ॥
वीहेमि दुज्जणाणं, सुयणाण वि तह य सुट्टु वीहामि ।
एगे दूसिति गुणे, इयरे दोसे वि छायंति ॥ ९ ॥

अओ दुवेण्हं पि पसायणत्थं आसीवायं देमि -

कवत्थचित्तणपरो, जं लहइ कई मणम्मि सुहदुक्खं ।
तं लहउ सज्जणो दुज्जणो उ लद्धे जमत्थम्मि ॥ १० ॥

अहवा -

अत्थेण व सत्थेण व, परस्स तोसो बुहेण कायवो ।
दोसग्गहणेण खलो, जइ तूसइ तूसउ वराओ ॥ ११ ॥

दूसिहिइ खलो कवं, सलहिस्सइ सज्जणो निसग्गेण ।
 ता होउ जारिसं तारिसं पि किं किर पयत्तेण ॥ १२ ॥
 इच्चाइओ पसंगो, सप्पासंगम्मि जुज्जइ पवंधे ।
 मडहं च इमं चरियं, भणामि ता पत्थुयं इण्हि ॥ १३ ॥
 मुणिदाणपभावेणं, कल्लाणपरंपरं लहेऊण ।
 जह संपत्तो सुगइं, जिणयत्तो तह निसामेह ॥ १४ ॥ छ ॥

— जिनदत्तपूर्वभवकथावर्णना —

अत्थि इह जंबुदी(दी)वे, दाहिणभरहद्धमज्झखंडम्मि ।
 देसो अवंतिनामो, गामागरपट्टणाइन्नो ॥ १५ ॥
 जत्थ य तुंगसुवंसा, गिरिणो सुयण व थिरसहावा य ।
 रमणीओ व सरीओ, फुरंतकड्डयालयच्छीओ ॥ १६ ॥
 दुब्भिकख-चोर-मारी-भयमवगासं न जत्थ पावेइ ।
 कमलकोसे व महुरपडलं दूरेण तो भमइ ॥ १७ ॥
 तम्मि य वियब्भ(यभय?)पहुणा, निवेसियं गेण्हिऊण पज्जोयं ।
 वच्चंतेण सदेसं, अत्थि पुरं दसपुरं नाम ॥ १८ ॥
 बहुविच्छित्तिविणिम्मियमंदिर-पासायसेणिकयसोहं ।
 उज्जाणवाविसंठियकलहंसुल्लावसुइसुहयं ॥ १९ ॥
 पायारोरमणीओ, रमणीओ भूरिभासुरमणीओ ।
 विमलं चिय सुयनाणं, सुयनाणं जत्थ सुयनाणं ॥ २० ॥
 तं पुण अवंतिनाहो, विक्रमवम्मो त्ति पायडो तइया ।
 दरियारिवारमहणो, भुंजेइ पयावगुणकलिओ ॥ २१ ॥
 अह तत्थ पुरे निवसइ, विण्णाण-कलाकलावसंपन्नो ।
 सिवधणनामो वणिओ, णिग्घट्ठो वणियकिरियासु ॥ २२ ॥
 भज्जा य जसमई से, समजोवणरूवसीलसंपन्ना ।
 पुव्वजियपुन्नफलं, दोन्नि वि ताइं अणुहवंति ॥ २३ ॥
 जाओ य ताण पुत्तो, अवच्चविच्छड्डकोट्टियमईणं ।
 सिवदेवो से नामं, पइट्ठियं तेहिं तुट्ठेहिं ॥ २४ ॥

तओ जाव सो अट्ठवरिसो संवुत्तो ताव खणभंगुरयाए सरीरस्स, चंचलयाए जीवियस्स, आसावल्लिविच्छेयदच्छत्तणओ कयंतस्स, महईए सिरवेणाए समभि-
 भूओ पाविओ पंचत्तं सिवधणो । जसमई तव्विओयानलपलित्तहियया विविहक-
 रुणपलावपरायणा तस्स मयकिच्चाइं काऊण चित्तियं(उं) पयत्ता ।

अबो किं नाम मए, विच्छोहो कस्सई पुरा रइओ ।
 पडिया जेणायंडे, दुक्खचडक्का मह सिरम्मि ॥ २५ ॥
 वयभंगो किं व कओ, रंडी होसु त्ति किं व परिसविया ।
 हा हा केरिसपावस्स एरिसं घोरमाहप्पं ॥ २६ ॥
 किं वा कयंत निग्घिण !, अवरद्धं किं पि तुज्झ मे पुवं ।
 इय दुस्सहाइं जेणं, कोवफलाइं पयंसेसि ॥ २७ ॥

तओ एवं ज्ञायमाणी विलवमाणी य कहकह वि कारुणियपुरपुरंधीहिं संठविया
 संती तं बालयं परिवालिउं पयत्त त्ति ।

एत्थंतरम्मि तीसे विहवो विहवो अहं ति भीओ व ।
 थेवदिवसाण मज्जे न हि नज्जइ कत्थइ पय(उ)त्थो ॥ २८ ॥

तओ तीए चितियं -

दिणमिव पच्चूहेणं, नट्टं धणिणं सह धणं मज्झ ।
 दालिहेण तमेण व, अहयं रयणि व ओसत्ता ॥ २९ ॥
 पुन्नेहिं होइ अत्थो, ताइं दइएण सह पउत्थाइं ।
 ता मह निब्भग्गाए, को संपइ जीवणोवाओ ॥ ३० ॥
 नत्थि परकम्मकरणं, मोत्तुं अबो त्ति निच्छियं एयं ।
 ता पेच्छ केरिसं किर, माहप्पं विहिविलासाणं ॥ ३१ ॥
 जे चिय जोडियहत्था, कम्मं करियाइया मह गिहम्मि ।
 तेसिं चेव गिहेसुं, कम्मं काहामि कहमहयं ॥ ३२ ॥
 को वा वि एत्थ माणो, कयंतदंतग्गभग्गमाणाए ।
 जह जह वाएइ विही, तह तह निच्चेमि एत्ताहे ॥ ३३ ॥
 तह वि हु न एत्थ जुज्जइ, ठाउं सल्लितपुव्वत्थाए ।
 वच्चांमि तत्थ कत्थ य, जत्थ न पेच्छामि नियलोयं ॥ ३४ ॥

एवं संपहारिऊण सिवदेवेण सहिया निग्गया दसपुराओ । कहाणयविसेसेण
 य संपत्ता उज्जेणिं । समासइया एगं कुलप्पसूयं वाणियगं । तेणावि भइणिपडि-
 वत्तिपुवं दिन्ननिलया किंचि निव्वुयमणा खंडण-कत्तणाइणा वट्ठिउं पयत्ता । सिव-
 देवो वि निउत्तो वच्छवालत्ते । एवमइकंतो कोइ कालो । अण्णया वच्छरूयाणं
 गएण दिट्ठो णेण धम्मज्झाणट्ठिओ एगो महातवस्सी । लहुकम्मयाए समुप्पन्न-
 बहुमाणेण वंदिओ गंतूण, सम्मदियाओ जंघाओ, परिओसनिब्भरो ठिओ कंचि
 कालं तस्समीवे । आगएण सिद्धं जणणीए । बहुमन्निओ तीए । मणियं च - 'वच्छ !
 धन्नो सो महाणुभावो परलोयकजे तवं तप्पेइ । सो वि धन्नो जो तस्स अन्न-

पाणाइगं देइ । अम्हं पुण पुन्नरहियाणं न तवो न दाणं । ता तुमं पि तस्स पइदि-
णवंदणेणावि ताव अत्ताणं कयत्थीकरेज्जसु'त्ति । तओ सिवदेवो वि विसिद्धयर-
भत्तिसंजुओ पइदिणं वच्छरुयाणं तयभिमुहो गंतूण तं वंदइ पज्जुवासेइ । चितइ य-
सुंदरं होइ जइ एस म[म] गिहे पारणगं करेइ । अहवा कुओ मायंगस्स नरव-
इअद्दासणं ति । अण्णं च -

पत्ते पियपाहुणए, किं काही दुग्गओ दुरंतो वि ।

अंधो मलिएहि वि लोयणेहि अंधो चिय वराओ ॥ ३५ ॥

सव्वहा नत्थि मे भागधेयाणि त्ति चित्तयंतस्स समागया माहपुत्तिमा । तम्मि
य दिणे भामेइ लोगो पहेणयाइं । आगओ सिवदेवो भोयणसमए गिहं । ताव
य सोवासिणि त्ति काउं समागयाइं जसमईए वि पहेणयाइं । उवविट्ठो भुंजिउं
सिवदेवो । एत्थंतरम्मि सिवदेवसद्वासमुप्पन्नपुन्नचोइओ व गोयरचरियाकमेण
समागओ रिसी सिवदेवभवणंगणं । तं च दट्ठूण रहसवसुच्छलंतरोमकूवेण चित्तियं
सिवदेवेण -

एयाइं ताइं चिरचित्तियाइं तिन्नि वि कमेण पत्ताइं ।

साहुण य आगमणं, संतं (भत्तं ?) च मणप्पसाओ य ॥ ३६ ॥

सव्वहा पुन्नवंतो हं । एयलाभसंभवे णत्थि येव झीणा मे रिद्धि त्ति भाव-
यंतेण समू(म्मु)हं गंतूण वंदिओ रिसी । तओ गहिऊण कूरस्स मल्लयं दिन्नमद्धं ।
'मा जणणी अंवाडिस्सइ'त्ति संकाए न दिण्णं सव्वं । पुणो गहियं पायसमल्लयं
तस्स वि तहेव दिन्नमद्धं । पुणो दिन्ना खंडसकरगग्भा दुवे मंडया । एत्थंतरे
समागया सव्वरससंपत्ता (°पुन्ना ?) थाली । ताव भणिओ जणणीए - 'वच्छ एयं
पि देहि महाणुभावस्स महारिसिणो ।' तओ पवड्डमाणसुहज्जवसाएण ढोइया
रिसिणो । तेणावि सद्वाविद्धिं दट्ठूण गहियं कवलमेत्तं । भणियं च - 'धम्मसील !
पज्जत्तमियाणि मा निव्वंधं कुणसु त्ति ।' तओ भत्ति-बहुमाणपुवं पहड्डमुहपंकएणं
कयक्किच्चमप्पाणं मन्नमाणेण सिवदेवेण कयवंदणाणुवयणो निग्गओ साहू ।
एत्थंतरे अहिणंदिओ सिवदेवो पहेणयहत्थाहिं चउहिं कन्नगाहिं - 'वयंस ! धन्नो
तुमं जेणेरिसे सुपत्ते वियरियं'ति । अवि य -

दिण्णं तस्स गणिज्जइ, अपहुप्पंतो वि धणसमिद्धीए ।

जो देइ इड्डमिड्डं, चिरपत्तं भत्तिसंजुत्तो ॥ ३७ ॥

दाणोवभोगपरिवज्जिएण दवेण किं व किवणस्स ।

लद्धेण वि नत्थि गुणो, पक्कविट्ठेण कायस्स ॥ ३८ ॥

तहा—जे पूइंति कयत्था, साहुजणं नियविट्त्तद्वेण ।

ताण सुलद्धो जम्मो, सफला ताणं च धणरिद्धी ॥ ३९ ॥

देविंद-चक्कि-केसव-हलहर-मंडलियपमुहरिद्धीओ ।

जे वियरंति सुपत्ते, तेसिं करपल्लवत्थाओ ॥ ४० ॥

एवमुववूहिऊण गयाओ कण्णयाओ । इयरो वि तुट्ठचित्तो पभुत्तो भोयणं ।
तप्पभिइं च सुहजीवियाए जीविऊण आउक्खए मओ समणो कत्थ उववन्नो ऽत्ति ।

— जिनदत्तजन्मकथावर्णना —

अत्थि सरसपंडुच्छुवाडपउरपुहइवीढे मज्झदेसे धवलमंदिरसुंदरं पि कंसिणायारं
असुरसासणवज्जियं पि देवरायसंगयं वसंतपुरं नाम नयरं ।

जत्थ य सप्पागारे, सप्पागारेहिं वज्जिया भवणा ।

मत्तकरिरायवयणा, वयणामयसंदिणो मणुया ॥ ४१ ॥

तत्थ य नयरे निवसइ, सेट्ठी नामेण जीवदेवो त्ति ।

विण्णाण-नाण-धण-रिद्धि-लद्धकित्ती महासत्तो ॥ ४२ ॥

निम्मलसम्मत्तधरो, जीवाइपयत्थसत्थविन्नाया ।

जिणइंद-साहु-साहुणिवंदणपूयासमुज्जुत्तो ॥ ४३ ॥

समरूव-धम्मसीला, जीवजसा नाम भारिया तस्स ।

उववन्नो कयपुन्नो, तीसे गव्भम्मि सिवदेवो ॥ ४४ ॥

तओ सा

अव्भाहरइ न उण्हं, न य सीयं लुह-तिसा वि नो सहइ ।

चंकमइ नेव हुंलियं गव्भायासाउ वीहंती ॥ ४५ ॥

एवं सुहं सुहेणं, नवण्ह मासाण साइरेगाणं ।

संपुन्नलक्खणधरो, जाओ तणओ जणाणंदो ॥ ४६ ॥

ताव य पत्ता वियसियवत्ता, अक्खयहत्था सुंदरिसत्था ।

वज्जइ तूरं नच्चणिसारं, दिज्जइ दाणं सव्वजणाणं ॥ ४७ ॥

तओ वि

तुट्ठया सज्जणा, दुम्मिया दुज्जणा ।

त्तित्तपुरमग्गणं, वित्तयं वद्धणं ॥ ४८ ॥

वद्धावणयविरामे, जिणवरभवणेसु अट्ठ दिवसाइं ।

महिमा महामहंती, पयड्डिया जीवदेवेण ॥ ४९ ॥

तत्तो वि संघपूयं, काऊणं सयलसंघपच्चक्खं ।

जिणयत्तो त्ति पवित्तं, वालस्स पइड्डियं नामं ॥ ५० ॥

किं बहुणा ?

चंदो व सेयपक्खे, अकलंको वड्डिऊण जिणयत्तो ।

अट्ठसमापज्जंते, लेहायरियस्स उवणीओ ॥ ५१ ॥

वावत्तरी कलाओ, गहिऊणं निययनामपयडाओ ।

अच्छइ परियट्ठंतो, ताओ एगग्गचित्तेण ॥ ५२ ॥

तओ सेट्ठिणा चितियं -

वावत्तरीकलापंडिया वि पुरिसा अपंडिया चेव ।

सव्वकलाणं पवरं, जे धम्मकलं न याणंति ॥ ५३ ॥

एवं संपहारिऊण नीओ साहुसमीवं । तओ सोऊण धम्मं साहु-सावगसामा-
यारीकुसलो सावगो संबुत्तो ।

— जिनदत्तपरिणयनकथा —

एत्थंतरे पयच्छंति सेट्ठिसत्थवाहाइणो नियकनयाओ । न ताओ जिणयत्तो
परिणोउमिच्छइ । बला वि पयच्छंताणं भइणीओ पडिवज्जइ । तओ मायामोह-
वसओ वू(ह्)ढो जीवदेवेण दुल्ललियगोढीए । तओ ते दुल्ललिया सविलास-
वेसाभवणपेच्छणाईसु तं हिंडाविति । भणंति य -

समसुहसुहियं समदुक्खदुक्खियं समसिणेहसब्भावं ।

एकं पि माणुसं जस्स नत्थि सो किं न पवइओ ? ॥ ५४ ॥

लडहा मउया छंदाणुवित्तिणी विणयसीलसंपन्ना ।

पियभासिणी अरोसा, भज्जा रज्जं विसेसेइ ॥ ५५ ॥

तहा कहंति अणेगाओ सिंगारकहाओ, दंसंति सविलासिणीयणंगाईं ति ।
अण्णया एगं अहिणवदेवउलं गएण जिणयत्तेण दिट्ठा दुवारदेससंठिया चित्त-
पुत्तलिया । केरिसा ? -

भोत्तूण मयणदेहं, मसिणं मुसुमूरिऊण अमएण ।

सव्वकलाकुसलेणं, लिहिया नूणं पयावइणा ॥ ५६ ॥

ईसी(सि)सिहसियकडक्कियअंगावयवाई लीलठाणेहिं ।

सज्जीवा इव वाला, नज्जइ सा लेहयगुणेण ॥ ५७ ॥

जाव य तं जिणयत्तो, एगग्गो पुलइउं समाढत्तो ।

मयणेण ताव सहस त्ति ताडिओ पंचहिं सरेहिं ॥ ५८ ॥

तओ तं तदंसणेगगं दट्टण सुणियतयहिप्पाया अन्नत्थ गंतूण चिरस्स
समागया वयंसया, दिट्ठो तहेव जिणयत्तो । तओ संपुन्नमणोरहेहिं नीओ गिहं ।
सो वि चिंताभारनीसहो णुवन्नो गिहेगदेससंठिए पल्लंके चित्तिउं च पयत्तो ।

अमयमयाइं मन्ने, तीसे नयणाइं पंकयच्छीए ।

जाइं पलोयमाणं, हिययं न हु पावए तित्ति ॥ ५९ ॥

तव्वाहुलावद्धो, थणवट्ठे को वि धन्नओ रमिही ।

पाही को वि सउन्नो, अहररसं विहुमच्छायं ॥ ६० ॥

किं बहुणा ? जइ कलत्तेण अप्पा विनडिज्जइ ता तारिसेण चेव । अओ कत्थ
जामि ? कं पुच्छामि ? कं पेच्छेमि ? कस्स साहेमि ? कहिं तारिसं वालियार-
यणं लहिस्सामि ? त्ति चिंतयंतो गरुयं गरुययरं विरहवियणं अणुभविउमा-
रद्धो । अवि य -

पढमं महरासायं, पच्छा हिययं रसेण भावेति ।

मारेइ विसं वि णु ओसहेण पेमं परायत्तं ॥ ६१ ॥

एत्थंतरे भोयणसमओ त्ति गविट्ठो सेट्ठिणा, दिट्ठो तहावत्थो । तओ पुच्छिओ -
'वच्छ ! किं ते बाहइ ?' तेण भणियं - 'न किंचि' । 'कहं न किंचि ?' 'आमं' ।
एमाइसु(प)ण्डुत्तरेहि सुणिओ अभिप्पाओ सेट्ठिणा । तह वि गंतूण पुच्छिया वयं-
सया । कहिया तेहिं दिट्ठवत्ता । तओ परितुट्ठेण सेट्ठिणा - अहो सुंदरं जायं, ताहे
पेच्छामि ताव केरिसे आलम्बणे विलग्गो त्ति । अहवा होउ केरिसं पि, मए ताव
संपाडेयव - त्ति संपहारिउण भणिया वयंसया - 'कारेह कुमारं पाणवित्ति, जेणाहं
विसत्थचित्तो समीहियं संपाएमि' त्ति । तेहि वि तहेव कए भोयणांतरमेव
उवायमग्गणसयण्हो गओ तमेव देवयाययणं जीवदेवो । पलोइया पुत्तलिया,
चित्तियं च - अहो सुंदरं आलंबणं, ता कहिं पुण एरिसरूवा कण्णया अत्थि ?
तमेव चित्तयरं पुच्छेमि - त्ति संपहारयंतो गओ चित्तगरसमीवं । तेण वि
ससंभमं कयविणयपडिवत्तिणा विहियासणपरिगहो भणिओ - 'अणुग्गिहीओ
म्हि भवंतेहि नियपयपंतीए पंगणमकमंतेहिं, ता आणवेह पओयणं' ति ।
सेट्ठिणा भणियं - 'अमुगम्मि देवयाययणे तुम्ह विन्नाणपगरिसेण दढ-
मावज्जियं मे हिययं, विसेसओ दुवारदेसट्ठिएण देवयारूवेण । ता कहेहि मे
किंनामधेया सा परमेसरि' त्ति । सिप्पिएण भणियं - 'ताय ! न होइ सा देवया,
अवि य माणुसी ।' कहं ? ति सुण - 'मए हि चंपाउरिं गएणं विमलसेट्ठिधूया
विमलमई नाम कन्नया दिट्ठा, सा कोउयमेत्तमिहालिहिया, न उणो तीए

रूवस्स सहस्संसो वि सच्चविउं पारिओ' ति । तओ सेट्ठिणा परितुट्ठेण भणियं—
 'किं अणुरूवो तीए मम नंदणो?' इयरेण भणियं—'अवस्साणुरूवो, लच्छि-
 नंदणो रईए । किंतु निसुयं मए जहा सा परिणेउं नेच्छइ'ति । तओ तस्स किं
 पि पारिओसियं दाऊण समागओ सभवणं जीवदेवो । चितियं(उं) च पयत्तो—
 सा मग्गिया ताव नियमेण लब्भइ. परं न याणिमो कहां परिणयमिच्छ(च्छि)-
 स्सइ? ति । अहवा मंचयस्स एगम्मि पासे वुए बीओ वुओ चेव । ता
 पेसेमि तीए कुमारपडिच्छंदयं' ति । 'हत्थट्ठियं कज्जं'ति तुट्ठेण कहिओ वुत्तंतो
 जीवजसाए । आणंदिया एसा । तओ लिहिऊण जिणदत्तपडिच्छंदयं तं चेव लेहं
 च समप्पिऊण पेसिया वरगा. पत्ता य चंपाउरिं. तत्थ वि विमलसेट्ठिमंदिरं ।
 दंसिओ लेहो विमलस्स । पुणोऽवहारियलेहस्स समप्पिओ पडिच्छंदओ ।
 तओ तमणिमिसाए दिट्ठीए सुइरं पुलइऊण चितियं विमलेण—अहो रूवाइसओ
 कुमारस्स. परं न याणिमो बालियाचित्तं ति । अवि य—

जइ एरिसरूवं पि हु, न इच्छए मज्झ नंदणी मुद्धा ।

ता नूण वीयरगा, अहवा वि अयाणुया एसा ॥ ६२ ॥

एत्थंतरम्मि दिट्ठी, विमलमईए वि तम्मि संपत्ता ।

जाया य तक्खणेणं, तओ वि सा केरिसा सुणसु ॥ ६३ ॥

उप्फुल्लनयणजुयला, एगग्गा तं पलोयए रूवं ।

आलत्ताऽऽलिजणेणं, सुन्नं हुंकारमुच्चरइ ॥ ६४ ॥

अवि य—

तदंसणाउलं तं, दट्ठुं ईसालुउ व सहस ति ।

धम्मेल्लमल्लनियरो, ऊसरिउं नवरमारद्धो ॥ ६५ ॥

दट्ठूणमन्नचित्तं, वालं वाहो व वम्महो तीए ।

नजइ सरेहि तोडेइ कंचुयं तडयडरवेण ॥ ६६ ॥

अम्हाण नूणमेसो, पीडं काउं समुज्जओ को वि ।

इय कुविया इव सहसा, थणया कट्ठिणत्तणं पत्ता ॥ ६७ ॥

वेल्लहलंगी बाला, डज्झउ मयणानलेण मा वरई ।

इय चित्तिउं व अंगेसु पसरिओ सेयजलनिवहो ॥ ६८ ॥

तं च तारिसं दट्ठूण पट्ठियमेगाए वयंसियाए—

पेच्छेइ अद्धलक्खं, दीहं नीससइ सुन्नयं हसइ ।

जह जंपइ अफुडत्थं, तह हियए संठियं किं पि ॥ ६९ ॥

अन्नाए भणियं -

लग्गो वि य को वि गहो, ऊसलियंगि त्ति किं न लक्खेह ।
मा विलवउ अनिवद्धं, वेज्जघरे निज्जउ वराई ॥ ७० ॥

तओ विमलेणावि वियाणियहिययाहिप्पाएण दिन्ना सा तेसिं । ते वि तल्ला-
भपमुइया लद्धसम्माणा पडिगया वसंतउरं । वद्धाविओ जीवदेवो जिणयत्तो य ।
तओ वि पसत्थे मुहुत्ते बहुसयणपरिवुडो गओ चंपाउरिं जिणदत्तो । सम्माणिओ
विमलेण । तओ वि-

संचारिया पओगा, साउल्ले वड्डिए बहु-वराणं ।
आसण्णं पि हु किच्छेण आगयं पाणिगहलग्गं ॥ ७१ ॥
तत्तो पमक्खणाई, मंगलकोऊहलेसु रइएसु ।
पत्तो विवाहमंडवमुक्कंठियमाणसो कुमरो ॥ ७२ ॥

किं बहुणा ?

विलसिरहारतालसुवियक्खणनच्चिरजुवइसत्थयं,
वज्जिरसंख-तूरसदाउलमंगलज्जुणिपसत्थयं ।
बहुविहगंधपुप्फ-तंवोल-विलेवणदाणसोहणं,
वित्तं पाणिगहणमुदामकुऊहलहिययमोहणं ॥ ७३ ॥
वित्ते पाणिग्गहणे, संपुण्णमणोरहो तओ कुमरो ।
ठाऊण के वि दियहे, दइयं मिच्छावए विहिणा ॥ ७४ ॥
विमलेण विमलमाणिकमुत्तपमुहं धणं बहुं दाउं ।
मुक्का बाला तत्तो, जिणयत्तो पडिगओ नयरं ॥ ७५ ॥
तत्थ वि मंगलपउरे, वद्धावणयम्मि कारिए पिउणा ।
देवो व देवलोए, निच्चित्तो भुंजए भोए ॥ ७६ ॥

ॐ

— जिनदत्तघृतप्रसक्तिवर्णना । —

इय सोक्खसमुदएणं, समइकंतेसु केसु वि दिणेसु ।
दारुणसिरवियणाए, गहिओ सहस त्ति जिणयत्तो ॥ ७७ ॥
मंतोसहिपडियारा, जाहे अच्चंतनिप्फला जाया ।
सारीजूयविणोओ, पारद्धो ताव मेत्तेहि ॥ ७८ ॥
परियाणियजूयरसो, जाओ तत्थेव निच्चमुज्जुत्तो ।
खेल्लइ य सइच्छाए, अंधिय-नल्लच्चमाईणि ॥ ७९ ॥

तओ जीवदेवेण चितियं -

जूयं अत्थविणासो, जूयं जस-कित्तिनासणं भणियं ।

जूयं जीयंतकरं, सरीरखेयावहं जूयं ॥ ८० ॥

जूयपसत्तो पाणी, लोहकसाओवओगजोगाओ ।

संचिणइ कम्मरासिं, अहोमुहं वच्चए जेण ॥ ८१ ॥

वंचेइ जणणि-जणए, मित्तदोहं करेइ तेयं च ।

कर-चरण-कन्न-नासाण छेयणं लहइ जूयरई ॥ ८२ ॥

जूएण नलसरिच्छा, रायाणो पाविया विवत्तीओ ।

ता नीयकम्ममेयं, छज्जइ नीयस्स लोयस्स ॥ ८३ ॥

एस उण मज्झ पुत्तो, विन्नायसमत्तसत्थपरमत्थो ।

जूयम्मि जं पसत्तो, न सुंदरं सब्बा एयं ॥ ८४ ॥

अहिमाणधणो एसो, वारिजंतो वि परिभवं गणिही ।

ता रमउ थेवदिवसे, पच्छा दाहामि उवएसं ॥ ८५ ॥

वसणीणं पढमरसे, उवएसो निप्फलो हवइ पायं ।

रोगम्मि वि परिजिन्ने, कुणइ गुणं ओसहं सहसा ॥ ८६ ॥

जाव य जीवदेवो एयं वियप्पमाणो चिद्धइ, ताव जिणयत्तेण अंधियं खेल्ह-
माणेण हारियाओ सत्त दविणकोडीओ । तओ पेसिया भंडागारियसमीवं जायगा ।
दिन्नाओ तेण तिन्नि कोडीओ । पुणो वि पेसिया, ताहे भंडारिएण 'पभूयद-
व्वएण सेट्ठी अंबाडिस्सइ' ति परिभंतचित्तेण किंचि मिसं काऊण निसिद्धं,
कहियं तेण जिणयत्तस्स । तेणावि पेसिया विमलमईभंडागारियसमीवं ।
दिन्नाओ तेण । तओ सहिएण भणियं - 'सेट्ठिपुत्त ! इओ परं धणं काऊण
खेल्हियवं, न उण अंगुद्वारीए ।' जओ वप्पेण ताव निवारियमिव लक्खिज्जइ ।
भज्जाए वि नीवी एत्तिया चेव संभावियइ ति । तओ क्रीस एत्तिय ति चित्तिऊण
दविणहारणुप्पन्नमहंतामरिसुद्धुमायमाणमाणसेण जयमणोरहरहारूढेण जिणयत्तेण
पुणो वि मग्गाविओ विमलमईभंडागारीओ । अवि य -

जह जह जायइ हारी, तह तह हिययम्मि वड्ड(ड्ड)इ जयासा ।

हा पावकम्म ! जूयय !, विवरीयं तुज्झ माहप्पं ॥ ८७ ॥

तओ देवजोगाओ तेणावि सामिणीभयाओ निसिद्धं । तओ गहिओ माणेण
जिणयत्तो, चितियं च पयत्तो - कित्तिं मए हारियं जेणेवं निवारिओम्हि ?
को वा इच्छानिरोहसंचिएण धणेण गुणो ? ति । अवि य -

इच्छानिरोहदुक्खं, होइ जओ तेण महधणेणालं ।

सलहिज्जइ वणवासो, नूणं सच्छंदवित्तीओ ॥ ८८ ॥

तहा -

मलियम्मि माणकंदे, साहारो नत्थि सयणविडवेण ।

ता नरपायव संपइ, को हेऊ विद्धिवुद्धिए ॥ ८९ ॥

अन्नं च -

नियभुयविठत्तद्वो, मणोरहे मग्गणाण पूरितो ।

विलसइ जो न जहिच्छं, चलंतथाणू न सो पुरिसो ॥ ९० ॥

ता सव्वा भुयडंडसहाओ निग्गंतूण करेमि दवोवज्जणं, पराणेमि कुलहरं
विमलमइ त्ति, संपहारिज्जण उट्ठिओ जूयफराओ । गओ सभवणं । चिंताभारनि-
ब्भरो दिट्ठो जणएण विमलमईए य । किमेयं ? ति गवेसमाणाण दोण्हं पि
साहिओ वुत्तंतो भंडागारिएहिं दुवेहिं पि । [सेट्ठिणा ?] भणियं - 'न सुंदरं कयं,
इओ परं माऽवमाणेसह' त्ति । अण्णया भणिओ जिणयत्तो जणएण - 'वच्छ !
किमेइणा पुरिसत्थवाहिरेण जूयवसणेण ? जइ ता ते चाए कोउगमत्थि ता

कुणसु जिणसाहुपूयं, दीणाईणं जहिच्छियं देसु ।

वित्थरइ जेण कित्ती, पुण्णं पि हु अक्खयं होइ ॥ ९१ ॥

धण्णाण दाणधम्मै, लच्छी उवयरइ जा य पुरिसाण ।

इयरेसि पत्तविलया वारुणि-जूएसु सा जाइ ॥ ९२ ॥

इय जंपियम्मि पिउणा, जिणयत्तो भणइ एवमेयं ति ।

ता ताय ! इमं कम्मं, न मए पुणरवि हु कायवं ॥ ९३ ॥

इय तोसिउण जणयं, जिणयत्तोऽमाणमाणपडहत्थो ।

दवोवज्जणकज्जे, चिट्ठइ चिंताउरो निच्चं ॥ ९४ ॥

— जिनदत्तोद्वेगनिवारणार्थं विमलमतिविचारणा । —

तं च तहा दट्ठूणं, विमलमई चिंतिउं समारद्धा ।

उट्ठिगो विय दइओ, लक्खिज्जइ एस किं कज्जं ? ॥ ९५ ॥

जओ -

तं चिय हसियं विरसं, रुक्खा ते चेव मंजुलुल्लावा ।

किं बहुणा सवं चिय, संपइ अन्नारिसं ललियं ॥ ९६ ॥

अहवा मच्चेमि अहं, मच्चुइओ एस धणनिवाराए ।

न सहंति माणभंगं, थेवं पि हु माणिणो जम्हा ॥ ९७ ॥

भणियं च -

थेवं पि माणहाणिं, पेच्छंता माणिणो गुणमहग्घा ।

अत्थं पियं सएसं, सुसामियं झत्ति मुच्चंति ॥ ९८ ॥

किं च -

उज्झंति निययजीयं, तणं व माणंसिणो न उण माणं ।

लब्भइ पुणो वि जीयं, माणो पुण मइलिओ कत्तो ॥ ९९ ॥

ता कहं चि नियनयरिगमणविक्रवेण वीसारेमि माणं ति, संपहारिऊण विमलमईए भणिया नियमहंतया - 'दढमुकंठिय भिह नियअम्म-तायाणं ता अजउत्तसहियं मं विसज्जावेह' ति । तेहि 'एवं'ति पडिवन्ने, भणिओ भत्ता - 'विन्नवेमि अजउत्तं जइ पत्थणावियत्थं न होइ ।' इयरेण भणियं - 'विन्नत्तिं विणा वि मम संतियस्स जीवियस्सावि जइ पुण दूरत्थवत्थुणा केणइ पओयणं ता विन्नवेसु' ति । तीए भणियं - 'अजउत्त ! उकंठिय भिह दढं जणय-जणणीणं, न य सक्कुणोमि निमेसद्धमेत्तं पि तुहादंसणम्मि पाणे धारेउं, ता करेहि मे एगपत्थणं - वच्चाओ चंपाउरिंति ।' तओ 'मम मणोरहाणुरुवं जंपइ'ति हरिसिएण भणिया जिणयत्तेण - 'पिए ! तुह वयणेण दुकरं पि कीरइ, किमंग पुण एत्तियं ?' ति । तओ किं बहुणा ? विमलमईमहंतएहि पडिवपब्भ-न्ने(?) कए, सेट्ठिणाऽणुण्णायाणि पत्ताणि दो वि चंपाउरिं । बहुमाणपुर-स्सरं पविट्ठाणि विमलसेट्ठिमंदिरं । तत्थ वि उव्विग्गमाणसं दइयं दइण भणियं विमलमईए - 'अजउत्त ! करेमो कं पि विणोयं ।' जिणयत्तेण भणियं - 'पढेहि कखाइपन्होत्तराणि ।' तओ हरिसियमणाए पढियं विमलमईए -

किं मरुथलीसु दुलहं ?, का वा भवणस्स भूसणी भणिया ? ।

कं कामइ सेलसुया ?, कं पियइ जुवाणओ तुट्ठो ? ॥ १०० ॥

तं ता ततं ।

पढियाणंतरमेव लद्धं जिणयत्तेण 'कं ता हरं' ? पुणो 'पिए ! पढसु' ति बुत्ते भुजो वि पढियं -

संबोहिऊण बंभण चलणं चलणनिजियगइंद ।

किं जिणनाहस्स सिरं, आरुढं पावए सोहं ॥ १०१ ॥

त त तं, वद्धमाणयं ।

लद्धं जिणयत्तेण 'कमलं' । तओ 'अहो कोसल्लं पिययमस्स' ति जंपिरीए भणिओ 'संपयं तुमं पढसु' ति । पढियं जिणयत्तेण -

किं कारेइ अहंगं, पुरसामी ? का पुरी दहमुहस्स ? ।

का दुन्नएण लब्भइ ?, विरायए केरिसा तरुणी ? ॥ १०२ ॥

ता तं ता ता, गहियमुत्तयं ।

१ प्रथमप्रश्नोत्तरः कं=उदकम्, द्वितीयप्रश्नोत्तरः कंता=कान्ता, तृतीयप्रश्नोत्तरः हरं=शिवम्, चतुर्थप्रश्नोत्तरः कंताहरं=कान्ताधरम् ।

पढियाणंतरमेव लद्धं विमलमईए 'सालंकारा' ।

पुणो जिणयत्तेण पढियं -

का विण्हुपिया ? रमणीणमप्पिओ को जुवा भण पहाणं ।

को नाम गिरं म्हुरं, पि जंपिरो पामरे तवइ ? ॥ १०३ ॥

ता त तो, वित्थवड्डमाणयं ।

पुणो पुणो चिंति(त)यंतीए [लद्धं ?] 'सारसो' । एवं विचित्तपण्हुत्तरेहिं
अक्खरच्चुएहिं विंदु-मत्ता-वंजणच्चुएहिं गूढकिरियाकारगुत्तरचउत्थपाएहिं, पहे-
लियाहिं, हियालियाहिं, विंदुमइअंतक्खरियाहिं, [चित्त]वंधक्खेहिं, पत्तच्छेजेण,
अन्नेहि विविहेहि कीलाविसेसेहि विमलमई तं विणोइउं पवत्त त्ति । अवि य-

सो जत्थ जत्थ वच्चइ, अणुमग्गं जाइ तत्थ तत्थेव ।

अगणिय विओयभीया, उवहसमाणं सहीसत्थं ॥ १०४ ॥

अह सरसच्चूयमंजरिमयरंदुम्मत्तभमरसंगीओ ।

कलयंठवंदिसंदोहघुड्डउदामजयसदो ॥ १०५ ॥

नवकिंसुयरत्तच्छो, दूमियलोयस्स सिसिरचरडस्स ।

उवरिं परिकुविओ इव, संपत्तो माहवनरिंदो ॥ १०६ ॥

पढमाइट्टेण य मलयपवणजोहेण कंपियसरीरा ।

जाया झत्ति विवच्चा, तरुभिच्चा सिसिररायस्स ॥ १०७ ॥

काउं आणवडिच्छे, तरुभिच्चे पउरपत्तरिद्विच्छे ।

चच्चरिरासंदोलयरम्मं भुवणं म्हु कुणइ ॥ १०८ ॥

दइयासरणविमुच्छियपहियगणासासणत्थहेउं व ।

कारावेइ वसंतो, पए पए नीरसालाओ ॥ १०९ ॥

सुत्थम्मि कए म्हुपत्थिवेण भुवणम्मि पमुइओ लोगो ।

परिकीलिउमारद्धो, पवरुज्जाणेसु सच्छंदो ॥ ११० ॥

तओ जिणयत्तो वि निग्गमणोवायमग्गणमणो कीलानिमित्तमिव सद्धिं
विमलमईए गओ उज्जाणं । पवत्ता कीला । कहं ? -

खणं लयतालंगहारहारिविलासिणीजणारद्धमणहरचच्चरीपलोयणेणं, खणं सुह-
सुहयवंसवीणातंतितालसम्मिलियकायलीगेयाऽऽयन्नणेणं, खणं घणच्छायच्चूयसा-
हानिबद्धमंदोलणपणच्चमाणकणयमंजरीभमिरभमरमंडलीमहुरसंकाराभिरामहिं-
डोलयारोहणेणं, खणं विविहभंगुरतरंगरम्ममाणमाणिणीबहलकुंकुमुप्पं(प्पम?) -

१ प्रथमप्रश्नोत्तरः सालं=प्राकारम्, द्वितीयप्रश्नोत्तरः लंका=रावणराजधानी, तृतीय-
प्रश्नोत्तरः कारा=गुप्तिः, तूर्यप्रश्नोत्तरः सालंकारा=साभरणा ।

कटिविडिकियसलिलकीलासरसम्मज्जणेणं ति । एत्थंतरे सिणिद्धसहियणपव-
त्तियविचित्तवसंतकीलापमत्तं विमलमइं पलोइय चित्तिउं पवत्तो जिणयत्तो -

सम्भावनेहनिम्भरहियं लायण्णपुण्णसव्वंगं ।

थरथरइ मज्झ हियं, दइयं परिचत्तुकामस्स ॥ १११ ॥

किं तु -

दो तिन्नि वासराइं, सासुरयं होइ सग्गसारिच्छं ।

पच्छा परिभवदावानलेण सव्वत्थ पज्जलइ ॥ ११२ ॥

तहा -

माणेण पिइघराओ, निग्गंतुं ससुरसंदिरे ठाइ ।

जो सो तविओ गिम्हायवेण संसेवए जलणं ॥ ११३ ॥

न य जामि निययगेहं, जावइयं हारियं मए रित्थं ।

तावइयं अट्टगुणं, न जाव कत्थइ विट्ठत्तं ति ॥ ११४ ॥

— जिनदत्तस्य परदेशगमनवर्णनम् । —

एवं संपहारिऊण वंचियनीसेसपरियणदिट्ठिपसरो पुव्वसंगहियवण्णपराव-
त्तिणि गुलियं सरीरमज्जे गोविऊण तुरियमेव निग्गओ उज्जाणाओ । चलिओ
दाहिणदिसाभिमुहं ।

वच्चइ दोन्नि पयाइं, पयमेगं पिट्ठओ पुणो बलइ ।

अच्छामि जामि जामि ति जाइ विगलन्तनयणं व ॥ ११५ ॥

चित्तेइ न जुत्तं चिय, चत्तुं अणुरत्तियं नियं दइयं ।

किं तु न तीए सद्धिं, समीहियं सिज्झए मज्झ ॥ ११६ ॥

पभणइ - 'दइए ! मा होसु कायरा एस एमि तुरिओ हं ।

न तरामि खणं पि जओ, सोढुं तुह संतियं विरहं ॥ ११७ ॥

अहव किरियाविरुद्धेण एइणा जंपिण किं सुयणु ! ।

परितप्पसु मा हु तुमं, निट्ठरहिययस्स मज्झ कए ॥ ११८ ॥

भुयडंडसहाएणं, अज्जेयव्वं धणं ति मह इच्छा ।

दट्ठवा य विसाला, नाणऽभुयभूसिया पुहई ॥ ११९ ॥

तं तुमए सह न घडइ, सुंदरि ! मुक्का सि तेण कज्जेण ।

ता परियावविमुक्का, कुणमाणी चिट्ठ जिणधम्मं ॥ १२० ॥

एवं विचित्तयंतो, ठावितो धीरिमं तहा हियए ।

संचल्लो सो तुरियं, लंघंतो गाम-नगराइं ॥ १२१ ॥

अह विमलमई वाला, कीलंती पिययमं अदडूणं ।
 नूणं गओ त्ति भीया, सहसा मुच्छं समणुपत्ता ॥ १२२ ॥
 हा हा ! किमियमयंडे, त्ति जंपिरो ताव सहियणो सबो ।
 सहस चिय संपत्तो, तीए पासं दुहऽकंतो ॥ १२३ ॥
 जलसेयण-संवाहण-सिसिरानिलदाणलद्धचेयन्ना ।
 पुढा सहीहि सामिणि !, किं ते वाहइ सरीरम्मि ॥ १२४ ॥
 सा वि हु जूहविउत्ता, हरिणि व दिसोदिसिं पलोयंती ।
 पभणइ नूण पउत्थो, मह दइओ मं पमोत्तूण ॥ १२५ ॥
 नहि नहि खणं पि सामिणि !, जुज्जइ एयं ति वित्ति सहियाओ ।
 नूणं होज्ज निलुक्को, कत्थइ परिहासकज्जेण ॥ १२६ ॥
 अहवा पेच्छणयाइसु, अक्खित्तो कत्थई चिरावेइ ।
 इय जंपिरसहियाहिं, सहिया अन्निसिउमारद्धा ॥ १२७ ॥
 अन्नेसिओ समंता, न य दिट्ठो जाव कत्थई दइओ ।
 ता विरहानलतविया, पलविउमेवं समारद्धा ॥ १२८ ॥
 'छेओ सि धम्मिओ बुद्धिमं च दक्खिन्नकरुणनिलओ सि ।
 ता न हु जुत्तमदोसं, मोत्तुं मं नाह ! एमेव ॥ १२९ ॥
 जाणामि न हु अजुत्तं, कुणसि तुमं मह अहन्नया एसा ।
 तह वि तुह दीणवच्छल !, करेमि लल्लिं ति मा मुंच ॥ १३० ॥
 जइ किंचि वि अवरद्धं, दइयय ! अन्नाणओ मए तुज्झ ।
 तं स्वमसु पाणवल्लह !, खंतिपहाणा जओ सुयणा ॥ १३१ ॥
 पियसंगघोटियाइं सुहाइं अचंतमहुरसायाइं ।
 सकलाइं ताइं मन्ने, विरहकुसुंभोवमाणाइं ॥ १३२ ॥

तहा -

भत्ता महिलाण गई, भत्ता सरणं च जीवियं भत्ता ।
 भत्तारविरहियाओ, वसणसहस्साइं पाविंति ॥' १३३ ॥
 इय विविहं पलवंती, लद्धोदंतेहिं जणणि-जणएहिं ।
 संठविऊणं नीया, नियगेहं दुक्खतविएहि ॥ १३४ ॥
 भणिया - 'सुयण ! तए चिय, विच्छोहो कस्सई कओ होज्ज ।
 पुव्वभवे तेण इमं, संपइ वसणं समुप्पन्नं ॥ १३५ ॥
 सबो पुव्वकयाणं, कम्माणं पावए फलविवागं ।
 अवराहेसु गुणेषु य, निमित्तमेत्तं परो होइ ॥ १३६ ॥

ता धम्मकम्मनिरया, पढमाणी चिट्ठ साहुणिसमीवे ।

जाणियजिणवयणाए, अट्टज्झाणं न ते जुत्तं ॥ १३७ ॥

तओ एवं अम्म-ताएहि आसासिया सन्ती भोयणकज्जवज्जं विवज्जियगिहा-
गमणा साहुणीसमीवे सज्झायज्झाणपरायणा कालं गमिउमारद्धा विमलमई ।
चित्तइ य-

ताव चिय होइ सुहं, जाव न कीरइ पिओ जणो कोइ ।

पियसंगो जेहि कओ, दुक्खाण समप्पिओ अप्पा ॥ १३८ ॥

गयकण्णचला लच्छी, मुणालदलतंतुपेलवं जीयं ।

तारुन्नं विज्जुचलं, दप्पणछायासमं पेम्मं ॥ १३९ ॥

जर-वाहि-रोगरयमलकिलेसवहुलम्मि नवर संसारे ।

नत्थि सरणं जयम्मी, एकं मोत्तूण जिणधम्मं ॥ १४० ॥

इओ य जिणयत्तो पत्तो दहिपुरं । खेयावहारत्थं चोवविट्ठो एगम्मि उज्जाणे ।
ताव य दिट्ठो उज्जाणसामिणा दरिदसत्थवाहेण 'विसिट्ठागिई देसंतरिओ य'
त्ति सोवयारं संलत्तो णेण - 'भद ! इममुज्जाणं पुप्फ-फलाइं न पयच्छेइ, 'किर
बहुरयणा वसुंधर'त्ति पुच्छेमि भवंतं मुणसि किं पि उवायं ?' ति । जिणयत्तेण
वि 'मुणामि गुरुपसाएणं' ति भणिऊण आणावियं तदुवगरणं । तओ किं बहुणा ?
किं पि सिद्धत्थयखलेण, किं पि इयलचुन्नेण, किं पि सकामकामिणीसमुवगूहणेण,
किं पि चंदणपंकोवलेवेण, तओ किं बहुणा ? अन्नेहि वि एवमाइपगारेहि सहसा
चेव तमुज्जाणं फुल्लावियं फलावियं च त्ति । तव्विन्नाणरंजिएण य 'एस को वि
महापुन्नवंतो' ति भावयंतेण सेट्ठिणा 'पुत्तय ! अपुत्तयस्स मम तुमं पुत्तो होसु'
त्ति भणमाणेण नीओ सगिहं । तत्थ वि कयभोयणाइमुवयारो सिणेहसारं च
उवचरिज्जमाणो पिइगिहे व सुहउच्छियाए अच्छिउं पयत्तो ।

— जिनदत्तस्य सिंहलदेशे प्रयाणम् । —

अण्णया भणिओ णेण सेट्ठी -

पचासन्नो जलही, पुत्तो हं तुज्झ तह वि दालिहं ।

इय पेच्छिरस्स मज्झं, उवेवो वट्टए ताय ! ॥ १४१ ॥

अण्णं च -

धम्मो अत्थो कामो, पुरिसत्था तिन्नि जीवलोगम्मि ।

अत्थो तत्थ पहाणो, न धम्म-कामा विणा तेण ॥ १४२ ॥

अत्थस्स पुण उवाया, दिसिगमणं होइ मित्तकरणं च ।

नरवरसेवाकुसलत्तणं च माणप्पमाणेसु ॥ १४३ ॥

धाउद्वाओ मंतं, देवयआराहणं च केसिं चि ।
 सायरतरणं तह रोहणं च विन्नाणविणयं च ॥ १४४ ॥
 नाणाविहं च कम्मं, विज्जा-सिप्पाइ णेगरूवाइं ।
 अत्थस्स साहणाइं, अनिंदियाइं च लोगम्मि ॥ १४५ ॥
 तं तुमएऽणुण्णाओ, दुल्लंघं लंघिउं लवणसिंधुं ।
 इच्छामि अहं तायय !, समज्जणं भूरिविहवस्स ॥ १४६ ॥

भणियं च—

जे चिय भमंति भमरा, ते चिय पावंति कुसुममयरंदं ।
 मंदपरिसिक्क(सकि)राणं, होइ रई निंवकुसुमेसुं ॥ १४७ ॥

तं सोऊण 'अहो ववसायसाहसधणो पुन्नवंतो य एसो' त्ति तुट्ठेण भणियं
 सेट्ठिणा—'पुत्त ! करेमो जं तुमं भणाहि ।' तओ पसत्थे तिहिमुहुत्ते संजत्तियं
 पवहणं, पउणीकया आडत्तिगा, गहियं सिंघलदीवोचियं भंडं । कयमंगलोवयारेहि
 विसज्जियं जाणवत्तं । तओऽणुकूलत्तणओ पवणस्स, कुसलत्तणओ आडत्तिगाणं,
 सुहंसुहेण पत्ता सिंघलदीवं । जोकारिओ तस्सामी पुहइसेहरराया । उत्तारियं
 एगस्स कुलपुत्तयस्स गिहे भंडं । कया तेण उचियपडिवत्ति । चितियं च—

जेण न किंचि वि कजं, तस्स वि घरमागयस्स जे सुयणा ।
 नूणं पहट्ठवयणा, नियसीसं आसणं देंति ॥ १४८ ॥

तस्स माया वि जिणयत्तं पुत्तं पिव पेच्छेइ । करेइ सिणाणाइणा सुत्थं
 सरीरं । जिणयत्तो वि तग्गुणावज्जिओ 'किमेएसिं उवयरामि' त्ति परिभावयंतो
 चिट्ठइ । अवि य—

उवयारो जो पढमं, तस्स हु मोल्लं न तीरण काउं ।
 उवयरिए उवयारो, वणिययकयविकओ एस ॥ १४९ ॥

जिनदत्तकृता सिंहलदेशीयराजकुमारीजीवितरक्षावर्णना ।

अण्णया विवणीओ गिहभागओ रुयमाणीं बुडुं पेच्छिय भणेइ—'अंब ! केण
 परिभूया सि ? किं वा ते नत्थि ? त्ति कहेहि मज्झ । सब्बहा मइ विज्जमाणे
 मा उवेवभायणं होसु' त्ति । तीए भणियं—'पुत्त ! चिरं जीव, न विसरेमि
 तुम्ह पसाएण. किंतु सुण—इह राइणो सिरिमई नाम धूया महावाहिया अत्थि ।
 तीसे समीवे जो सुयइ सो नियमा मरइ । तओ राइणा नाइदूरत्थे पासाए
 ठाविया । नगरं च सेणिवट्ठं कयं, वारएण सोवगा वच्चंति । तं अज्ज रत्तीए
 मम पुत्तस्स वारओ कहिओ गंडएण. तं असरणा अत्ताणा हा ! कत्थ जामि ?'

१८ जिनदत्तकृता सिंहलदेशीयराजकुमारीजीवितरक्षावर्णना । [१५०-१५३]

त्ति भणिऊण पुणो वि परुत्ता । भणिया जिणयत्तेण—‘अम्मो ! मा अद्विहं
करेहि, अहं तव पुत्तं रक्खिस्सामि ।’ चित्तिं च—

सयलम्मि वि एत्थ जए, ते पुरिसा जे परं न पत्थंति ।

जे य पट्टमेत्तकज्जे, तणं व मन्नंति नियजीयं ॥ १५० ॥

हुंति परकज्जनिरया, नियकज्जपरम्मुहा धुवं सुयणा ।

चंदो धवलेइ महीं, न कलंकं अत्तणो फुसइ ॥ १५१ ॥

तणलग्गविसमसंठियपवणाहयनीरविंदुसरिसेण ।

जीएण जइ विटप्पइ, थिरो जसो किं न पज्जत्तं ॥ १५२ ॥

तीए वुत्तं—‘तुमं पि पुत्तो चेव त्ति निव्विसेसं दुक्खं ।’ ‘कित्तियं ममेयं’ ति
बित्तेण धीरविया णेण । तओ संज्ञासमए कयमज्जणविलेवणो तंबोलवीडय-
चंदहासभूसियकरो केसरिकिसोरड व भयविवज्जिओ, सलीलाए गईए दूमितो
णेगपुरसुंदरीहिययाइं, विसायमउलियनयणेण पलोइज्जमाणो नायरगणेण,
रायसहासमासन्नवत्तिणीए [रच्छाए ?] पत्थिओ कुमरीमंदिराभिमुहो जिण-
यत्तो । दिट्ठो राइणा. पुच्छियं च—‘को एस ? किं निमित्तं वच्चइ ?’ ति ।
कहियं परियणेण—‘कुमारीभुवणवासुओ’ ति । तओ तस्स रुवाइसयं दट्ठूण
विसन्नो राया, भणिउं पवत्तो—‘धिरत्थु पावपरिणईए मै, धिरत्थु कण्णगाए
जत्थेरिसा महाणुभावो खयं वच्चंति ।’ एत्थंतरे छीयं वामपासट्ठिण केणावि ।
तओ साउणिण पढियं—

पडिसेहमजुत्तं वा, वुड्ढी हाणी खयं असिद्धिं च ।

आरोगमत्थलाभं, छीयम्मि यदाहिणदिसासु ॥ १५३ ॥

तओ ‘महाणुभावो कोवि एस नियपुन्नपहावेण चेव रक्खिज्जिहि’ ति
मंणम्मि समासत्थो राया । जिणयत्तो वि पविट्ठो कुमारिभवणं । ‘कत्तो
किर भयं ?’ ति गवेसिऊण हेट्ठभूमीं, आरूढो वीयभूमियाए । दिट्ठा
उयरवाहिपीडिया रायकन्ना, पलोइया विसत्थचित्तेण । संभासिया महुर-
वाणीए । पुच्छिया—‘सुंदरि ! किं ते वाहइ ?’ ति । तीए वि उयरं दंसिऊण
चित्तिं ‘अहो रूवं, अहो निब्भयत्तं, अहो विसत्थया, अहो महाणुभावया एयस्स,
अहो एरिसरूयाण विणासिगाए अकल्लाणभायणत्तं मम त्ति सब्बहा, होउ किं
पि, निवारेमि एयं’ ति संपहारिऊण भणियं—‘भो महाभाग ! कयं तुमे
रायसासणं, ता अंधयारीभूए मम जग्गमाणीए चेव नियजीयरक्खणत्थं पासा-
याओ नाइदूरे गंतूण सुविज्जसु’ ति । इयरेण भणियं—‘सुंदरि ! कस्स पुण

सयासाओ इह भयं ?' सा भणइ - 'न याणामि केवलं सुत्तविउद्धा पासवत्तिणं विगयजीयं पेच्छामि ।' जिणयत्तो वि 'अहो सोमसहावा एस' त्ति चिंतिऊण 'सुंदरि ! तुमं एगागिणिं पमोत्तूण न मे जीवरक्खाए पओयणं' ति भणमाणो निविट्ठो तयासन्नपल्लंके । जाव तच्चिंताए सा निहं न पावइ ताहे णेण पारद्धं कहाणयं ।

— जिनदत्तकथिता विजयकुमारकथा । —

सुंदरि ! अवन्तिदेसे, उज्जेणी नाम पुरवरी रम्मा ।
 दरियारिदप्पदलणो, जयतुंगो तत्थ वरराया ॥ १५४ ॥
 चंदवई से भज्जा, विक्रम-अहिमाण-चायगुणनिलओ ।
 परकजसाहणरई, विजओ ताणं च वरपुत्तो ॥ १५५ ॥
 सो अण्णया कयाई, केणावि नरेण पंजलिउडेण ।
 अब्भत्थिओ किर म्हं, कुण साहेजं वरकुमार ! ॥ १५६ ॥
 अज्ज कसिणट्ठमीए, रत्तिं इच्छामि साहिउं मंतं ।
 अन्नेण सहाएणं, न तीरण साहिउं सो उ ॥ १५७ ॥

अवि य-

दो पुरिसे धरउ धरा, अहवा दोहिं पि धारिया एसा ।
 उवयारे जस्स मई, उवयरियं जो न पम्हुसइ ॥ १५८ ॥
 एवं ति तओ भणियं, संझाए खग्गपोरुससहाओ ।
 पत्तो तेणुदिट्ठं, मसाणभूमिं विजयकुमरो ॥ १५९ ॥
 जत्थ पिसाया दीसंति भीसणा मंसकत्तिया हत्था ।
 भीमट्ठहासदुप्पेच्छमुत्तिणो रक्खसा तह य ॥ १६० ॥
 फेकंति सिवा सत्था, डाइणिओ किलिकिलिंति सब्बत्तो ।
 कीलंति कवालकरा, भूयसमूहा जहिं विविहा ॥ १६१ ॥
 अह साहणेण तुरियं, मंडलयं पूइयं अइविसालं ।
 काऊण वलिविहाणं, उवविट्ठो तस्स मज्झम्मि ॥ १६२ ॥
 भणिओ विजयकुमारो, अपमत्तेणं तु रक्खियवो हं ।
 उट्ठिस्संति सुभीमा, विभीसियाओ धुवं एत्थ ॥ १६३ ॥
 ता खग्गवग्गपाणी, चिट्ठइ एगग्गमाणसो कुमरो ।
 इयरो वि मंडलत्थो, पारद्धो साहिउं मंतं ॥ १६४ ॥
 अन्नो वि गयणचारी, कुमरं अह भणइ पायसंलग्गो ।
 किर अब्भत्थियसारो, सरणागयवच्छलो तं सि ॥ १६५ ॥

ता एसा पाणपिया, भज्जा जत्तेण रक्खियवा मे ।
 जेऊण वेरिखयरं, अहयं जा एमि अचिरेण ॥ १६६ ॥
 किं कायवविमूढो, विजयकुमारो वि चिड्डई जाव ।
 उप्पइऊणं खयरो, ताहे अइंसणं पत्तो ॥ १६७ ॥
 एत्थंतरम्मि कयघोरविग्गहो गरुयरोसदुप्पेच्छो ।
 उग्गीरियकरवालो, समुद्धिओ रक्खसो घोरो ॥ १६८ ॥
 पभणइ रे रे तुम्हं, एत्थ महं संतिए मसाणम्मि ।
 को अहिगारो ठाउं, सबं रयणिं निरासकं ॥ १६९ ॥
 ता भयह किं पि सरणं, अहवा तं कुमर ! निरवराहो सि ।
 पहणेमि इमं खुदं, जंपंतो तम्महो चलिओ ॥ १७० ॥
 ताहे सुंदरि ! मा वीहसु त्ति भणिऊण धाविओ कुमरो ।
 पारद्धो तेण समं, जुज्जेउं साहसेकरसो ॥ १७१ ॥
 अन्नोन्नं पहणंता, अक्कोसंता य फरुसवयणेहिं ।
 संपत्ता जा दूरं, तिरोहिओ रक्खसो ताव ॥ १७२ ॥
 पडियागओ कुमारो, पिच्छइ तं साहगं विगयजीयं ।
 ताहे विसायविहुरो, पलोयए खेयरिं तेण ॥ १७३ ॥
 तं पि हु न जाव पेच्छइ, ताहे अत्ताणयं बहुपयारं ।
 निंदइ अहो अणत्थो, रइओ सरणागयाण मए ॥ १७४ ॥
 धी ! मज्झ वीरवित्ती, गिज्जइ पडिवन्नपालणं जं च ।
 हा हा कीसुववन्नो, अहयं कुलफंसणो पुत्तो ॥ १७५ ॥
 एत्थंतरम्मि सहसा, पत्तो विज्जाहरो भणइ कुमर ! ।
 अप्पिज्जउ मम दइया, कुलभूसण सुंदरसहाव ! ॥ १७६ ॥
 नत्थि परकज्जतिसिओ, तुह वीओ एत्थ जीवलोगम्मि ।
 जयतुंगरायवंसो, पयासिओ तुज्झ जम्मेण ॥ १७७ ॥
 जह जह थुवइ कुमरो, तह तह लज्जोणओ दढं होइ ।
 न तरइ उव्विगमणो, किंचि वि पडिउत्तरं दाउं ॥ १७८ ॥
 वारं वारं पुच्छंतयस्स कुमरो न जाव पडिभणइ ।
 सो आह तुज्झ कज्जं, तीए जइ जामि तो अहयं ॥ १७९ ॥
 तुम्हारिसस्स पुरिसस्स मह पिआ जइ वि जाइ उवओगं ।
 लद्धं जं लहियव्वं, मा कुणसु तुमं विसायं ति ॥ १८० ॥
 वोत्तूणं उप्पइओ, खयरो कुमरो वि चित्तए ताव ।
 हद्दी ! धिरत्थु पावो, निम्मलकुलदं(फं)सणो अहयं ॥ १८१ ॥

सरणागए न रक्खइ, विजयकुमारो त्ति किं न पज्जत्तं ।
 जुवईहरणकलंको, जेण कओ मज्झ रे देव ! ॥ १८२ ॥
 इय गुरुकलंकपंककियस्स को मज्झ पेच्छिही वयणं ।
 भमिही तहा जुगंतं, भमरउलसमप्पहो अयसो ॥ १८३ ॥
 अयसेण दूसिएणं, परिभवदड्ढेण पियविउत्तेण ।
 जं जीविज्जइ लोए, मरणं खु तओ वरं मन्ने ॥ १८४ ॥
 इय चित्तिरस्स सहसा, केणइ अदिस्समुत्तिणा भणियं ।
 तं विजय ! किं पि कीरइ, न होइ एयारिसं जेण ॥ १८५ ॥
 को एसो किं च तयं, जिन्नासाए तओ भमंतेणं ।
 सज्झायझाणनिरओ, दिट्ठो एगो मुणिवरो त्ति ॥ १८६ ॥
 गंतूण पणमिऊण य, उवविट्ठो तस्स पायमूलम्मि ।
 मुणिणा वि य तो भणियं, निमुणसु जिन्नासियं कुमर ! ॥ १८७ ॥
 वीरउरे जिणदासो, नामेणं सावगो मुणियतत्तो ।
 मित्तो य तस्स अच्चंतवल्लहो ईसरो वणिओ ॥ १८८ ॥
 सो अन्नया कयाई, निक्खंतो तावसाण मज्झम्मि ।
 ताहे जिणदासो वि हु, विचित्तिउं एवमारद्धो ॥ १८९ ॥
 अन्नाणिणो वि जइ ता, एवं उज्झंति विसयसोक्खाइं ।
 विन्नायभवसरूवो, अहयं ता किं न उज्झामि ॥ १९० ॥
 इय चित्तिय पव्वइओ, सुघोसस्सरिस्स पायमूलम्मि ।
 पैरिवालियसामन्नो, सोहम्मो सुरवरो जाओ ॥ १९१ ॥
 मित्तो वि वंतरेसुं, उववन्नो तेण ओहिणा दिट्ठो ।
 गंतूण निययरिद्धी, निदंसिया वोहणत्थं से ॥ १९२ ॥
 चित्तेइ वंतरो सो, अब्बो लहिऊण माणुसं जम्मं ।
 जइ जिणधम्मं सेविज्जइहं तया तो सुही हुंतो ॥ १९३ ॥
 एमाइ बहुपयारं, परितप्पिय सुरवरस्स वयणेण ।
 पडिवन्नो सम्मत्तं, सिवसोक्खनिबंधणं परमं ॥ १९४ ॥
 दसवाससहस्साइं आउपमाणं च अप्पणो मुणिउं ।
 विन्नवइ सुरं मणुअत्तणम्मि वोहिज्ज मं मित्त ! ॥ १९५ ॥
 तियसेण वि पडिवन्ने, उव्वट्ठिय वंतरो तुमं जाओ ।
 एकंतवीररसिओ, न मुणसि नामं पि धम्मस्स ॥ १९६ ॥

तो तुज्झ बोहणत्थं, माया तियसेण निम्मिया एसा ।
 'ओहावणं अपत्ता, सुहिणो जम्हा न बुज्झंति ॥ १९७ ॥
 अहयं च एत्थ धरिओ, तेणं चिय तुज्झ बोहणट्ठाए ।
 ता कुमर ! कुणसु धम्मं, जेण सुही होइ निच्चं पि ॥ १९८ ॥
 एयं सुणमाणो चिय, जाईसरणेण मुणियनियचरिओ ।
 बुद्धो विजयकुमारो, पव्वइओ तस्समीवम्मि ॥ १९९ ॥
 काऊण य पव्वज्जं, सारयससिकिरणनिम्मलं विउलं ।
 जाओ तत्थेव सुरो, जिणदासो अच्छई जत्थ ॥ २०० ॥
 इय सुंदरि ! जीवाणं, सुहदुक्खं सबभेव कम्मफलं ।
 तम्हा मा उवेवं, करेसु तं रोगसंतत्ता ॥ २०१ ॥

एवं च अमयरससीलएहि वयणेहि पम्हुट्टसरीरदुक्खाए रायधुयाए 'अहो
 दयालुओ महासत्तो कोवि एस, जहा जिणदासेण नियमित्तो सुहभायणीकओ
 तहा मं पि सुहिणिं करिउकामो लक्खिज्जइ । अहवा एयस्स दंसणं पि अकल्लाण-
 भाइणो न पाविंति'त्ति भावयंतीए समागया निहा । ताहे सणियमुट्ठिऊण
 जिणयत्तो वि पुव्वगविट्ठं कट्ठखोडिं नियस[य]णिजे पच्छाइऊण दीवयं च
 तेल्लपूरियं काऊण खंभंतरिओ खग्गं गहाय अपमत्तो अच्छिउं पयत्तो ।
 अवि य-

रत्ने जलम्मि जलणे, दुज्जणजणसंकडे व विसमम्मि ।
 जीह व दंतमज्जे, नंदइ अपमत्तयाजुत्तो ॥ २०२ ॥

ताव निवाइयसुहाए रायकण्णाए वयणकुहरे दिट्ठाओ तणुयचंचलाओ दोन्नि
 जीहाओ । तओ किमेयं ति संकिएण दिट्ठं निग(ग्ग)च्छमाणं सप्पवयणं ।
 अवि य-

रत्तच्छफडाभीमो, कज्जलपुंजप्पहो अइपमाणो ।
 नीहरिओ कुमरीए, वयणाओ विसहरो घोरो ॥ २०३ ॥
 एत्तो भयं ति चिंतंतयस्स कुमरस्स सेजमारूढो ।
 सीसपएसं डसिउं, पारद्वो कट्ठखोडीए ॥ २०४ ॥
 अह करणदक्खयाए, खंडाखंडि कओ कुमारेण ।
 छूढो सण्ण(णि)हियाए, करंडियाए खणद्वेण ॥ २०५ ॥

तओ 'अच्छेरयं माणुससरीरं सप्पवसहि'त्ति विम्बिय विसत्थमाणसो
 निविट्ठो पल्लंके । अणेगसत्तरक्खाकरणेण कयत्थमप्पाणं मन्नमाणो, पन्नगं च

सोअमाणो ठिओ रयणिसेसं । इयरी वि रोगावहारनिबुया सुविसत्थं सुविऊण
 रायंगणुच्छलियतूरगंधवनिनाएण विबुद्धा जिणयत्तं पल्लंक्रनिसन्नं दडूण चिंतिउं
 पवत्ता -

‘जा पुविं दुक्खेणं, तल्लोवेल्लीए मज्झ वच्चंती ।
 सा कह निमिसद्वेणं, वोलीणा अज्ज मे रयणी ॥ २०६ ॥
 लहुईभूयं उदरं, उच्छाहेणं व संगयं अंगं ।
 एसो महाणुभावो, चिड्डइ एवं सुवीसत्थो ॥ २०७ ॥

ता किं पुण एयं? ति । हुं, जाणिओ परमत्थो. को वि महाणुभावो
 एसो’ - ति तुट्ठाए भणिओ जिणयत्तो -

‘हियए जाओ तत्थेव वड्ढिओ नेय पयडिओ लोए ।
 ववसायपायवो सुपुरिसाण लक्खिज्जहि फलेहिं ॥ २०८ ॥

तह वि अज्जउत्तो काऊण पसायं कहेउ मे कुसलकारणं । दढं विम्भिय म्भि
 असंभावणिज्जावत्थंतरसंपत्तीए’ ति । इयरेण भणियं - ‘तुह पुन्नपरिणई एसा.
 तह वि परमत्थं सिम्बलिगाए निरुवेहि ।’ तओ निरुवेमाणीए दिट्ठो सप्पो ।
 संभंताए सिम्बलिगं मोत्तूण पुणो विसेसेण पुच्छमाणीए कहिओ सब्भावो ।
 तीए भणियं - ‘सामि ! कहं पुण एयारिसस्स उयरमज्जे संभवो होइ?’ जिण-
 यत्तेण भणियं - ‘आहारवेगुन्नेण वा पचणीयपउत्तचुन्नेण वा संभवइ । सुवइ य -
 रायहंसनामो रायपुत्तो पेत्तियभज्जाए चुण्णं दाऊण दहुरवाहिणा गिण्हाविओ ।
 पचक्खा य आहारवेगुन्नसंभवा गंडोवयाइणो । तहा एयं पि संभवइ । परमत्थं
 पुण सव्वन्नू जाणइ’ ति । अवि य -

कालम्मि अणाईए, जीवाणं विविहकम्मभरियाणं ।
 तं नत्थि संविहाणं, संसारे जं न संभवइ ॥ २०९ ॥

एत्थंतरे मडयागरिसणनिउत्तेहि विसत्थाणं दुण्हं पि समुल्लावं सोऊण जिण-
 यत्ताकुसलवत्तासवणभीयस्स राइणो निवेइयं जहा - ‘देव ! अज्ज जो पसुत्तो
 कुमरीए समीवे सो जीवइ’ ति । तओ ‘अहो सुंदरं’ ति भणमाणो गओ तत्थ
 राया । अब्भुट्ठिओ जिणयत्तेण । तओ सत्थसरीरं कुमरिं दडूण तुट्ठमाणसेण
 राइणा समीवे निवेसिऊण भणिओ जिणयत्तो -

मुणिओ महाणुभावो, सुंदरचरिएहिं दूरओ तं सि ।
 तह वि हु कहेहि मज्झं, कह अप्पा रक्खिओ तुमए ॥ २१० ॥

कह व इमा मम धूया, जाया सहस त्ति चेव नीरोगा ।
 कुमरो भणइ नरीसर !, पुन्नपभावो तुहं एस ॥ २११ ॥
 जं पुण निमित्तमेत्तं, तं कुमरी चेव सीसिही देव ! ।
 अह दंसइ नियपिउणो, करंडियं सिरिमई कन्ना ॥ २१२ ॥
 सव्वं पि रयणिवत्तं, जहड्डियं साहिऊण रायस्स ।
 पभणइ कुमरी अहयं, जमस्स उद्दालिया इमिणा ॥ २१३ ॥

— जिनदत्तस्य सिंहलदेशीयराजकुमारपाणिग्रहणम् । —

तओ इंगियागारकुसलेण राइणा वयणवियारमुणियनियधूयाहिप्पाएण
 कारियं वद्धावणयं । आणंदिओ नयरलोगो । संपूइओ कुमारो राइणा नागरेहि
 य । कुमरी वि वेजेहिं पुणन्नवीकया दिन्ना जिणयत्तस्स । कयं विच्छड्डेण
 पाणिगगहणं । सब्भावपणयसारे पंचप्पयारे भोए भुंजमाणाण दोण्णं(ण्हं) पि
 दियहा बोलिउं पवत्ता । कया जिणयत्तेण साविगा सिरिमई । दंसियाणि
 चित्तवड्डिगाए जिणाययणाइं साहु-साहुणीवग्गो य । ताव य सव्वं पि विणिओइयं
 भंडं, गहियं पडिभंडं । चित्तियं जिणयत्तेण 'वच्चाओ सएसं' ति । अवि य —

किं तीएँ सिरिँ सुपीवराए जा होइ अन्नरज्जम्मि ।

जा य न मित्तेहि समं, जं च अमेत्ता न पेच्छंति ॥ २१४ ॥

तओ रायाणं अणुन्नविय विओयदुक्खमुप्पा[य]यंतो नायरजणाणं, धूयाविओ
 य विसंडुलमाणसेण राइणा अणुगम्ममाणो, जणणि-जणयविरहतवियं सिरिमई
 संठवेमाणो, कयपूयविहाणो आरूढो जाणवत्तं जिणयत्तो । विसज्जियं च तं
 आडत्तिगेहिं, पत्तं जलहिमज्जे । ताव य चंचलत्तणओ इंदियाणं, दुन्निवारत्तणओ
 कुसुमवाणस्स, सिरिमईए रूवलायन्नेसु अज्झोववन्नो सेट्ठी । चित्तइ य — एयम्मि
 जीवमाणे न एसा मं इच्छइ । तओ 'महग्घमोहं पि वक्खरं पडियं मा
 उत्तारेसह'त्ति संकेयपुवं भिन्ना कम्मयरा । घत्तियं किं पि रयणीए । जाहे न
 कोवि तुरियं ओयरइ ताहे वरत्ताए ओयरिओ जिणदत्तो । तेहिं वि वरत्तं
 छिन्निऊण पेळियं जाणवत्तं । तओ जिणयत्तं अपेच्छमाणी परोविया सिरिमई ।
 भणिया सेट्ठिणा — 'मा अद्धिइं करेहि, तुह संतियमेव सव्वमेयं, होहि मम
 भारिय त्ति. न य सो मम पुत्तो, अवि य वायमेत्तपडिवन्नगो त्ति' । तीए
 भणियं — 'ताय ! वाया चेव पुरिसस्स जीवियं । भणियं च —

अलसायंतेण वि सज्जणेण जे अक्खरा समुल्लविया ।

ते पत्थरटंकुकीरिय व न हु अन्नहा होंति ॥ २१५ ॥

तहा - लज्जिज्जइ जेण जणे, मइलिज्जइ नियकुलकमो जेण ।
 कंठट्टिए वि जीए, मा सुंदर ! तं करिज्जासु ॥ २१६ ॥
 जाण परजुवइमणहरभमुहधणुम्मुकलोयणसरेहिं ।
 सीलकवयं न भिन्नं, नमो नमो ताण पुरिसाण ॥ २१७ ॥
 ते कह न वंदणिज्जा, जे ते दट्ठुण परकलत्ताइं ।

धाराहय व वसहा, वचंति महिं पलोयंता ॥ २१८ ॥
 अन्नं च - ताव पुरिसो त्ति भन्नइ, जाव य सीलेण संजुओ होइ ।
 सीलेण विप्पमुको, होइ लहू अकतूलं व ॥ २१९ ॥
 देवेहिं परिग्गहिओ, जइ वि समो होइ भरहनाहेण ।
 तह वि अकित्तिं पावइ, पुरिसो परनारिसंगेण ॥ २२० ॥

सबहा बप्पतुल्लो तुमं मा एवं भणाहि' त्ति । सेट्ठिणा भणियं -
 जाणामि अहमकज्जं, तह वि य मे वम्महो अभिद्वइ ।
 वम्महसरपहरसज्जरेण लज्जा मए चत्ता ॥ २२१ ॥
 अत्थि य सुई पुराणे, पंचहिं पुरिसेहिं दोवई भुत्ता ।
 जाओ भारद्वाओ, सा एत्थ महासई लोए ॥ २२२ ॥
 ता सबहा किसोयरि ! मा कुण चिन्तंतंरं तुमं किं पि ।
 जो हसिरोइरीए, वि पाहुणो सो वरं हसिरे ॥ २२३ ॥
 तं उज्झियमज्जायं, दट्ठुणं सिरिमई वि चित्तेइ ।
 एएणं चिय नज्जइ, रइओऽणत्थो मह पियस्स ॥ २२४ ॥
 अन्नं पि अकायवं, इमस्स नूणं न विज्जए किं पि ।
 सामेण सीलरक्खा, कायवा संपयं तम्हा ॥ २२५ ॥
 एवं विचित्तिऊणं, भणियं तुह निच्छओ मए लद्धो ।
 किं को वि अत्थि अन्नो, तुज्ज समो गुणनिही भुवणे ॥ २२६ ॥
 तइं सन्निहिए सुंदर ! विरहो किं काहिई दुरंतो वि ।
 पडिओ महादहम्मी, दज्जइ को वा वणदवेण ॥ २२७ ॥
 नवरं एयपसाया, अम्हाणं एस संगमो जाओ ।
 परमोवयारिणो वा, मयकिच्चं तस्स रइयवं ॥ २२८ ॥
 एएण कारणेणं, परिवालसु सुहय ! जाव छम्मासं ।
 परओ तइ साहीणे, विरहस्स जलंजलिं दाहं ॥ २२९ ॥
 एवं आसावल्लिं, हियए आरोविऊण सेट्ठिस्स ।
 पियविप्पओगतविया, परिचित्तिइ सिरिमई तत्तो ॥ २३० ॥

‘एही कवि दस परिणमइ, गिरिकंदरदलणस्स ।
 जेण सियालु वि अहिलसइ, गुह केसरीसीहस्स ॥’ २३१ ॥
 मा सो सुहाइं पावउ, निचं दुक्खाण भायणं होउ ।
 काऊण मेलयं वल्लहाण विरहो कओ जेण ॥ २३२ ॥
 मोत्तूण हिययनाहं, अनं नेच्छामि ताव सुमिणे वि ।
 आवइपडिया वि दढं, रयणियरं महइ किं नलिणी ॥ २३३ ॥
 नेमिच्चिण तइया, सिद्धं तुह पुत्ति ! नत्थि वेहवं ।
 जाणामि तेण मज्झं, मिलिही दइओ न संदेहो ॥ २३४ ॥

एवं समइच्छिया छम्मासा । तओ ‘पचासणं कूलं’ ति पयडियं पुप्फवइत्तं,
 समुत्तिण्णाण य कम्मयराण मइरं पइच्छिय विसत्थहियओ गओ रायदंसणत्थं
 सेट्ठी । तओ सिरिमई नियचेडीहि सहिया निययाभरणं गहाय सरीरचिंता-
 निमित्तमिव पत्थिया, तुरियं च वच्चमाणी मिलिया चंपाउरिगामिणो सत्थस्स ।
 सत्थवाहं विन्नविय पयट्ठा तेण समं । पत्ता चंपावाहिरियं चित्तिउं पयत्ता—

साहेमि कस्स दुक्खं, कस्स व वच्चामि संपयं सरणं ।
 दइयय ! तुज्झ विओए, न याणिमो किं पि पाविसं ? ॥ २३५ ॥
 ‘नियसयणविउत्ताए, पियविरहं दूसहं कुणंतेण ।
 गंडस्स उवरि फोडी, विणिम्मिया मे कयंतेण ॥ २३६ ॥
 न जलंति धगंति न सिमिसिमिति न मुयंति धूमवत्तीओ ।
 निहुयाइं मामि पियविरहियाण अंगाइं डज्झंति ॥ २३७ ॥
 आसासिज्जइ चको, जलगयपडिविबदंसणसुहेण ।
 तं पि हरंति तरंगा, पिच्छह निउणत्तणं विहिणो ॥ २३८ ॥

इमाइ बहुपयारं चितयंतीए दिट्ठाओ दोन्नि समणीओ । ‘एयाओ ताओ
 अजउत्तगुरुणीओ सवसत्तवच्छलाओ’ ति तुट्ठमाणसा गया ताण पिट्ठओ ।
 निसीहियं काऊण पविट्ठा पडिस्सयं । ‘अउवा साहम्मिणि’ ति पुट्ठागयाए
 अब्भुट्ठिया विमलमईए । कयउच्चिओवयाराए कयसमत्थसाहुणिवंदणा वंदिऊण
 पुच्छिया य ‘कत्तो साहम्मिणि ?’ ति । तओ वाहजलपच्चालियगंडयला मच्चुभ-
 रनिरुद्धकंठा परुण्णा सिरिमई । कहिओ वुत्तंतो चेडीहिं । ताहे महुरवयणेहिं
 संठविऊण भणिया विमलमईए—

जेत्तियमेत्तो नेहो, संतावो सुयणु ! तेत्तिओ चेव ।

उज्झियनेहं न हु कुंकुमं पि ताविज्जइ जणेण ॥ २३९ ॥

१ तेन मध्यम्=षण्मासान्तरम् । २ समतिक्रान्ताः । ३ “वेडामूल्यम्” प्रतौ टिप्पनकम् ।
 ४ निजस्वजनवियुक्तायाः ।

जं जुत्तीहिं न जुज्झइ, अंगीकरिउं न तीरेण जं च ।

कम्मवसेणं तं पि हु, जीवेहिं सहिज्जेण दुक्खं ॥ २४० ॥

जेणं चिय संसारो, एरिसदुक्खेहि दारुणो निचं ।

तेणं चिय कयउत्ता, चरंति जिणभासियं धम्मं ॥ २४१ ॥

जारिसयं तुह दुक्खं, सुंदरि ! मज्झं पि तारिसं चेव ।

ता मज्झ तुमं भइणी, इहइं चिय निव्वुया चिट्ठ ॥ २४२ ॥

कहिओ अप्पणो वुत्तंतो । पुच्छियाइं साहिन्नाणाइं, सव्वाणि मिलंति । नवरं विमलमई भणइ—‘मम भत्ता कणयगोरो आसि ।’ सिरिमई भणइ—‘पियंगु-सामो’ त्ति । तओ ‘बहुरयणा वसुंधर’त्ति भणिऊण दो वि जणीओ जिणधम्म-परायणाओ अच्छिउं पवत्ताओ त्ति ॥ छ ॥

— जिनदत्तस्य अङ्गारवत्या सह परिणयनम् । —

इओ य वरत्तछेयाणंतरं मुक्कनीसाहारनियसरीरो खणमुव्वुड्डणे काऊण जल-मज्झे चेव तरमाणो चित्तिउं पवत्तो जिणयत्तो—केण पुण होज्ज छिण्णा एसा रज्जु ? न तावासंग(तायासंम ?)ओ को वि कम्मयरो अत्थि ।

अन्नं च—तौयम्मि विज्जमाणे, एयं को कुणइ निग्घिणं कम्मं ।

जीवंतयस्स फणिणो, को णु मणिं मुट्ठिणा हणइ ॥ २४३ ॥

ता सयमेव कहं चि तुट्ठा होही । अण्णं च—

सुयणो सरलसहावो, ताओ दुक्खेण धारिही पाणे ।

काही मज्झ विओए, न याणिमो सिरिमई किं पि ? ॥ २४४ ॥

अहवा किमेइणा पडियाराविसएण ? पुवकयकम्मपरिणामपरवसेहि संसार-जीवेहिं सोढवाइं चेव एयारिसाइं [एवं] विचित्तेइ, न उण सेट्ठिविसए संकं धरेइ ।

अवि य—नियहिययनिम्मलाइं, सुयणा पेच्छंति सवहिययाइं ।

पिसुणाउलं पि भुवणं, अप्पणयं तेण मन्नंति ॥ २४५ ॥

तओ पलोइओ जलही । केरिसो ?—

जलहत्थिमत्थयाहयहेसिरजलतुरयतसियमयरोहो ।

गुरुमयरगहियघणसिप्पिसंखगदब्भसद्दालो ॥ २४६ ॥

गुरुमच्छपुच्छउच्छलियतुंगकल्लोलभीसणायारो ।

संसारो इव अचंतदुत्तरो दिट्ठिमोहेण ॥ २४७ ॥

तओ चित्तिउमारद्वो, जेण -

गिरिमुद्धरन्ति पयरन्ति सायरं नहयलं पि लंघन्ति ।

तं नत्थि जए वित्थिन्नसाहसा जं न साहन्ति ॥ २४८ ॥

एत्थंतरे पावियं पुव्वभिन्नबोहित्थफलयं । तओ -

मणहरदइयालिंगणसुहलालियमउयसुप्पलंवाहि ।

बाहाहि तयं फलयं, दइयादेहं व उवगूढं ॥ २४९ ॥

एकं धीरसहावो, वीयं फलयं मणोहरं पत्तं ।

तरइ सुविसत्थचित्तो, सीहो अन्नं च पंक्खरिओ ॥ २५० ॥

कत्थइ महल्लकल्लोलपिच्छिओ खलइ विट्ठुमलयासु ।

कत्थइ समुहागयदरियमच्छसत्थस्स अग्भिडइ ॥ २५१ ॥

अह को वि पुनपुरिसो, तरइ समुदं ति दड्ढुमिच्छु व ।

अवणित्तु रंयणिजमणिं, सूरु उदयऽदिमारूढो ॥ २५२ ॥

तओ दिसाविभागं जाणिऊण पयड्ढो उत्तराभिमुहो । एत्थंतरे दिट्ठो गयण-
संठिण्हिं दोहिं विजाहरेहिं । 'अहो रूवाइसयपिसुणिजमाणपुण्णपब्भारो को वि
महाणुभावो केरिसं अवत्थं पाविओ?' ति सवियकेहि पलोइयाइं परोप्परं
मुहपंकयाइं । पढियं च -

गरुयाणं चिय भुवणम्मि आवया होंति न उण लहुयाणं ।

गहकल्लोलगलत्था, ससि-सूरारणं न ताराणं ॥ २५३ ॥

तहा - गरुय चिय गरुए भीसणे वि मुज्झंति न वरमुहवसणे ।

सूरु विडप्पगहिओ, तह वि य जोण्हं पयासेइ ॥ २५४ ॥

'अम्ह संतियं पओयणं एएणं चेव सिज्झइ' ति तुट्ठा वि सत्तपरिक्खणत्थं
सकोवा इव गया समासन्नं । तओ छुरियाए हत्थं दाऊण भणिया णेण - 'भो
भो ! पओयणं कहिऊण एज्झइ ।' तओ आयारभावकुसलेहिं 'महासत्तो को वि' ति
तुट्ठेहिं भणियं तोहिं - 'भो महाभाग ! अत्थि अम्ह पओयणं, किंतु न पारिमो
एयावत्थगयं भवंतं विन्नविउं । तो अणुजाणह ताव जेण उत्तारिमो' ति । 'एवं'
ति भणिए उत्तारिओ णेहिं । मज्झिओ महुरपाणिणं । परिहाविओ महग्घ-
वत्थाणि । ताहे सुहनिसन्नो भणिओ - 'भो महाभाग ! सुण -

अत्थि कुवेरदिसाए वेयड्ढो नाम गिरिवरो रम्मो ।

'निम्मलकलहोयमओ, पुव्वाऽवरसिंधुसंपत्तो ॥ २५५ ॥

जस्स य सिहरं गायंत-मत्तकिन्नरगणोहसद्देण ।
 पम्हुट्टनिययकजे, सुरसंघे निच्चले धरइ ॥ २५६ ॥
 जस्स य सेणीज्जुयले, नमि-विनमिनिवेसियाइं रुंदाइं ।
 चिट्ठंति सुंदराइं, सट्ठी पन्नासनयराइं ॥ २५७ ॥
 विज्जाहरेहिं पउरं, 'विज्जाऽऽहरविवज्जियं अमज्जायं ।
 मैज्जायजयंतहियं, रहनेउरचकवालपुरं ॥ २५८ ॥
 भुंजेइ असोगसिरी, चक्की विज्जाहराण हरिचरिओ ।
 तं नयरं नयरहिओ, न य रहिओ जो सुनीईए ॥ २५९ ॥
 वेगवइए धूया अंगारवई गब्भसंभवा तस्स ।
 लायण-जोवणोहिं, सुरवहुउवहासिणी अत्थि ॥ २६० ॥
 तीसे समानरूवो, पुरिसो न हि अत्थि खयरलोगम्मि ।
 अइनिब्भरं च वट्ठइ, तारुन्नं जणमणाणंदं ॥ २६१ ॥
 ता तेणऽम्हे तीए, वरमन्निसिउं समंतओ पहिया ।
 दिट्ठो सि तुमं सुंदर !, अच्चभू(ब्भु)यरूवगुणकलिओ ॥ २६२ ॥
 ता तुम्ह पसाएणं, सामी अम्हाण निव्वुओ होउ ।
 आइसह जेण तुम्हे, नेमो तुरियं तहिं नयरे ॥ २६३ ॥

तओ वेयड्ढदंसणकुउहलिणा जिणयत्तेण 'एवं'ति भणिए, इत्ति नीओ णेहि
 असोगसिरिपायमूलं । 'अहो सुंदरो' ति परितुट्ठो राया । सम्माणिओ जहोचि-
 ओवयारेण । दंसिओ अंगारवईए । तओ सा केरिसा जाया ?—

उप्फुल्लकमलवयणा, ससेयविंदू करालरोमंचा ।
 सिदिलियसप्पाबंधा, गलंतधम्मेल्लमल्ला य ॥ २६४ ॥

तओ 'अभिरुइओ' ति मुणियं राइणा ।

अवि य—जइ वि न हसइ न जंपइ, निहुयं झाएइ हिययमज्झम्मि ।

मयणाउरस्स दिट्ठी, लक्खिजइ लक्खमज्झम्मि ॥ २६५ ॥

तओ कारियं विच्छड्ढेण पाणिगगहणं । गाहिओ विविहविज्जाओ । विज्जाहर-
 सिरिं अणुहविज्जमाणो चिट्ठइ । तहा मेरुगिरीनिच्चलसम्मत्तो वि मायाए
 उँवासगतं पयडेइ । तओ अण्णया भणिओ अंगारवईए—'अज्जउत्त ! गिण्हाहि
 सावगधम्मं, जओ उवासगधम्माओ बहुगुणो एसो' ति । भणियं च—

१ वैद्या-ऽऽहरवर्जितं वैद्या-हरवर्जितं वैद्या-ऽधरवर्जितं वा, आहरः=तस्करः, अहर(दे०)=
 अशक्तः, अधरः=दुर्जनः । २ अमद्यापं अमर्यादं वा । ३ मर्यादाजयान्तर्हितम् । ४ उपासकत्वं=
 बौद्धदर्शनस्वम् ।

सीहो व वणयराणं, गिरीण मेरू गहाण चंदो व ।

रेहइ उत्तमफलओ, जिणधम्मो सव्वधम्माणं ॥ २६६ ॥

जिणयत्तेण हसिऊण भणियं—‘सुंदरासुंदरं वियारेण नज्जइ, ता कहेहि सुंदरि ! तुह धम्मो केत्तियाइं तत्ताइं ?’ तीए भणियं—‘सत्त जीवाइयाइं ।’ इयरेण भणियं—‘श्रेवमेयं, अम्ह धम्मो पंचवीसतत्ताइं सत्त-रय-तमाइयाइं ।’ तीए भणियं—‘अज्जउत्त ! अविचलाइं सत्त तत्ताइं, परिगप्पणा चेव अहिया । जओ अम्ह धम्मो पंच इंदियाइं पंचविसयगाहित्तेण भन्नंति, न य अन्नसंतियं विसयं अण्णं गिण्हइ । तुम्मे पुण हत्थ-पाय-उवत्था-ऽहिट्ठाण-ऽवाया(णा ?)हि सद्धिं दस परिगप्पह । तं जइ पाया इंदियं तो सीस-पट्ठि-पोट्ट-बाह-जंघाओ किं न इंदियाणि भन्नंति ? किंच पंचवीसहि वि तत्तेहिं एगं जीवतत्तं न सिज्जइ, न य तेण विणा धम्मा-सेवणसाहल्लं होइ । एवं पुवाऽवरविरुद्धं सव्वं तुम्ह परिगप्पणं । अण्णं च महापा-संडिओ इव अज्जउत्तो लक्खिज्जइ । जओ उवासगचरिओ संखदरिसणत्तेहि मं वेलवइ । बुद्धदरिसणे हि दुविहाइं तत्ताइं । अलं च तुम्हं जाणगाणं पुरओ तदुच्चरणेण, न य तेसु वि को वि परमत्थो’ त्ति । तओ ‘अहो कोसल्लं’ ति तुट्ठेण भणियं जिणयत्तेण—‘पिए ! मा रूस तुह परिच्छा मए एवं कया । जं पुण तुज्ज पियं तं मए कायव्वं, ता कुलक्कमागयं पि बुद्धधम्मं मोत्तूण पडिवन्नो मए तुह संतिओ धम्मो’ त्ति । ताहे हरिसिया अंगारवई । तस्स थिरीकरणहेउं दावेइ नंदीसराईसु सासयचेइयाइं । चित्इ य—

सो मित्तो सो सुयणो, सो चिय परमत्थवंधवो होइ ।

जो जिणवराणमाणा, धरेइ मालं व सीसेण ॥ २६७ ॥

अण्णया चित्तियं जिणयत्तेण—

जणणी-जणयविउत्ता, मज्झ विओयम्मि सिरिमई बाला ।

एत्तियमित्तं कालं, न याणिमो जीवइ न व त्ति ॥ २६८ ॥

वारं वारं तइया, भणिओ हं पुहइसेहरनिवेण ।

मम पाणपियं एयं, बालं जत्तेण रक्खेज्ज ॥ २६९ ॥

ताएण समं पत्ता, सा होही दहिपुरम्मि नयरम्मि ।

संजोइज्जउ तुरियं, पडिवण्णसुहावहा सुयणा ॥ २७० ॥

एवं संपहारिऊण भणिया अंगारवई—‘दइए ! वच्चाओ अज्ज दाहिणसमुदकूले कीलानिमित्तं ।’ तीए ‘एवं’ ति भणिए, वेउव्वियविमाणारूढाइं पत्ताइं चंपाए उवरिं । तओ ‘विमलमई दइया किं करेइ ?’ त्ति पवित्तो सविसेसं पलोइउं । जाव दिट्ठाओ भुवणुज्जाणे साहुणीसमीवे पढमाणीओ दो वि विमलमइ-सिरिमईओ । ‘सोहणं जायं’ ति तुट्ठो गओ कीलिउं । तओ य चिरं कीलिऊण

मज्झरत्तसमए पडिनियत्तेण भणिया अंगारवई—‘पिए ! भगवओ वासुपुजस्स जम्मभूमीए निवाहेमो रयणिसेसं ।’ तीए पडिवन्ने तम्मि चेव विमलमईउज्जाणे ओइन्नाइं । तओ जिणयत्तेण चितियं ‘सुंदरं जायं मिलियाओ एगत्थ दइयातो, ता एयं पि अंगारवई एएसिं समीवे मोत्तूण पच्छण्णरूवधारी इहेव चिट्ठामि । अवि य— समदुक्ख-दुक्खियाणं, मेत्ती तिण्हं पि उत्तमा होउ ।

पच्छा वि जेण कलहं, एयाओ नेय कुवंति ॥ २७१ ॥

लद्धूण अवसरं तो, दाहं एयाण दंसणं पच्छा ।

एवं विचित्तिऊणं, अंगारवईं समुल्लवइ ॥ २७२ ॥

दइए ! सुवसु विसत्था, अहयं चिट्ठामि जग्गिरो चेव ।

को जाणइ परदेसे, सीलसहावं मणुस्साणं ॥ २७३ ॥

सुविसत्थमणा सुत्ता, अंगारवई अनायपरमत्था ।

इयरो वामणरूवं, काऊणं झत्ति ऊसरिओ ॥ २७४ ॥

अह पच्छिमराईए, अंगारवई विवोहमावन्ना ।

दइयं अपेच्छमाणी, चितइ किं सुविणओ एस ? ॥ २७५ ॥

नहि नहि नूण निलुको, वीहइ दइया न व त्ति कलिऊणं ।

पभणइ तत्तो दइयय !, धीरत्तं कत्थ नारीणं ॥ २७६ ॥

वीहेमि एहि तुरियं, दिट्ठो दिट्ठो सि नाह ! मा लुक्क ।

पेच्छ पहाया रयणी, अज्ज वि दूरम्मि गंतवं ॥ २७७ ॥

अइनिदुरोसि जाओ, परिहासो एत्तिओ सुहावेइ ।

थरथरइ मज्झ हिययं, अच्छसि कयलीवणे तंसि ॥ २७८ ॥

जाहे न एइ दइओ, ताहे चितेइ हा किमेयं ? ति ।

चत्ता पिएण किमहं, निदोसं कीस वा चइही ॥ २७९ ॥

पभणइ जइ अवरद्धं, दइयय ! अण्णाणओ मए किं पि ।

पसिय कहिज्जउ मज्झं, वीयं चिय तं न काहामि ॥ २८० ॥

आणेऊण घराओ, मुक्का एगागिणी इह पएसे ।

किं पुवभवविट्तो, दइयय ! तं वेरिओ मज्झ ॥ २८१ ॥

किं नाह मज्झ कुविओ, किं वा हरिओ सि अण्णखयरीए ।

हा दइयय ! कत्थ गओ, रुयमाणी किं न पेच्छेसि ? ॥ २८२ ॥

खणरत्तविरत्ताओ, नारीओ हुंति जीवलोगम्मि ।

सप्पुरिसाण महायस ! न हु छज्जइ एरिसं कम्मं ॥ २८३ ॥

सा पीई सो पणओ, दक्खिणं तारिसं पुरा आसि ।

एगपए चिय किं तं, दइयय ! काएहि अवहरियं ॥ २८४ ॥

हा नाह ! तुमे चत्ता, गंतूणं किं कहेमि तायस्स ।

बुद्धा वयणिज्जले, न याणिमो कह तरिस्सामि ॥ २८५ ॥

एमाइ कलुणं रुयमाणी सुत्तविउद्धाहिं निसामिया विमलमई-सिरिमईहिं
'अहो अम्ह निव्विसेसा का वि दीणभावमावन्ना लक्खिज्जइ, ता गंतूण संठवेमो'
त्ति सणियं सणियं गयाओ तस्समीवम्मि संठविया एसा । भणियं च विमल-
मईए - 'अहो मम भत्तुणो वि निग्घिणयरो को वि जो एत्थ मोत्तूण पलाणो ।
अहवा एरिसो सो चेव' ति पुच्छिया वुत्तंतं । कहिओ णाए । सिरिमईए
भण्णइ - 'सव्वं पि घडइ मम भत्तुणो, नवरं जं भणसि 'मम सिणोहेण उवासगधम्मं
कुलकमागयं पि मोत्तूण सावगो जाओ' ति तेण अन्नो को वि. जओ अहं
मिच्छत्तकहमाओ दइएण चेव उत्तारिय म्हि ।' विमलमईए भणियं - 'होउ
को वि. किं तेण ? चिट्ठाहि अम्ह चेव समीवे जिणधम्मं कुणमाणी कै वि
दिणे. पच्छा समयं चेव पव्वइस्सामो' ति ।

अन्नं च - दियहाइँ दो वि तिन्नि वि, रणरणओ होइ पवि(व)सिए दइए ।

वीसरइ तं तह चिय, दंसणसाराइँ पेम्मइँ ॥ २८६ ॥

तहा - पियविप्पओगमइयं, कोवसमुत्थं व परिहवकयं वा ।

जे चिय सहंति दुक्खं, ते चिय सुहभाइणो हुंति ॥ २८७ ॥

किं काही पियविरहो, जिणवरवयणेण भावियमईणं ।

पहवंति किं नु फणिणो, गारुडसारं सरंताणं ? ॥ २८८ ॥

एवं संठविया संती 'न जुत्तमेगागिणीए कुलहरगमणं' ति कलिऊण कय-
विमाणोवसंहारा गया ताहि सद्धिं साहुणिसमीवं ति ॥ छ ॥

— जिनदत्तस्य वामनकरूपस्वीकरणम् । —

इओ य जिणयत्तो वि वामणगरूवं काऊण विज्जासयवयंसपरिवारिओ
गंधव्वकहाणयविणोएण नयरीजणं हयहिययं कुणंतो नाऊण कोकाविओ राइणा ।
विन्नाणरंजिएण य कया से दम्मसइगा दिवसवित्ती । अण्णया रायत्थाणे पवत्तो
उल्लावो - 'किरित्थ नयरीए तिन्नि सुवासिणीओ अप्पडिरूवरूवाओ महासइवयं
परिवालयंतीओ चिट्ठंति. न ताओ वलदेव-पञ्चुण्णलायन्नो वि को वि पुरिसो
अत्तणो समुहं नियच्छाविउं बोल्लाविउं हसाविउं वा तरइ' ति । ताहे हसिऊण
भणियं वामणगेण - 'भो ! एरिसा पंडिया तुब्भे संझभरायचंचलहिययासु
कामिणीसु एवंविहं सिंगारं ठावेह ।' अवि य -

अंधो नरिंदचित्तं, पाइयकव्वं च पाणियं महिला ।

तत्तो चिय जंति फुडं, जत्तो धुत्तेहिं निज्जंति ॥ २८९ ॥

तओ अन्नेण सासूयमिव भणियं—‘रे रे वामणग ! जइ परं तुमं हसावेसि ?’
तेण भणियं—‘अवस्सं हसावेमि, जइ महाराओ भणइ ।’ ताहे सकोउगेण भणियं
राइणा—‘एवं होउ ।’ संचल्लो वामणगो । तओ पढियं केणावि—

कत्तो मरुम्मि सलिलं, हे हरिण ! हयास ! मूढ ! मा वच्च ।

मायण्हियाहि नडिया, अन्ने वि मया मया एत्थ ॥ २९० ॥

तओ अकन्नसुयं काऊण अणेगजणपरिवुडो गओ तमुज्जाणं । साहुणीओ
पणमिऊणमुवविट्ठो नाइदूरतरुच्छायाए । ताव भणिओ पुवसंकेइगेण—‘भो
वामणया ! कहेहि किं पि कहाणयं जाव रायकुले अवसरो होइ ।’ तेण भणियं—
‘कहाणयं कहेमि, उयाहु वुत्तंतं ?’. ‘को उण एएसिं विसेसो ?’. ‘पुवकालवुत्तं
कहाणयं, थेवदिवसवुत्तो वुत्तंतो जस्स पच्चया वि दीसंति ।’ तओ सवेहि
भणियं—‘अलं कहाणएण, सकोउयं वुत्तंतं किं पि कहेहि ।’ एयं च ताओ तिन्नि
वि जणीओ नाइदूरथाओ सुणमाणीओ चिट्ठंति—‘अहो ! पिययमाणुरुवा
वयणरिद्धि’ ति ससिणेहमिव पलोयंति । अवि य—

अन्नभविए वि दइए, दिट्ठे वियसंति ज्ञ ति नयणाइं ।

मेहंतरिओ वि रवी, लक्खिज्जइ किं न उग्गमिओ ॥ २९१ ॥

वामणगेणावि पुत्तलियादंसणाइ कहिओ नियवुत्तंतो जाव उज्जाणे मोत्तूण
पउत्थो ति । तओ भणियं ‘अज्ज वि महंतो वुत्तंतो, कल्लं कहिस्सामि ।’
एत्थंतरे ‘जाणइ मम भत्तुणो वत्तं’ ति हरिसियाए ईसि हसिऊण भणियं
विमलमईए—‘भो महाणुभाव ! सुंदरं कहाणयं, मा रसविग्घा(वा)यं करोहि,
कहेहि ताव ।’ वामणगेण भणियं—‘निच्चंता तुमं, अम्हे अवसरे जइ न वच्चामो
तओ राया वित्तिं न देइ । किं तु जइ तुह कोउगं ता पुणरवि सुए आगंतूण
कहिस्सामि’ ति भणंतो उट्ठिओ वामणगो । पुणो दुइयदियहे समागओ
समुदपडणपजंतं कहिऊण थको । तहेव हसिऊण पुच्छिओ सिरिमईए तमेव
भणिऊण निग्गओ । तइयदिणे वि कहिओ अंगारवइमोक्खपजंतो । अंगारवईए
वि हसिऊण पुच्छिओ—‘संपयं सो कत्थं चिट्ठइ ?’ ति । वामणगेण भणियं—
‘परमेसरो खु सो, समीवत्थो वि नोवलब्भइ । मए वि एत्तियमेव निसामियं
तच्चरियं’ ति वोत्तूण गओ वामणगो रायसमीवं । ‘अहो विच्चाणं’ ति तुडो राया
पूइओ वामणगो ति ।

— जिनदत्तस्य रतिसुन्दरीपाणिग्रहणम् । —

अह रायकरिवरेणं, आलानं भंजिऊण पारद्धो ।

तियचउक(क)चचरेसुं, उवदवो सबनयरीए ॥ २९२ ॥

१खंभागरिसणनिवडंतहड्ड-देवउलखडहड्डप्येत्यो ।
 हाहारवं समंता, करेइ पुरसुंदरीसत्थो ॥ २९३ ॥
 अह एइ कत्थ जामो, एस जमो अह व दाणवो कुट्ठो ।
 सुव्वंति समंतेणं, नर-नारीणं समुल्लावा ॥ २९४ ॥
 तं दट्ठण विसण्णो, राया वज्जरइ अत्थि भो ! कोइ ।
 जो मयपरव्वसमिमं, करेइ वसवत्तिणं हत्थि ॥ २९५ ॥
 भणिण्ण किं व बहुणा, जो एयं सिंधुरं वसे कुणइ ।
 देमि फुडं तस्साहं, नियधूयं अट्ठरज्जं च ॥ २९६ ॥
 जाहे न को वि जंपइ, वामणगो भणइ देहि आएसं ।
 दिन्नो त्ति गओ तुरियं, अब्भासं मत्तहत्थिस्स ॥ २९७ ॥
 तह करणदक्खयाए, तत्तो कीलाविओ करी तेण ।
 जह राया जणसहिओ, विणिक्खिउं दाउमारट्ठो ॥ २९८ ॥
 ठाऊण नाइदूरे, पारट्ठं मंजुलं तओ गीयं ।
 निदागओ व हत्थी, निच्चलदेहो ठिओ तेण ॥ २९९ ॥
 विज्जुखे(कखे)त्तेण तओ, आरूढो झ त्ति हत्थिणो खन्धं ।
 तुट्ठो भणइ जणो तो, वामणगो सुरवरो नूणं ॥ ३०० ॥
 आसीवायसयाइं, सुणमाणो संजमित्तु तं खंभे ।
 रायसमीवं पत्तो, वामणगो पूइओ रत्ता ॥ ३०१ ॥

चितियं च -

कत्थइ गुणा न रूवं, कत्थइ रूवं न चेव गुणनिवहो ।
 विरइंतएण विहिणा, विडंविंयं निययविन्नाणं ॥ ३०२ ॥
 ताव इवो वामणगो, तिहुयणविम्हावणं च विण्णाणं ।
 देमि नव त्ति य धूयं, नियभणियं को नवा कुणइ ॥ ३०३ ॥

जेण भणियं -

तं जंपंति सुपुरिसा, तं चिय पमुहे कुणंति पडिवत्तिं ।
 रयणायरो व वेलं, कालेण वि जं न लंघंति ॥ ३०४ ॥
 अन्नं चेरिसचरिओ, सिद्धो चिय एस कोइ संभवइ ।

ठाऊण विवित्तम्मी, एयं चिय पुच्छिमो अहवा ॥ ३०५ ॥

एवं संपहारिऊण पुच्छिओ वामणगो । तेण वि 'अलंघणीयवयणो गुरु,
 अवसरो एस' त्ति कहिओ जहट्ठिओ सबुत्तंतो । राइणा भणियं - 'वच्छ ! उवसंहर

एयं विडंबणं'ति । पडिवन्नभियरेण । तओ हकारियाओ भारियाओ । भणियाओ राइणा — “एस वामणगो एवं भणइ एयाओ मम भारियाओ हवंति” तं किं सच्चमेयं ? ताहिं भणियं — ‘भत्ता संपुण्णसरीरो आसि, न एरिसो’ ति । तओ तेण ईसि हसिऊण उवसंहरियं वामणत्तं । पच्चभिन्नाओ अंगारवइ-सिरिमईहिं । तह वि पच्चयनिमित्तं अंगारवइसहिण्ण गंतूण आणियो णेण असोगसिरी पुहइ-सेहरो य । पुणो सबेसिं पुरओ नीणिया वण्णपरावत्तिणी गुलिया । तओ पच्च-भिन्नाओ सपरियणाए विमलमईए । भणियं च —

निदुरहियओ अच्चंतनिग्घिणो वयणमेत्तनेहिल्लो ।

बहुकूडकवडभरिओ, एसो सो पिययमो मज्झ ॥ ३०६ ॥

इमं पेच्छमाणो विम्हिओ सव्वलोगो । एत्थंतरे चंपाहिवेण दिण्णा रइसुन्दरी नियधूया । कयं विच्छड्डेण पाणिग्गहणं । ठाविओ अद्वरजे । पाउब्भूओ चंपा-उरीए महाणंदो ति । तओ पुहइसेहरं सट्ठाणे पराणिऊण चउहि भारियाहि सहिओ सुहेण अच्छिउं पयत्तो जिणयत्तो ति ।

— जिनदत्तस्य स्वस्थानं प्रति गमनम् । —

अण्णया य पेसिया छप्पन्नदविणकोडीसहिया वद्धावगा जणणि-जणयाणं । आगएहि य सिद्धं तेहिं जहा — तुज्झ विओए असरीराइं ताइं दुहं चिट्ठंति । तओ रायाणमणुन्नविय पत्थिओ वसंतउरं । कहं ?

आरूढो धवलगइंदकंधरं धुवमाणसियचमरो ।

धवलब्भविब्भमेणं, धरिएणं पुंडरीएणं ॥ ३०७ ॥

कयमंगलोवयारो, दाणं जम्मग्गिराण वियरंतो ।

जिणनाहचेइयाइं, पूइंतो रयणमालाहिं ॥ ३०८ ॥

पडुपडह-संख-काहल-भेरी-झल्लरि-मुइंग-ढक्काणं ।

आवूरित्तो विउलं, सदेण नहंगणाभोयं ॥ ३०९ ॥

संभासेंतो सयलं, पुरीजणं दाणवयणदिट्ठीहिं ।

अणुगम्मंतो रण्णा, नयरीओ निग्गओ वाहिं ॥ ३१० ॥

कह कह वि नियत्ताविय, रायाणं पउरमंतिपरियरियं ।

नरनाहनिउत्तेणं, सहिओ सामंतचक्केण ॥ ३११ ॥

नीसाहारविसज्जियतुरयक्खु(खु)रुच्छलियवहलरयनियरो ।

दरियकरितत्थघोडयसंदणकयघणघणारावो ॥ ३१२ ॥

अण्णोणसमुप्पेहियपत्तिसमुच्छलियगहिरसिकारो ।
 पासड्डियदइयाणं, दंसेतो सेण्णचरियाइं ॥ ३१३ ॥
 कत्थइ वेगविसज्जियखलंतनिवडंतअस्सवारोहा ।
 हत्थं परिहत्थेहिं, अण्णयरेहिं धरिज्जंति ॥ ३१४ ॥
 कत्थइ करहारावं, सोऊण तसंति सुद्धमायंगा ।
 मायंगकरुखि(क्खि)त्ता, रहनिवहा कत्थइ पडंति ॥ ३१५ ॥
 एवं च वच्चमाणो, लंघितो विविहणाम-नगराइं ।
 पत्तो थेवदिणेहिं, नियनयरं जीवदेवसुओ ॥ ३१६ ॥
 वद्धाविओ य जणओ, तुरियं गंतूण केहि वि नरेहि ।
 परिओसियं च दाउं, पच्चोणीनिग्गओ सो वि ॥ ३१७ ॥
 पिउणो कयप्पणामो, पारद्धो पविसिउं पुरवरम्मि ।
 नर-नारीनियराणं, संखोहं संजणेमाणो ॥ ३१८ ॥

कहं ?

धावइ का वि अरंजियनयणा, करगयघुसिणअमंडियवयणा ।
 का वि सकंकयमोकलवाली, अवरकरड्डियकुंडलवाली ॥ ३१९ ॥
 उभयकरड्डियहारमणोहर, धावइ अन्नक पीणपओहर ।
 का वि पहाविय चूडयहत्थी, अवर वि नेउरजुयलविहत्थी ॥ ३२० ॥

अवि य -

अह एइ एस पत्तो, एत्तो जोएहि देहि मे मग्गं ।
 इय जंपिरतरुणीहिं, रुद्धाइं भवणसिहराइं ॥ ३२१ ॥
 धण्णाण इमो दइओ, धन्नो जस्सेरिसाओ भज्जाओ ।
 पुरजुवइजुवाणाणं, सुवंति परोप्परुद्धावा ॥ ३२२ ॥

एवं नीसेसनायरजणस्स विम्हयाणंदपूरियाइं हिययाइं करेमाणो पविट्ठो
 विविहवंदणमालाउलं रुइरमोत्तियावलीविरायमाणं नियमंदिरं । तओ चिरकालवि-
 रहविहुरहिययाए समुहमांगंतूणसुवगूहिओ जणणीए । तओ वि अणवरयगलंत-
 बाहविंदुसंदोहेण जणणिहिययं निव्वविऊण निवडिओ चलणेसु, तयणुचरो(रा)
 वहुओ । लद्धा धण्णाउसाणि पविट्ठाणि अब्भितरं । ताव जिणयत्तेण सम्माणिओ
 सयणवग्गो-को वि पणामेणं, को वि वायाए, को वि दिट्ठीए, को वि दाणेणं
 ति । किं बहुणा ?

काऊण चायभोएहिं सुंदरं वित्थरेण वद्धणयं ।

रइया जिणभवणेसुं, विहिणा अट्ठाहिया महिमा ॥ ३२३ ॥

तत्तो तिवग्गसारे, भोए भुंजंतयाण सवेसिं ।
 बोलीणो बहुकालो, सुमिणे वि अदिदुदुक्खाणं ॥ ३२४ ॥
 जाया य तओ पुत्ता, ताण चउण्हं पि जणमणाणंदा ।
 तारुण्णपुण्णदेहा, कालेणं ते वि संजाया ॥ ३२५ ॥

— जिनदत्तस्य धर्मोपदेशश्रवणम् । —

अह अन्नया कयाई, विहरंतो आगओ तहिं नयरे ।
 निम्मलनाणचउक्को, सुहंक्रो नाम आयरिओ ॥ ३२६ ॥

सो य केरिसो? मंदरो इव खमाधरो राया असोगाउलो य, सायरो इव
 सारतरंगो बहुभंगगंगालिंगिओ य, संक्रो इव सव्वाणीसंगओ उत्तमविसाहिट्ठिओ
 य, गोविंदो इव गोवालसेविओ विगयवाहणो य त्ति । अवि य —

हंसगई धणनाओ, वम्महरूवो समुदगंभीरो ।
 ससि-सूर-सोम-तेओ, सुरगुरुवुद्धी य सो भयवं ॥ ३२७ ॥

तस्स य वंदणवडियाए निग्गओ सब्बसामग्गीए जिणयत्तो । वंदिऊण य
 विहाणेण, सग्गा-उपवग्गपावणप्पवणेण धम्मलाम्हेण आणंदिओ निविट्ठो नाइ-
 दूरे । तओ सजलजलयगंभीरभारतीए पारद्धा भगवया धम्मदेसणा । अवि य —

जर-मरण-रोगतविए, संजोय-विओयदुक्खपडिहच्छे ।
 संसारे जीवाणं, एक्को नरवर! हिओ धम्मो ॥ ३२८ ॥
 धम्मेण धणसमिद्धी, संजुत्ता होइ चाय-भोएहि ।

आरोग्गसुहसमेयं, धम्मेण य आउयं दीहं ॥ ३२९ ॥
 धम्मेण रायरिद्धी, धम्मेण य सग्ग-मोक्खसंपत्ती ।
 किं बहुणा धम्मेणं, लब्भइ हियइच्छियं सबं ॥ ३३० ॥

पंचमहवयमूलो, धम्मो कहिओ तिलोयनाहेण ।
 अहवा चउप्पयारो, नायवो दाण-सीलाई ॥ ३३१ ॥

दाणं गिहत्यधम्मे, मूलं सीलं च साहुधम्मम्मि ।
 मूलपरिवालणाए, जत्तो सेसेसु कायवो ॥ ३३२ ॥
 दाणेण होंति भोया, सीलेण य होइ बंधवोच्छेओ ।

तव-भावणाहि झिज्जइ, बहुजम्मसमज्जियं कम्मं ॥ ३३३ ॥
 इयमाइवित्थरेणं, कहिए धम्मस्स पवरमाहप्पे ।

लद्धावसरो पुच्छइ, जिणयत्तो मुणिवरं नमिउं ॥ ३३४ ॥
 भयवं! केण कएणं, पत्ता एयारिसी मए रिद्धी ।

चत्तारि भारियाओ, थेवं थेवं च तह दुक्खं ॥ ३३५ ॥

अक्खाओ पुवभवो, गुरुणा दाणं च जह पुरा दिन्नं ।
 जेणऽह संकाविरई, निबन्धणं अंतरायस्स ॥ ३३६ ॥
 उववूहिओ पहेणयहत्थाहिं तह य चउहिं कन्नाहिं ।
 अणुमइफलेण ताओ, जायाओ^१ तुज्झ जायाओ ॥ ३३७ ॥
 एयं सुणमाणाइं, पंच वि जाईसराणि जायाणि ।
 संजायपच्चयाइं, तह त्ति वंदंति मुणिनाहं ॥ ३३८ ॥
 सुणिऊण इमं सव्वं, संपत्तो विम्हयं नयरलो गो ।
 जंपइ अहो महंतं, माहप्पं दाणधम्मस्स ॥ ३३९ ॥
 जिणयत्तो वि विचित्तिइ, नूणं अइमूढमाणसो अहयं ।
 जइ दिट्ठपच्चओ वि हु, धम्मम्मि न उज्जमं काहं ॥ ३४० ॥
 अहवा किं बहुएणं, अणवज्जं लेमि अज्ज पव्वज्जं ।
 अन्नह जरजज्जरिओ, होहं सोयस्स आवासो ॥ ३४१ ॥

एवं संपहारिऊण पणमिओ णेण भगवं । भणियं च—

भयवं ! संसारसरे, संखुत्तो विसयविसमपंकम्मि ।
 होज्ज निहणं गओ हं, जइ तुह पाए न पेच्छंतो ॥ ३४२ ॥
 ता एस जणणि-जणए, अणु जाणाविय करेमि साहल्लं ।
 तुह पयमूले मणुयत्तणस्स वरधम्मगहणेण ॥ ३४३ ॥
 तत्तो देवाणुपिया !, अहासुहं मां करोहि पडिवंधं ।
 इय गुरुणा संलत्ते, वंदिय नयरं अणुपविट्ठो ॥ ३४४ ॥
 चलणेसु निवडिऊणं, भणियाइं तेण जणणि-जणयाइं ।
 अणुजाणह लेमि वयं, सुहंकरगुरुस्स पयमूले ॥ ३४५ ॥
 सोऊण असुयपुवं, दुम्मियहियएहिं तेहिं पडिभणियं ।
 मा लवसु पुत्त ! एयं, दुहावहं अम्ह हिययस्स ॥ ३४६ ॥
 अंधलयजट्टिकप्पो, एको च्चिय पुत्त ! अम्ह संजाओ ।
 ता परिवालसु सुंदर !, जावम्हे जीविमो ताव ॥ ३४७ ॥

जिणयत्तेण भणियं—

सोऊण नरयवासे, विसयविवागुब्भववाइं दुक्खाइं ।
 न तरामि ताय ! ठाउं, खणं पि खुत्तो विसयपंके ॥ ३४८ ॥
 दुक्खाइं दुरंताइं, असंखसंखासु तिरियजोणीसु ।
 पेच्छंतयस्स तायय !, संसारे मे धिई नत्थि ॥ ३४९ ॥

सइरोग-सोगपउरे, संपत्ति-विवत्तिहुंतपरियत्ते ।
 माणुसभवम्मि तायय !, को जाणंतो रइं कुणइ ॥ ३५० ॥
 साहीणो अपवग्गो, सग्गो वा जिणवरिंददिक्खाए ।
 गिहवासपासवद्धो, तरामि न हु अच्छिउं तम्हा ॥ ३५१ ॥
 जे जे पेच्छसि जीवे, ते पुत्ता तुज्झ णंतसो जाया ।
 न य तेहि तुज्झ तायय !, साहारो संपयं को वि ॥ ३५२ ॥
 सब्बो सब्बस्स पिया, सब्बो सब्बस्स बंधवो आसि ।
 सब्बो वि मित्त-सत्तू, संसारेऽणोरपारम्मि ॥ ३५३ ॥

पुणो अम्ब-ताएहि भणियं -

अइदुकरं खु पुत्तय !, सामन्नं होइ सुणसु खणमेकं ।
 केसुप्पाडो' भिक्खा, अन्हाणऽणुवाहणत्तं च ॥ ३५४ ॥
 भूमीसेज्जा मलिणं, वरत्तणं तह परीसहा विविहा ।
 अइसुकुमालो सुंदर !, खणं पि सोढुं न पारिहिसि ॥ ३५५ ॥
 जिणयत्तेण पवुत्तं, अम्मो ! अचंतदुकरं तस्स ।
 जो नरयवेयणाओ, तिरिक्खदुक्खं व नो मुणइ ॥ ३५६ ॥
 जह गुरुवाहिविणडिओ, किरियं अइदुकरं सुहावेइ ।
 संसारदुक्खतविओ, तह पव्वजं सुहावेइ ॥ ३५७ ॥

— जिनदत्तस्य दीक्षाग्रहणपूर्वकं स्वर्गमनम् । —

इय लद्धनिच्छएहिं, मायामित्तेहिं सो अणुन्नाओ ।
 दाऊण महादाणं, काउं महिमं जिणगिहेसु ॥ ३५८ ॥
 सुपसत्थम्मि मुहुत्ते, तणए जणयस्स ओगणित्ता णं ।
 भज्जामित्तेहिं समं, पव्वइओ गुरुसमीवम्मि ॥ ३५९ ॥

तओ - पढियं विचित्तसुत्तं, चिन्नं छट्ठऽट्ठमाइ तवमुग्गं ।
 विविहाहि भावणाहिं, अहोनिस्सं भाविओ अप्पा ॥ ३६० ॥
 अणवज्जं पव्वज्जं, सुइरं परिवालिऊण जिणभणियं ।
 संलेहणाकमेणं, कालं काउं समाहीए ॥ ३६१ ॥
 उववन्नो कयपुन्नो, अच्छरगविसंकुले विसालम्मि ।
 सुरलोयतिलयभूए, महाविमाणम्मि सुहकलिए ॥ ३६२ ॥

वसिऊण सुही तहियं, चुओ समाणो महाविदेहम्मि ।
लद्धूण कुले जम्मं, कयधम्मो पाविही सिद्धिं ॥ ३६३ ॥

ॐ

जिणयत्तचरियमेयं, नियमइविहवेण तुम्ह वज्जरियं ।
संखेव-वित्थरेणं, जह कहियं पुव्वसूरीहिं ॥ ३६४ ॥
पुव्विल्लया विसोसो, दीसइ जो एत्थ कत्थई कोइ ।
तस्सइओ चिय भाओ, पयासिओ वित्थरेणेत्थ ॥ ३६५ ॥
अहवा मइदोवल्ला, ऊण-उहियं किं पि जं मए भणियं ।
खमियव्वं विउसेहिं, सोहेयव्वं च निउणेहिं ॥ ३६६ ॥

ॐ

आसी असेसमेइणिअस्संतभमंतकित्तिपव्वभारो ।
सिरिनेमिचंदसूरी, पाडिच्छयगच्छकप्पदुसो ॥ ३६७ ॥
चंदो व्व अमयमुत्ती, सूरु इव सत्तपीइसंपन्नो ।
सिंधु व्व विविहरयणोवसोहिओ नीरसहिओ य ॥ ३६८ ॥
जो सो उत्तमगुणरयणविउलनिदोसकोसभूएहि ।
सिरिसव्वदेवसूरीहि ठाविओ उत्तमपयम्मि ॥ ३६९ ॥
तस्स विणेएण इमं, वहुभवविबोहकरणतिसिएण ।
सुमइगणिणा विरइयं, जिणयत्तमहारिसीचरियं ॥ ३७० ॥
जाव जिणवीरतित्थं, वित्थरउ इमं पि ताव भरहम्मि ।
उप्पायउ सुयणाणं, आणंदं वीरवयणं व ॥ ३७१ ॥
कहिऊण इमं चरियं, पुन्नं जमुवज्जियं मए किं पि ।
लहु पुन्न-पावमुक्का, सोयारगणा तओ हुंतु ॥ ३७२ ॥ छ ॥

॥ जिनदत्ताख्यानकं समाप्तम् ॥

॥ ग्रंथाग्रं ॥ ७५० ॥ छ ॥ संगलं भवतु पाठकस्य ॥ छ ॥

संवत् १२४६ वर्षे श्रावणवदि ६ गुरावद्येह श्रीमदणहिलपाठके श्रावकरांव-
देवेन निजपितृव्यः (व्य) श्रेयोर्थ श्रीमदरिष्टनेमिचरितं जिनदत्तकथासमं
लिखापितं पुस्तकं ॥ छ ॥

ॐ

अथ द्वितीयं जिनदत्ताख्यानम् ।

नमिऊण[जिण]चलणजुयलं असुरसुरखयरवंदियचलणं ।
 सुरइंदरइयपूयं मिच्छत्तविणासणं पवरं ॥ १ ॥
 तह गणहरआयरिए उवझाए साहुणो नमंसित्ता ।
 वोच्छं दाणस्स फलं पुढायरिएहि [जं भणियं] ॥ २ ॥
 [.....] न्नो अडविं व दरिं गुहं समुदं वा ।
 नंदति तहिं तहिं सो जिणदत्तो जह य कयपुन्नो ॥ ३ ॥

— जिनदत्तस्य पूर्वभवकथाया वर्णनम् । —

तत्थ को सो जिणदत्तो ? —

अत्थि अवंतिणाम-जणवओ धणधन्नसमाउलो निच्चपमुइयजणो । तत्थ उज्जेणी
 नाम न[यरी । .....ना]म राया । पउमसिरी नाम महादेवी । ताइं
 विसयसुहमणुहवमाणाइं रज्जधुरं च अणुपालंताइं चिट्ठंति ।

इओ य पउमपुरं नाम पट्ठणं । तत्थ सिवधणो नाम वणिओ । जसमती
 नाम भारिया । [सिवदेवो नाम पुत्तो] ।

इओ य अन्नया कालन्तरेण महतीए सिरवेयणाए मओ सिवधणो । निव्वत्ति-
 याइं मयकिच्चाइं । ताव य सुहकम्मक्खएणं असुहकम्मोदएणं, चंचलत्तणओ य
 लच्छीण, गयं असेसं दवं खयं । [.....] ताह वासाण पुरओ सक्कए
 पेसत्तणं काउं ।

तथा च — पुरिसेसु कलावियक्खणेसु संदेहपोच्छणिज्जेसु ।

पवसंतेसु मएसु य ते देसां सुन्नया होंति ॥ १

पुन्नेहिं होइ अत्थो अम्हं पु [ण.....] ।

[....] ट्ठूण विहवकिरणे रवि व सो चेव अत्थमिओ ॥ २

अणुहरइ विओओ रोरवस्स तह संगमो वि सग्गस्स ।

एकेणं चिय सुयणेण सगू(ग्ग)णरया समप्पंति ॥ ३

मा सो सुहाइं पावउ निच्चं दुक्खाण भायणं होउ । [प. १. २]

काऊण मेलयं वल्लहाण विरहो कओ जेण ॥ ४

गयकणचला लच्छी मुणालदलतंतुपेलवं जीयं ।

चित्तेह चित्तियवं दप्पणछायं समं पिम्मं ॥

तओ जसवईए चित्तियं-तेण विणा न तीरए पाणधारणं काउं ।

चित्तेह [य]-

जाव [उ] अभग्गमाणं जीविज्जति ताव जीवियं सहलं ।

परिहवपरिमलियपयाव[ग]स्स भण किं व जीवेणं ॥

उज्झंति निययजीयं तिणं व माणंसिणो न उण माणं ।

लभति पुणो व(वि) जीयं माणं पुण मइलियं कत्तो ? ॥

अन्नं च-भत्ता महिलाण गती भत्ता सयणं च जीवियं भत्ता ।

भत्तारविरहियाओ वसणसहस्साइ पावंति ॥

छणु परियणु वद्धावणउं जं जं कज्जु पहाणु ।

कंतिं विणु असुहावणउं दीसइ नारि मसाणु ॥

ता गच्छामो उज्जेणिं ति । तत्थ गयाण दो वि भविस्संति इहलोगो परलोगो य । जओ भणियं-

धम्मत्थकामरहिया जे दियहा निद्वणाण वोलेति ।

जदि ते वि गणेइ विही, गणेउ न हु एरिसं जुत्तं ॥

तओ तं दिक्करगं गहाय गया उज्जेणिं । ठिया एगं वाणियगं समासाइऊण । लाइओ दिक्करगो वच्छवालत्तणए(त्ते?)ण । सा वि तस्स गेहे कम्मं कुणमाणी चिट्ठति ।

इओ य वच्छगएणं बार्हिं सिवदेवेणं मणनिहियलोयणो पलंबवाहू उद्धट्ठा-
णट्ठिओ तवसुसियदेहो किं पि ज्ञाणं ज्ञायमाणो दिट्ठो महातवस्सी । तं पेच्छिऊण सुहकम्मोदएणं जाव ..... [५. २. १] अहो महातवस्सी एस ।

उक्तं च-तणसंथारनिवन्नो वि मुणिवरो भट्टराग-मय-मोहो ।

जं पावइ मुत्तिसुहं कत्तो तं चक्कवट्ठी वि ॥

वीतरागः सुखं शेते पतितः कण्टकेष्वपि ।

रागी न लभते निद्रां पट्टतूलीष्वपि स्थितः ॥

तओ चित्तिऊण वंदिओ सविणएण, पमज्जिया से चोलियाखप्पडएण नियचलणया । थिओ थेवं वेलं । एवं दिणे दिणे वंदति, पज्जुवासेइ, चित्तेइ इमं-महापुन्नवंतो एस । अवि य-

अक्खंडियवयनियमा गुत्ता गुत्तिंदिया जियकसाया ।

सज्झायज्ञाणनिरया निच्चंसुतिमुणिवरा होंति ॥

ता एसो कस्स वि महापुंनवंतस्सेव गेहे पारणयं करेइ । को एत्थ महाकल्ला-
णभायणो अत्थि ? तो सो वि वंदणीओ भविस्सइ । जेण—

ऊसरि वावइ जो अबुहु कउ वि जु वि पावेइ ।

हारइ सो धणु अप्पणउं जो निस्सीलहं देइ ॥

१४

रिसयह विसयविरत्ताहं वयधारहं नियमेण ।

दाणु सुपत्तेहिं देहु जणा बहुगुण लब्भइ जेण ॥

१५

तओ वंदिउं गओ वच्छवालो सगिहं । तम्मि य दियहे माहपुत्तिमाए
भामेइ लोगो पहेणयाइं वम्भणाणं सोतासिणीणं च । आणिया य बहुएहिं
जसवतीए सोयासिणीहिं मंडया । पैसियो महाकाओ सामिणा मंडओ ।

इओ य तम्मि चेव दिवसे तस्स महाणुभावस्स रिसिणो पारणगदिवसो
जाओ । तओ आगमविहाणेण पविट्ठो नयरिं । जाव [प० २.२] पइट्ठो अञ्जुप्प-
न्नयाए विसुद्धकम्म(म्म)सुहपायववीयभूओ वणिगकुमारस्स जसमईए घरम्मि ।
दिट्ठो य पप्फुल्ललोयणेण सिवदेवेण ।

अन्नं च—जेण न किंचि वि कज्जं तस्स वि घरमागयस्स जे सुयणा ।

निउणं पहरिसवयणा नियसीसं आसणं देति ॥

१६

पत्ते पि य पाहुणए किं काही दुग्गओ तुरंतो वि ।

अन्धो मलिएहिं वि लोयणेहिं अन्धो चिय वराओ ॥

१७

उप्पाइऊण सुयणं सामन्नधणं हयास ! रे देव ! ।

इच्छा विउला तुच्छा य संपया कीस निम्मविया ॥

१८

अहो मे भागधेज्जाणं अन्ना मे सुहपरिणई ! अहो मे मणुयजम्मस्स सफलया !
अहो मे एस महालाभस्स संपायणत्थं स्त्रीणो अत्थो ! ता किं बहुणा ? पत्तं जं
पावियवं । अवि य —

एयाइं ताइं चिरचिन्तियाइं तिन्नि वि कमेण पत्ताइं ।

साहुस्स समागमणं संतं च मणप्पसाओ य ॥

१९

काले थेवं दिज्जउ माऽकाले बहुं (बहुययं) पि देज्जाहि ।

न हु एगदिवसवुट्ठोदएण निप्पज्जए सस्सं ॥

२०

काले उवणिज्जंती थेवा वि महोसही जियावेति ।

अमयरसमीसिएण वि मयस्स किं लावयरसेण ॥

२१

दाणोवभोगपरिवज्जिएण दवेण किं त्थ किवणस्स ।

लद्धेण वि नत्थि गुणो पक्कविट्ठेण कायस्स ॥

२२

ता पुन्नवंतो हं जेण मम [प० ३. १] गेहे अज्ज भूमी महातवस्सरिसिच-
लणेहिं अकंता । जाणामि अज्जेव दाणं विभवो, ता पडिलाभेमि सविभवेणं ।

जेण—अणवरयं पि व(उ) देंतो को वि नरो होति विविहरिद्विल्लो ।

निच्चं चिय संचंतो कोइ सया दुक्खिओ चेव ॥ २३

दाणस्स नत्थि नासो आहम्मिय(एँ) हम्मिए य दिन्नस्स ।

आहम्मिए अहम्मं धम्मं पुण धम्मिए होइ ॥ २४

तओ हरिसेणाज्जिमाणहियएण उवाइयं कूरस्स मल्लयं । दिन्नं तस्सऽद्धं ।
मा जणणी अंबाडिस्सइ त्ति तओ न दिन्नं सबं । तओ उवाइयं पायसस्स मल्लयं,
दिन्नं तस्स वि अद्धं । दिन्ना सक्कापगब्भा पुणो दो मंडया । एत्थंतरम्मि
समागया सबरसपुन्ना थाली । तओ चित्तिं—अहो मे धनया ! । भणिओ य
जणणीए—‘वच्छ ! वच्छ ! एयं पि देह एयस्स महाणुभावतवस्सिणो ।’

भणियं च—अणुदियहं दिन्तस्स वि झिजंति न सायरस्स^१ रयणाइं ।

पुन्नक्खएण खिज्जइ धणरिद्धी न उण चाएण ॥ २५

तओ पवट्ठमाणसुहमाणसेण ढोइया रिसिणो । भणियं च रिसिणा—‘धम्म-
सील ! संपुज्जति मम एएण ।’ तह वि य निवडिउं चलणेसु गहाविओ कवलभेत्तं
ति । तओ वंदिओ विणएण । तत्थ य पहेणयं घेत्तूण आगयाहिं दिट्ठो चउहिं
कुमारियाहिं । ताहिं अभिनंदिओ सिवदेवो । भणिओ य—‘वयंस ! [प० ३. २]
पुन्नवंतो तुमं, जेण तए एस रिसी पडिलाभिओ ।’ पढियं च ताहिं—

जिणचलण[कमल]सेवारएहिं गुरु-साहुभत्तिजुत्तेहिं ।

पाविज्जहिं पुरिसेहिं बालय ! विउलं महारज्जं ॥ २६

जे पूयंति कयत्था साहुजणं नियविट्ठत्तद्वेणं ।

ताण सुलद्धी जम्मो सफला ताणं च धणरिद्धी ॥ २७

ते होंति सुराहिर्वई सुइरं भुंजंति तत्थ सोक्खाइं ।

तत्तो चुंया समाणा पुणरवि पूयारिहा होंति ॥ २८

चोइसरयणाहिर्वई नाहो मणुयाण सुरसहस्साणं ।

दाणेण होइ चक्की सामी छक्खंडभरहस्स ॥ २९

वररूय-सत्त-संपय-गुणवया दरियसत्तुनिट्ठवणा ।

बलदेव-वासुदेवा वि भवन्ति सुपत्तदाणेणं^३ ॥ ३०

१ ‘वि न झिजंति सायरस्स’ प्रतौ । २ ‘तत्तो य चुया’ प्रतौ । ३ ‘देवा भवन्ति सुपत्त-
दिग्गदाणेणं’ इति प्रतौ ।

एत्थंतरम्मि निग्गओ साहू । ताओ य सुइरं बहुमन्निऊण गया सभवणेसु ।
दारगो वि जिमिओ । तं चेव भावेमाणो ठिओ कं पि वेलं । जाव नियया-
उयक्खएण मओ केण वि कालन्तरेण ।

— जिनदत्तस्य जन्म-परिणयनादिकथाया वर्णना । —

इओ य वसन्तपुरे नयरे जीवदेवइब्भस्स जीवजसाए भारियाए महाओवाइ-
यसयाइं पयच्छमाणाणं उववन्नो कुंच्छिसि पुत्तत्ताए त्ति । जाओ य नवण्हं
मासाणं साइरेगाणं । जाओ महालक्खणधरो । कयं से नामं जिणदत्तो त्ति ।

तओ वड्डए देहोवचएण कलाक [५० ४.१] लावेण य । जाव गहिया
वाहत्तरिकलाओ । न य इच्छइ परिणेउं । तओ सिणेहेण माया-वित्तेहिं
छूढो दुल्ललियगोड्डीए । तओ आराम-काणणुज्जाण[.....]पाविओ वेसाण घरेसुं
च आयय[णेसु]दीहियासु य तित्थेसु महापहपत्तेसु आढत्ता हिंडावेउं
पेच्छणयसयाइं पेच्छमाणा गन्धव्वगीयवाइयसिंसारवे(वि ?)यारपरियरिया,
जाव देवउलपइट्ठेणं अउव्वदंसणीयं सव्वंगावयवसुंदरं पुराणनिकुट्टियं दिट्ठं
जुवइरूव्वं । तं च केरिसं ? —

भेत्तूण मयणदेहं मसिणं मुसुमूरिऊण अमएण ।

चित्तकलाकुसलेणं लिहिया नूणं पयावइणा ॥

३१

निरुनि(वि)या य सुचिरं जिणदत्तेण । अवि य —

ससिणेहवियसिरिसरायमुहो (?) पसंतदिट्ठीए ।

पियइ व कयंजलिउडो आसायंतो तयं रूव्वं ॥

३२

किं मे इमिणा निरत्थएणं जम्मेणं समसुहसुहियं समदुक्खदुक्खियं सम-
सणेहसब्भावं एकं पि माणुसं जस्स नत्थि । सो किं न मरइ ? त्ति । ता जइ
एरिसरूव्वं रइ व सुंदरं न पावेमि ता किं निरत्थएणं इमिणा जम्मेण मे कज्जं ?

भणियं च — धम्म-उत्थ-काम-मोक्खाण जस्स एकं पि नत्थि जियलोए ।

किं तेण जीविणं किं तेण व नन्दपुरिसेणं ॥ [५० ४.२] ३३

.....तिन्नि वि एयाइं तरुणजोग्गाइं ।

निरइसयाइं ताइं च जस्स सो उत्तमो इहइं ॥

३४

ता जदि कामसेवणं कीरति तो एरिसरूवातिसयकलिणं तह कीरति वो.....

..... न चेच्छया ।

माणुयं दुर्लभं प्राप्य न भुक्तं न विशोषितम् ॥

३५

एवं चिंतेमाणो नियत्तिओ गेहं । गहिओ मयणावत्थाहिं ।

पढमं महुरासायं पच्छा हिययं रसेण वा[सेइ] ।

[मारेइ विसं विणु ओसहे] ण पेम्मं परायत्तं ॥

३६

वरि मरणं मा विरहो विरहो दूमेइ अंगमंगाई ।

एकं चिय वरि मरणं जेण समप्पंति दुक्खाई ॥

३७

एवं चिंतेमाणो पडिओ पल्लंके । आढत्तो म..... ।

हारो चंदणपंकुजलो वि जलदो य सीयलो वाऊ ।

विरहग्गितावियस्स य अहिययरं कुणति सो दाहं ॥

३८

गंधवं कन्नसुहं नेच्छइ से महुरयं पि सोउं जे ।

कामरइराग..... ॥

३९

..... ।

विसयविमोहियचित्तो मन्नइ सुन्नं व अप्पाणं ॥

४०

गविट्ठो जीवदेवसेट्ठिणा । दिट्ठो पल्लंके ठिओ । पुच्छिओ य - 'वच्छ ! किं बाहए ?' तेण भणियं - 'न किंचि ।' चित्तिंयं सेट्ठिणा -.....[प० ५. १]

..... ।

विरहवियारा सुकुलुग्गयाण हियए समप्पंति ॥

४१

तओ पुच्छिया वयंसया । कहिओ जहोवलद्धो वुत्तंतो । सेट्ठिणा चिन्तियं -

ता लज्जा ता माणो ताव..... ।

.....सहिओ, पेम्मपिसाओ न लंघेइ ॥

४२

तओ भणिया वयंसया - 'संवासेह कुमारं, करेउ आवस्सयाइ(यं) संपाडेमि से हिययं(य)समीहियं । गओ य जीवदेवो.....

.....रिसिओ चित्तएणं - 'भो ! सुंदररूवे अणुराओ कुमारस्स, ता जइ कह वि एव(य)रूवधारिणी माणुसी कुमारी हवेज्जा ता संपाडेमि सा, जइ वि रायकन्नग ति । ता तं.....

यस्स गेहे कयोवयारेण गहियासणेण य भणियं सेट्ठिणा - 'सोहणं निव्वत्तियं आययणं तुब्भेहिं, ता अम्हाण वि जाया तारिसाययणकारवण.....

.....रूवं तं पुण न जाइ(रि)सयं पयावइणा निम्मविउं(यं) ति । सिप्पिएण भणियं - 'भो ! पयावइनिम्मियं चेव, अम्हाणं पुण हत्थ-लक्खणं'ति । सिट्ठिणा भणियं.....[प० ५.२]

सिप्पिएण - 'मया चंपागएण विमलसेट्ठिधूया कन्नगा दिट्ठा । तीए रूवसंपयाए भो सेट्ठि ! न मया सहस्संसो रूवस्स संपाडिउं सक्किओ ।' तओ आणंदिओ सेट्ठी । पुच्छिओ य(अ)सेसवुत्तंतं । दाऊण पारिओसियं चित्तगरस्स गओ सभवणं सेट्ठी । चिन्तियं च -

तूरंतेसु न सका अत्थो विज्जा य रायलच्छी य ।

हियइच्छिया य भज्जा सत्तूण य विप्पियं काउं ॥ ४३

कहिओ बुत्तंतो से भारियाए । तओ हरिसाऊरियहियएहिं दोहि मिलिऊण
लिहावियं जिणदत्तपडिच्छंदयं गहाय पेसिया वरया । पत्ता य तहिं । दंसिओ
विमलसेट्टिस्स लेहो पडिच्छंदओ य । दिट्ठो य आसन्नट्टियाए कन्नयाए
जिणदत्तपडिच्छंदओ । निरूविओ य सविसेसं । तओ गहिया मयणाए
(णेण) । अवि य—

जाईसराइँ मन्ने इमाइँ नयणाइँ लोयमज्झम्मि ।

जं पढमदंसणे चिय सुणंति सत्तुं व मित्तं वा ॥ ४४

जइ वि न हसति न जंपति निहुयं झाएइ निययहिययम्मि ।

मयणाउरस्स दिट्ठी लक्खिज्जइ लक्खमज्झम्मि ॥ ४५

पेच्छइ अलद्धलक्खं दीहं नीससइ सुन्नयं हसइ ।

जंपइ य अपुवत्थं तह हियए संठियं किं पि ॥ ४६

पठियं से सक्खियाए—

लग्गो सि कोति गहो ऊससियंग त्ति किं न लक्खेहि । [प० ६.१]

मा विलवि(व)उ अणिवन्धं वेज्जघरे निज्जउ वराई ॥ ४७

निरूविऊण य सेट्ठिणा रूवाइसयं, रूवाओ कलाइसओ चेव, पडिच्छिओ
रूवातिसएण ।

जत्थाकिई(इ) तत्थ गुणा जत्थ गुणा तत्थ संपया वसति ।

संपयसहिया पुरिसा कं सोक्खं जं न पावन्ति ? ॥ ४८

तओ दिन्ना हियएण तस्स । लद्धो कुमारीए अहिप्पाओ । वरिया य तेहिं ।
दिन्ना य सवहुमाणं तस्स । गया वरया । वद्धाविओ य जणओ । कइवयदियहेहिं
आणिओ जिणयत्तो । परिणिया य पसत्थे तिहिकरणजोए । कहाणयविसेसेण
नि(नी)या य सगिहं महाविभूईए जिणदत्तेण । अच्छइ तीए सह विसयसुह-
मणुहवंतो । ता

उच्छूगामे वासो सेयं वत्थं सगोरसा साली ।

इडा य जस्स भज्जा पिययम ! किं तस्स रजेण ? ॥ ४९

— जिनदत्तस्य द्यूतप्रसक्तिवर्णनम् । —

अन्नया य मणागं जाया सिरवेयणा जिणदत्तस्स । तओ आढत्तो कीलावि-
णोओ । जाया य तत्थेव रती । तओ आढत्तो जूएणं खेछिउं, जाव जायं
वसणं । आढत्तो खेछिउं अणवरयं ति, जाव हारिओ सत्तकोडीओ । मग्गिओ

भंडारिओ । तओ भंडारिण चितियं—बहुयं दविणं हारियं ति, ता कयाइ अंवाडेसइ सामी, ता पुच्छामि ताव । तओ विक्खेवं किं पि काउं निसिद्धा जायगा । तओ सयमेव [५० ६. २] मग्गिओ विमलमईए भंडारिओ । जावऽत्थ कड्डियाओ तिन्नि कोडीओ । तओ तेण चितियं—बहुयं कड्डियं दवं ति, न याणामो किं पि भणिस्सइ सामी । ता किं पि व(वि)क्खेवं काऊण पुच्छामि । तओ किं पि भणिउं निसिद्धो ताव । तओ जिणदत्तेण चितियं—

कालेण जमिह दिज्जति जं च न दिज्जइ य मग्गमाणस्स ।

दुक्खेण जं च दिज्जति तं बहुसरिसं अदिन्नस्स ॥ ५०

भणिउं जाण न दिज्जइ बहुयं भणिऊण दिज्जए थोयं ।

कालो जत्थ गमिज्जइ ते तिन्नि विसज्जिया लोए ॥ ५१

ता भो ! पेच्छ, एत्तिएणेव कड्डिएणं धणेणं धरिज्जति मम धणं ति ।

इच्छा जं पडिवन्नं सुहयं थेवं पि प(व)हुत्तु ।

माणह भंगिं जइ पुहति, तो वि न लेयण जुत्त ॥ ५२

गिरिवरमन्दरसरिसो ताव नरो होइ जीवलोयम्मि ।

परिभवसंचक्कारं देहि त्ति न जंपए जाव ॥ ५३

ता किं इमिणा गुरुपरंपरागणं पराहीणेणं अहिमाणखयकारेणं अत्थेणं ? ति । ता कुलहरं पराणिऊण विमलमई, ता गच्छामि कहिं पि दविणोवज्जएणं ति । तथा च—

यस्यार्थास्तस्य मित्राणि यस्यार्थास्तस्य बान्धवाः ।

यस्यार्थाः स पुमान् लोके यस्यार्थाः स च पण्डितः ॥ ५४

तओ चितियं जिणयत्तेण—

जलहिविसंघडिएण वि निवसिज्जति हरसिरम्मि [५० ७. १] चंदेण ।

जत्थ गया तत्थ गया गुणिणो सीसेण वुज्जंति ॥ ५५

तओ उवसंधरियं जु(जू)यं । अच्छए विमणसो । कहियं च भंडारिण सामी-सामिणीणं । तेहिं भणियं—‘असोहणं कयं जं निवारियं, संपयं जहामग्गियं देज्जह’ त्ति । चिन्तियं च सेट्ठिणा—

मइलिज्जइ जेण कुलं जेण जसो जेण विहडइ पयावो ।

न समायरंति कज्जं तं वीरा मरणसमए वि ॥ ५६

हकारिऊण भणिओ जिणयत्तो सेट्ठिणा—‘वच्छ ! किं इमिणा सिट्ठजणगर-हिएण जूयवसणेणं ? ति. ता इमिणा दवेणं करावेह जिणाययणाइं, जिणपडि-

माओ, ताणं च पूयाओ, देह दीणानाहाण महादाणं । किं इमेण जूएणं ?
ति । जिणयत्तेण भणियं - 'न पुणो रमिस्सामि ।'

— जिनदत्तस्य विमलमत्या सह श्वसुरगृहे गमनम् । —

दिट्ठो विमणसो विमलमईए वि परिमुक्कनिययवावारो । तओ नायं तीए
गहिओ रोहिमाए एसो महाणुभावो । न सहंति माणिणो माणभंगं । पंढियं
च ताए -

अवि मरति धुरालग्गो संचुन्नियसंधिवन्धणो धवलो ।

न य पामरस्स वि रहे आरासंवट्ठणं सहति ॥

५७

अवि उट्ठं चिय फुट्ठंति माणिणो न य सहंति अवमाणं ।

अत्थवणम्मि य रविणो किरणा उट्ठं चिय फुरंति ॥

५८

थेवं पि माणमलणं न य विसहति माणिओ मरंतो वि ।

अत्थं पियं [५० ७. २] सएसं सुसामियं झ त्ति छड्डेइ ॥

५९

तहा वि णियनयरगमणवक्खवेण वीसारेमि एयस्स सोयं । तओ भणिया
निययमहंतया - 'विसज्जावेह अज्जउत्तसहियं ममं' ति । तेहिं भणियं - 'एवं'
ति । तओ विसज्जावियाइं दो वि सेट्ठिणा समालोचिऊण वइयरं । महाविभूईए
नियपुरिसे सहाए दाऊण पेसियाइं दो वि जणाइं । जिणदत्तेण चिन्तियं - सोहणं
जायं अणुकूलं । तओ गयाइं जाव य कहाणयविसेसेण पत्ताइं चंपानयरिआस-
न्नमणोहरुज्जाणं । तओ भणिया नियपुरिसा जिणयत्तेण - 'भो भो ! नियत्तह
तुब्भे !' तओ उवरोहसीलयाइ त्ति काउं पेस(सेइ ?)त्ति अम्हे एस । ता एवं
करेमो । तओ सपच्छयणा णियत्ता ते । ताइं च पविट्ठाइं नयरीए । बहुमन्निओ
जिणयत्तो ससुरवग्गेणं । ठिओ कइव[य] दियहे ।

— जिनदत्तस्य श्वसुरगृहादन्यत्र गमनम् । —

अन्नया कीलत्थं निग्गयाइं उज्जाणं । तत्थ केण वि छलेणं वेसपरावत्ति-
णियाए परावत्तिय वेसं ऊसरिओ जिणयत्तो । तेहिं च महापवंचेहिं गविट्ठो, न
य दिट्ठो । तओ महाविरहवेयणाभिभूया महामाणसदुक्खेण पीडियसरीरा
अट्टदुहट्ठाइं चित्तेमाणा अच्छइ विमलमई । किं च -

एकेण विणा पियमाणुसेण सब्भावनेहमइएण ।

जणसंकुला वि पुहती अब्बो रण्णं व पडिहाइ ॥

६०

अन्नत्थ पिओ अन्नत्थ गेहिणी बन्धवा वि अन्नत्थ ।
 भूयवलि व कुडुम्बं विक्खित्तं कह कयंतेण ? ॥ ६१
 अणुवत्तिणी विणीया सीलवई निच्चकालगुणरत्ता ।
 हा न हु जुज्झइ दइयय ! मोत्तूणं एक्कियं [प० ८.१] इहइ ॥ ६२
 पत्तिय कुविओ वि परं सुयणो चिय संजणेइ आणंदं ।
 जलहरमइलो वि ससी कुमुयवणं किं न बोहेइ ॥ ६३
 जइ ता जाएज्ज पुणो कम्मविहाणेण माणुसे लोए ।
 अवत्तजोव्वण चिय मरेज्ज मा मे पिओ होज्जा ॥ ६४
 जोइससहस्सपरिवारिओ वि घेप्पइ ससी विडप्पेण ।
 बहुपरियणेण वि जए निस्सामन्नाइं दुक्खाइं ॥ ६५
 सयणे परिभूयाओ दोहग्गकलंकदूसियाओ य ।
 भत्तारदेवयाओ नारीओ होंति लोयम्मि ॥ ६६
 दिट्ठे तुमम्मि नरवर ! अण्णो हियए ण ठाइ मह पुरिसो ।
 अहिमयरं मोत्तूणं को दइओ होइ नलिणीए ॥ ६७

अह वा किं एएणं निरत्थविलव(वि)एण । जेण -

जर-मरण-वाहि-रोग-रय-मल-किलेसबहुलम्मि संसारं ।
 नत्थि सरणं जयम्मि वि एक्कं मोत्तूण जि[ण]वयणं ॥ ६८

ता एत्थ डिआ चेव पविसियवयं चरमाणी चिट्ठामि उज्जाणे । विसलमईए
 संपाडियं जहासमीहियं ति । चित्तियं च -

असरिसविहंगपयपंतिमंडियं पेच्छिउण कमलवणं ।
 मुक्कं माणसभरिएहि माणसं रायहंसेहिं ॥ ६९
 मेल्लिज्जउ हंस ! सरं कत्तो वासो परम्मुहे दै(दे)वे ।
 जाव न ठवेइ अम्हं कायपयो मत्थए चलणं ॥ ७०

जिणयत्तो वि उज्जाणाओ निग्गंतूणं गओ दहिपुरं नाम नयरं । तत्थ हिंडंतो
 दिट्ठो दरिदसत्थवाहेण । तस्स य महाकाओ अणेयवणस्सइसंकुलो आरामो
 अत्थि । सो न फुल्लति । [प० ८.२] सो 'विसिट्ठाकिई' काउं पुच्छिओ
 सत्थवाहेण - 'भो भो ! जाणसि किं फलोवायं ?' तेण भणियं - 'जाणामि ।'
 पठियं च तओ रुक्खाउवेयं । तओ दंसिओ जाव विदिन्ना डो(डा)हलगा,
 फुल्लाविओ फलाविओ य । तुट्ठो य सत्थवाहो गहिओ पुत्तत्तेणं । नीओ घरम्मि ।
 मज्झिओ, कराविओ भोयणं (ण)विहिं सिणेहेणं । बहुमाणेणं दियहा वच्चंति ।

अन्नया चित्तियं जिणयत्तेण -

अहलाई [ताई ?] दुरुदुल्लियाई धम्म-अत्थ-कामरहियाई ।

जनकरहयाई गयजोवणस्स हियए खुडुकंति ॥

७१

धर्मार्थ-काम-मोक्षाणां यस्यैकोऽपि न विद्यते ।

अजागलस्तनस्येव तस्य जन्म निरर्थकम् ॥

७२

तम्हा तावडम्हाणं धम्मो चिय नत्थि दाणरहियाणं ।

कामो अत्थेण विणा अत्थो वि न दीसए अम्हं ॥

७३

अत्थस्स उवाया [पुण] दिसिगमणं होइ चित्तकरणं च ।

नर[वइ]सेवाकुसलत्त[णं] च माणप्पमाणेसु ॥

७४

धाउवाओ मन्तं देवयआराहणं च केसिं च ।

सायरतरणं तह रोहणम्मि विण्णाण वाणिज्जं ॥

७५

नाणाविहं च कम्मं विज्झ(ज्जा)सिप्पाई णेगरूवाइं ।

अत्थस्स साहणाइं अणिंदियाइं च लोयम्मि ॥

७६

एवं चिंतिऊणं भणिओ [सत्थवाहो] - 'ताय ! गच्छामि सिंघलदीवं ।
अन्नं च - [५० ९.१]

जे चिय भमंति भमरा ते चिय पावंति सुरहिमयरंदं ।

मन्दपरिसकिराणं होइ रई लिम्बकुसुमेहिं ॥

७७

अकमागया वि लच्छी दीसइ भुयणम्मि साहसधणाण ।

साहसरहियाण पुणो निया वि लच्छी पराहुत्ता ॥

७८

गिरिमुद्धरंति पयरंति सायरं महियलं पि लंघंति ।

तं नत्थि जए वित्थिण्णसाहसा जं न कुवंति ॥

७९

— जिनदत्तस्य सिंहलदेशे प्रयाणम् । —

तओ तेण वियाणियाहिप्पाएण भणियं - 'एवं होउ'त्ति । संजत्तियं पवहणं ।
पउणीकया आढ(ड)त्तिया । गहियाइं इतरतीरजोगाइं विविहमंडाई । तओ मंडं
घेतूण कहाणयविसेसेण पत्ता सिंघलदीवं । आवासिया एकम्मि महाघरे ।
तम्मि य सपुत्तां थेरी परिवसइ । सा य केरीसा -

सीसं पलियं पलित्तं (वलितं ?) थाणंतर (थणंतरं) विगलिया मुहे दंता ।

कंपंति दो वि हत्था तह वि मणं(णे) जोवणं वहति ॥

८०

चिंतियं जिणयत्तेण -

ऊसेण विणा विणु पाणिण्ण संजोयजुत्तिरहिण्णं ।

एमेव कहवि जरथोइयाए निक्कारियं सीसं ॥

८१

तं जि मुहुल्लउ तं जि सिरु, ताइं जि लोयणुलाइं ।

नाइ 'बिहीसी संचरइ, दिन्नउ पाउ जराए ॥

८२

भणिया जिणयत्तेण — 'जणणी तुमं मज्झ ।'

इओ य तम्मि नयरे महारायकन्ना [प० ९,२] महावाहिगहिया । तीए य सरूवं — जो [ए]ईए आसन्नो सुयति सो य मरति । तओ परिचत्ता लोएहिं । राइणा कराविओ वाहिं पासाओ । पडिबद्धं च सवं नयरं 'एकेणं सोयएणं गंतवं तीए समीवे ।' एवं वच्चइ कालो । जावागओ तीए थेरीए पुत्तस्स वारा(र)ओ । कहियं मज्झत्थेणं । तओ रोविउं पयत्ता थेरी । दिट्ठा जिणयत्तेण, पुच्छिया य । कहियं ताए । चित्तिं यं जिणयत्तेण । अवि य —

सयलम्मि वि एत्थ जए ते पुरिसा जे परं न पत्थंति ।

जे य पहु-मित्तकजे तणं व मन्नंति अप्पाणं ॥

८३

भइणतरु व सुयणा फलरहिया जइ वि निम्मिया विहिणा ।

तह वि कुणंति जणाणं उवयारं नियसरीरेणं ॥

८४

सो य(उ)वयार जु अगिगलउ, चित्ति एगमणेणं ।

जो पुण कियति पडिकियति, रिणु छिज्जइ किं तेण ? ॥

८५

हुंति परकज्जनिरया नियकज्जपरम्मुहा फुडं सुयणा ।

चंदो धवलेइ मही न कलंकं अत्तणो फुसति ॥

८६

अन्नं च —

जस्स न गेण्हंति गुणा सुयणा गोट्ठीए रणमुहे सुहडा ।

नियजणणिजोवणुछूरणेण जाएण किं तेण ? ॥

८७

तओ रुयमाणी भणिया जिणयत्तेणं — 'माए ! मा रुयसु, अहं पि ते पुत्तो । ता अहं गच्छिस्सामि' ति । [प० १०.१] तीए भणियं — 'पुत्तसरिसो तुमं पि, तेण, मम ता दोण्ह अच्छीणं ता कवणं फोडेज्जा ? ।' तहा वि निब्वंघेणं बहुप्पयारं भणियं इच्छाविया तेण ।

तिणलग्गम्मि समदिएण, ओसविंदुससेण ।

जइ जसु लब्भइ जीविण, तो मुइयह अद्वेण ॥

८८

तणलग्गम्मि समदिएण पवणाहयउदयविंदुसरिसेण ।

जइ जीएणं विट्ठप्पइ थिरो जसो किं न पज्जत्तं ? ॥

८९

भणिया बुट्ठा — 'करेह संपत्तीफलसमालहणाइं ।' तओ ण्हाओ कयबलिकम्मो समालद्धो कुसुमकय.....माणो परिहियदिवंसुओ सवालंकारऽलंकिओ वसुणंद-खग्गवावडकरो विज्जाहरकुमारो व पयट्ठो नयरमज्जेणं । दिट्ठो राइणा पासा-

यट्टिण नयरलोण य । तओ राइणा पुच्छिओ आसन्नपरिवारो-‘भो ! को एस अउव्रूवधरो ? भयवं कामदेवो कथं वा पत्थिओ ?’ ति । तओ कहियं लोएहिं-‘कुमारिभवणे वासुगो’ ति । तओ चिन्तियं राइणा-‘हा धिरत्थु ! मे जम्मस्स, धिरत्थु ! कन्नगाए, जेण ईइसा लोगदुल्लहा पुरिसा याजंति । ता देव ! [कंह ?] तुमे एवंविहं रयणं उप्पाइयं ति । पढियं च-

दो पुरिसे धरउ धरा अह[५० १०.२] वा दोहिं पि धारिया धरणी ।

उवयारे जस्स मती उवयरियं जो न संफुसति ॥

९०

अह वा भवियवं मज्झ केणावि अउवपावफलेणं तेण एवंविहा कन्नग ति पादुब्भूया । ता हे महाणुभाव ! अत्तणो महाणुभावेण रक्खिज्जउ अत्तणो सरीरं ति । तओ निरूविओ गच्छन्तो य बहुवेलं जाव अदरिसिणीहओ । तओ गओ राया बहुयाइं अट्टुहट्टाइं चिंतमाणो जाव पत्तो सभवणं । तत्थ वि य तस्सेव रूवावयवमणुभावेमाणो चिट्ठति । सो वि पत्तो पासायं । चिंतियं च तेण-किं पुण एयं जं रायधूयासगासं सुत्तो मरति ? ता किं एस दिवपओगो ? किं वा एयाए चैव कण्णगाए को वि पओगो ? किं वा घरंगओ को वि एस उवसग्गो ? अहवा जो होउ सो [हो] उ ।

सहसा खयंकरीयं^१ अणत्थदंडस्स अग्गला परमा ।

अवराहिणं पि सहसा रक्खति अपमत्तया पुरिसं ॥

९१

अप्रमत्त-सुसम्बद्ध-गुणदोषानुयायिनः ।

दिशो निरीक्षमाणस्य नास्ति जागरतो भयम् ॥

९२

ता अप्पमत्तेण मया अप्पा रक्खियव्वो, निरूवेमि किंचि उवायं, निरूवेमि घरं । तओ निरूवियं वाहिं गंतूण घरं जाव न किंचि दिट्ठं आसंकाथामं ति । तओ बीयभूमीए चडिओ । तत्थ निरूविया दिवकण्णगा महावाहिगहिया । [५० ११.१] तओ आलत्ता तेण । सो वि य तीए । निसण्णो य तयासण्णे विर-इयपल्लंके । आढत्तो वोल्लावेउं । जाओ कुमारीए तस्सुवरि बहुमाणो । निन्दियं च अत्ताणं । आलावसंकहाहि प(य) ठियाइं थेववेलं । आढत्तं कुमारेण कहाणयं महराए हियपल्लावणीए वायाए, जाव महावाही(हि)पीडियाए वि मणागं वयणमेयं कण्णेहिं पलिस्सायमाणीए आगया निदा । कुमारेण आणिया हेट्टाओ खोडी^२ । मुक्का पल्लंके । पाउरिया पाउरणेण । थिओ अप्पणा अर्भित-रदीवे आयड्डियखग्गो खंभंतरिओ निरूवमाणो चउदिसं ति । जाव महतीए वेलाए सुहपसुत्ताए कन्नगाए निदाइयमुहविवराए घोरमाणाय(ए) दिट्ठाओ

तणुयाओ वे जीहाओ पयंपमाणीओ^१ । तओ जाया से आसंका, थिओ चेव संकमाणो, जाव दिट्ठं मुहाओ निग्गच्छमाणं सप्पमुहं ति । तओ नायं—एयाओ सयासाओ भयं ति । जाव अवलोइउं आढत्तो पासेसु पन्नगो, न दिट्ठो छाहिं^२ अंतरिओ जिणयत्तो । तओ ससंको नीसरिउं आढत्तो जाव निग्गओ सव्वो । अवयरिओ कुमारिपल्लंकाओ । आरूढो कुमारपल्लंके । आढत्तो सिरपएसे किल दसिउं जाव, ताव करणदक्खयाए कुमारेण कओ अट्ठखंडाईं पण्णगो । [५० ११.२] उवसंहरियं खग्गं । छूढो तीए चेव आभरणकरंडियाए पन्नगो । ओसारिया खोडी । निसन्नो पल्लंके । परिसमाणियमहासमरभरो व गहिओ वि(वी)सत्थिमाए । नयरयारजणसूयगेण य आणंदिओ वयणेणं । सा वि निग्गयवाही परमनिवुई(ईं) गया सुविऊण वीसत्थविसिद्धमहुरगन्धर्ववाऊरि-ज्जमाणसवणविउद्धा । जाओ ससंभवं(मं?) मणम्मि तोसो । आढत्ता चिंतिउं—अहो किमेयं सहसा सप्पुब्भूयं? जओ अयगओ मे वाही सरीराओ, जायं मे लहुयं उयरं, गहियाईं उच्छाहेण अंगाईं, सो महाणुभावो वि सत्थो चिट्ठति । ता एयस्स एस पहावो, न अन्नो एत्थ वियप्पो ति । ता पुच्छामि एयं ‘किमेत्थ तत्तं?’ ति । तओ सविणयं सवहुमाणं समहुरवयणं च पुच्छियं—‘सामि! किमेयं?’ ति । कुमारेण भणियं—‘सामिणि! तुमं न जाणसि?’ कुमारीए भणियं—‘नाह! नायं मए, तह वि य विसेसेण नाउमिच्छामि ।’ कुमारेण भणियं—‘जइ एयं (वं) ता समलिगाए^३ तत्तं अच्छइ, निरूवेह एयं ।’ ततो ससंभंताए निरूविया य तीए जाव सहसा ‘सप्पो सप्पो’ ति भणमाणीए मुक्का । तओ धीरविया कुमारेण—‘धीरा धीरा होहि, एस सो सरीरद्रोहगो दुरायारो वाही, कओ विगयपाणो तुज्झ कल्लाणेहिं ।’ कुमा [५० १२.१] रीए भणियं—‘कहं चिय?’ तओ कहिओ वुत्तंतो । तं च सोऊण आणंदिया सुइरं हियएणं । कुमारीए बहुमणिओ—‘सामि! को तुमं मोत्तूण अण्णो उवायकुसलो धीरो महाणुभावो परोवयारव-च्छलो पडिवन्नरिउं’ ति । जेण—

हियए जाओ तत्थेव वड्ढिओ नेय पयडिओ लोए ।

ववसायपायवो [सु] पुरिसाण लक्खिज्जति फलेहिं ॥ ९३

कुमारेण भणियं—‘मुद्धे! तुज्झ चेव पुन्नप्पहावो’ ति । तओ थियाईं विसिट्ठकहाए थेववेलं ।

— जिनदत्तस्य सिंहलराजकुमार्याः पाणिग्रहणम् । —

इओ य राइणा महाणुभावदंसण(णू)सुएण पेसिया गवेसगा—‘भो भो! गवेसह को वुत्तंतो तस्स महाणुभावस्स वड्ढति?’ गया य ते । सुओ य जंपंताणं

सहो । वद्धाविओ राया - 'जीवइ सो महाणुभावो ।' तओ आगओ सतोसं राया ।
अब्भुट्ठिओ कुमारेण । निसन्ना दो वि । पुच्छिओ य राइणा शरीरपउत्ती । दिट्ठा
य पहड्डलोयणा कुमारी तणूदरा य । तओ पुच्छिओ कुमारो - 'भो महाणुभाव !
सुहं वसिओ रयणीए तुमं ?' कुमारेण भणियं - 'तुम्ह पसाएण सुहं' ति ।
राइणा भणियं - 'भो ! कुमारी अज्ज सोहणच्छाया दीसति, ता नायं मए 'महा-
णुभावो तुमं, तुम्ह प्पहावेण एयं सव्वं' तहा वि कोउगेणं विसेसेणं जाणिउं
इच्छामि, ता किमेयं ?' ति । कुमारेण भणियं - 'सामि ! कुमारी पुच्छह ।'
तओ [५० १२.२] पुच्छिया रायपुत्ती । कहिओ असेसवुत्तंतो तीए, दंसिया
'सामलिगा । तओ आणंदिओ राया । तओ बहुमन्निओ कुमारो - अहो !

छंदं जो अणुयत्तइ मम्मं रक्खइ गुणा पयासेइ ।

सो नवरि माणुसाणं देवाण य वल्लहो होति ॥ ९४

तओ राइणा समइच्छिओ साहुकारेण । समादिट्ठं नयरे वद्धावणयं । आगओ
पउरलोगो । पूइओ य साहुकारेण । चितियं कुमारीए । अवि य -

वयणिज्जं चिय मरणं होइ कुसीलाण सयणमज्झम्मि ।

जं पुण मरणं सा कालपरिणई लोयसामण्णा ॥ ९५

अहं एएण विक्रमवलेण जिणेऊण गहिया, मज्झं पि एयं वज्जिय अण्णस्स
पुरिसस्स निवित्ती । भणियं च -

सो चिय कीरति मित्तो जो चिय पत्तम्मि वसणसमयम्मि ।

न हु होइ पराहुत्तो सेलसिलाघडियपुरिसो व ॥ ९६

राइणा दिण्णं पारिओसियं ति । पडिच्छियं किं पि सेसमेत्तं कुमारेण ।
परिक्खिऊण राइणा इंगियाइं, नाऊण कुमारीहिययं जहा 'पडिवन्नो कुमारीए
कुमारो' । किं च -

दिट्ठे दइयम्मि जणे निहुयनिरुंभंतहासओमीसं ।

अंतग्गओ वि नेहो नयणपलोए चिय कहेइ ॥ ९७

ता एवं चेव उचियं । उत्तमो सवेसिं पि एसो । ता ममावि एवं चेव उचियं'
ति । तओ दिन्ना राइणा लोयपच्चक्खं कुमारी कुमारस्स । तेण वि काऊण
बहुमाणं पडिच्छिया । संभोजिया य वेज्जेहिं जाव जाया पुण्णवा । तओ
पसत्थे[हिं] तिहि-करण-मुहुत्तेहिं परिणीया य जहाविहवेणं । अच्छंति
[५० १३.१] पंचप्पयारं विसयसुहमणुहवंताणि जाव विणिइयं सत्थवाहसंतियं
भंडं ति । चितियं जिणयत्तेण -

नियमंडलं चयंता पडंति तुंगत्तणं न पावंति ।

सयलजणे हसणीया हुंति नरा थेरिथणय व ॥

९८

जेण - किं ताएँ सिरीए पीवराएँ जा होइ अन्नदेसम्मि ।

जा य न मित्तेहिँ समं जा य (जं च) अमित्ता न पेच्छंति ॥ ९९

पियमित्तविरहियाणं जा लच्छी होइ अण्णदेसम्मि ।

अच्चंतसुंदरा वि हु न कुणइ मणनिच्चुइं तह वि ॥

१००

तओ विसजाविया राइणो कण्णगा एकवीसकोडीमोछालंकारेणालंक्रियदे-
हा । पूजिऊण कुमारं, दाऊण य बहुयं दधं, दासचेडीजुयलयं च पेसियं । कुमा-
रेण वि कया सा जिणधम्मपरायणा । दंसियं साहुणिनेवच्छं । तओ पुच्छिय
महारायं जणणिं च आरोवियसयलदब्बो सपरिवारो चडिओ कुमारो वणियवो-
हित्थे । दिण्णो य अग्घो । पुणदंसणं^१ भणियं भणिय नियत्तो राया ।

— जिनदत्तस्य श्रेष्ठिप्रपञ्चेन समुद्रपतनम् । —

इयरेहिँ पि वाहियं जाणं । जाव पत्तं समुद्धमज्जे, ताव चंचलत्तणओ इंदियाणं,
अनिरुवियकारित्तणओ विसयाणं, उवलुद्धो रायधूयाए उवरिं सेट्ठी । चित्तियं
च तेणं—जाव एस जीवए न ताव मं एया इच्छइ त्ति, ता उवाएण वावाएमि
त्ति । तओ भिँन्ना नियपुरिसा—‘जइ कोइ वक्खरो पडति ता मा उत्तारेसह
तुम्हे, महग्घो भारमोछो वि ।’ तेहिँ भणियं—‘एवं’ ति । तओ घत्तियं किंचि
महग्घमोछं भंडं ति । हाहारवो कओ । तओ भणिया कुमारेण [५० १३. २]—
‘भो भो आडत्तिया ! उत्तरउ कोवि ।’ तीए (तेहिँ) भणियं—‘कोऽभिपलियाए
चियाए अत्ताणयं खिवति ?’ कुमारेण भणियं—‘अहं ओयरामि, ओयारेह वरत्तं ।’
तओ ओयारिओ वरत्ताए । छिन्ना असिधेणुए वरत्ता सेट्ठिणा । गओ महावेगेण
वोहित्थो थेवं भूमिभागं । आढत्ता उवलभेउं रायधूया । अक्खिओ वुत्तंतो—
‘मया एसो वावाइओ’ त्ति । तीए भणियं—‘तुब्भे चैव पहाणा एत्थ । किं च—

जं जंपंति सुपुरिसा तं चिय पमुहे करंति पडिवन्नं ।

रयणायर व वेला कालेण वि जं न लंघंति ॥

१०१

अन्नं च—

पडिवन्नं जं च कुलुभाएहिँ, तं जंमह वि न वीसरइ ।

सवभाउ समप्पइ तइय पर, जइयहं जीविउ नीसरइ ॥

१०२

ता तुमं ससुरो, अकरणीयं च मिणं सुकुलजायमहिलाणं । भणियं सेट्ठिणा-
 सामिणि ! सुण विण्णत्ति दासो हं पाययाण ते निच्चं ।
 तुज्झ चलणप्पसाएण देवि ! मह जीवियं होज्जा ॥ १०३
 जाणामि अहमकज्जं तह वि य मे वम्महो अहिभवेति ।
 वम्महसरपहा (प्पह ?) रजज्जरेण लज्जा मए चत्ता ॥ १०४
 ता मे कुणसु पसायं सुरयं अणुहवसु ता तुमं सययं ।
 पायाण निच्चकालं सुस्ससकरा (रो ?) [तुहं ?] होह (हं ?) ॥ १०५
 अत्थि य सुती पुराणे पंचहिं पंडवेहिं दोमती भुत्ता ।
 जाओ रहदीसाओ [पं १४. १] सा जाय सहस्सई नामं (?) १०६

भणियं च ताए-

पावो पुणो इमो धम्मो (?) जइ तुम्भं एरिसाई वट्ठंति ।
 ससुरो सुण्हाहि समं अहिरमति अहो अमज्जायं ॥ १०७

पुणरवि भणियं-

अहह कह ताण सोक्खं न साहसं साहसैकरूयाण ।
 परिणामविरस[मइ]वाहिराण विमुहं मणं जाणं ॥ १०८
 जाण परजुवइमणहरभमुहाधणुमोकलोयणसरेहिं ।
 सीलकवयं न भिन्नं नमो नमो ताण पुरिसाण ॥ १०९
 माय व परकलत्तं जो मन्नइ कंचणं कयारसमं ।
 जीवेसु य कुणइ दयं सो पुरिसो जंगमं तित्थं ॥ ११०
 लज्जिज्जइ जेण जणे मइलिज्जइ नियकुलकमो जेण ।
 कंठट्ठिण जीए मा सुंदर ! तं कुणिज्जासुं ॥ १११
 जइ वि अहं परिचत्ता सुइणे वि अलंघिया परनरेणं ।
 नत्थि महं अन्नवयं मोत्तूण पइवयाभावं ॥ ११२
 हा हियय ! किं विसरसि रूवं दट्ठूण परकलत्ताणं ।
 पावेण नवरि लिप्पसि पावं पाविहसि तं न [पुणो ?] ॥ ११३
 अवि चलइ तियससेलो पायालपवद्धदूरमूलो वि ।
 न वि चलइ सईण मणं मणयं पि हु मरणकालम्मि ॥ ११४
 मोत्तूण निययनाहं अन्नं नेच्छामि ताव सुइणे वि ।
 आवइपडिया वि दट्ठं रयणिकरं महइ किं नलिणी ॥ ११५

अन्नं च -

सीहह केसरु सइहि उरु, [प० १४.२] सरणागउ सुहडस्स ।

मणि मत्थइ आसीविसह, न वि छिप्पति अमुयस्स ॥ ११६

ता मा एवंविहं भणेह, वप्पतुल्लो तुमं । तहा वि लग्गो निबन्धेण । पुणो वि भणइ -

ताव पुरिसो त्ति [बुच्चति ?] जाव य सीलम्मि संजुओ होइ ।

सीलेण विप्पमुक्को तणाउ लहुयत्तणमुवेति ॥ ११७

देवेहिं परिगरिओ जइ वि समो होइ भरहनाहेण ।

तह वि अकित्तिं पावइ पुरिसो परनारिसंगेण ॥ ११८

नियकित्तिविणासेणं जं सोक्खं होइ होउ किं तेण ।

लब्भति पुणो वि सोक्खं कित्ती पुण मइलिया कत्तो ॥ ११९

तीए वि चित्तिं - विसयाभिभूयो एस ।

मोहमहग्गहगहिओ वम्महवाणेहिं वाधियसरीरो ।

सुरयग्गहाभिभूओ जायइ निच्चेयणो पुरिसो ॥ १२०

न गणेइ पच्चवायं धम्मं न सुणेति उज्झए लज्जं ।

विसयविमोहियहियओ मन्नइ सुन्नं व अप्पाणं ॥ १२१

अयसं च सबलोए अत्थविणासं च जीयनासं च ।

जाणंतो वि न जाणति परदाररतिप्पिओ पुरिसो ॥ १२२

जणणि-जणयाण सुकयं न गणेन्ति य मित्त-बंधु-सामीणं ।

विसयविसमोहियमणा पुरिसा परलोयमग्गं च ॥ १२३

तीए पुणो पढियं -

जे किर वि रक्खगा ते विलुपगा कत्थ रक्खिउं सक्का ।

जत्थ जलं पि पलित्तं [प० १५. १] भण सरणं कं पवज्जामि ॥ १२४

ता एएण कयमकज्जं, ता कयाइ अन्नं पि कुणयति सुमरिया रायकन्नगाए

नीती -

माधुर्यं प्रमदाजने सुललितं दाक्षिण्यमार्ये जने,

शौर्यं शत्रुषु मार्दवं गुरुजने धर्मिष्ठता साधुषु ।

मर्मज्ञेष्वनुवर्तनं बहुविधं मानं जने गर्विते,

शाठ्यं पापजने नरस्य कथितं प्रयासमद्यौ गुणाः ॥

ता काऊण साढं छम्मेण केणावि ओयरैयवं । ततो बहुविहं आलोइऊण भणियं—‘ता जइ एवं तुह निवंधो, को तुमं मोत्तूण मम सरणं ? किंतु पडि-
क्खसु जाव छम्मासं, जाव तस्सेव नामेण करणगाइं करेमि ।’ तओ तेण भणि-
यं—‘एवं’ ति । इओ य उत्तरदिणेसु पयडियं तीए पुप्फवइत्तणं । ताव पत्तो तीरं बोहित्थो । उत्तरिया य समुदाओ । आढत्तं वद्धावणयं जाव गओ सेट्ठी कोसिल्लियादि घेत्तूण राइणो दंसणत्थं । दिन्नं च कम्माराणं पि य नियनियं तओ दवं । पमत्तमत्ताणं सवाण वि न्हाणच्छलेण निययदासचेडीसहिया निययाहरणं पहाणयरं च महारायदिन्नं दविणं च घेत्तूण निग्गया सणियसणियं । गया गामं-
तरं । दिट्ठो तत्थ आवासिओ सत्थो । ठिया [५० १५. २] तत्थ सत्थवाहं पुच्छिय । पयट्ठा तेण समं, जाव पत्ता चंपं ति । जाव कम्मधम्मसंजोएण दिट्ठा विहरमाणसाहुणीओ । तओ ताओ पेच्छिऊण चितियं—एयाओ ताओ जाण संतियं नेवच्छं अज्जउत्तेण दंसियं आसि, बहुमयाओ अज्जउत्तस्स, ता एयाण सगासं वच्चासि । तओ गया ताण पिट्ठओ । काऊण य निसीहियं पविट्ठा पडि-
स्सयम्मि । इओ य तत्थ तीए विमलमतीए सुओ निसीहियासदो । तओ ससं-
भंताए सागयं निसीहियाए उट्ठिया । दिट्ठा य अउवलावणधारिणी जक्खिणि व पडिहारीहिं समेया । गहियं चेडीहिं किलप्पलंयं(?) दिन्नाइं आसणाइं । तीए वि वंदियाओ साहुणीओ । कयं वंदणयं साविगाए । निसिन्नाओ, पमदियाओ जंघाओ पुच्छिया सरीरपउत्ती । तओ समासत्था समाणा पुच्छिया विमलमतीए—‘कओ तुम्हेहिं?’ ति । तीए वि सया(वा)हमंथरवयणाए भणियं—‘पियसहि ! महल्ला कह’ ति, वयंसि !

जत्तियमेत्तो राओ संतावो होति तत्तिओ चेव ।

उज्झियरायं न हु कुंकुमं पि ताविज्जइ जणेण ॥ [५० १६. १] १२६

कम्ममओ संसारो कम्मं पुण नेहवंधणं जाण ।

नेहनियलेण वद्धा भमंति भवसायरे जीवा ॥ १२७

इन्दत्तं पत्तस्स वि जय(ण ?)स्स विसएसु नत्थि संतोसो ।

अणुसरिसपरियणस्स वि जस्स सहीणाइं सोक्खाइं ॥ १२८

विषस्य विषयाणां च, दूरमत्यन्तमन्तरम् ।

उपभुक्तं विषं हन्ति, विषयाः स्मरणादपि ॥ १२९

एवं सुणिऊण समासासिया विमलमतीए—एवंविहो एस संसारो । जओ—

सइ रोग-सोग-पिय-विप्पयोग-बहुदुक्खजलणसंतत्ते ।

नडपेच्छणयसमाणे संसारे रे सुहं कत्तो ? ॥ १३०

दीणत्त दुहसयाइं सोगो मणसंतावया,
 सत्तूण समागमो दारिद् उव्वेवया,
 पुव्वज्जियवसएण एए होंति अविराहया ।
 संसारम्मि अणंते जाइ-जरा-मरण-रोगपरम्मि ।
 मणुयाणं पि य पियसहि! एयाइं हवंति दुक्खाइं ॥ १३१
 संगलति पुणो वियलति पुणो वि संगलति वियलणं होति ।
 पुरिसाणं पि य तच्चिय धणरिद्धी चंदजोण्ह व ॥ १३२
 मणुयाणं ज(जि?)यलोए अन्नाण वि एत्थ किं तुह अउवं? ।
 संसारम्मि अणंते न(त?)न्नत्थि च्छेरयं किं पि ॥ [प० १६.२] १३३
 ता सहि! चय उव्वेयं संसारासारयं वियाणंती ।
 जिणवयणभावियाणं न होंति उव्वेवया पायं ॥ १३४
 जं एइ अवसरेणं अणुपरिवाडी सुहं व दुक्खं वा ।
 तं सहह अदीणमणा जाव पसायं विही कुणति ॥ १३५
 वारिगमायं सच्छन्दगामिणी अन्नमन्नमणुरत्ता ।
 नारि व चलसहावा चिंता पुरिसं विणासेइ ॥
 चिन्ता डहति सरीरं डहति अणाहत्तणं परविएसे ।
 डहइ य अब्भक्खाणं डहइ अकजं कयं पच्छा ॥ १३७

पुणो वि भणियं -

विणओ वेयावच्चं सज्झायं निच्चमेव कुणमाणी ।

धम्मज्झाणोवगया चिट्ठ तुमं निच्चकालं पि ॥ १३८

एवं समासासिया, कहिओ असेसवुत्तं[तो] अत्तणो वि, कहिया भत्तुणो गुणा,
 कहियं च सरीरसंठाणं । तओ से जाव बोहिदथे वि य एस मे व(?) भत्तारो ।
 जाव वण्णेण सामो, तओ विण्णायं 'अण्णो को वि एस' जओ अणेगरयणभरिया
 वसुन्धरा । तओ तीए पुणो वि समासासिय कहिओ य अत्तणो वुत्तंतो । मज्झ
 वि एवंविहं समालं(णं?) जायं । जेण समानदुक्खा तुमं मम, समानसाविया
 य, ता तुमं मम भइणी । पडिच्छामि चेव एत्थ ठियाओ कइचि वरिसाणि ।
 पुण सरिसाओ चेव कुसलाणुट्ठाणं काहामो । [प० १७.१] नीया य सगिहं । कयं
 ण्हाणाइयं कम्मं, अच्छंति य जिणाययणे सुस्सस(सं) कुणमाणीओ पढंतीओ
 वायंतीओ य । कुणइ य अणवरयं महापूयं जिणाण । सिरिमती पयच्छइ य
 साहुणीणं फासुयदाणाइं । एवं च ताव एवं ।

इओ य सो जिणयत्तो उव्वुड्डो समानो पेच्छिय विगयबोहित्थं पएसं
 आदत्तो बाहाहिं तरिउं । पावियं च तेण फलहयं । तं च केरिसं? -

कोमलदइयालिङ्गणफाससुहासायजायसोक्खाहिं ।

वाहाहिं तेण फलहं अवगूढं दइयदेहं व ॥

१३९

कहिंचि जंघाहिं कहिंचि कडीओ कहिंचि पट्टीओ कहिंचि वाहाहिं, एवं
अविसाङ्गो^१ तरंतस्स समुदं । एवं च ताव एवं ।

— जिनदत्तस्य अङ्गारवत्याः पाणिग्रहणम् । —

इओ य वेयड्डपव्वए दाहिणपव्वसेटीए असोयसिरि(री) विजाहरचक्कवट्टी ।
तस्स अंगारिणी नाम धूया । सा य अणोवमा रूवेणं कलाहिं य । न य इच्छइ
सामन्नपुरिसं ति । दंसिया य सब्बे विजाहरकुमारा । न य एगो वि से चित्तं
रमइ च्ति । तओ पेसिया दिसोदिसिं विजाहरा पुरिसरयणअन्नेसणनिमित्तं ।
तओ हिंडंतेहिं दोहिं विजाहरेहिं दिट्ठो जिणयत्तो महुमहो^२ इव समुदं तरंतो ।
तओ चित्तिंयं 'को पुण एस समुदं वाहाहिं तरइ ?' आसन्नेहिं होऊण निरुविओ
रूवेण कामदेवो व, वीरो व [प० १७.२] धीरिमाए । तओ भणियं परोप्परं—
'भो भो ! पिच्छ पिच्छ, अच्छरियं ईईसा रूवसंपया होऊण केरिसं अवत्थं
पत्तो ?' च्ति ।

परिहरिय साहुसाई(०हसाई ?) जुत्तिविह(हा)णाइ जाइं लोयस्स ।

कजाइं मणोहरवाहिराई वीरा समाणंति ॥

१४०

अवि य—गरुय च्चिय गरुए भीसणे वि मुज्झंति नवर बहुवीरा ।

सूरो विडप्पणहिओ वि तह वि जोण्हं पयासेइ ॥ १४१

जो विसमे वि [य ?] कजे कज्जारंभं न मुंचए धीरो ।

अहिसारिय व लच्छी निवडइ वच्छत्थले तस्स ॥ १४२

जइ होइ निरारंभो वयंस लच्छी पमुंचए हरी वि ।

फरिओ वि य आरंभो लच्छी पयटोसिया हिट्ठी ॥ १४३

तं किं पि कम्मरयणं धीरा वरसं(विरचं)ति साहससहाया ।

जे बंभ-हरि-हराण वि लग्गइ चित्ते चमुक्कारो ॥ १४४

तओ तेहिं भणियं विजाहरेहिं परोप्परं—पेच्छामो अन्तरसत्तं ति । तओ
हक्किओ एक्केण विजाहरेण जिणयत्तो । जिणयत्तो वि एगेण हत्थेण तरिउमा-
दत्तो, अवरो लाइओ कुरियाए मुट्ठीए—भो भो ! आगच्छह किं मे वाहिं
सुन्नपोक्काराहिं ?

मा [मा] जाणह तुंगत्तणेण पुरिसाण होइ सोंडीरं ।

मडहो वि[य] मइंदो करिवराण कुंभत्थलं दलइ ॥ १४५

इयरेहिं चितियं-अहो महाणुभावया एयस्स । भणियं च-‘मा अम्हाणं उवरि कोवं करेह, एयं परिकखणत्थमेव कयं तुम्ह । अम्हेहिं [५० १८.१] गवेस-यंतेहिं तुमं दिट्ठो, न य तुम्हमंतरेण पुरिसरयणं अत्थि अण्णं, ता कुण पसायं, देह आएसं जेण उत्तारिमो ।’ कुमारेण भणियं-‘अहं उत्तरामि सयमेव ।

अण्णो कह पत्थिज्जइ हियए माणं समुवहंतेणं ।

सुरए वि पियामुहचुंवणस्स अब्भत्थणा हलुई ॥ १४६

तहा वि जइ निवन्धो ता एह ।’ तओ उत्तारिओ तेहिं । नीओ महरज-लासन्नं, कयं अंगपक्खालणं, अप्पियाणि दिव्वत्थाणि, नीओ असोगसि-रिसगासं । विम्हिओ रूयाइसयदंसणेणं चक्कवट्ठी, हरिसिओ हियएणं, पुज्जिया विज्जाहरा । सा वि अंगारमई तं पेच्छिऊण लद्धावसरेण गलेण गहिया मयणेणं, आढत्ता मयणवियारे काउं ति । अवि य-

न जलंति न धगधगंति न सिमिसिमंति न मुयंति धूमवट्ठीओ ।

अंगाई माइ पियविरहियं इन्हि हुयाइ डझ(ज्झं)ति ॥ १४७

नीसाससरसदोवळिमाए नच्चइ नडो व हयलोओ ।

विरहे मरणेण विणा सणेहरेहा न निविडई ॥ १४८

तओ आणंदेण दिण्णा तस्स । परिणीया य तेणं । आगासगामिणीए विज्जाए आगच्छति(अच्छंति?) य विसयसुहमणुहवंताइं । अइसंधिया विज्जाहरा परक्कमकलाहि^१ । दिण्णाओ विज्जाओ असोगसिरेण(रिणा?) । दसिउं यंउथुउ-वास (?) गरुयत्तणं जिणयत्तेणं । कुणइ य धम्मकहा । अंगा [५० १८.२] रमइ(ई)ए नियडिवज्जए दवउ, तग्गोहंसए(?) सासयाइं जिणाययणाइं । ताव भणियं कुमारेणं-‘सुयणु! बुद्धो अम्हाण कुलपरंपरागओ देवो, तहा वि तुज्झ नेहेणं पडिवन्नो मए एस, गहिओ धम्मो ।’ तओ जाओ विसेसओ तीए तस्स उवरि पडिवंधो । अण्णया समुद्वेइयाभिमुहं गच्छंतेणं दिट्ठाओ नियभारियाओ । ‘एगत्थ मिलियाओ’ त्ति गहिओ हरिसेणं । उ(न?) संभासियाओ तेणं । चितियं च जिणयत्तेणं-

सो मिच्चो सो सयणो सो चिय परमत्थवन्धवो होइ ।

जो जिणवराण आणा धरेइ माल व सीसेणं ॥ १४९

तओ भणिया अंगारमई-‘भदे! वच्चाओ सायरं’ ति । तओ चलियाइं पुप्फविमाणरूढाइं वसंतपुराहिमुहं ति । वट्टए मज्झरत्तं । पत्ताइं चंपं । तओ भणियं जिणयत्तेणं-‘एत्थ अवयरिय सुयामो थेववेलं ।’ तीए भणियं-‘एवं’

ति । तओ अवयरियाइं जत्थ ताओ अच्छंति । तो [तेण] वि भणिया
अंगारमई-‘अहं सुयामि, तुमं पि जागरमाणी चिट्ठ ।’ तीए भणियं-‘एवं’
ति । तओ पसुत्तओ थेववेलं ति । उट्ठिओ, भणिया य अंगारमई-‘भदे !
सुयसु थेववेलं, अहं अच्छामि ।’ तओ पसुत्ता । जिणयत्तो वि न(तं) पसुत्तिं
परिचइय अवगओ । पक्खित्ता गुलिया जंघाहिं । जाओ वामणो । सा वि
उट्ठिया संता सहसा अपेच्छमाणी रोविउमाढत्ता । किह ?

जं कइयवेण [५० १९.१] कीरइ चाहुं विणयं च दाणधम्मो य ।

दासो कज्जसमुल्लो नेहेण विणा विसंवयइ ॥ १५०

सवभावनेहरहिओ जइ वि नरो देइ धणस्स कोडिं पि ।

तह वि न करेइ पीई(इं) तिसियस्स महासमुदो व ॥ १५१

जं जम्मह वि न चित्तिं, सुविणंत्तरेण मणेण ।

सज्जणविहडण पियविरहु, तं विहि करइ खणेण ॥ १५२

अकंदंती कलुणं मोभयरोननिय (सोयभरोनमिय ?) मउलियच्छिजुया ।

अणवरयवाहसलिलुच्छलंतथोयंतगंडयला ॥ १५३

आसासिज्जइ चको जलगयपडिंविंवदंसणमुहेण ।

तं पि हरंति तरंगा पिच्छह निउणत्तणं विहिणो ॥ १५४

सा ई(पी)ई सो पणओ अणुराओ तारिसा(सो) मम पियस्स ।

हा जह खणेण झीणो धिरत्थु संसारवासस्स ॥ १५५

हा नाह ! कत्थऽसि या(ग)ओ, एगुम(एगं अ) डवीए उज्झिऊण ममं ।

सा पीई सो पणओ सणु(सो अणु) राओ कहिं वु(तु)ज्झ ? ॥ १५६

हा च(द)इय ! सुसामिय ! गुणनिहाण ! हा जीयनाह ! त्ति(?) ।

कत्थ गओ कत्थ गओ मं मोत्तुं णिक्कियं(वं) रण्णे ॥ १५७

आणेउं नयराओ रण्णे मोत्तूण एक्कियं रहइ ।

मा दइय ! वच्चसु तुमं अहव घरं चेव मे(मं?) नेसु ॥ १५८

ता जह तुमं परोक्खे पडिही मे अयसपवओ उवरि ।

जुणंतो हियय [५० १९.२] घरं जुणहुगं विज्जपुंजो व ॥ १५९

गु(तु)ह दोसस्स महायस्स(स) ! थेवस्स वि एत्थ एत्थि(णत्थि!) संबंधो ।

अइ दारुणाण सामिय ! मह दोसो पुव्वकम्माणं ॥ १६०

अहवा वि अन्नजम्मे घेत्तूण वयं पुणो य मे भगं ।

तस्स उदएण एयं दुक्खं अइदारुणं जायं ॥ १६१

अहवा पउमसरत्थं चक्काण जुयं सुपाएसंजुयं भिन्नं(?) ।

पावए परो, तस्स फलं आगयं विउलं(?) ॥ १६२

किं वा वि कमलसंडे विओइयं हंसजुवलयं पुर्वि ।

अइमिमि(निग्धि)णाएँ संपइ तस्स दलं च मोत्तवं (?) ॥ १६३

अहवा किमिहारत्ते निरत्थयं विलविलेण एएण ।

किं पुण अणुहवितवं जं पुव्वकयं मए कम्मं ॥ १६४

जइ पइससि पायालं महासमुदं च लंघिमो जइ वि ।

मेरुम्मि आरुहामो तहवि कयंतो पलोएइ ॥ १६५

पुणो पढियं अंगारमईए -

सुर-मणुयरिद्विसंपय-बंधव-धण-रयण-कणयपरिभोगा ।

लायण्ण-रूय-जोयण-वलं च जीयं चऽणिच्चाइं ॥ १६६

विसयाणं सिवियाणं सुट्ट वि प[उ]राण हियय [प० २०.१]हारीणं ।

अयच्छ(पत्थ)भोयणाणं परिणामो दारुणो होइ ॥ १६७

अइवल्लहम्मि रोसो माणो ईसा य तामसो होइ ।

पियमूलियं च दुक्खं अलाहि अम्हं पियजणेण ॥ १६८

सुओ अब्भितरत्थाहिं विमलमइ-सिरिमईहिं सद्दो । निग्गयाओ ताओ 'हा किमेयं?' ति । तीय वि उग्घाडिए समाणे दिट्ठं वीयरगाण देहरयणं । 'हा मिच्छा दुक्कडं' ति कुणमाणीए उवसंहरियं विमाणं । पविट्ठा निसीहियं कुणमाणी । वंदिया देवा । पुच्छिया य वुत्तंतो ताहिं । कहिओ जहाविहो अवगओ सिरिम[ई]ए मम भत्तार त्ति जाव कहियं ईईसो त्ति, मम उवरि पडिवंधो आसि जेण कुलकमागयं पि बुद्धधम्मं परिचइय पडिवन्नो जिणधम्मो त्ति । संपयं पुण एवंविहं कयं ति जेण परिचइय गओ त्ति । पुणो वि पढियं अंगारमईए -

अचंतमणहरस्स वि सहि दोसा उवरि दड्डुपेम्मस्स ।

जं तणतणुएण वि विपि(प्पि)एण गिरिसं [प० २०.२.] निहं दुक्खं ॥ १६९

असरिसजणम्मि नेहो जइ कीरइ कहवि विहिनिओएण ।

नवनलिणीदलठियपाणिय व किं सौ थिरो होइ ॥ १७०

जो धडइ दुज्जणो सज्जणो य कहकह वि जइ सुलग्गेणं ।

तो तक्खणं विरज्जइ तावेण हलिदरागो व ॥ १७१

सवभावनेहमइए रत्ते रच्चिज्जइ त्ति रमणीयं ।

अणहियए पुणु हिययं जं दिज्जइ तं जणो हसइ ॥ १७२

जो पुण सिणेहस(सं ?)ताणमलणपायडियविप्पिओ निसय(?) ।

यम्मिकरेतो(?) पणयं भूयाणं वायए वंसो ॥ १७३

ता एवंविहा नेहा पुरिसाणं । सिरिमईए भणियं—

किं काही सो पुरिसो सब्बत्थामेसु उज्जमंतो वि ।

पुव्वि(विं) कयंतमल्लेण जस्स वग्गाइ (वंगाई?) भग्गाइं ॥ १७४

नणु सो महासावओ आसि, जेण अहं पि साविगा कय त्ति । ता अन्नो को वि एस, जेण अणेरूयभरिया वसुंधरा ।' तओ परिसंथवणिया ताए कहिओ निययवुत्तंतो । भणिया ताहिं— 'साहम्मिणी समाणदुक्खा य, ता भगिणी तुमं अम्हाण, अच्छामो ताव एत्थ, पडिच्छामो कयवयदियहे, पुणो कुसलाणुट्ठाणं काहामो । अन्नं च—

पियविप्पओगमइयं कोवसमुत्थं व परिहववासवो(वसं वा ?) ।

जे चिय सहंति दुक्खं सुहाइं ते [प० २१.१] चेव पावंति ॥ १७५

ता एत्थेव द्विया चेव पडिगा(च्छा)हि ताव, एगागिणीए कुलहरगमणं न बहुमयं' ति । तीए भणियं— 'एवं' ति ।

— जिनदत्तस्य वामनकरूपेण स्वचरितकथनम् । —

तओ सो वि जिणयत्तो अणेगवयंसयपरिवारिओ गायमाणो य कहाणयाइं कहेमाणो चिट्ठइ जाव कओ सब्बो नयरलोओ हयहियओ । गया राइणो वत्ता । हकारिओ राइणा, दिण्णं च से जीवणं, अच्छए य राइणो सयासे गंधवाइविणोएण । जाया य नयरे वत्ता राइणो सयासे— भो ! एत्थ नयरे तिन्नि सोया-सिणीओ अपडिरूवदंसणाओ सिरि-हिरि-लच्छीणं उव्वहमाणीओ उ(रू?)यं अच्छंति, न ताओ को वि देवो वि हसाविउं बोलाविउं वा सकइ । राइणा भणियं— 'अणेग-रयणभरिया नयरी ।' एत्थंतरम्मि जिणयत्तेण भणियं— 'भो भो ! एवंविहाओ तुब्भे जेण माणुसमेत्तेसु एवं एयंविहासि(हि?) गारं आरोवेह ।' रायलोगेहि भणियं— 'एवंविहाओ चेव ताओ ।' तओ तेण भणियं— 'भो भो ! पेच्छंतु भवन्तो, पेसउ अप्पयारए पुंसंरा(पुरिसे?) य राया जेण ताण पुरओ बोल्लवेमि सा(ताओ?) । तओ राइणा पेसिया पहाणपुरिसा । जिणयत्तेण वि निययवसं(यं) सया भणिया— 'तत्थ गया मं कहाणयं पुच्छे [प० २१. २] ज्जह । एवं ति । पुणो वि भणिया— 'चरियं कप्पियं?' ति चरियं पुच्छेज्जह । भणिऊण गया तत्थ । ताओ विचं(चिट्ठं?) ति । आढत्तो जिणयत्तो खलियारेउं— 'भो भो वा[म]णय ! ता किं पि कहाणयं कहेहि, जाव राउले वेला भवइ ।' तेण भणियं— 'भो ! ताव किं चरियं कहामो अहो कप्पियं?' इयरेहिं भणियं— 'चरियं' ति । तओ आढत्तं चरियं अत्तणो, आबल्लप्पभीइ' कहिउं जाव गओ चंपं, उज्जाणा निग्गओ य पणट्ठो । तओ

भणियं तेहि—‘उस्स(स्स)रं वड्डए, अइक्कमइ य राउले वेला, गच्छामो ताव ।’ तओ विमलमईए संजायपच्चयाए सहसा भणिओ वामणगो—‘भो वामणग! तओ पुण कहिं गओ? त्ति, ता कहसु मणागं सोहणयं ति ।’ वामणगेण भणियं—‘किं तुज्झ गच्छए हत्थाओ? मम राउले वेला उवग-च्छइ ।’ तओ गओ । वीयदियहम्मि आगओ । पुणो भणियं वयंसएहिं तहेव जाव आढत्तो अत्तणो चेव यवलंभोओ (?) जाव समुद्पडणं ति । तओ वीयाए तहेव सहासं जंपियं ति । तइयदियहे चंपगमणपज्जन्तं कहियं । तओ तइयाए तहेव सहासं जंपियं ति । तओ तहेव बहु(पण्हु)त्तरं [प० २२.१] दाऊण अवगओ । कहिया राइणो वत्ता । विम्हिओ राया । पूइओ वामणगो ।

— जिनदत्तस्य चम्पाराजपुत्र्याः पाणिग्रहणम् । —

इओ य छुट्ठो रायहत्थी, गओ उम्मूलिय खंभो, भंजमाणो घराइं, विणा-सेमाणो लोगअट्टारिउ त्ति । निवेइयं राइणो । दवाविओ राइणा पडहगो—‘भो भो! जो हत्थी गिण्हइ तस्स रज्जं दिज्जइ दिक्करिगा य ।’ एवं हिंडेमाणो छित्तो पडहगो वावणगेण । धाविओ गयाभिमुहं । हक्कारिओ हत्थी, नियसिकाए नियत्तो वेगेण । तओ महंतं चेव वेलं खेलाविओ हत्थी, करणदक्खयाए गहिओ त्ति । अट्टालिओ कुंभे, आढत्तं गवव(गंधवं?), ठिओ निच्चलकुणो (कण्णो?), लोगेहिं [कओ] साहुकारो । आणीओ य हत्थी आलाणखंभं । आरोविओ मिंठो, अंदुइयओ । गओ रायसगासं । जाओ राया चिंतावरो न याणिमो किं पिक (करि?) हामो, मया एवं पडिवण्णं । एसो अणण्णसरीरो विण्णाणं च एवंविहं जेण हत्थी अकंतो त्ति! ता एएण कि (के) णावि पच्छण्णरूविणा सिद्धउत्तेण होयवं ति । एयं चिंतिउं भणिओ कुमारो—‘भो! नाओ मए तुमं जहा ‘पच्छन्नरूवधारी को वि सिद्धउत्तो तुमं’ ति तो संपयं उवसंहर एयं; जेण महया विभूईए करेमो विवाहो, केण वा पओगेण एयं परिवक्कं (त्तणं?) ति एयं च कोउयं [प. २२.२] मम फेडेह, अहं गुरू तुज्झ, अणइक्कमणीयवयणो हवति गुरू । तओ ‘अहो हं नाओ एएणं’ [ति चिंतेऊणं?] सविणयं कहिओ सब्बो बुत्तंतो जिणयत्तेण—‘एयाओ मम भारियाओ भवन्ति ता हक्कारेह ताओ, जेण ताण पुरओ फेडेमि एयं रूवं’ ति । तओ पेसिया महंतया ताण सयासे । भणि-याओ—‘राया भणइ तुम्हं भत्ता आगओ ता आगच्छह एत्तियं भूमिं; पच्चिहा-णह (पच्चहिण्णाह?) त्ति । तओ ताओ सपरिवाराओ समहल्लगाओ आगया-ओ । दिन्नाइं आसणाइं । भणियाओ राइणा—‘भयवतीओ! एस वामणगो एयं भणति ‘मम एयाओ भारियाओ हवंति’ ता एत्थ पमाणं तुम्हे ।’ ताहिं भणियं—

‘जाणेइ अम्ह भत्तुणो चरियाइं, न उण एस’ ति । तओ फेडिया जिणयत्तेण एगा गुलिया । अवगयं से वामणत्तणयं । जायं सिरिमति-अंगारमती [णं] पच्चभिन्नाणं । उट्टियाओ ससंभंताओ, निवडियाओ चलणेसु । भणियं च- ‘सामि ! अम्ह एस भत्तारो ।’ तओ हरिसिओ राया । समवसरियाओ कुमारीओ पडिवन्नाओ तेणं । निसण्णाओ तस्सासण्णे । विमलमतीए भणियं - ‘ममावि भत्तुणो घडइ सब्बमेयस्स, सत्तिं (किं तु ?) वण्णेण विसंवओ’ ति । तओ कहिओ वुत्तंतो । समप्पिया सिरिमती-विमलमतीओ राइणा (णो) । उप्पइयाइं दो वि [प० २३.१] जिणयत्तो अंगारवती आगासेणं वेयड्डं । कहिओ वुत्तंतो असोग-सिरिणो अंगारवतीए । ता संस(प?)यं फेडेह एस(य)वन्नपरावत्तं । ता पच्चक्खी हो (हू) ओ । तओ हरिसवसुब्भिन्नपुलइओ उट्टिओ आसणाओ । पयड्डो पहाणपरियणसमेओ । सिंघलनयराओ मज्जेण पुहविसेहरं गयणेणं वेत्तुण आगओ चंपं । अब्भुट्ठिओ राइणा । कओ महंतो उवयारो असोगसिरी-पुहविसेहरमहारायाणं । फेडिय(या) वण्णपरावत्तिणी जिणयत्तेण गुलिया । तओ तं उत्तत्त-कणयसप्पहं उइयमिव सहस्सकिरणं रविं, कामदेवं व रूवगुणगारवगवियं विभिया सब्बे विजाहरा राया का(रा)यकुमारा य । पडिवन्नो सओसं विमलमईए । चितियं च -

तुह विरहतावियंगं सुसइ य जलवज्जियं व आरोप्यं ।

दंसणजलेण सिंचह ओमुंचइ जेण संतावं ॥

१७६

इ(त ?)ओ य राइणा कन्नाए कओ महापमोएणं विवाहो । पूजिऊण विजाहरचक्कवट्ठी गओ सनयरं । बहुमन्निओ पुहतिसेहरो राइणा । पराणीओ कुमारेणं, पच्छा कइवि दियहेहि अंगारवतीए सह नयरं । राइणा कओ महासामंतो । पसाहियाइं रजंतराइं । अच्छए ताण समं अउवविसयसुहमणुहवंतो । [प० २३.२] वट्ठाविओ जीवदेवसेट्ठी । पेसियाओ छप्पन्नकोडीओ कुमारेण ।

— जिनदत्तस्य स्वगृहे पुनर्गमनम् । —

पच्छा कइवयदियहेहिं चउभारियासमेओ महया पड(रि ?) यरेणं गओ वसंतपुरम्मि जिणयत्तो । तओ महाविभूईए पविट्ठो सगिहं । समाइच्छिओ पिउणा बहुमन्निओ । निग्गया गिहाभित्तराओ जणणी । तओ सुयसिणेहेण पभूयकालदंसणेण य रोविउं पयत्ता । समासासिया जिणयत्तेण । तओ ताए समाइच्छिऊण अग्घाइओ उत्तमंता(गे) । कयं च वट्ठावणयं जीवदेवेण । पवत्तियं महादाणं । कारावियाओ पूयाओ जिणाययणेसु । एवं सुहंसुहेण वच्चए कालो । समुप्पन्ना जिणयत्तस्स चउण्हं पि भारियाणं पुत्ता ।

अन्मया वसंतउरउज्जाणवरे^१ समागओ सुहंकारो नाम आयरिओ । सो य
चउनाणी भयवं । गच्छन्ति वन्दणवत्तियाए नागरलोगा । कहियं उवरोहिण
जिणयत्तस्स जहा—समागओ उज्जाणम्मि भयवं सुहंकारायरिओ । चितियं जिण-
[५० २४.१] यत्तेण—गच्छामि भयवओ समीवं, पुच्छामि पुव्वभववइयरं,
केणेरिसं दुक्खं अणुहवियं पुणो पत्ता महारिद्धी । तओ [निग्गओ] विमल-
मती-सिरिमती-अंगारवती-विलासवतीसमेओ बहुपरियणेण । दिट्ठो भयवं ससि
व साहुगणपरियरिओ साहूहिं । तओ पाहिणी काउं सबेहिं वंदिओ, पच्छा कयं
सयलसाहूणं वंदणयं । उवविट्ठाइं रिसिपुरओ । पारद्वा भयवया धम्मकहा—

भूएसु जंगमत्तं तम्मि य पच्चिदियत्तमुकोसं ।

तत्तो वि य माणुस्सं माणुस्से आरिओ देसो ॥

१७७

आरियदेसे वि कुलं^२ कुले पहाणम्मि जाति मुकोसा ।

तीए रूयसमिद्धी रूए वि बलं पहाणयरं ॥

१७८

होति बले वि य जीयं जीए वि पहाणयरं विण्णाणं ।

विण्णाणे सम्मत्तं सम्मत्ते सीलसंपत्ती ॥

१७९

सीले खाइयभावो खाइयभावे वि केवलं नाणं ।

केवलिए पडिपुत्ते पत्ते परमक्खरे मोक्खो ॥

१८०

ता दुल्लहाणि एयाणि पन्नरस ठाणाणि । अपरं—

जातिविमुद्धं भुवणम्मि पाय[२४.२] डं गुणसएसु सुमहग्घं ।

माणिकं पि व लब्भति कहिं पि मणुयत्तणं दुलहं ॥

१८१

मणुयत्तणे वि दुलहा धम्मायरिया । जेण—

न हि तत् कुरुते माता न पिता न कलत्र-वन्धुजनवर्गाः(र्गः) ।

यत् कुर्वन्त्याचार्याः हितोपदेशेन सत्त्वानाम् ॥

१८२

ता तुम्हेहिं पत्ता एस सामग्गी । तथा चोक्तम्—

सम्प्राप्य मानुषत्वं संसारासारतां च विज्ञाय ।

हे जीव ! किं प्रमादाद् न चेष्टसे शान्तये सततम् ॥

१८३

ननु पुनरिदमतिदुर्लभमगाधसंसारजलधिप्रपतितं(जलनिधौ पतितं ?) ।

मानुष्यं खद्योतक-तडिल्लताविलसितप्रतिभम् ॥

१८४

आहार-संज्ञा-भय-मैथुनं च सामान्यमेतत् पशुभिर्नराणाम् ।

धर्मो नराणामधिको विशेषो धर्मेण हीनाः पशुभिश्च तुल्याः ॥

१८५

धनदो धनार्थिनां प्रोक्तः कामिनां सर्वकामदः ।

धर्म एवापवर्गस्य पारम्पर्येण साधकः ॥

१८६

खणभंगुरे असारे मणुयत्ते चवलअब्भसारिच्छे ।
सारं एत्तियमेत्तं जं कीरति सोहणो धम्मो ॥

१८७

सो य दाण-सील-तव-भावणामइओ ।

सत्पात्रं महती श्रद्धा काले देयं यथोचितम् ।

धर्मसाधनसामग्री धन्या सेयं प्रजायते ॥

१८८

शील-चारित्र्यवृत्तानां दीक्षितानां तपस्विनाम् ।

गृहारम्भनिवृत्तानां यतीनां दत्तमक्षयम् ॥

१८९

सर्षपत्रिभागमात्रं वटस्य बीजं महीतले न्यस्तम् ।

आपःस्नेहितमूलं जनयति विपुलान् महास्कन्धम् (न्धान्?) ॥

१९०

तद्वत् कडच्छुभिक्षा नियोजिता [२५.१] ब्रह्मचारिणः पात्रे ।

श्रद्धास्नेहितमूले जनयति विपुलान् महाभोगान् ॥

१९१

अपि तद् वटस्य बीजं वाता-ऽऽतपशोषितं विनश्येत् (त?) ।

न हि दक्षिणा विनश्यति नियोजिता ब्रह्मचारिभ्यः ॥

१९२

काले सुपत्तदाणं सम्मत्तविसुद्धि वोहिलाभं च ।

अंते समाहिमरणं अभवजीवा न पावंति ॥

१९३

दिण्णं सुहं पि दाणं होइ कुहम्मणेण असुहफलमेव ।

सप्पे वि दिण्णखीरं तं चेव विसत्तणमुवेइ ॥

१९४

तुच्छंमि(पि) सुपत्तम्मि उ दाणं नियमेण बहुगुणं होति ।

जह गावीए दिन्नं तणं पि खीरत्तणमुवेति ॥

१९५

मा मा मारेह जिए अलियं पर(रि)हरह मुय[ह] परदव्वं ।

बंभवयं च धारह परिग्गहे मुयह अणुवन्धं ॥

१९६

अयसाऽभिओयसंतावियस्स पुरिसस्स सुद्धहिययस्स ।

होइ वहंतस्स फुडं चंदणरससीयलो अग्गी ॥

१९७

अलियं न भासियव्वं अत्थि हु सच्चं वयं न वत्तव्वं ।

सच्चं पि होइ अलियं जं परपीडाकरं वयणं ॥

१९८

ता भो ! न हिंसियव्वा पाणिणो, न भासियव्वं अलियं, न गेण्हियव्वं परध्वं,
परिहरियव्वं परदारं, संवरियव्वो परिग्गहो, न भोयव्वं रयणीए, दारुणो एएसिं
विवागो त्ति । कायव्वो महातवो ।

वरमरसविरसकयसणगोयरविहिविहिए(य)सुद्धभावेण ।

अप्पाणेण य कवलो गहिओ लुहवेयणासमणो ॥

१९९

मा नरयवालविहियं संडासविडिं चवियं वयणे[ण] । [५० २५,२]	
उक्कत्तिरुण सयलं मा मे मांसं रसंतस्स ॥	२००
वरमुसिरखारतित्तयकडुयंबिलअरसविरसपाणेहिं ।	
अप्पाणेण य अप्पा खविओ अवि यप्पणो चेव ॥	२०१
मा नरयवालविहियं आवत्थियकढकढंतकढयंतं ।	
जाल-फुलिंगमुयंतं नरयजलं मा हु या(पा?)इयसि ॥	२०२
वरमायंबिल-छट्ट-ऽट्टमोह मासद्ध-मासखवणेहिं ।	
अप्पाणेण य अप्पा खविओ अवि यप्पणो चेव ॥	२०३
मा पिट्ठि-खंधव(वह?)णं ताडण कसघाय अंकुसनिरोहो ।	
तुह खलण नासबन्धण डहणंकणवेयणसयाइं ॥	२०४
धम्मेण य धम्मंतं ताविज्जंतं तवेण विउलेण ।	
जीवस्स गलति पावं जह किट्ठं काललोहस्स ॥	२०५

भावियद्वाओ भावणाओ -

एकोऽहं न मे कश्चिद् नाहमन्यस्य कस्यचित् ।

न तं पश्यामि यस्याहं ना[सौ] यो मम विद्यते ॥

२०६

तओ भणियं जिणयत्तेण - 'भयवं! इमं भावयंतस्स किं हवति?' भयवया भणियं -

एगगया य नाणे इंदियमलणं कसायमलणं च ।

जयणापरो य सावय ! सज्झायसमो तवो नत्थि ॥

२०७

जावइयं सज्झाये कालं चिट्ठति सुहेण भावेण ।

ताव खवेति पुराणं नवयं [५० २५.१] कम्मं न संचिणति ॥ २०८

ता भो ! एस चउरंगे धम्मे आयरो कायवो ।

दीहयरवाससहपंथिएण धम्मेण कुणह संसग्गी(ग्गं?) ।

सवो जणो नियत्तति तुमए सह तेण गंतवं ॥

२०९

धम्मेण धणं विउलं आउं दीहं सुहं च सोहग्गं ।

दालिइं दोहग्गं अकालमरणं अहम्मेण ॥

२१०

आरंभाण सयाइं करेति रिद्धीए हारणे मूढो ।

एकं न कुणति धम्मं जेण पलोए(इं?)ति रिद्धीओ ॥

२११

धम्मु करेज्जह एक्कु पर, किं आन्नि बहुएण ।

जं जं चंघउ एत्थु जगि, होइ असेसु वि तेण ॥

२१२

तओ भणियं सवेहिं - 'भयवं न कुणति धम्मं, एवमेयं ।'

— जिनदत्तस्य पूर्वभवकथाश्रवणम् । —

तओ कहाणयावसाणे सविणयं जिणयत्तेण भणियं—‘भयवं ! किं मे अन्न-
भवे समायरियं ति, जेण एरिसा रिद्धी, अवंतराले य तुच्छदुक्खं ? ति, केणावि
(केण य ?) चत्तारि भारियाओ ?’ ति । भयवया भणियं—‘सुदाणफलं’ ति ।
जिणयत्तेण भणियं—‘कहिं सुदाणं ?’ तओ साहिओ पुवभववइयरो—दसउरनयराओ
जाव गयाणि उज्जेणि । तत्थ तुमं वच्छवालो आसि सिवदेवो नाम । वच्छगएणं
दिट्ठो तए रिसी उज्जाणे । जाओ तस्सुवरि बहुमाणो । तओ मासपारणए धम्म-
कम्मजोएण पविट्ठो तुज्ज गेहे । तम्मि दियहे ऊस*वो बहुमन्निओ तए अत्ताणयं ।
तओ उवाइयं भत्तस्सपमल्लयं । तओ अणुमन्निओ जैणणीए । दिन्नं जाव साहुणा
निसिद्धं । तओ उवज्जियं सुहकम्मं ति । एयाओ पुण विमलमई सिरिमई अंगार-
वई विलासवई तम्मि काले तत्थेव आसि इव्वभकन्नगाओ । तओ पहेणयमागयाहिं
पसंसिओ रिसिं पारावयंतो तुमं । तओ एयाहिं पि वट्ठं सुहकम्मं ति । तओ
आउक्खएणं तुमं मरिऊण उप्पन्नो वसंतउरे । एयाओ पुण दुवे चंपाए, एगा
सिंघलदीवे, अबरा वेयड्डे असोगपुरम्मि । ता भो एओओ तए पुन्नोदएणं
परिणीयाओ ।

तओ संवेगपराणं पंचण्ह वि जायं जाईसरणं । दिट्ठो सयमेव पुव[भव ?]
वइयरो । तओ संजायसंवेगेणं भणियं जिणयत्तेण—भयवं !

अनित्यं यौवनं रूपं, जीवितं द्रव्यसञ्चयम् ।

अनित्या प्रियसंवासा, वरं सुचरितं तपः ॥ अहवा— २१३

एसेव गतो जम्मो असारसंसारकारणरयाण ।

परमत्थकारणं कारणान न हु सिक्खियं किं पि ॥ २१४

ता भयवं ! एवं भावेमाणस्स उव्विग्गं मे चित्तं संसारवासाओ, ता जणणि-
जणएसु अणुण्णविय गिण्हामि भगवओ सयासे वयं ति । भयवया भणियं—भो
सुकुमालसरीराणं दुक्करं वयधारणं ति, जेण भक्खियवो निरासाओ वालुयाकवलो,
तरियवो बाहाहिं समुदो, तोलेयवो महागिरी, संचरियव्वं खग्गधाराए, पढममेव
सिक्खियव्वो किरियाकलावो, उप्पाडियवा ससोणिया केसा, भुंजियव्वं परगिहे
लद्धावलद्धं कयसणं, सोयव्वं च ककसपुढवीए, सहियवा वावीसपरीसहा, धारिय-
वाणि पंचमहवयाणि, साहियवाणि इंदियाणि,

रक्तः शब्दे हरिणः, स्पर्शे नागो रसे च वारिचरः ।

कृपणपतङ्गो रूपे, भुजगो गन्धेन तु विनष्टः ॥ ता भो ! २१५

पञ्चसु रक्ता पञ्च विनष्टा यत्रागृहीतपरमार्थाः ।

एकस्तु पञ्चसु सक्तः प्रयाति भस्मान्ततां मूढः ॥

२१६

अपरं च तिगुत्तिगुत्तेण होयव्वं, निवारियद्वा चत्तारि कसाया, होयव्वं च पंचसमिइसमिणं, रक्खियव्वो छव्विहो जीवनिक्काओ, न कायव्वो सयणाइएसु अणुबंधो, एवमाति, किं बहुणा ?

बुभंति नाम भारा, ते चिय बुभंति वीसमंतेहिं ।

सीलभरो वोढव्वो जावज्जीवं अविस्सामो ॥

२१७

अहवा न दुकरं इमं भावेमाणस्स,

नरएसु सायणाए तिरिएसु कुमाणसेसु दुक्खाणि ।

देवेसु य दोगच्चं लहंति विसयाउरा जीवा ॥

२१८

पेक्खंतो ऊरुत्थलमुहकुहरुच्छलियरुहिरगंइसे ।

करवत्तुक्कचदुहा विरिक्खिवइन्नदेहद्वा ॥

२१९

जंतंतरभिजंतुच्छलंतसंसदभरियदिसिविवरे ।

मुक्ककंदकडाहुक्कढंतसंसददिसिविवरे ॥ किं बहुणा ?

२२०

अच्छिनिमीलियमित्तं नत्थि सुहं दुक्खमेव संतत्तं ।

नरए नेरइयाणं अहोनिंसिं पच्चमाणाणं ॥

२२१

नरएसु जाइं अइक्खडाइं दुक्खाइं परमतिक्खाइं ।

को वन्नेही ताइं जीवंतो वासक्कोडिं पि ॥

२२२

ता भो सोहणमभिलसियं,

यावच्चित्तं च वित्तं च, यावन्न स्वलते मनः ।

तावदात्महितं कुर्याद्, धर्मस्य त्वरिता गतिः ॥

२२३

ता भो ! करेहि सिग्घमेव अत्तणो समीहियं ति ।

तओ वंदिऊण भयवंतं सह वयंसएहिं भारियाहिं च चलिओ गि*हाभिमुहो जिणयत्तो ।

गच्छंते भणिया वयंसया - 'भो सोहणो एस आयरिओ ।

तं पेच्छिऊण चिंता जाया अम्हाण एस लोयम्मि ।

सफलो जीवइ एक्को चत्तो जेणं घरावासो ॥

२२४

घरिणी यत्थो सयणो माया य पिया य जीवलोयम्मि ।

मायिंदजालसरिसं तह वि जणो पावमायरति ॥

२२५

जा य उवयारबुद्धी घरिणीपमुहेसु सा वि मोहफला ।

मोत्तूण जओ धम्मं न मरणधम्मीण उवयारो ॥

२२६

सो पुण संपाडेउं न तीरए आसवाऽनियत्तेहिं ।

आसवविणियत्ती न य गिहासमं आसमंतेहिं ॥

२२७

नियमा तत्थारंभेण वड्डई पावबंधणा हिंसा ।

हिंसावओ य धम्मो उदिट्ठो सत्थयारेहिं ॥

२२८

वज्रंतो चिय एसो सव्वेणं चेव जीवलोयम्मि ।

नियमेण उज्झियव्वो ता अलमेएण पावेण ॥

२२९

एयं च चित्तयंतो संजायचरणकरणपरिणामो गुरुपायूला सवयंसो पत्तो नियघरं कुमारो । तओ चलणेसु निवडिऊणं जणणि-जणयाणं साहिओ पुव्वभव-वइयरो । संविग्गाणि एयाणि । तओ भणियं जिणयत्तेण [प० २७. १]—‘करेमि अहं परलोयहिं’ । जणणि-जणएहिं भणियं—‘वच्छ ! तया विणा अम्हाणं पाणधारणं पि न होइ’ कुमारेण भणियं—

अनाद्यनन्तसंसारे कस्य केन न सङ्गमः ।

सम्बद्धो जन्तुना जन्तुः केयं स्वपरकरूपना ॥

२३०

तओ जाणिओ निबन्धो, अणुण्णाओ माया-वित्तेहिं । तओ सोहणे तिहिवार-नक्खत्तकरण [पत्र ६९A] जोए पवत्तियं महादाणं, कारावियाओ जिणाययणेसु पूयाओ । तओ आरुहिऊण सिवियं गओ आयरियसयासे । तओ समं भारियाहिं वयंसेहिं य महाविभूईए पवइओ एसो ।

तओ करेइ उगगतवचरणाइं । जेण—

जाव न सोसहि निययदेहु विविहिहिं तवचरणिहिं,

छट्ठ-ऽट्ठमं चंदायणेहिं ता(मा)सिय-छम्मासिहिं ।

ता किं पाविहि सिद्धिसोक्खु जरमरणविवज्जिउ,

सासउ अयलु अणंतु जीव कम्मक्खयवज्जिउ ।

तत्र न जन्म न मृत्युर्न जरा न व्याधयो नेष्टवियोगो नानिष्टसंयोगो न च क्षुत्तृष्णे न कामरोषौ ॥ तत् सुखमव्याबाधं सर्वज्ञानां त्रिलोकमूर्द्धस्थितानां आत्यन्तिकमेकान्तिक-मनित्यसंसारकं भवति सिद्धानाम् । तओ काऊण महातवं आराहिऊण मरणयालं गओ सुरलोयं । तओ पारंपरेण निव्वाणं ति जिणयत्तो ॥

॥ इति जिनदत्ताख्यानं समाप्तम् ॥

संवत् ११८६ अद्येह श्रीचित्रकूटे ।

लिखितं माणिभद्रेण यतिना यतिहेतवे ।

साधवे वरनागाय स्वस्य च श्रेयःकारणम् ॥

मंगलमस्तु वाचकजनानाम् ॥ ॥

स्थितआत्मानन्दजैनज्ञानमन्दिरवडोदरास्थ'व'संकज्ञप्रतेः पाठभेदाः ।

पत्रस्य	पङ्क्तौ	मुद्रितपाठः-	व० प्रतिपाठः-	पत्रस्य	पङ्क्तौ	मुद्रितपाठः-	व० प्रतिपाठः-
४१	१३	अणुपालंताइं	अणुपालेमाणाइं	४२	१५	बोलेंति	बोलीणा
„	१४-१६	सिवधणो	सिवधम्मो	„	१७	दिक्करां	डिक्करां
„	१५	“नाम भारिया” अनन्तरम्-		„	१८	समासाइऊण	समासासिऊण
„		ताणं पुत्तो सिवदेवो नाम ।		„		वच्छवालत्तण-	वच्छवालत्तणेणं
„	१७	‘ताव य’ स्थाने जाव		„		ए(ते?)ण	
„	१८	लच्छीण	लच्छीए	„	२०	तस्स गोहे कम्मं	तस्सेव किइकम्मं
„	२०	खयं । [...]ताह	खयंति । न य एत्थ	„	२२	वच्छगएणं	वच्छवाले गएणं
„		वासाण	साहवासाण	„	२२	जाव...अहो	जाओ बहुमाणो-
„	२०	तथा च	पढियं च	„			अहो
„	२२	अम्हं पु [ण...] अम्हं [...]	इमाइं	„	२३	‘निवज्जो	‘निसज्जो
„		टूण विहव°	नट्टाइं । घेतूण विहव°	„	२४	एकादशमीगाथापश्चात्-	‘जेण’इति
„	२४	अणुहरइ विओओ	अणुहवइ विओओ	„		अधिकः पाठः ।	
„		रोरवस्स	रवरवस्स	„	२६	द्वादशाङ्कपद्यपश्चादयमधिकः पाठः-	
„	२५	सगू(रग)णरया	सग्ननिरया	„		तथा चोक्तम्-वेत्त्यज्ञारसमं विकाशि	
„		समप्पंति	पहुप्पंति	„		कुमुदं पश्यत्यलातं बिसं, चन्द्रं वहि-	
„	२६	भायणं	भायणो	„		मिवेक्षते ग्रहणं तद्वत् फुलिङ्गोपमम् ।	
„	२७	मेलयं	मेलणं	„		उज्जिद्रो निशि चक्रवाकविहगस्तोयेऽपि	
„		चतुर्थगाथापश्चादियमधिका गाथा-		„		सन्दद्यते, ... गदग्धमनसां बहे (हये)	
„		पंडियए दारिहं, वेहव्वं तरुणियाण दंतेण ।		„		करुणं जगत् ॥	
„		किं ते कयंत लद्धं,		„		चञ्चूखण्डितमुज्झितं कथमपि त्यक्तं	
„		अमयं व(म्मि) विसं छुहंतेण ? ॥		„		अहीतं पुनः, कण्ठं नो विशति प्र.....	
४२	६	‘पयाव[य]स्स	‘पयावइस्स	„		स्वादितं जिहया ।	
„	८	व(वि)	वि	„		चक्राङ्गस्य सुचा मृणालसकलं प्राणैः समं	
„	९	‘अजं च-’ स्थाने ‘पुणो वि पढियं’		„		ध्यायतो, नानादुःखशतानि चेह लभते	
„	१०	सयणं	सरणं	„		प्रेमार्द्रचेतो जनः ॥	
„		अष्टमगाथापश्चादियमधिकं पद्यम्-		„		तीरात् तीरमुपैति रौति करुणं चिन्तां	
„		कंतु विहुरि कंतु कंतारे कंतु पुण		„		समालम्बते, किञ्चिद्भ्यायति निश्चलेन	
„		आवईहिं कंतु होइ विरहे विसाहिज्जउ ।		„		मनसा योगीव युक्तेक्षणः ।	
„		विणु कंति सोक्ख क.....		„		खां छायामवलोक्य कूजति पुनः कान्तेति	
„		सयणमज्झे कह होंति लज्जउ ।		„		मुग्धः खगो,	
„		जावहिं विहुरि समावडिए मज्झि एइ		„		धन्यास्ते भुवि ये निवृत्तमदना धिग्	
„		अणत्थु । तावहिं क.....ण्णु विडाविड		„		दुःखिताः कामिनः ॥	
„		सत्थु ॥		„		चोलियाखप्पड-	चोलियाफरक्कएणं
„	१२	कंति...दीसइ	विणु कंति एकंग-	„	२७	एण०	चलणा । थिओ
„			णउं दीसइ	„			

पत्रस्य पङ्क्तौ मुद्रितपाठः—

व० प्रतिपाठः—

पत्रस्य पङ्क्तौ मुद्रितपाठः—

व० प्रतिपाठः—

- ४३ १ महाकल्लाण० महापुञ्चवंतो [सु]क-
यभायणो अत्थि ता
अवस्सं वंदणीओत्ति,
जेण—
- ” ३ जु जु
- ” ६ सुपत्तेहिं० सुपत्तह देहु जण बहु०
- ” ८ सोतासिणीणं सोवासिणीणं
- ” ” बहुएहिं बहुताहिं
- ” ९ सोयासिणीहिं सोवासिणीहिं
- ” ” मंडओ वंदूओ
- ” ” पइट्ठो० पविट्ठो अपुव्वपुञ्ज-
याए विसुद्धकम्मसु-
हवीयपाउब्भवाओ
य वणिग्
- ” १३ दिट्ठो य० एतदये इदमधिकम्—
दिट्ठो य पट्ठल्लोयणेण सिवदेवेणं ।
पडियं च—
उत्तमस्य च वर्णस्य,
नीचोऽपि गृहमागतः ।
वालो वा यदि वा वृद्धो,
सर्वस्याभ्यागतो गुरुः ॥
जेण न किञ्चि
- ” १९ अष्टादशमीगाथापश्चादियमधिकः पाठः—
उट्ठंति मणोरहकं—
दलीउ सरसाउ विविहरेहाओ ।
असमत्तकज्जदालि-
द्वयस्स हियए समप्पंति ॥
उप्पज्जंति तहिं चिय
विहसंति तहिं तहिं समप्पंति ।
रजसरे कमलाइं व
मणोरहा रोरहिययम्मि ॥ चितियं च—
- ” २० धेजाणं० धेजाणं ! अहो मे
सुहकम्मपरिणइं !
अहो जम्मस्स !
अहो मे लाभसंपा-
वणत्थं खीणो
- ” २४ साहुस्स० साहुण य आगमणं
- ” २५ बहुं (बहुययं) पि बहुविहं पि
- ” २६ निप्पज्जए निप्पज्जए

- ४३ ३० द्वाविंशतितमीगाथापश्चादियमधिकः पाठः—
अहवा—उवभुंजिउं न याणइ,
सिद्धि पत्तो वि पुञ्जपरिहीणो ।
पउरं पि जलं तिसिओ,
वि मंडलो लिहइ जीहाए ॥
- ” १ जेण० जेण अज्ज मम गेहं
महातवस्सिसिच्च-
लणेहिं अक्कंतं ।
- ” २ दाणं विभवो० दाणविभवो ता
पडिलाहेमि एयं
सविभवेणं
- ” ३ विविहरिद्धिल्लो विहवरिद्धिल्लो
- ” ४ दुक्खिओ दुग्गओ
- ” ” त्रयोविंशतितमीगाथापश्चादियमधिका
गाथा—
सो दियहो जत्थ सुहं,
सा राई जा गया सह पिएण ।
सो अत्थो जो दिज्जो
तं जिमियं जं न एक्केण ॥
- ” ९ सक्करापगब्भा सक्करोयगब्भा
- ” १० सव्वरसपुञ्जा थाली सव्वरससंपुञ्जथाली ।
- ” ” धनया ! धनयाए !
- ” ११ देह देहि
- ” १२ भणियं च-अणु० पडियं च तीए-अणु०
- ” १३ खिज्जइ खिज्जइ
- ” १५ गहाविओ गिण्हाविओ
- ” १८ पडिलाभिओ पडिलाभिओ त्ति
- ” १९ जिणचलण [कमल] जिणचलणजुयल-
सेवा० सेवा०
- ” २० पाविज्जहिं पाविज्जइ
- ” २१ पूयंति पूइंति
- ” २२ ताणं च तेसिं च
- ” ” सप्तविंशतितमीगाथापश्चादियमधिका
गाथा—
दे देह धणं पूए-
हं गुरुअणं मा करेह रे गव्वं ।
दंडाहयविसमभुयं-
गभंगुरो दिव्वपरिणामो ॥

पत्रस्य	पङ्क्तौ	मुद्रितपाठः-	व० प्रतिपाठः-	पत्रस्य	पङ्क्तौ	मुद्रितपाठः-	व० प्रतिपाठः-
४४	२७	वररूप्य०	वररूपसत्तसंपय- गुणश्रुत्या	४५	२०	'जम्मेण' इति पाठस्यान्वयमधिकः पाठः- पढियं च-जररोग बाहिरयमल- किळेसबहुलम्मि नवर संसारे । कत्तो अन्नत्थ सुहं अव्वो ! पियसंगमा रहियं ॥ जेण-	
"	२८	°वासुदेवा०	°वासुदेवा हवंति पत्तप्पयाणेण	"	२१	न मरइ ? ति० न पव्वइओ ? ॥ जइ एरिसरूवावय- वसुंदरिं सुंदरिं न पावेमो । ता किं निरत्थएणं इमिणा चवलेण जम्मेण ॥	
४५	१	एत्थंतरम्मि०	इओ य निग्गओ रिसी । ताओ य	"	२४	व नंदपुरिसेणं ॥... व इद्धपुरिसेणं ॥ धम्मो अत्थो कामो	
"	"	बहुमञ्जिऊण	बहुमञ्जिय	"	२६	निरइसयाइं निरयासयाइं	
"	३	मओ०	मरिऊणं इओ य	"	"	चतुस्त्रिंशत्तमीगाथान्तेऽयमधिकः पाठः- उक्तं च-स्वर्गद्वारकपाटपाटनपटुर्धर्मो न चीणो मया, द्वारापेक्षणधूलिधूसर- मुखा नैवार्थिनस्तोषिताः । कामं चारुविलासिनी मदवसा स्वप्नेऽपि नाखादिता, हा कष्टं विफलीगतो मम भवोऽरण्ये यथा मालती ॥	
"	६	°सयाइं	°सयपयच्छमाणाणं उववन्नो जीवजसाए कुच्छिसि पुत्तताए जाव नवहं	"	"	कामसेवणं की० कामसेवणं पि की० "तह कीरति वो...न चेच्छया" स्थाने सह कीरति न अजेणं ति । जइ किज्जइ विट्ठालडउं, गंजिज्जइ अप्पाणु । ता वरि गहिलियतेण सह, जो दंगडइ पहाणु ॥ इन्द्रियाणि न गुप्तानि लालितानि न खेच्छया ।	
"	९	तओ०	तओ जायसिणेहेणं मायावित्तेणं	"	२७	उत्तरार्धं यथा-दुर्लभं प्राप्य मानुष्यं न भुक्तं न च शोषितम् ।	
"	१०	°काणणुज्जाण०	काणणुज्जाणवाविवे- साणवरघरेसुं च आययणदीहियति- त्थेसु महापहपहेसु आढत्ता हिंडिउं	"	३०	चित्तेमाणो नि० चित्तेमाणो तं चेव पलोयमाणो नि०	
"	१२	°सिंगारवे(वि)- यार०	°सिंगारवियार०	"	"	'मयणावत्थाहिं' इत्येतस्य पश्चादयम- धिकः पाठः- अवि य-एक्केण विणा पियसं- गमेण बहुयाइं होंति दुक्खाइं । आलस्सं रणरणओ, नीसासो विब्भमो पुलओ ॥	
"	१३	°पइट्ठेणं	°पविट्ठेणं	"	"		
"	"	पुराणनिक्कु०	दुवारनिक्कुट्ठियं दिट्ठं पुत्तलियारूवं	"	"		
"	१४	'तं च केरिसं' एतत्पाठपश्चादियमाधिका गाथा- समउत्तुंगविसाला, उम्मत्थियकणयकलससंकासा । कामनिहाणं व थणा, पुन्नविट्ठूणाण दुप्पेच्छा ॥		"	"		
"	१५	भेतूण	हंतूण	"	"		
"	१७	निरुनि(वि)या०	निरुवियं च जिण- दत्तेण । तओ ससि- णेह	"	"		
"	१९	द्वात्रिंशत्तमीगाथापश्चादियमाधिका गाथा- ताव च्चिय गणइ फुडं, कुलववणसो(सं?) नरो समत्थो वि । जाव न निवडइ हियए, मयरद्ध[प]मुक्कसरनिवहो ॥		"	"		

पत्रस्य पङ्क्तौ मुद्रितपाठः—	व० प्रतिपाठः—	पत्रस्य पङ्क्तौ मुद्रितपाठः—	व० प्रतिपाठः—	
	सुपइष्टि ए वि पियमा- णसेण मा पुत्ति ! वहसु आसंचं । अमुणियपरमत्थगुणो, न सुंदरो पेम्मपरिणामो ॥	४६ १७ ताव...सहिओ,	ताव चिय गुरुय- णम्मि आसंका । जाव य विलास- सहिओ,	
४६ १	रसेण वा० रसेण भावितं । मारेइ विसं व विणो- सहेण पेम्मं	१९ संवासेह आवस्सयाइ [यं] जीवदेवो...चि- त्तएण—‘भो !	समासासेह आवस्सयाइं जीवदेवसेट्ठी तमाय- यणं । दिट्ठा सा पुत्तल्लिया । हरि- सिओ चित्तेण—‘भो !	
” ५	आढत्तो म... हारो	” २१ ‘कुमारस्स’ इति पाठस्य पश्चादयमधिकः पाठः—‘पढियंच सेट्ठिणा- होइ सुखे पेम्मं, होइ विखे वि कम्मि वि जणम्मि । मा होइ खवं ता, पेम्मस्स न कारणं खवं ॥ जत्तो विल्लेपमहल- धवल्लो वलंति नवर नयणाइं । आयन्नपूरियसरो, तत्तो चिय धावइ अणंगो ॥ अणुरायत्तंतु आय- ट्ठियाइं जणसंकुले वि नयणाइं । वल्लिऊण सणिय सणियं, जत्थ पियं तत्थ वच्चंति ॥	आढत्तो मयणविया- रेण गाढं उव्वहिउं, चित्तिं च—	
” ६	चंदणपंकु० चंदणपंको जलं ज- ल्लाए सीयलो बाओ	” २२ एव(य)ख्वं एयख्वं ” सा से ” २३ ता तं...यस्स ता तं चिय सिप्पियं पुच्छासि । तओ तस्स सिप्पियस्स	” ५	” तावियस्स य अहिं तावियाणं अहिं ” ” कुणइ सो दाहं हवइ से दाहो ” ९ “राग...विसयविमोहिय” स्थाने— “रागवसओ, पियजणविरहम्मि संतत्तो ॥ स चिय रेवा ते सर- सपल्ला ताई विट्ठगहणाइं । करिणिविओए जूहा- हिवस्स न कुणंति परिओसं ॥ न चरेइ वणं न चरे- इ नंदणं पाणियं न पुंढेइ । करहो करहिविओए, मुणि व्व ज्ञाणट्ठिओ नाइ ॥ अत्थक्कं [च] अगम्मं, दुग्गम्मं मच्चुभयविणासं च । धम्मविरुद्धं जणहा- सयं च कामी न पिच्छेति ॥ न गणेइ पच्चवायं, धम्मं न सुणेइ उज्झए लज्जं । विसयविमोहिय”
” १२	गविट्ठो जीव० गविट्ठो य जीव०	” २७ हत्थलक्खणं ति हत्थलक्ख ति	” १३	सेट्ठिणा...विरहवि० सेट्ठिणा—साहिप्पंति न कस्स वि बोत्तूणं नेय पायडिज्जंति । विरहवि०
” १३	सेट्ठिणा...विरहवि० सेट्ठिणा—साहिप्पंति न कस्स वि बोत्तूणं नेय पायडिज्जंति । विरहवि०	” २८ भणियं...सिप्पिएण भणियं—कहं चिय ? तओ कहियं सिप्पिएण	” १६	जहोवल्लो वुत्तंतो तओवल्लवुत्तंतो
” १६	जहोवल्लो वुत्तंतो तओवल्लवुत्तंतो	” २९ चंपागएण चंपं गएण ” ” ‘दिट्ठा’ इत्येतस्य पश्चादयमधिकः पाठः— अवि य—सा वल्ल खल्ल वेवइ	” १६	जहोवल्लो वुत्तंतो तओवल्लवुत्तंतो

पत्रस्य पङ्क्तौ मुद्रितपाठः—

व० प्रतिपाठः—

पत्रस्य पङ्क्तौ मुद्रितपाठः—

व० प्रतिपाठः—

४८ २० चतुःपञ्चाशत्तमपद्यपश्चादयमधिकः पाठः—
अर्थेन [तु] विहीनस्य,
पुरुषस्याल्पमेधसः ।
व्युच्छिद्यन्ते क्रियाः सर्वाः,
ग्रीष्मे कुसरितो यथा ॥
अन्नं च—छद्मइ लज्जा परिहर-
इ पोरुसं तह धरेइ मज्जायं ।
दीणत्तणं पवज्जइ, डज्जइ मित्तं कलत्तं च ॥
नीयघरेसु वि भत्तं,
भामइ लंघेइ उचियमायारं ।
कं कं न करेइ नरो,
लोए उयरगिणा तविओ ॥

२१ 'जिणयत्तेण' इत्येतस्य पश्चादियमधिका
गाथा—'विंशो गएहिं सोहइ,
विंशो चिय होइ तेहि पामुक्को ।
अन्नत्थ गया वि गया,
तह वि हु लक्खेहिं लब्भंति ॥

२३ पञ्चपञ्चाशत्तमीगाथापश्चादियमधिकं
पद्यम्—'ताहइं छेयउ वरसरह,
जे हंसिहिं मुंचंति ।
ते पुणछिहरपाणिए वि,
महिमंडंत भमंति ॥

२४ जु(जू)यं जूयं

२५ जं निवारियं, जं धरियं,

२६ ति । चिन्तियं च ति । भणियं जीव-
सेट्ठिणा-मं देवसेट्ठिणा, अवि
य-मं

२८ षट्पञ्चाशत्तमीगाथापश्चादयमधिकः पाठः
तथा च—काव्यशास्त्रविनोदेन,
कालो गच्छति धीमताम् ।
व्यसनेन तु मूर्खाणां, निद्रया कलहेन च ॥
मूर्खत्वं हि सखे ममापि रुचितं तस्यापि
चाष्टौ गुणा, निश्चिन्तो बहुभोजनो
वठरताभावो दिवा सुप्यते ।
कार्याकार्यविचारणान्धवधिरो मानाप-
माने समः, कृत्वा सर्वजनस्य मूर्ध्नि [ख]-
पदं मूर्खः सुखं जीवति ॥

२९ सिट्ठजणगरं सिट्ठलोगगरं
जि० द० ११

३० 'इमिणा दब्बेणं' यावत् 'दिट्ठो विमणसो'
स्थाने—इमिणा दब्बेणं आरामतडाग-
देवभवणाइयं करावेहि, देह दीणाणा-
हाण महादाणं, कारावेह सत्तागारे,
कारावेह जिणाययणाइं जिणपडिमाओ
जिणपूयाओ, किमेएणं चूयवसणेणं ?
जिणयत्तेण भणियं—न उणो उवल-
भिस्सति ति । दिट्ठो विमणसो

४९ ८ विरहे आरासंघट्टणं विहुरे आरापरिय-
ट्टणं

९० ९ सप्तपञ्चाशत्तमीगाथापश्चादियमधिका
गाथा—'अहवा मरंति गुह्वय-
णलंघिया कट्ठिऊण नियजीहं ।
न वि गंतूण खलाणं
भणंति दीणं महासत्ता ॥

१० य वि
११ 'थेवं पि माणमलणं' यावत् 'गमणव-
क्खेवेणं' स्थाने—थेवं पि खुडइ हियए
अवमाणं सुपुरिसाण विमलाणं ।
वाथालीहयरेणं
पि पेच्छ अच्छि दुहावेइ ॥

अहवा—जत्थगओ तत्थगओ
सामणिसीहो न जुप्पइ हलम्मि ।
सप्पुरिसा वि तह चिय
फुसि नयणा किं व रुणेणं ॥

१५ तओ विसज्जां, तओ तेहिं विसज्जां
१६ सेट्ठिणा समालेचिं सेट्ठिणा तमेव
आलेचिं

१६ निय पुरिसे सहाए नियपुरिसा दाऊण
दाऊण सहाया

१७ जायं अणुकूलं जायं, अणुकूला ग-
तओ (गा)मच्छि ति ।
तओ

१९ 'उवरोह' यावत् उवरोहसीलया
'एस' एत्तियं काउं पेसेइ
अम्हे एस

२० करेमो काहामो

२३ कीलत्थं कीलणत्थं

पत्रस्य	पङ्क्तौ	मुद्रितपाठः-	व० प्रतिपाठः-	पत्रस्य	पङ्क्तौ	मुद्रितपाठः-	व० प्रतिपाठः-
४९	२४	०णियाए परावत्तिय	०णियाए मूलीए परावत्तिय	५०	१५	‘एणणं’ यावत् ‘जर-वाहि’	एणणं विलविण्णं निरत्थएणं ? जं होउ तं होउ । जर-वाहि°
”	२५	०दुक्खेण पीडिय°	०दुक्खपीडिय°	”	१७	जि[ण] वयणं	जिणवयणं
”	२६	किंच	पडियं च	”	”	एकोनसप्ततितमीगाथापश्चादयमधिकः	पाठः-‘जिण-जिणसासणम्मि भत्ती, पंडियगोढ्ठी विसिट्ठसंसग्गी । मुणिवरदाणपसंगो, न होइ थेवेहिं पुत्तेहिं ॥’
”	२८	पष्ठितमीगाथाप्रान्ते इमास्सिलो गाथा अधिकाः-‘सग्गसरिसो वि देसो पियविरहे कुणइ दारुणं दुक्खं । रत्तं पि सग्गसरिसं जायइ पियसंगमो जत्थ ॥ जसु दीवहु रवि उग्गमइ, पुणु अत्थमणइ जाइ । तहि विच्चालिहि(?), चंपिजंतु न माइ ॥ आरामघरनिवेसा, भमियऽच्छियरमियजंपियुद्देसा । दीसंति ते पएसा, ते चिय पुरिसा न दीसंति ॥		”	१८	‘ता’ यावत् ‘चर-माणी’ स्थाने-	ताव इत्थं द्विया चेव पढमाणी पव-सियभत्तावयं चर-माणी
५०	१	‘अन्नत्थ’ यावत्, अन्नत्थ पिया अन्नत्थ ‘बन्धवा’ परियणो बंधवा		”	१९	‘ति । चितियं च-असरिसविहंग°’ स्थाने-	ति । आगओ विमल्लेद्धी । भणियं च तेण-वच्चाओ घरं ति । चितियं च ताए-एवं च ताव एवं । भणियं च-परतत्तितग्गयमणो, दुस्सीलो अलियजंपओ चवलो । जत्थ न दीसइ लोओ, वणं पि तं चेव रमणीयं ॥ असरिसविहंग°
”	२	एकषष्ठितमीगाथापश्चादधिकमिदमार्या-चतुष्टयम्-‘बहुपक्खसंधिघडिओ, घेप्पइ चंदो वि राहुणा सयलो । देव्वम्मि पराहुत्ते, किं कीरइ सयणविहवेहिं ॥ जइ कारणेहि कुप्पइ, तह वि न छडेइ मोहियं सुयणो । न हु राहुमुहग्गत्यो, सोममियंको मुयइ कंति ॥ दुज्जणदुव्वयणकिला-मिओ वि पयइं न सज्जणो मुयइ । पज्जरइ राहुमुहसं-ठिओ वि अमयं चिय मियंको ॥ सुजनो न याति विकृतिं, परहितनिरतो विनाशकालेऽपि । छेदेऽपि चन्दनतरुः, सुरभयति मुखं कुठारस्य ॥		”	२१	माणसभरिएहि	मारब्भरिएहि
				”	२२	मेल्लिज्ज	मेल्लिज्जइ
				”	”	दै(दे)वे	दिव्वे
				”	२३	‘अम्हं’ यावत् ‘दहिपुरं नाम नयरं’ स्थाने-	अम्हं कूडवगो मत्थए चलणं । एवं चित्तेमाणी ठिया अज्जाण सगासे विमल-मई । उज्जाणाओ सो वि जिणयत्तो गओ दहिपुरं नयरं ।
				”	२६	फुल्लति सो विसिट्ठा°	फल्लइ ‘एसो अउव्वो विसिट्ठा°
				”	२७	किं फलोवायं ?	किं पि फलणोवायं ?
				”	२८	‘दंसिओ’ यावत् ‘तुट्ठो’ स्थाने	दंसिओ डोहलाइणा फलाविओ फुल्ला-विओ य । तुट्ठो
”	११	०कलंकदूसियाओ	०कलंकदुक्खत्तावि-य । याओ ।	”	२९	पुत्तत्तेणं	पुत्तत्तणेणं
”	१२	मह	मम	”	३०	विहिं सिणेहेणं । बहुमा°	विहिं । सिणेहबहुमा°

पत्रस्य पङ्क्तौ मुद्रितपाठः—	व० प्रतिपाठः—	पत्रस्य पङ्क्तौ मुद्रितपाठः—	व० प्रतिपाठः—
५० ३१ 'जिणयत्तेण' इत्येतस्य पश्चादयमधिकः पाठः—'अवि य-धम्मो अत्थो कामो, पुरिसत्था तिचि निम्मिया लोए । ताणं जस्स न एकं, पि तस्स जीयं अजीयसमं ॥		पुह्वी इ होइ निय- पाउय व्व धीरेहिं अकंता ॥ गुरुबंधवसयणुक्कं- ठिया वि गरुए वि वसणपच्भारे । अगहियववसायफला कत्तो धीरा नियत्तंति ॥	
५१ १ अहलाइं [ताई] अफलाइं जाइं दुरु- दुरुदुल्लियाइं फुल्लियाइं	५१ २२ 'भणियं' यावत् भणियमेवं । एवं 'पवहणं' । भणंतेण संजत्तियं वहणं ।		
" २ जनकरं मणकरं	" २३ 'आड(ड)त्तिया, यावत् 'भंडाई'		आडत्तिया । गहि- याइं परतीरजोगाईं नाणाविहभंडाईं
" " ण्ति॥ धर्मार्थं ण्ति ॥ तथा च- धर्मार्थं	" २४ घेत्तूण महाघरे		गहिऊण महानयरे
" ६ कामो अत्थेण विणा कामो वि अत्थर- अत्थो हिओ अत्थो	" २६ पूर्वार्धं यथा— सीसं पलियपलितं		
" ७ 'अत्थस्स' यावत् अत्थस्स ता उवाया 'दिसिगमणं' दिसिगमणं	" २७ अशीतितमीगाथापश्चादयमधिकः पाठः— वंकालोय[ण]सद्ध- च्छिपेच्छियं महुरम्ममणुल्लव्वं । आयणसोहहि(?)णवरि पुत्ति पल्लिए समुब्बिन्ने ॥ गयउ त जोव्वणु वप्पडउ, आवासडा डहेवि । एव्वहि जर आवासिड, धवडा धयवड देवि ॥		
" ८ उत्तरार्ध ईहग- नरवइसेवा कुसल- त्तणं च माणावमाणेसु ॥			
" ९ च पि			
" ११ विज्झ(ज्जा)० विज्जा०			
" १३ 'एवं' यावत् 'अन्नं च-' एयं चित्तिऊण भणिओ सिट्ठी-ताय । गच्छामो सिंघलदीवं दव्वोवज्जणत्थं । अवि य- विद्वत्त्वं च नृपत्वं च, नैव तुल्यं कदोचन । स्वदेशे पूज्यते राजा, विद्या सर्वत्र पूज्यते ॥ अन्नं च-			
" १६ सप्तसप्ततितमीगाथाप्रान्तेऽयमधिकः पाठः— अक्खुडियालउ अंगु वडघाएहि हुयउ न जस्सु । तसु संपइ लगंति य वि फेछुसि पडइ अवस्सु ॥ अपरं च-उज्जमतह धीरे साहसिए बोळंतए साहसिए (?) को वि कालु संसए चडंतहु । जिह रामह तह नरहु होइ लच्छि उज्जम करंतहु ॥ पढियं च-			
" २० कुव्वंति साहंति			
" " एक्कोनाशीतिगाथापश्चादयमधिकः पाठः— अन्नं च-मेहं तणं व सत्तं (रन्नं) घरंगणं गोपयं व मयरहरो ।			
	५२ २ ब्यशीतितमपद्यस्य पश्चादियमधिका गाथा वदनं दशनविहीनं वाचो न परिस्फुटा न गतिशक्तिः । नितरामिन्द्रियवृत्तिः, पुनरपि वाल्यं कृतं जरया ॥		
	" ३ 'भणिया' यावत् गहिया य सा तेण 'तम्मि नयरे' जणणी । तम्मि य नयरे		
	" ५ जो [ए]इए आसन्नो जो तीए आसन्नो		
	" ६ 'नयरं' यावत् नयरं परिवारीए 'सोयएणं' स्थाने एक्केणं सोवएणं		
	" ७ वारा(र)ओ वारओ		

पत्रस्य	पङ्क्तौ	मुद्रितपाठः-	व० प्रतिपाठः-	पत्रस्य	पङ्क्तौ	मुद्रितपाठः-	व० प्रतिपाठः-
५२	८	दिट्ठा जिणं	दिट्ठा रुयमाणीजिणं	५३	१७	'पुरिसं' यावत् 'गुणदोषा' स्थाने- पुरिसं ॥ अपि च-अप्रमत्तसुसन्नद्धो गुणदोषा	
"	९	ताए	तीए	"	२१	वाहिं	वाहिरओ
"	११	'मन्नंति' यावत् 'सुयणा'	मन्नंति नियजीयं ॥ चंदणतरु व्व सुयणा	"	२२	निरुविथा दिव्वक- णगा महां	निरुवियं । दिट्ठा कणगा महां
"	१४	य(उ)वयारु	उवयारु	"	२३	आलत्ता तेण । सो वि य तीए ।	आलत्ता सा तेण । सो वि य इयरीए ।
"	१५	पडिक्कियति	पडिक्करइ	"	२४	बोल्लावेउं ।	बोल्लावावो ।
"	"	पच्चाशीतितमपवयस्य अधिके-	पश्चादिमे द्वे गाथे	"	२५	°हि प(य) ठियाइं °हि चेव°	चिट्ठियं थेव°
"	२४	सो उवयारो जो विह- लियाण विहवे वि कुणइ सव्वे वि । भह्वयम्मि महायस- पवाइ किं कीरए कजं ॥ पणयागयस्स गुणिणो उवयारं जं कुणंति किं चोजं । सव्वो वि देइ मिक्खं अव्वो सोवन्निए थाले ॥		"	२६	हिययपट्ठावणीए वायाए,	हिययउल्लावणीए वाणीए,
"	२९	संपत्तीफलं	संजतीफलं	"	२८	पाउरणेण	णिययपाउरणेण
"	३०	कुसुमकय...माणो परि°	कुसुमकयमुंडमालो परि°	"	"	अब्भितरदीवे आं	अब्भितरदीवासन्ने आं
"	३१	'नयरमज्जेणं' यावत् 'भो को एस' स्थाने नयरमज्जेणं । पासायट्ठिएहिं दिट्ठो साणुराएहिं नायरलोएहिं । दिट्ठो य राइणा अहिमुहमागच्छंतो, पुच्छिओ य आसन्नपरियणो-भो को एस		"	३०	घोरमाणाय(ए)	घोरमाणीए
५३	४	'जेण' यावत् 'रयणं' स्थाने- जेण एरिसा देवलोगदुल्लहयरा महा- पुरिसा खयं गच्छंति, तो दिव्व । किं तुमे एवंविहं रयणं		५४	१	'थिओ' यावत् 'जाव' स्थाने-	थिओ ताओ चेव फलोएमाणो, जाव
"	१०	गच्छंतो य बहुवेलं गच्छंतो बहुयं वेलं		"	३	छाहिं अंतरिओ	छाहंतरिओ
"	१२	तेण	णेण	"	९	'वि(वी)सत्थिमाए'	वीसत्थिमाए । नय-
"	१३	°सगासं	°सयासे	"	"	यावत् 'सूयणेण'	रसरक्खणसूयणेण
"	१४	घरंगओ	घरगओ	"	११	ससंभवं(मं)	ससंभमं
"	१५	[हो]उ	होउ	"	१३	सो	एस
"	१६	सहसा खयं करीयं अणं	सहस्सघायखयं करी अणं	"	१६	तुमं न जाणसि ?	तुमं जाणसि ।
"				"	१७	कुमारेण	तओ कुमारेण
"				"	"	एयं(वं) ता सम-	एवं ता इत्थ सम-
"				"	१८	ल्लिगाए	ल्लिगाए
"				"	२०	ससंभंताए	ससंभमं ताए
"				"	२३	सो सरीरं	सो तुह सरीरं
"				"	"	कओ विगयं	कओ चिय विगयं
"				"	२३	'परोवयारं' यावत् 'जेण'	
"				"	२६	[सु] पुरिसाण	सुपुरिसाण
"				"	३०	°दंसणु(णू)°	°दंसणू°
"				"	३१	जंपंताणं सहो	जंपणयसहो
"				५५	३	तओ पुच्छिओ	तओ संजायहरिस- कोउगेणं राइणा पुच्छिओ

पत्रस्य	पङ्क्तौ	मुद्रितपाठः—	व० प्रतिपाठः—	पत्रस्य	पङ्क्तौ	मुद्रितपाठः—	व० प्रतिपाठः—
५५	४	तुम्ह पसाएण सुहं	तुम्ह चलणाणुभा- ति वेण सुहं ति				तिरिमइ । संखाविथा य सेट्टिणा-अहं ते तस्स ठाणे होहामि ति । तओ आढत्ता
"	९	सामलिगा	समलिया				ताया चेव
"	"	अहो	अहवा				
"	११	सो नवरि	न हु नवरि	५६	२३	तुम्हे चेव	
"	"	य	वि	५७	१	'अकरणीयं' यावत्	'सामिणि ! सुण'
"	१९	घण्णवतीतमीगाथापश्चादियमधिका					अकत्तव्वं च सुमहि- लाणं । भाणियं च तेण-सामिणि ! सुण
		गाथा—					
		उवहासेण व मित्तो					
		त्ति जंपियं ताई दोन्नि वयणाई ।					
		टंकुक्किन्नाई वज्जपस्थरे ताई सुयणाण ॥					
"	२४	अंतमगओ	अंतरगओ	"	४	अहिभवेति	अभिहवइ
"	२८	जहाविहवेणं	महाविहवेणं	"	५	उत्तरार्थं यथा—	
"	२९	विणिइयं	विणिओइयं				वम्महसरपसरपरा- जिएण लज्जा मए चत्ता ।
५६	२	सयलजणे हसणीया	सयलजणहासणिज्जा	"	६	पञ्चोत्तरशताङ्कमती गायेदशी—	
"	३	ताए	तीए				ता मे कुणसु पसायं सायं अण्होमि ता तुमे समयं । पायाण निच्चकालं सुस्सूसकरो य ते होहं ॥
"	३-५	अन्नदेसम्मि.	अन्नरज्जम्मि	"	९	उत्तरार्थं यथा—	
"	६	शताङ्कमतीगाथापश्चादियमधिका गाथा—					जाओ भारद्वाओ सा जाय महासई नाम ॥
		विन्नाणं लच्छी पो-					
		रुसं च चाय(इ)त्तणं च नियदेसे ।					
		जह बंधूसु वि रज्जइ					
		न तहा कइया वि परविसए ॥					
"	७	विसज्जाविथा राइणो विसज्जिया	राइणा	"	११	प्रथमपादं यथा—	पावो हु इमो धम्मो
"	९	पुच्छिय	आपुच्छिय	"	१२	सुण्हाहि	सुण्हाइ
"	१३	वाहियं	पवाहियं	"	१४	साहसेक्कल्याण	साहसिक्कनिरयाण
"	१४	०ओ विसयाणं,	०ओ मयणस्स, अइ-	"	१५	उत्तरार्थं यथा—	
		उवल्लद्धो	विसमत्तणओ विस- याणं, लुद्धो				परिणामविरसविसया- भिलासविमुहं मणं जाण ॥
"	१५	ताव मं एया इच्छइ	ताव इमा ममं इच्छइ	"	१७	नवोत्तरशतगाथापश्चादियमधिकः पाठः—	
		त्ति	त्ति				अहवा-ते कह न वंदणिज्जा जे ते दइण परकलत्ताई । धाराहय व्व वसहा वच्चंति महिं पलोयंता ॥ ता जीवियं गणिज्जइ नरिंद ! पुरिसस्स महिलियाए वि । सरयससिनिम्मलगुणं जाव य सीलं न खंडेइ ॥
"	१६	नियपुरिसा-जइ	नियपुरिसा, भणि- या य-जइ				
"	१७	किंचि महग्घ०	किंचि अच्चंतमहग्घ०				
"	१९	तीए(तेहिं)	तेहिं				
"	२२	'भूमिभागं ।	भूमिभागं । तओ				
		आढत्ता' स्थाने—	महयाए वेलाए कओ कोलाहलो ज- हा-जियत्तो गओ ति । तं च सोऊण आढत्ता विलविउं	"	१९	दशोत्तरशतगाथापश्चादियमधिकः पाठः—	
							जेण-परदारे रुवगुण- त्रिए वि निक्कामया सकामे वि ।

पत्रस्य	पङ्क्तौ	मुद्रितपाठः—	व० प्रतिपाठः—	पत्रस्य	पङ्क्तौ	मुद्रितपाठः—	व० प्रतिपाठः—
		एयं महव्वयं न उ-		५९	८	निग्गया सणियस-	निग्गयाओ सरि-
		ण रट्टिमुद्दासमुव्वहणं ॥ तथा च—				णियं ।	याओ य ।
५७	२३	द्वादशोत्तरशतगाथापञ्चादयमधिकः पाठः—		”	११	विहरमाणसाहु-	साहुणीओ
		पुणो वि पढियं				णीओ	
”	२५	तं न [पुणो] ॥ तं न पाविहसि ॥		”	१२	आसि, बहुमयाओ	आसि, ता. बहुम-
”	”	त्रयोदशोत्तरशतगाथापञ्चादयमधिकः				अज्ज°	याओ एयाओ अज्ज°
		पाठः—कत्तो मरुम्मि सल्लिं		”	१४	तत्थ तीए विमल-	तत्थगयाए विमल-
		हे हरिण ! हयास ! मूढ ! मा वच्च ।				मतीए सुओ	मतीए सुणिओ
		मायन्नियाय नडिया		”	१५	°भंताए सागयं	°भंताए भणियं तीए
		अन्ने वि मया मया इत्थ ॥ अहवा—				सागयं	
”	२६	पायालपवद्ध°	पायालावद्ध°	”	”	अउव्वलावण्ण°	अउव्वल्लवलावण्ण°
”	२७	°कालम्मि	°काले वि	”	१६	‘पडिहारीहिं’ यावत्	पडिहारिसहिया ।
५८	२	उरु	थण			‘दिन्नाइं’	गहियं कलप्पल्यं
”	३	तुर्यं चरणं यथा—	हरइ कु जीवंतस्सु ?				(करपल्लवं ?) दिन्नाइं
”	४	‘निबंघेण’ यावत्	निबंघेण पयारिउं ।	”	१७	‘वंदिया’ यावत्	वंदिया देवा साहु-
		‘ताव’	भणियं च ताए—ताव			‘साविगाए’	णीओ । कयं वंदणं
”	६	[वुच्चति ?]	वुच्चइ				साविगाए
”	८	आद्यचरणं यथा—	देवेहि परिगहिओ	”	१८	सरीरपउत्ती । तओ	सरीरपउत्ती सील-
”	१३	वाधियसरीरो	तावियसरीरो				पउत्ती य । तओ
”	२०	तृतीयचरणं यथा—	विसयविमोहियम-	”	१९	सया(वा)ह°	सवाह°
		णसा		”	२०	राओ	नेहो
”	२१	पुणो पढियं	पुणो वि पढियं	”	२१	उज्झियरायं	उज्झियनेहं
”	२२	जे किर वि रक्खग्गा जे चव रक्खग्गा		”	”	षड्विंशत्युत्तरशतगाथापञ्चादियमधिका	
”	२३	चतुर्विंशत्युत्तरशतगाथापञ्चादयमधिकः				गाथा—ता छेओ पुत्ति ! जणो	
		श्लोकः—जत्थ राया सयं चोरो,				जाव न नेहस्स गोयरे पडइ ।	
		भंडिओ य पुरोहिओ ।				नेहेण पुणो छेयत्तणस्स खम्मंति मूलाइं ॥	
		विस्संभंदायया चोरा,		”	२३	नेहनियलेण	नेहनियलेहि
		जायं सरणओ भयं ॥		”	”	सप्तविंशत्युत्तरशतगाथापञ्चादियमधिका	
”	२४	कयाइ अज्जं पि	कयाइ किं पि अवरं पि			गाथा—तणकट्ठेहि व अग्गी	
”	२८	°ध्वनुवर्तनं बहुविधं	°ध्वनुवर्तना बहु-			लवणजलोहो नईसहस्सेहिं ।	
		विधा				न इमो जीवो सक्को तिप्पेउं कामभोगेहिं ॥	
५९	१	साढं	सट्ठं	”	२४	जय(ण)स्स	जियस्स
”	”	केणावि ओयरे-	केणावि उव्वरणं	”	२५	अष्टाविंशत्युत्तरशतगाथापञ्चादिमे अधि-	
		यव्वं ।	कायव्वं ।			के गाथे—जित्तियमित्तो कीरइ	
”	२	मोत्तूण मम	मोत्तूण अओ मम			मणोरहो नवर अत्थकामेसु ।	
”	३	करणगाइं	करणीयाणि			तत्तियमेतो पसरइ ओहट्ठइ संवरिजंतो ॥	
”	४	इओ य उत्तर°	तओ उत्तर°			वरि विसु खड्डउ मं विसय	
”	६	कोसिल्लियादि	कोसल्लयाइं			एकसि विसिण मरंति ।	
”	”	‘कम्माराणं’ यावत्	कम्माराणं पिय-			विसयामिस पुणु धारिया	
		‘पमत्त°’	णियं । तओ पमत्त°			नर नरइहिं निवडंति ॥	

पत्रस्य	पङ्क्तौ	मुद्रितपाठः—	व० प्रतिपाठः—	पत्रस्य	पङ्क्तौ	मुद्रितपाठः—	व० प्रतिपाठः—
५९	२८	त्रिंशत्युत्तरशतगाथापश्चादियमधिका गाथा—खणदिद्वनद्विवहवे खणपरियद्वंतविविहसुहदुक्खे । खणसंजोगविओगे संसारे रे सुहं कत्तो ॥		६०	२६	पडिच्छामि पडिक्खामो कइचि वरिसाणि कइवयवरीसे ०यणे सुस्सुस(सं) ०यणेसु सुस्सूसं पेच्छिय विगयवो- पेच्छइ विगयवोहि- हित्थं प० त्थप० वाहाहिं वाहाहिं समुह- तरिउं तरिउं केरिसं ?- केरिसं ? अवि य-	
६०	२	समागमो दारिइ समागमो य दारिइ उव्वेवया भवुव्वेवया ०वसएण ०दोसएण ०पउरम्मि' यावत् 'संगलति पुणो' स्थाने ०पउरम्मि । जे होंति सुहपसंगा अच्छ- रियमिणं सुधम्मणीं ॥ उक्तं च- चला विभूतिः क्षणभङ्गि यौवनं, कृतान्तदन्तान्तरवर्ति जीवितम् । तथाप्यवज्ञा परलोकसाधने, अहो नृणां विस्मयकारि चेष्टितम् ॥ मणुयाणमेव पियसहि ! एयाइ होंति चडणपडणाइ । इय जाणिऊण धीरा विहुरे वि न कायरा होंति ॥ अवि य—संगलइ पुणो		६१	६	रुवेणं कलाहिं य । रुक्कलाहिं । चित्तं रमइ त्ति । चित्तं भरेइ । तरइ ? आसजेहिं तरइ ? तओ आसजे 'निरुविओ' यावत् निरुविओ जाव रुवेण 'भणियं' कामदेवो व, हणुय व्व धीरयाए । तओ तेहिं भणियं	
६०	६	संगलति विय० संगलणविय०		६१	१४	त्ति । परि० त्ति । अवि य—परि०	
६०	७	पि य त च्चिय पि तह च्चिय		६१	१५	साहुसाइ(हसाइ) साहसाइ जुत्तिविही- जुत्तिविह(ही)णाइ णाइ	
६०	८	प्रथमं चरणं यथा—सामन्नाणि य लोए		६१	१७	नवर बहुवीरा नवर न हु वसणे	
६०	९	न(त)न्नत्थि च्छेरयं न नत्थि अच्छेरयं		६१	१८	वि तह वि तह वि हु	
६०	१४	आद्यं चरणं यथा वारियवामा सच्छंद		६१	१९	विसमे वि [य] विसमम्मि वि	
६०	१५	षट्त्रिंशत्युत्तरशतगाथापश्चादियमधिकः पाठः पसरइ अणिरुब्भंती महिला मइलि व्व माणसे इच्छा । गुणतंतुनिवद्धा पर वयंसि ! दुक्कड्डिया होइ ॥ ता वर पडमयरं चिय अणंतदुक्खुब्भवा महापावा । इच्छा मणे निरुद्धा पसरंती दुडुमहिल व्व ॥ जेण पुणो वि भणियं पुणो पडियं ०वुत्तं [तो] ०वुत्तं तो ०राहिं यावत् ०राहिं ? पडियं 'तुंगत्तणेण' च—मा जाणह जह तुंगत्तणेण		६२	१	'महाणुभावया' यावत् 'अम्हाणं' स्थाने महाणुभावो को वि एस, अविगला सव्वसामग्गी, उच्चिओ एस अम्हाण सामिणीए । तओ भणियं—अहो महाणुभाव ! मा अम्हाणं	

पत्रस्य पङ्क्तौ	मुद्रितपाठः-	व० प्रतिपाठः-	पत्रस्य पङ्क्तौ	मुद्रितपाठः-	व० प्रसिपाठः-
६२	३ कुण	कुणसु	६३	१४ १५३ तमीगाथापश्चादधिकः पाठः-	
"	४ देह	देसु		पडियं च तीए-	
"	" उत्तारिमो	उत्तारेसो	"	१५ दंसणसुहेण	दंसणखणेण
"	" सयमेव । अण्णो	सयमेव । पडियं	"	१७ ई(पी)ई	पीई
"	"	च-अण्णो	"	" तारिसा(सो)	तारिसो
"	६ हलुई	लहुई	"	१८ शीणो	छिन्नो
"	७ एह	एवं	"	१९ 'कथसि' यावत्	कथसि गओ इहं
"	९ विम्हिओ रुयाइ°	विम्हिओ य रुवाइ°	"	'उज्झिऊण'	अयंडम्मि उज्झि-
"	" पुज्जिया	पूज्या		ऊण	
"	१० 'तं' यावत् 'गहिया' तप्पेच्छणवावडा		"	२० सुणु (सो अणु)	सो अणु
"		लद्धावसरेणेव खलेणं	"	" वु(तु)ज्झ	तुज्झ
"		गहिया	"	२१ पूर्वार्धं यथा-	हा हा दइयय !
"	११ 'अवि य-' इत्येतस्य पश्चादिममधिकं				सामिय !
"	पद्यम्-खणि पासिज्जइ पुल्ल य,				गुणनिहि! जियनाह!
"	खणि रोयइ खणि सोयइ ।				नाह ! नाह ! ति ।
"	हियइ पइट्टउ कामएउ,		"	२२ आद्यं चरणं यथा- आणेऊण घराओ	
"	हरिसविसायहि जाइ ॥		"	" रहइ	इण्हि
"	१४ नीसाससरस°	नीसासरोस°	"	२४ तुमं	तुज्झ
"	१६ आणंदेण	साणंदेण	"	२६ गु(तु)हं	तुह
"	१७ आगच्छंति(अच्छंति) अच्छंति		"	" महायस्स(स)	महायस
"	१८ °सिरेण (रिणा) °सिरिणा		"	" एत्थि(णत्थि)	नत्थि
"	२४ उ(न)	न	"	२८ य मे	मए
"	३० अवयरिय सुयामो	अवयरामो थोव-	६४	२ अइमिमि(निग्घि)-	अइनिग्घिणाए
"	थेववेलं ।	वेलं ।		णाए	
६३	१ 'ताओ' यावत् 'तुमं' ताओ दो वि अच्छंति।		"	३ किमिहारत्ते	वि इहारत्ते
"	स्थाने	भणिया अंगारवई	"	१० प[उ]राण	पवरण
"		जिणयत्तेण-अहं	"	१५ 'समाणे' यावत्	कवाडे दिट्ठं वीयरा-
"		सुयामि ताव तुमं	"	'दुक्कडं'	यदेवहरयं 'हा
"	४ सुयसु थेववेलं	सुयसु तुमं थेववेलं			मिच्छा मि दुक्कडं'
"	" न(तं)	तं	"	१८ 'सिरिम°' यावत्	सिरिमईए सो चेव
"	६ °माणी' यावत्	°माणी विलविउं	"	'उवरि'	एस मे भत्तारो ति
"	'कीरइ' स्थाने	पयत्ता, अवि य-			जाव कहिओ एरिसो
"		जं कइए वि न			मम उवरि
"		कीरइ	"	२४ जइ	जं
"	८ तृतीयचरणं यथा-	तं कयकज्जस्स पुणो	"	२६ सज्जणो य	सज्जणेण
"	१० पीई(ई)	पीई	"	२७ तो	सो
"	११ चित्तियं सुविणंतरेण चित्तिउं सुविणंतरि वि		"	२९ १७२ तमीगाथापश्चादियमधिका गाथा-	
"	१३ मोभयरोननिय	सोयभरोनमिय		जो अणुकूले रच्चइ	
"	(सोयभरोनमिय ?)			पडिकूले विप्पियं समायरइ ।	

पत्रस्य पङ्क्तौ	मुद्रितपाठः-	व० प्रतिपाठः-	पत्रस्य पङ्क्तौ	मुद्रितपाठः-	व० प्रतिपाठः-
	पडिबिबइ अहाउ		६६	१ उस्स(स्सु)रं	उच्छूरं
	व्व परजणे सो सुहं जियइ ॥		"	२ सहसा	सहासं
६४	३१ पणयं विनयं		"	३ सोहणयं ति	सोहणं कहाणयं ति
६५	१ 'पुरिसाणं' यावत् पुरिसाणं विसया य		"	४ 'तुज्झ' जाव 'राउले'	तुज्झ एत्य हत्थाओ
	'भणियं' हवंति । सिरिमइए				जाइ ? सम पुण
	पडियं				राउले
"	५ अणेयरयणभरिया	अणेयरयणभरिया	"	६ 'वीयाए' यावत्	वीयाए वि तहेव
"	८ अन्नं च पडियं च			'तइयं'	संजायपच्चाए
"	१० १७५ तमीगाथापश्चादयमधिकः पाठः-				सहासं जंपियं ति ।
	अन्नं च-कुप्पह कुप्पाविज्जहं				तओ तइयं
	जइ इच्छह सांसयाइं सुक्खाइं ।		"	८ तइयाए	तइयाए वि
	दंता वि य णं विणु चू-		"	१२ लोगअट्टारिउ ति ।	लोगं, अवसीहूओ
	डियाए रायं न बंधंति ॥			निवेइयं	ति । तओ निवेइयं
"	१२ 'तीए' यावत् 'सो तीए वि एगाणिणीए		"	१५ खेळाविओ हत्थी,	खेळाविऊण करणं
	वि जिणयत्तो' स्थाने कुलहरगमणं न बहु-			करणं	
	मयं ति । ता एत्य		"	१६ गवव्व(गंधव्वं)	गंधव्वं
	ठिया चेव पडि-		"	" 'निचल' यावत्	निचलकणो दिन्नो
	क्खामि ति चिंति-			'साहु'	लोगेहिं साहु'
	ऊण भणियं-एवं		"	२० हत्थी	हत्थी वि
	च ताव एवं । सो		"	" रूविणा	रूवधारिणा
	वि जिणयत्तो		"	२१ 'एयं' यावत्	एयं चितिय एगंते
"	१७ सोयासिणीओ सोवासिणीओ			'कुमारो'	भणियो तेण कुमारो
"	१८ उव्वहमाणीओ उ- उव्वाहसमाणीओ		"	२६ हक्कारेह	हक्कारावेह
	(रू)यं अच्छंति रूवेण अच्छंति		"	२७ भणियाओ- राया	भणियाओ ताओ-
"	१९ भणियं-अणेगं	भणियं-आमं,			राया
	अणेगं		"	२८ पच्चिहाणह(पच्चहि-	पच्चहिजाणह ति
"	२० एत्थंतरम्मि जिणं	एत्थंतरम्मि हसिऊण			ण्णाह ?) ति
	जिणं		६७	१ उण एस	उण स एस
"	२३ पुंसंरा (पुरिसे)	पुरिसे	"	३ चलणेसु	सामिचलणेसु
"	" बोल्लवेमि सा(ताओ)	बोल्लवेमि हसावेमि	"	४ 'सरियाओ कुमा-	'सरियाओ ताओ
	तओ य । तओ			रीओ पडिं	कुमारं । तओ पडिं
"	२४ 'वसं(यं)सया	'वयंसया	"	६ सत्तिं (किंतु)	किंतु
"	२५ पुच्छेज्जह ।	पुच्छेज्जह । तेहिं	"	७ राइणा (णो)	राइणो
	एवं ति भणियं-एवं ति ।		"	८ 'वती आगासेणं	'वती य आगासेणं
"	" 'चरियं' यावत्	चरियकप्पियाणं		वेयड्ढं	गयाइं वेयड्ढं
	'भणिऊण'	चरियं पुच्छेज्जह ।	"	९ संस(प)यं फेडेह	संपयं फेडेइ एस
		एवं ति भणिऊण		एस(य) वन्नं	वन्नं
"	२९ इयरेहिं	तेहिं	"	१० 'वसुभिन्नपुल्लओ	वसबहलपुल्लओ
"	३० 'आबल्ल' यावत्	आइल्लप्पभिइ कहिउं	"	११ गयणेणं	रायाणं
	'जाव'	वसंतउराओ जाव			

पत्रस्य	पङ्क्तौ	मुद्रितपाठः-	व० प्रतिपाठः-	पत्रस्य	पङ्क्तौ	मुद्रितपाठः-	व० प्रतिपाठः-
६७	१३	फेडिया(या)	फेडिया	६९	७	१८९ तमपद्यपश्चादिममधिकं वृत्तम्-	
"	१४	०कणयसम्पहं	०कणयसम्पहं			दत्तं बहुपि नैतदेव सफलं यत् पात्रहीने	
"	१५	विमिया	विमिया			धनं, क्षिप्तं वल्बजकण्टकाकुलनले क्षेत्रेऽ-	
"	"	का(रा)यं	रायं			खिले बीजदत् ।	
"	१७	सुसइ य	सूसइ			रागद्वेषतमोमलव्यपगते पात्रे गुणा-	
"	१८	१७६ तमीगाथापश्चादियमधिका गाथा-				लङ्कते, दानं स्वल्पमपि प्रयाति बहुधा	
		तुह सोहमगुणिधण-				न्यग्रोधबीजं यथा ॥	
		वङ्घ्रियजलनावली महं कामो ।		"	९	आपःक्षेहितं	अङ्घ्रिः क्षेहितं
		तह कुणसु सुयण । जह सो		"	१२	विनश्येत्(त)	विनश्येत्
		पसमिजइ संगमजलेण ॥		"	१३	१९२ तमीगाथापश्चादयमधिकः पाठः-	
"	१९	पूजिऊण	पुच्छिऊण			मा मंस्था क्षीयते वित्तं दीयमानं	
"	२२	ताण समं अउव्वं	ताहिं समं अउव्वं			तपस्विनाम् ।	
"	२३	वद्धाविओ	तओ वद्धाविओ			कूपारामगवादीनां ददतामेव सम्पदः ॥	
"	२९	उत्तमंता(गे)	उत्तमंगे			अहवा-	
"	३०	०सुहेण वच्चए	०सुहेण अच्छंतस्स वच्चए ।	"	१६	कुहम्मणेण	कुपत्तम्मि
६८	१	'अन्नया' इत्येतस्य पूर्वमयमधिकः पाठः-		"	१७	उत्तरार्धं यथा-	जह सप्पस्स विदिञ्जं
		तओ अणेगाइं वरिसलक्खाइं रज्जुह-				खीरं पि विसत्तण-	
		मणुहविऊ(हवंताणं) तओ				मुवेइ ॥	
"	"	वसंतउरउज्जाणवरे	वसंतउरवरुज्जाणे	"	२०	पर(रि)हरह	परिहरह चयह
"	२	उवरोहिण	च पुरोहिण			मुय[ह]	
"	६	०परियणेण ।	०परियणेण गओ ।	"	२१	१९६ तमीगाथापश्चादयमधिकः पाठः-	
"	८	वंदणयं	वंदणाइ			जेण-यो यत्र जायते जन्तुः	
"	"	रिसिपुरओ	सूरिपुरओ			स तत्र रमते चिरम् ।	
"	१०	वि य	च्चिय			यतः सर्वेषु सत्त्वेषु दयां कुर्वन्ति साधवः॥	
"	११	आयं चरणं यथा-	देसे कुलं पहाणं			अपरं च-एकस्स कए नियजी-	
"	१७	ठाणाणि । अपरं-	पयाणि । अपरं च-			वियस्स बहुयाओ जीवकोडीओ ।	
"	१८	भुवणम्मि	लोकम्मि			तुक्खे ठवंति जे के	
"	२०	०वर्गाः(गंः)	०वर्गः			वि ताण किं सासयं जीयं ? ॥	
"	२५	०जलधिप्रपतितं	जलधिविभ्रष्टं ।			सच्चवयणस्स इहलोए परलोए य पच्चओ	
"	२६	०प्रतिभम्	०प्रतिभम्			ति । जेण-	
"	२८	"नराणां" यावत् नरेष्वभ्यधिको विशेष-		"	२६	अल्लियं	अल्लियवयणं
		'पशुमि'	षस्तस्माच्च भ्रष्टा	"	२८	महातवो ।	महातवो । जेण-
			पशुमिं	"	२९	वरमरसं	परमरसं
"	२९	प्रोक्तः	धर्मः	"	"	०विहिण्(य)०	०विहियं
६९	१	द्वितीयचरणं यथा-	मणुयभवे अब्भप-	"	३०	०वेयणासमणो	०वेयणापसमो
			डलसारिच्छे	"	७०	२ सयलं	सवलं
"	५	धन्या सेयं	धन्यसेयं	"	३	०मुसिरं	०मुसिणं

पत्रस्य	पङ्क्तौ	मुद्रितपाठः—	व० प्रतिपाठः—	पत्रस्य	पङ्क्तौ	मुद्रितपाठः—	व० प्रतिपाठः—
७०	४	अप्पा खविओ अवि अप्पणो	तण्हा खविआ अवि अप्पणा	७०	१९	२०७ तमीगाथापश्चादियमधिका गाथा— सज्झाएण पसत्थं झाणं जाणइ य सव्वपरमत्थं । सज्झाए वट्ठो खणे खणे जाइ वेरगं ॥	
”	५	द्वितीयचरणं यथा—	आवट्टियकडकडैतत- उत्तंवं !	”	२१	संविणति अज्जिणति	
”	६	या(पा)इयसि	पाइहिंसि	”	२२	‘कायव्वो ।’ इत्येतस्य पश्चादियमधिकः पाठः—जेण—जीयं जलविंदुसमं संपत्तीओ तरंगलोलाओ । सुमिणयसमं च पेम्मं धम्मम्मि य आयरं कुणह ॥	
”	८	यप्पणो	यप्पणा	”	२४	‘गंतव्वं ॥’ इत्येतस्य पश्चादधिकम्— तथा च	
”	९	ताडण कसघाय अंकुसनिर्रोहो	तोत्तयकसघायअंकु- सनिर्रोहं	”	२७	प्रथमचरणं यथा—	आरंभसयाइं जणो
”	१०	‘वेयणं’	‘छेयणं’	”	३०	एत्थु	किं पि
”	”	२०४ तमीगाथापश्चादियमधिकः पाठः— अहवा—वरि मे अप्पा दंतो संजमेण तवेण य । मऽहं परेहि दम्मंतो बंधणेहि वहेहि य ॥ भणियं च—		”	३१	‘भयवं !’ यावत् ‘०मेयं ।’	भयवं ! एवमेयं ।
”	”	विउल्लेण	नियमेण	”	७१	२	कहावसाणे
”	१५	ना[सौ]	नासौ	”	७२	३१	मरणधम्मीण
”	”	२०६ तमश्लोकपश्चादियमधिकः श्लोकः— एक्को मे सासओ अप्पा नाणदंसणसंजुओ । सेसा मे बाहिरा भावा सव्वे संजोगलक्खणा ॥		”	१६	आयरियसयासे	आयरियसमीवं
”	१६	जिणयत्तेण—	जिणयत्तेण सविणयं	”	१८	जेण—	पडियं च—
”	१८-१९	द्वितीयतृतीयचरणे यथा—	इंदियमलणं कसाय- दंडाणं । अंजइ पसरो सावय !	”	२०	‘छट्ठं’ यावत् ‘सिद्धिं’	छट्ठमदसमदुवाल- सेहिं मासिहिं छम्मासिहिं । ता किं पावइ सिद्धिं

अशुद्धविशुद्धफलकम्

पत्रस्य	पङ्क्तौ	अशुद्धं	विशोध्यम्	पत्रस्य	पङ्क्तौ	अशुद्धं	विशोध्यम्
२	१८	पायारोरमणीओ	पायारो रमणीओ	४५	१८	वियसिरी सरायमु-	वियसिरीए अणुरा-
३	५	कयंत	कयंत !			हो(?)पसंत°	यमुहोपसंत°
॥	१५	जीवणोवाओ	जीवणोवाओ ?	॥	२०	हिययं(य)	हियय
॥	१९	कहमहयं	कहमहयं ?	४७	१५	सि	से
४	७	मलिएहि	म(मि)लिएहि	४८	५	सामी ।	सामिणी ।
॥	१०	य सोवासिणि	यऽसोवासिणि	॥	७	कालेण	काले ण
१२	४	कहं चि	कइंचि	४९	८	वि रहे	विरहे
॥	२२	वंभण	वंभण (कं भणइ?)	५०	१८	जर-मरण-वाहि°	जर-वाहि°
॥	॥	गइंद	गइंद ! ?	॥	॥	बहुलम्मि संसारे	बहुलम्मि नवरि
॥	२३	सोहं	सोहं ?			संसारे	
१३	६	‘सारसो’ इत्येतस्यावगन्तव्येयं टिप्पणी-		॥	२०	पविसिय°	पवसिय°
		“प्रथमप्रश्नोत्तरः सा=लक्ष्मीः, द्वितीय-		॥	२८	तओ	मए
		प्रश्नोत्तरः अरसः=रसविकलः, तृतीय-		५२	१४	चित्ति	चित्ति
		प्रश्नोत्तरः सारसः=पक्षिविशेषः ।		॥	२७	तणलगम्मि सम-	तणलगगविसमसंठि-
॥	२९	°कुंमुप्पं (प्पम)°	°कुंमुप्पं (मप्पम)°			दिएण पवणा°	यपवणा°
१९	२२	सिवा सत्था	सिवासत्था	॥	२८	जीएणं	जीएण
२०	३	किं कायव्व°	किंकायव्व°	५३	१०	अदरिसिणी°	अदरिसणी°
२४	७	°राजकुमार°	°राजकुमारी°	॥	११	चित्तमाणो	चित्तेमाणो
॥	१७-१८	धूयाविओ य विसं-	धूयाविओयविसं-	॥	२७	वयणमेयं	वयणामयं
		दुल°	दुल°	५४	१०	वीसत्थ	वीसत्थं
२६	३१	१ तेन मय्यं=षम्मा-		॥	११	°सवणविउद्धा	°सवणा विउद्धा
		सान्तरम्	१ तेन मव्वम् ।	॥	१३	वि सत्थो	वीसत्थो
३४	१२	°मारद्धो	°मारद्धो (?)	५५	१४	कुसीलाण	कुलीणाण
३६	२७	लद्धा धण्णा	लद्धा(द्ध)धण्णा°	॥	२९	°प्पयारं विसय°	°प्पयारविसय°
३८	१६	अणु जाणाविय	अणुजाणाविय	५६	१७	भारमोल्लो	सारमोल्लो
३९	१९	मायामित्तेहिं	मायामि(वि)त्तेहिं	५७	८	पंडवेहिं	पत्थेहिं
४१	१८	खयं । [...].ताह	खयं ति । न य एत्थ	॥	२१	कंठट्टिएण	कंठट्टिए वि
		वासाण	साहवासाण	५८	२२	रक्खिउं	वच्चिउं
४२	२	दप्पणछायं समं	दप्पणछायासमं	॥	२४	कुणयति	कुणइ ति
॥	१२	नारि	नाइ	५९	६	कोसिल्लियादि	कोसिल्लियादि
॥	३१	निच्चंसुति°	निच्चं सुति°	॥	१०	दिट्ठा	दिट्ठाओ
४३	९	जसवतीए	जसमतीए				
४४	७	उवाइयं	उच्चाइयं	६०	१	प्रथमपङ्केः पूर्व	‘पियविप्पजोगदुव्विसह-
॥	२२	सुलद्धी	सुलद्धो				बहुकिल्लेसया’ इत्यात्मकं प्रथमं चरणम-
४५	१	गया	गयाओ				धिकं वाच्यम्, ततश्च चतुष्पादात्मकं
॥	८	गहिया	गहियाओ				पथं जातम् ।

पत्रस्य	पङ्क्तौ	अशुद्धं	विशोधयम्	पत्रस्य	पङ्क्तौ	अशुद्धं	विशोधयम्
६०	१	दीणत्त	दीणत्तण	६२	२८	ति । तओ	ति । तीए भणियं
"	२६	पडिच्छामि	पडिच्छामि (मो)	"	२९	पुप्फविमाण	एवं ति । तओ
६१	२	फलहं	फलयं	"	२	तुमं वि	पुप्फगविमाण
"	३	कडीओ कहिंचि	कडीए कहिंचि	६३	२	तुमं वि	तुमं पुण
"		पट्टीओ	पट्टीए	"	"	अंगारमई	अंगारवई
"	७	अंगारिणी	अंगारवई	"	३	पसुत्तओ	पसुत्तो
"	१३	ईइसा	ईइसा	"	९	जइ वि नरो देइ	जइ देइ नरो
"	१६	वाहिराई	वाहिराई	"	२१	मोत्तुं णिकियं (वं)	मोत्तुं णिकियं
"	१८	सूरो	चदो	"	२२	रहइ	इहइ
"	२१	लच्छी पमुंचए	लच्छीए मुंचए हरी-	"	२५	जुण्णदुगं	जुण्णदुमं
"		हरी	(रि)	"	३०-३१	द्वितीय-तृतीयचरणे यथा-	
"	२७	कुरियाए	छुरियाए			चक्काण जुयं सुपीइसंजुतं । भिन्नं पावाए	
"	३०	वि [य] मइदो	वि मइदो			पुरा	
६२	२	'तुम्ह' इत्येतस्य पश्चादयं पाठोऽधिको		६४	२	दलं च भोत्तव्वं (?) फलं चैव भोत्तव्वं	
		वाच्यः—		"	३	विलविलेण	विलविएण
		अम्हेहिं ति । आइट्ठा अम्हे असोगसिरि-		"	१०	विसयाणं सिवियाणं	विसयाण सेवियाणं
		णामेण विज्जाहरचक्कवट्ठिणा नियधूयाव-		"	११	अयच्छ (पत्थ)	अप्पत्थ
		रणनिमित्तं पुरिसरयणगवेसणनिमित्तं ।		"	१६	कुणमाणीए	भणमाणीए
"	१०	अंगारमई	अंगारवई	"	१७	वुत्तंतो	वुत्तंतं
"	१२	१४७ तमी गायेदशी वाच्या-		"	२२	सहि	सहि !
		न जलंति धगंति न मिसिमिसंति न		"	३०-३१	निसिय (?) ।	निसियं । तम्मि
		मुयंति धूमवट्टीओ ।				यम्मिकरेतो	करेतो
		निहुयाई मामि पियविरहियाण अंगाई		६५	३	वग्गाइ (वंगाई) भग्गाई	भग्गाई भग्गाई
		डज्जंति ॥		"	५	परिसंथवणिया ताए	परिसंथविया सा
"	१८	दंसिउं यं उ	दंसियं च तत्थ			ताहिं	
		थुजवास (?)	उवासगरुयत्तणं	"	७	पडिच्छामो	पडिक्खामो
		गरुयत्तणं		"	९	परिहववासओ (वसं वा)	
"	१९	धम्मकहा	धम्मकहाणयं			परिहवकयं वा	
"	"	अंगारमइ(ई)ए	अंगारवईए	"	२०	एवंविहाओ	एवंविहा
"	२०	नियडिवज्जए दव्वउ,		"	२१	एयंविहासि(हि)गारं	एवंविहं सिगारं
		तग्गोहंसए (?) न य पडिवज्जए		"	२६	तत्थ । ताओ	जत्थ ताओ
		दव्वओ, तओ दंसए		६६	४	उवगच्छइ	अवगच्छइ
"	२२	पडिवज्जो मए एस,	परिचत्तो मए एस,	"	६	यवलंभोओ (?)	विइओ लंभओ
		गहिओ धम्मो	गहिओ तुज्झ	"	९	वहु(पण्डु)तरं	पडुत्तरं
			संतिओ धम्मो	"	११	उम्मूलिय खंभो	उम्मूलियखंभो
"	२४	'एगत्थ	'दो वि एगत्थ	"	१४	वावणगेण	वामणगेण
"	२८	अंगारमई	अंगारवई	"	१६	अट्टालिओ	अप्फालिओ

पत्रस्य	पङ्क्तौ	अशुद्धं	विशोधयम्	पत्रस्य	पङ्क्तौ	अशुद्धं	विशोधयम्
६६	१९	पिक(करि)हामो	पि काहामो	६९	११	°मूले	°मूले(ला)
"	२०	कि (के) णावि	केणावि	"	१६	सुहं	बहुं
"	२३	विवाहो	विवाहं	"	२४	वयं	पि जं
"	"	परिवर्कं (त्तणं ?)	पडिवर्जं	७०	१	संडासविडिं चवियं	संडासविडिंचिवि-
६७	२	अंगारमती[णं]	अंगारवतीणं	"		वयणे [ण]	त्थए वयणे
"	६	विसंवओ	विसंवाओ	"	२	मांसं रसं°	मामारसं°
"	९	पच्चक्खी हो(हू)ओ	पच्चक्खीहूओ	"	७	°ऽट्टमोह	°ऽट्टमोहि
"	२५	पड(रि)यरेणं	चडयरेणं	"	१०	तुह खलण नासब-	मुहखलण-नासबं-
६८	७	साहुगणं°	उडुगणं°	"		न्धण डहणं°	धण-डहणं°
"	"	पाहिणी काउं	पयाहिणीकाउं	"	१४	एक्केऽहं	अहमेक्को
"	"	पि व	पिव	"	२२	एस चउरंगे	सचउरंगे
६९	९	विपुलान् महास्क-	विपुलं महास्कन्धम्	"	२३	दीहयरवासं°	दीहरपवासं°
"	"	न्धम् (न्धान्)		"	२७	हारणे	कारणे
"	१०	ब्रह्मचारिणः पात्रे	ब्रह्मचारिसत्पात्रे	"	३०	चंधउ	चंगउ

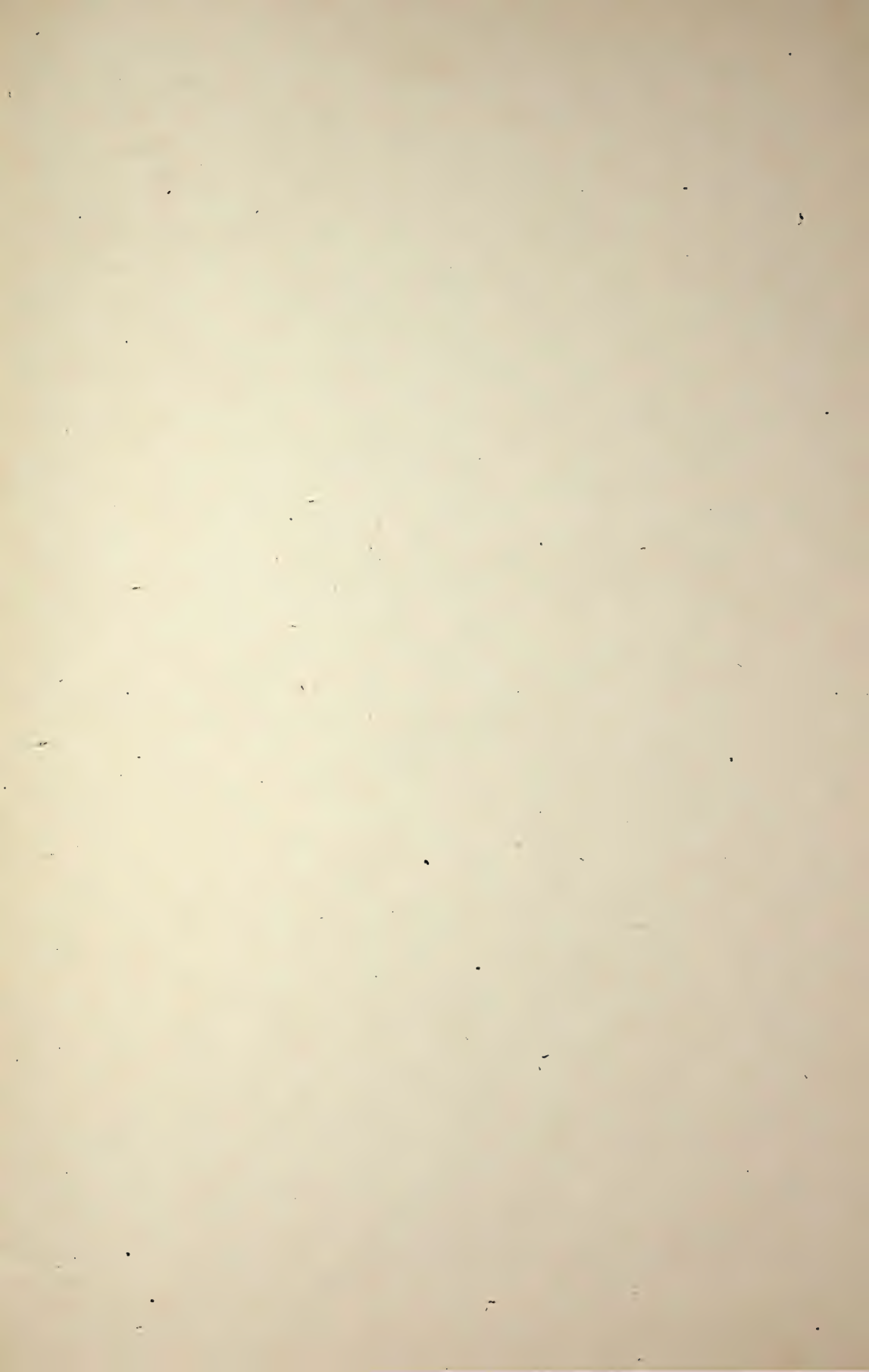

G.M. College of Education
Raipur, Bantala
Jammu.

Acc. No. 2855

Dated 2/2/2016

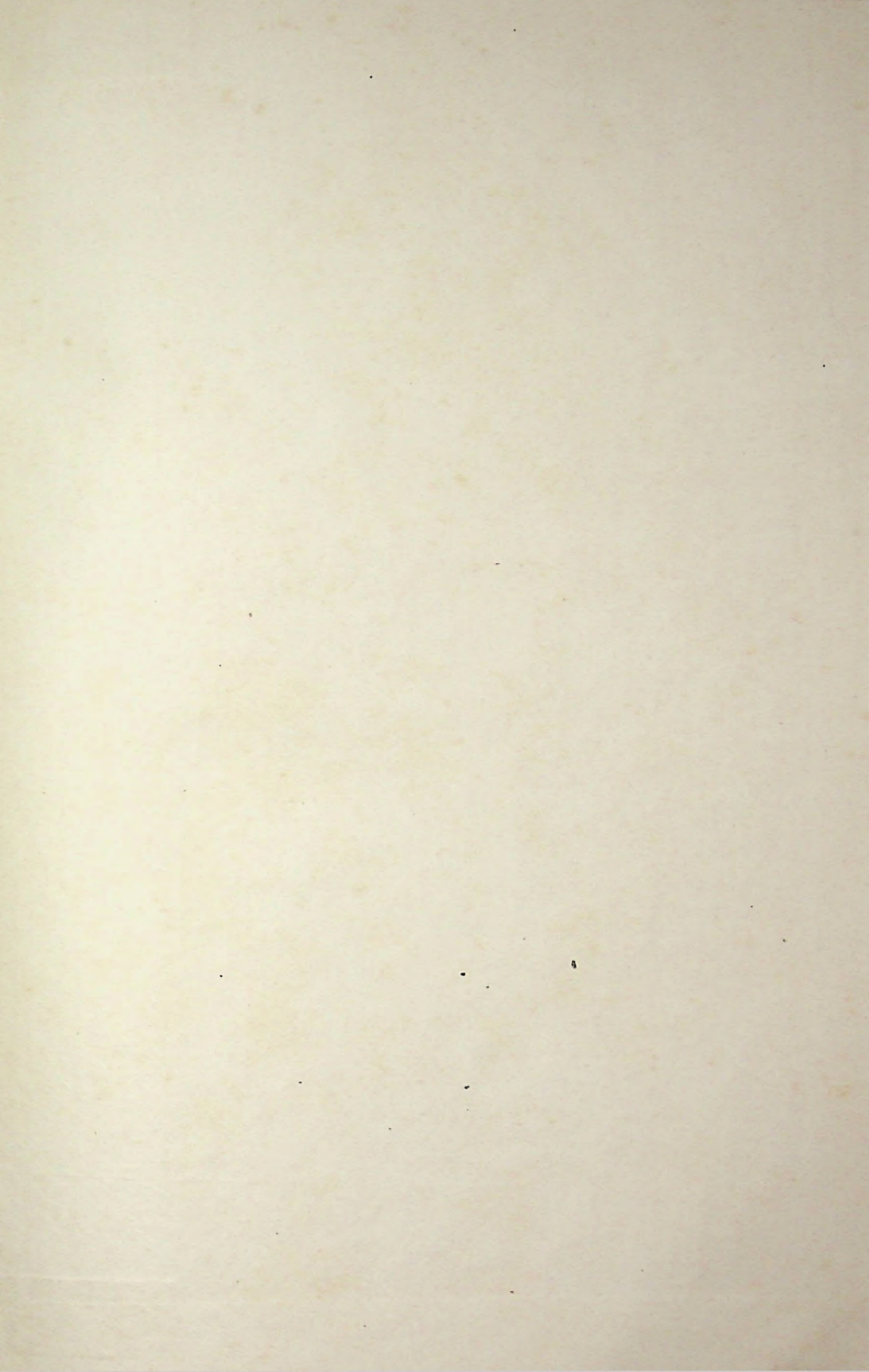

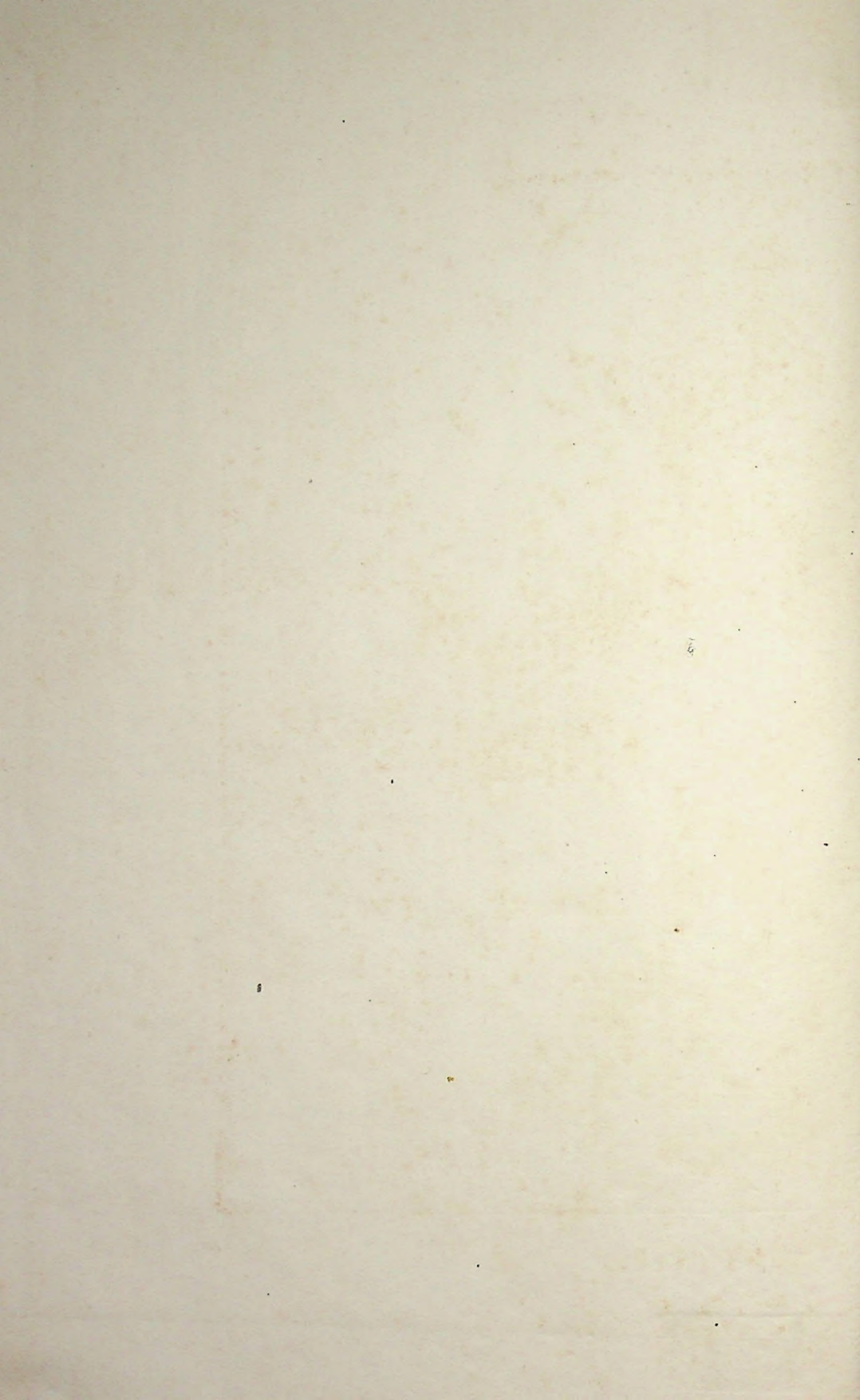

SINGHI JAIN SERIES

Works in the Series already out.

ॐ अद्यावधि मुद्रितग्रन्थनामावलि ॐ

१ मेरुतुङ्गाचार्यरचित प्रबन्धचिन्तामणि मूल संस्कृत ग्रन्थ.	१५ हरिभद्रसूरिविरचित धूर्ताख्यान. (प्राकृत)
२ पुरातनप्रबन्धसंग्रह बहुविध ऐतिह्यतथ्यपरिपूर्ण अनेक निबन्ध संचय.	१६ दुर्गदेवकृत रिष्टसमुच्चय. ”
३ राजशेखरसूरिरचित प्रबन्धकोश.	१७ मेघविजयोपाध्यायकृत दिग्विजयमहाकाव्य.
४ जिनप्रभसूरिकृत विविधतीर्थकल्प.	१८ कवि अब्दुल रहमानकृत सन्देशरासक.
५ मेघविजयोपाध्यायकृत देवानन्दमहाकाव्य.	१९ भर्तृहरिकृत शतकत्रयादि सुभाषितसंग्रह.
६ यशोविजयोपाध्यायकृत जैनतर्कभाषा.	२० शान्त्याचार्यकृत न्यायावतारवार्तिक-वृत्ति.
७ हेमचन्द्राचार्यकृत प्रमाणमीमांसा.	२१ कवि धाहिलरचित पउमसिरीचरित. (अप०)
८ भट्टकलङ्कदेवकृत अकलङ्कग्रन्थत्रयी.	२२ महेश्वरसूरिकृत नाणपंचमीकहा. (प्राक०)
९ प्रबन्धचिन्तामणि - हिन्दी भाषान्तर.	२३ भद्रबाहुसंहिता.
१० प्रभाचन्द्रसूरिरचित प्रभावकचरित.	२४ जिनेश्वरसूरिकृत कथाकोषप्रकरण. (प्रा०)
११ सिद्धिचन्द्रोपाध्यायरचित भानुचन्द्रगणचरित.	२५ उदयप्रभसूरिकृत धर्माभ्युदयमहाकाव्य.
१२ यशोविजयोपाध्यायविरचित ज्ञानविन्दुप्रकरण.	२६ जयसिंहसूरिकृत धर्मोपदेशमाला.
१३ हरिषेणाचार्यकृत बृहत्कथाकोश.	२७ कोऊहलविरचित लीलावई कहा (प्रा०)
१४ जैनपुस्तकप्रशस्तिसंग्रह, प्रथम भाग.	२८ जिनदत्ताख्यानद्वय.

Dr. G. H. Bühler's the Life of Hemachandrāchārya.

Translated from German by Dr. Manilal Patel, Ph. D.

Works in the Press.

ॐ संप्रति मुद्र्यमाणग्रन्थनामावलि ॐ

१ खरतरगच्छबृहद्गुर्वावलि.	९ महामुनिगुणपालविरचित जंबूचरित्र (प्राकृत)
२ कुमारपालचरित्रसंग्रह.	१० जयपाहुडनाम निमित्तशास्त्र. (प्राकृत)
३ विविधगच्छीयपट्टावलिसंग्रह.	११ गुणचन्द्रविरचित मंत्रीकर्मचन्द्रवंशप्रबन्ध.
४ जैनपुस्तक प्रशस्तिसंग्रह, भाग २.	१२ नयचन्द्रविरचित हंमीरमहाकाव्य.
५ विज्ञप्तिसंग्रह - विज्ञप्ति महालेख - विज्ञप्ति त्रिवेणी आदि अनेक विज्ञप्तिलेख समुच्चय.	१३ महेश्वरसूरिकृत नर्मदासुन्दरीकथा. (प्रा०)
६ उद्द्योतनसूरिकृत कुवलयमालाकथा.	१४ स्वयंभूविरचित पउमचरित (अपभ्रंश)
७ कीर्तिकौमुदी आदि वस्तुपालप्रशस्तिसंग्रह.	१५ सिद्धिचन्द्रकृत काव्यप्रकाशखण्डन.
८ दामोदरकृत उक्तिव्यक्ति प्रकरण.	१६ कौटिल्यकृत अर्थशास्त्र - सटीक.
	१७ गुणप्रभाचार्यकृत विनयसूत्र.